

ONTWERP VAN GEMEENTELIJK ONTWIKKELINGSPLAN

GEMEENTE EVERE

Juillet 2021

ALGEMENE INLEIDING	4
FASE 1: DIAGNOSE	6
BEVOLKING	7
HUISVESTING.....	19
OPVANG VAN JONGE KINDEREN.....	32
ONDERWIJS & JEUGD	35
SOCIALE ACTIE	41
GEZONDHEID & SENIOREN	44
SPORT, SPEELPLEINEN, AGORASPACE EN SKATEPARKEN.....	49
CULTUUR, TOERISME, BEGRAAFPLAATSEN EN GEBEDSPLAATSEN.....	52
ARBEIDSMARKT.....	59
ECONOMISCHE ACTIVITEITEN.....	69
STEDENBOUW EN ERFGOED	74
TERRITORIALE ONTWIKKELING.....	84
VERVOERSNETTEN	96
ALTERNATIEVEN VOOR HET AUTOSOLISME	112
LEEFOMGEVING	116
MILIEU.....	124
BESTUUR.....	133
COMMUNICATIE.....	136
FASE 2: BEPALING VAN DE DOELSTELLINGEN.....	138
PIJLER 1 – NAAR EEN AFGEMETEN VERSTEDELIJKING	139
DOELSTELLING 1: Zuinig omspringen met de beschikbare gronden.....	140
DOELSTELLING 2: Herwaardering van het gebruik van bestaande gebouwen	142
DOELSTELLING 3: Opvolging en omkadering van de verstedelijking	143
PIJLER 2 - DE STRIJD TEGEN DE ARMOEDE EN DE SOCIAAL-RUIMTELIJKE DUALITEIT VAN EVERE ...	145
DOELSTELLING 1: Het woningpark aanpassen aan de behoeften van alle inwoners van Evere ...	146
DOELSTELLING 2: De sociale wijken ontsluiten en de sociale gemengdheid opvoeren	147
DOELSTELLING 3: De sociale cohesie bevorderen	148
PIJLER 3 - DE KWALITEIT VAN HET EVERSE LEVENSKADER HANDHAVEN.....	150
DOELSTELLING 1: De kwaliteit van de bebouwing, het erfgoed en de openbare ruimte vrijwaren	150
DOELSTELLING 2: De acties ten gunste van de ontwikkeling van openbare voorzieningen voortzetten en een behoorlijk kwaliteitsniveau garanderen	151
DOELSTELLING 3: Het groene netwerk van de gemeente vrijwaren en verbeteren.....	153

DOELSTELLING 4: De gezelligheid behouden die wordt gewaardeerd door de inwoners	155
PIJLER 4 – EVERE, EEN DUURZAME GEMEENTE DIE DENKT AAN DE TOEKOMST.....	157
DOELSTELLING 1: Focussen op een rationeel en ecologisch beheer van de natuurlijke hulpbronnen	157
DOELSTELLING 2: Het aantrekkelijke en ondernemende karakter van de gemeente versterken	158
DOELSTELLING 3: Een duurzame mobiliteit voor een vlot bereikbare en aangename gemeente	160
DOELSTELLING 4: Een uitstraling voor Evere die wordt versterkt door de grote strategische projecten van het Gewest.....	162
FASE 3: UITVOERING.....	163
HET TERRITORIAAL PROJECT VOOR EVERE	172
DE GEDRAGSLIJNEN.....	194
DE OPERATIES.....	238

ALGEMENE INLEIDING

De gemeente Evere heeft besloten om haar gemeentelijk ontwikkelingsplan (GemOP) te vernieuwen. Het vorige GemOP dateert immers al van 2004. Het GemOP is een stadsplanningsinstrument waarvan het principe in 1991 werd ingevoerd met de goedkeuring van de ordonnantie houdende organisatie van de planning en de stedenbouw. Vandaag wordt het beheerd door het besluit van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering tot vaststelling van de inhoud van het GemOP en door de artikelen 31 tot 39 van het Brussels Wetboek van Ruimtelijke Ordening (BWRO).

Een GemOP is een strategisch oriëntatieplan dat de Brusselse gemeenten opmaken voor hun hele grondgebied. Dit gemeentelijk ontwikkelingsplan preciseert de doelstellingen die de gemeente tijdens de legislatuur wil bereiken en de middelen en maatregelen die ze daarvoor wil aanwenden. Het preciseert en vult de bepalingen aan van het GewOP (het gewestelijke ontwikkelingsplan). Het streeft naar een 2030 horizon.

De onderwerpen die in het GemOP worden behandeld zijn zeer uiteenlopend. Ze hebben betrekking op materies zoals:

- Bevolking en huisvesting
- Voorzieningen en openbare diensten (sociale bijstand, kinderopvang en jongeren, scholen...),
- Economische activiteiten en werkgelegenheid,
- Leefomgeving en leefmilieu,
- Verkeer, verplaatsingen (privé of openbaar) en parkeren,
- Communicatie en openstelling voor de wereld,
- De rol van de gemeente in de gewestelijke context.

Het GemOP omvat drie belangrijke fasen:

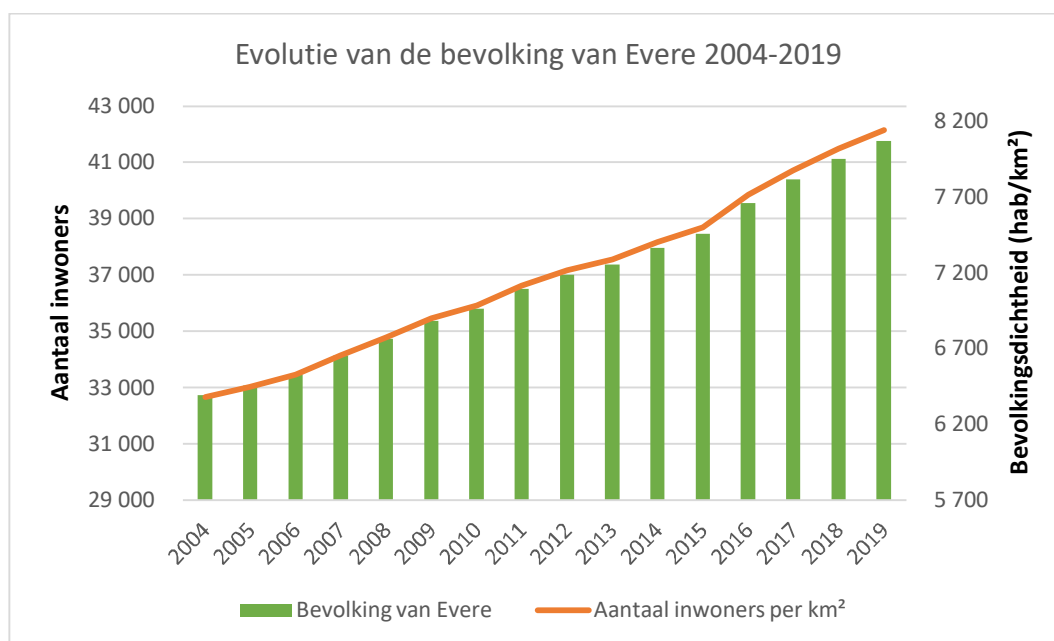
1. De realisatie van de algemene diagnose van de gemeente; op basis daarvan werden de grote oriëntaties (voorstellen en prioriteiten) vastgelegd ten aanzien van de verschillende materies. Deze diagnose, die wordt vergezeld van kaarten, tabellen en grafieken, werd gerealiseerd in 2015-2016.
2. De bepaling van de ontwikkelingsassen en -doelen: op basis van de diagnose en in samenwerking met de gemeentelijke diensten en het schepencollege werden 4 ontwikkelingsassen weerhouden als richtlijnen voor de evolutie van de gemeente, om oplossingen te bieden voor de uitdagingen, gebreken/zwakke punten die werden geïdentificeerd en om de sterke punten van de gemeente te herwaarderen. Elk van deze assen werd vertaald in doelstellingen en strategieën.
3. De operationele fase van het GemOP: deze benadrukt de operaties die nodig zijn voor de uitvoering van de ontwikkelingsassen en -doelen die werden bepaald in fase 2. Ze omvat verschillende vormen:
 - Het territoriaal project dat voor de gemeente werd weerhouden. Dit schetst de grote ontwikkelingsassen en vertaalt ze op een strategische en geterritorialiseerde manier. Het territoriaal project dient als kader en hulp bij de beslissingname en geeft de Everse ontwikkelingspistes aan voor de komende decennia. Het wordt geïllustreerd door strategische kaarten die het territoriale project van Evere ondersteunen.
 - De gedragslijnen: deze fiches geven aanwijzingen voor een succesvolle uitvoering van het gekozen beleid. Ze kunnen dienst doen als handleiding / praktische gids op maat van de gemeente. Ze kunnen ook de aanzet vormen tot meer concrete projecten.
 - De actiefiches (operatie): dit zijn concrete projecten die kunnen worden gerealiseerd in de gemeente: de bouw van een school, de herinrichting van een park, enz.

FASE 1: DIAGNOSE

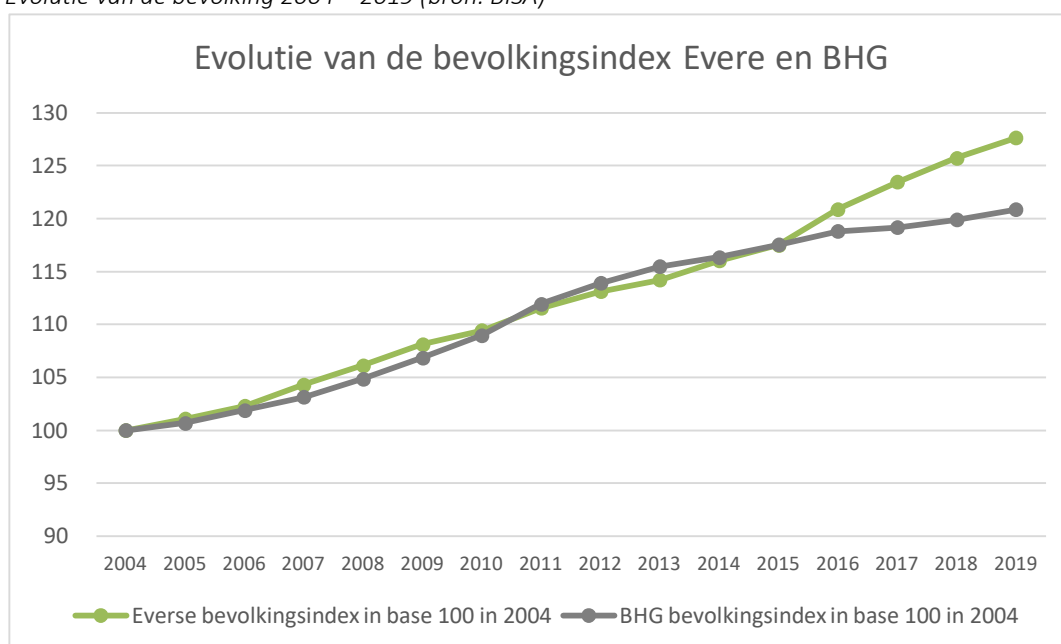
BEVOLKING¹

Een gemeente in volle groei

Op 1 januari 2019 telde de gemeente Evere 41.763 inwoners, goed voor 3,5% van de gewestelijke bevolking. De afgelopen 15 jaar is de bevolking met bijna 28% toegenomen (sinds 2004). Deze bevolkingsgroei was lange tijd vergelijkbaar met die in het hele Brussels Hoofdstedelijk Gewest in dezelfde periode, maar de afgelopen 5 jaar is ze versneld. Ze ligt in het verlengde van de bevolkingsgroei in Evere sinds eind jaren 90.

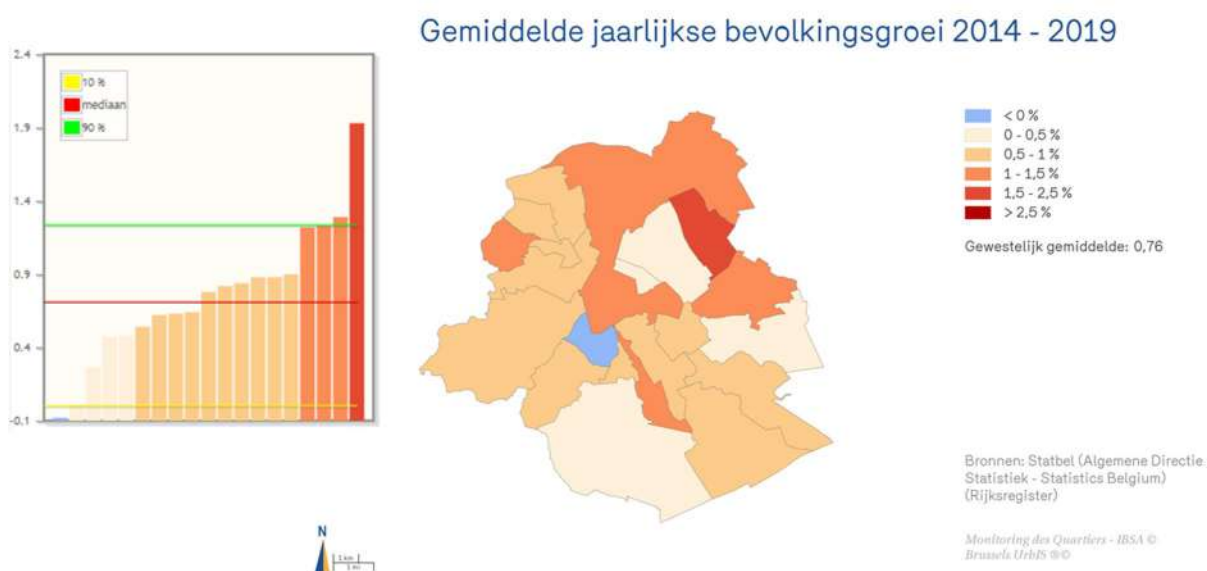
Evolutie van de bevolking 2004 – 2019 (bron: BISA)

¹ De meeste cijfers in dit hoofdstuk zijn afkomstig uit de gegevens gepubliceerd op de website van het BISA/Wijkmonitoring

Vergelijking van de evolutie van de bevolking in Evere en in het BHG 2004-2015 (bron: BISA)

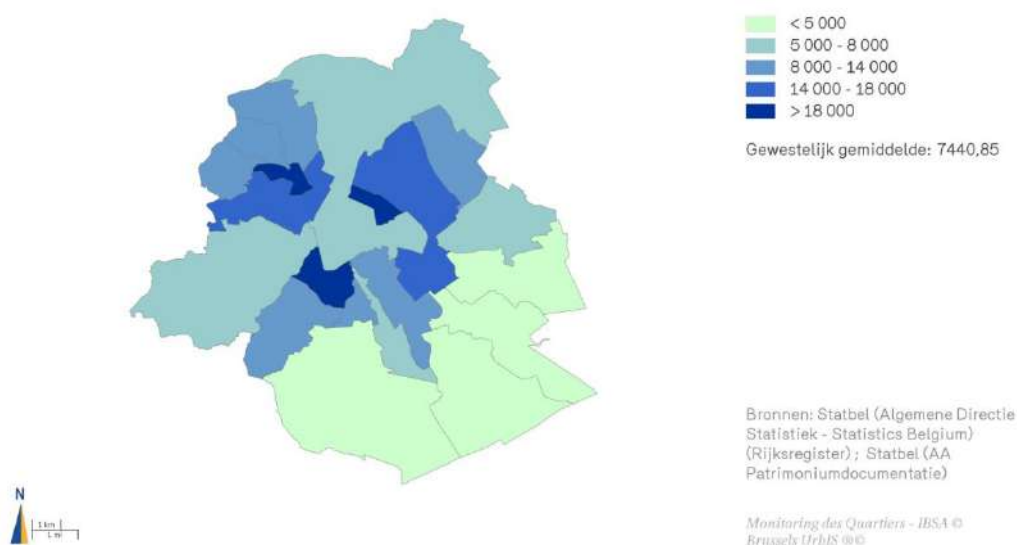
De afgelopen vijftien jaar werden er bijna 2700 nieuwe woningen gebouwd (2004-2019). Het Everse woningbestand noteert daarmee een van de grootste stijgingen in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest. In Evere wordt dus meer gebouwd dan gemiddeld in het hele Gewest en in de buurgemeenten. Er zijn in de gemeente dan ook nog heel wat gronden beschikbaar.

Gemiddelde jaarlijkse bevolkingsgroei 2014 – 2019 (bron: BISA, Wijkmonitoring)

Toch resten er nog heel wat open ruimten in de gemeente en hoewel de bevolkingsdichtheid voortdurend toeneemt, blijft de bevolkingsdichtheid onder die in bepaalde regio's, vooral de aangrenzende Brusselse gemeenten en wijken. Toch dient opgemerkt dat Evere ??

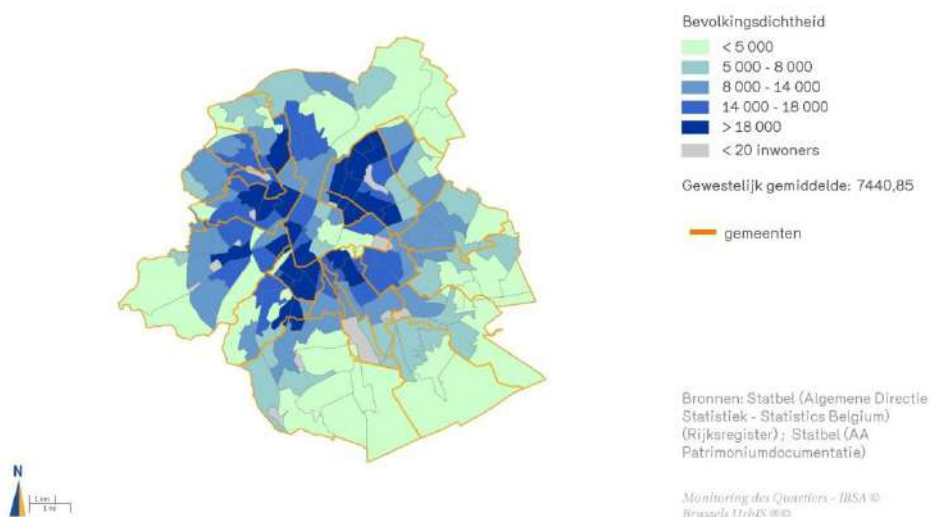
Bevolkingsdichtheid 2019 (inw/km²)

Bevolkingsdichtheid per gemeente (bron: BISA, Wijkmonitoring)

De Everse bevolking is ongelijk verdeeld over het grondgebied van de gemeente. De wijken van "Oud-Evere", namelijk "Vrede" en "Conscience" (in het noorden op de onderstaande kaart) zijn historisch het dichtst bevolkt. In de centrumwijk, rond de Leopold III-laan, zien we open bebouwing en tal van voorzieningen (parken, sportvoorzieningen, scholen, ...). De bouwdichtheid blijft er vrij beperkt ondanks de vele bouwprojecten die recent werden gestart. "Paduwa" ten slotte, in het zuiden van de gemeente, is dichter bebouwd. De bouwtypologieën benaderen die van het historische centrum.

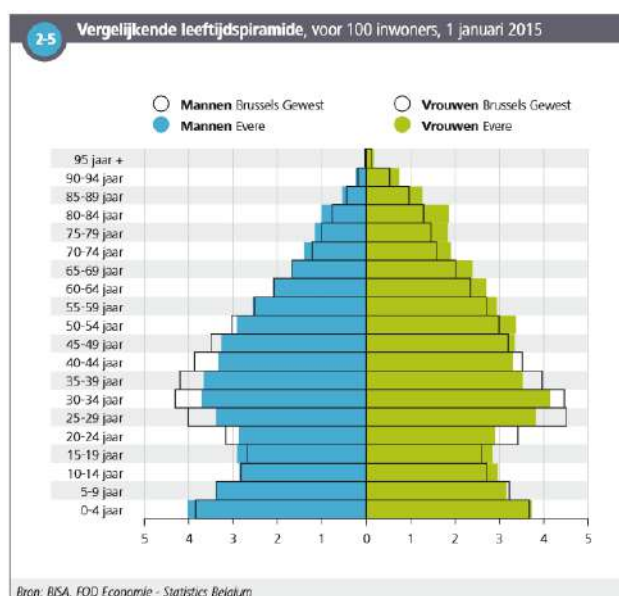
Bevolkingsdichtheid 2019 (inw/km²)

Bevolkingsdichtheid per wijk (bron: BISA, Wijkmonitoring)

Een steeds jongere bevolking met echter ook veel senioren

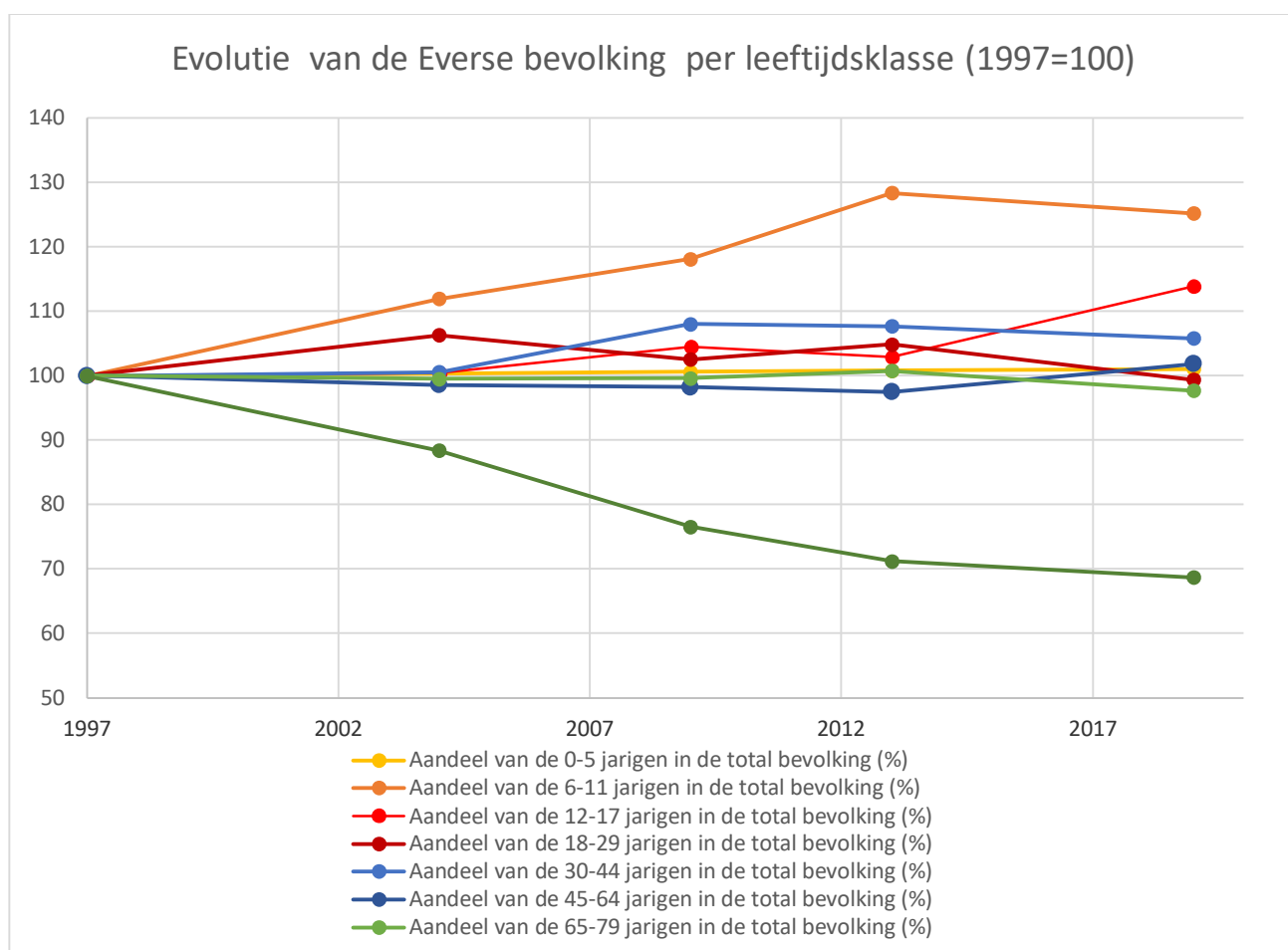
De gemiddelde leeftijd in Evere is 38,71 jaar. Dat is iets meer dan één jaar ouder dan het gewestelijke gemiddelde. Op de leeftijdspiramide is de top dan ook breder dan op die van het Brussels Gewest.

Leeftijdspiramide Evere en Brussels Hoofdstedelijk Gewest (bron: BISA, Focus op de Gemeenten - Evere - 2016)

In Evere wonen meer vrouwen dan mannen. Dat verschijnsel zien we echter wel vaker, vooral in een gemeente met een eerder oude bevolking.

Ondanks de aanwezigheid van de vele senioren is de bevolking van Evere de laatste jaren verjongd. De gemiddelde leeftijd van de inwoners is sinds 1997 met twee jaar gedaald (tegenover n daling met 1,77 jaar in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest). Daarnaast nam ook de gezinsgrootte toe (van 2,10 in 2001 naar 2,28 personen per gezin in 2016). In Evere vestigen zich namelijk vooral nieuwe, jongere gezinnen met kinderen (wat ook te merken is op de leeftijds piramide die steunt op een brede basis en op de onderstaande grafiek).

Evolutie van de bevolking per leeftijdsschijf (bron: BISA, Wijkmonitoring)

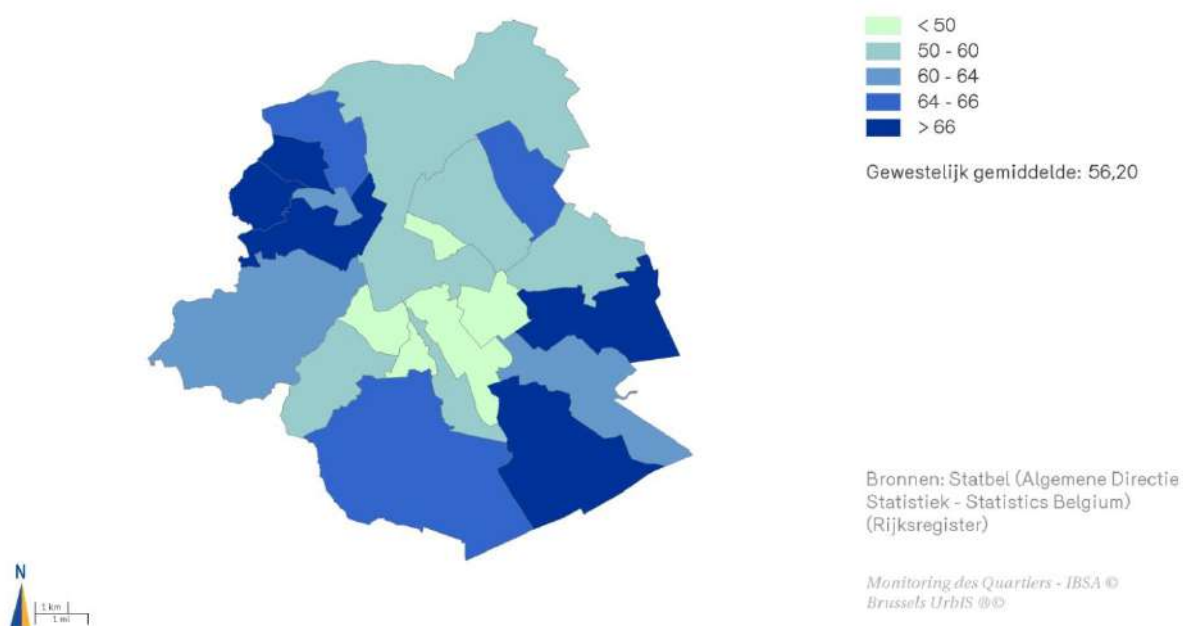
De bevolkingsevolutie in de gemeente is dus het resultaat van twee componenten:

- de komst van jonge gezinnen met kinderen;
- de verdere veroudering van de bevolking of de komst van nieuwe ouderen naar de gemeente waar nieuwe rusthuizen werden geopend.

In 2019 woonden er in de gemeente bijna 9.900 minderjarigen² (23,6% van de bevolking) en 6.650 personen ouder dan 65 jaar (16% van de bevolking). De noden en praktijken van deze bevolkingsgroepen zijn erg verschillend.

Als gevolg daarvan is de economische afhankelijkheidscoëfficiënt³ vrij hoog. De gemeente dient dus specifiek aandacht te besteden aan de specifieke noden van dit bijzondere bevolkingsprofiel.

Economische afhankelijkheidsratio 2019 (%)

Economische afhankelijkheidscoëfficiënt (bron: BISA, Wijkmonitoring)

Steeds meer gezinnen

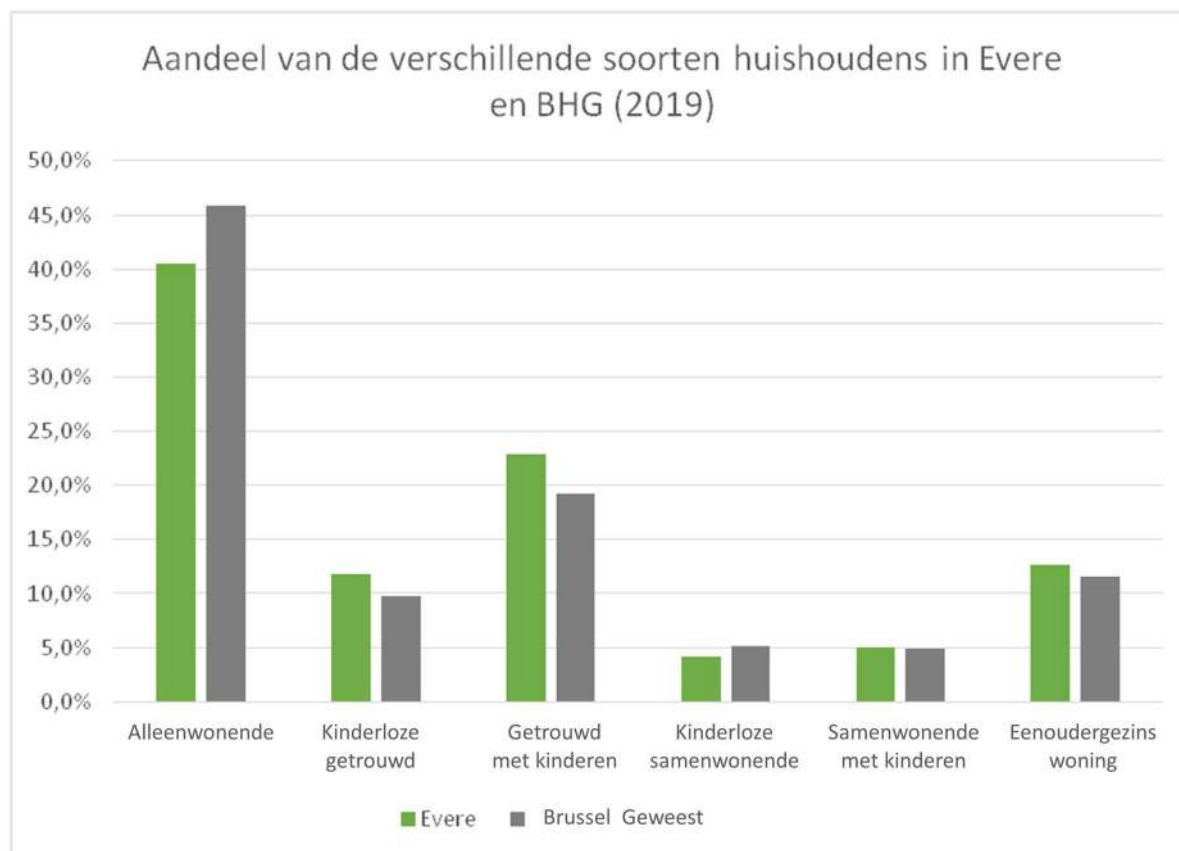
Op 1 januari 2019 was de Everse bevolking verdeeld in 17.822 private huishoudens. Deze huishoudens vertonen de volgende kenmerken:

- De gemiddelde grootte van de huishoudens is 2,30 personen. De huishoudens zijn gemiddeld dus groter dan het gewestelijke gemiddelde (2,17 personen) en het cijfer neemt sinds 2001 voortdurend toe;
- De verhouding alleenstaanden bedraagt 40,5%, tegenover gemiddeld 46% in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest;
- Bijna 30% van de huishoudens in Evere leeft in een gezinsstructuur van het type "koppel met kind(eren)" en de verhouding eenoudergezinnen is in de gemeente hoger dan in het hele Gewest.

² In 2004 telde Evere 'slechts' 7336 minderjarige, in 15 jaar tijd zijn er dus 2600 minderjarige bijgekomen!

³ "De economische afhankelijkheidscoëfficiënt wordt verkregen door de bevolking in de meest afhankelijke leeftijdsschijven (namelijk de personen jonger dan 18 en de 65-plussers) te delen door de bevolking die het meest in aanmerking komt om een professionele activiteit uit te oefenen (18-64-jarigen).", Wijkmonitoring – BISA.

Evere is dus een gemeente met meer gezinnen dan het gewestelijke gemiddelde en sinds 2001 tekent die tendens zich steeds duidelijker af.

Verhouding van de verschillende soorten huishoudens (bron: BISA)

Een toenemend aantal personen met een buitenlandse nationaliteit

Met 9989 niet-Belgen (in 2016) of 25% van de bevolking telt Evere in vergelijking veel minder personen met een buitenlandse nationaliteit⁴ dan het gewestelijke gemiddelde (34,6%) en de buurgemeenten.

De buitenlandse bevolking is echter sneller toegenomen dan de gemiddelde bevolking van de gemeente (+89% meer personen met een buitenlandse nationaliteit tussen 2004 en 2016, tegenover 21% meer personen in de totale bevolking).

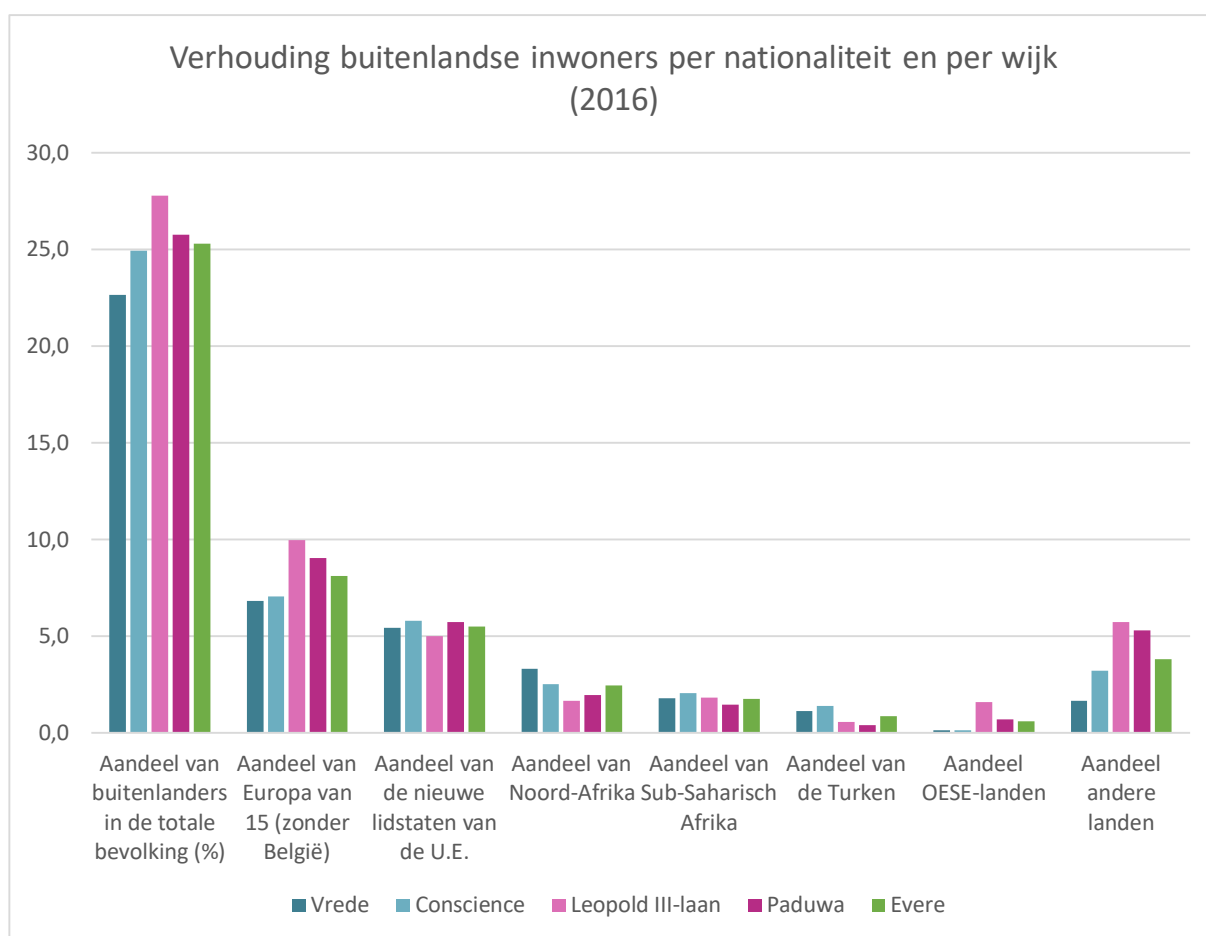
Op 1 januari 2019 waren de Europeanen van de EU van de 15 het sterkst vertegenwoordigd met 8 % van de totale bevolking (of bijna een derde van de personen met een buitenlandse nationaliteit in Evere). Op de tweede plaats komen de personen met een buitenlandse nationaliteit uit de nieuwe EU-lidstaten (in 2004-2007-2013) die 6% van de totale bevolking van de gemeente uitmaken (of 22 % van de personen met een buitenlandse nationaliteit in Evere). Het aantal Europeanen uit deze 13 landen is de afgelopen 10 jaar overigens het sterkst toegenomen in de buitenlandse bevolking van Evere. Personen met een buitenlandse nationaliteit uit de Europese Unie vertegenwoordigen de helft van de

⁴ Personen met een buitenlandse nationaliteit zijn diegenen die niet de Belgische nationaliteit hebben. De personen met een dubbele nationaliteit of genaturaliseerde personen worden hier niet meegerekend.

buitenlandse bevolking in Evere. Deze verhouding wordt voor een deel verklaard door de nabijheid van verschillende internationale instellingen (Europese Unie, NAVO).

Andere goed vertegenwoordigde werelddelen zijn Noord-Afrika (1,2% van de Everse bevolking of 5% van de buitenlandse bevolking in Evere) en de Aziatische landen. De gemeente telt vooral een uitgebreide Indische gemeenschap (die vertegenwoordigt 1,4% van de Everse bevolking of 6% van de bevolking met een buitenlandse nationaliteit).

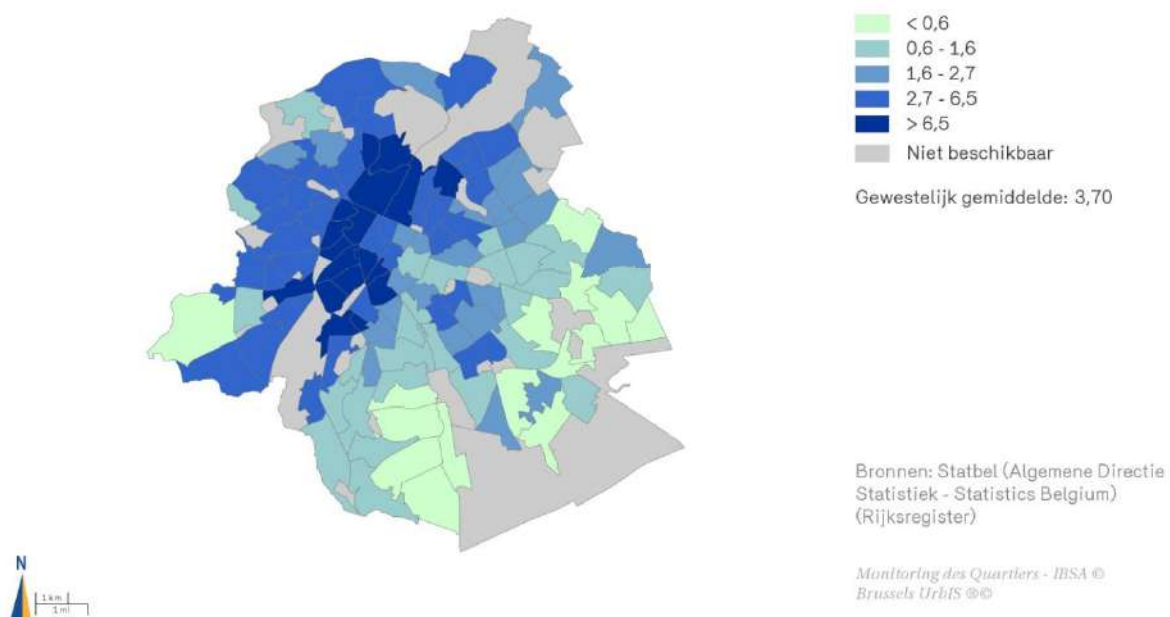
De beperkte aanwezigheid van Noord-Afrikanen kan verrassend lijken. Sinds midden jaren 1960 heeft immers vooral de immigratie van Marokkanen en Turken haar stempel gedrukt op de Brusselse demografie. Vandaag zijn ze beperkter vertegenwoordigd omdat de immigratiestroom uit deze landen is afgenomen en omdat heel wat Noord-Afrikanen genaturaliseerd zijn ⁵.

Buitenlandse bevolking per nationaliteit en per wijk – 2016 (bron: Wijkmonitoring)

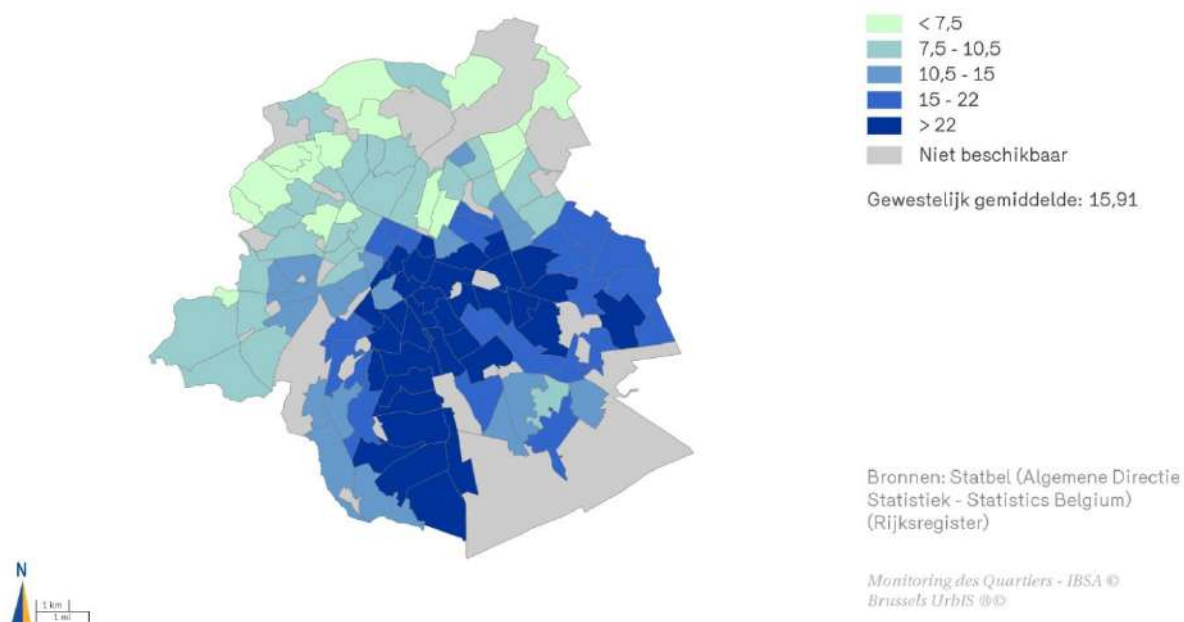
⁵ Bron: Demografische barometer 2014 van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest – BISA FOCUS nr. 7

Aandeel van Noord-Afrika 2016 (%)

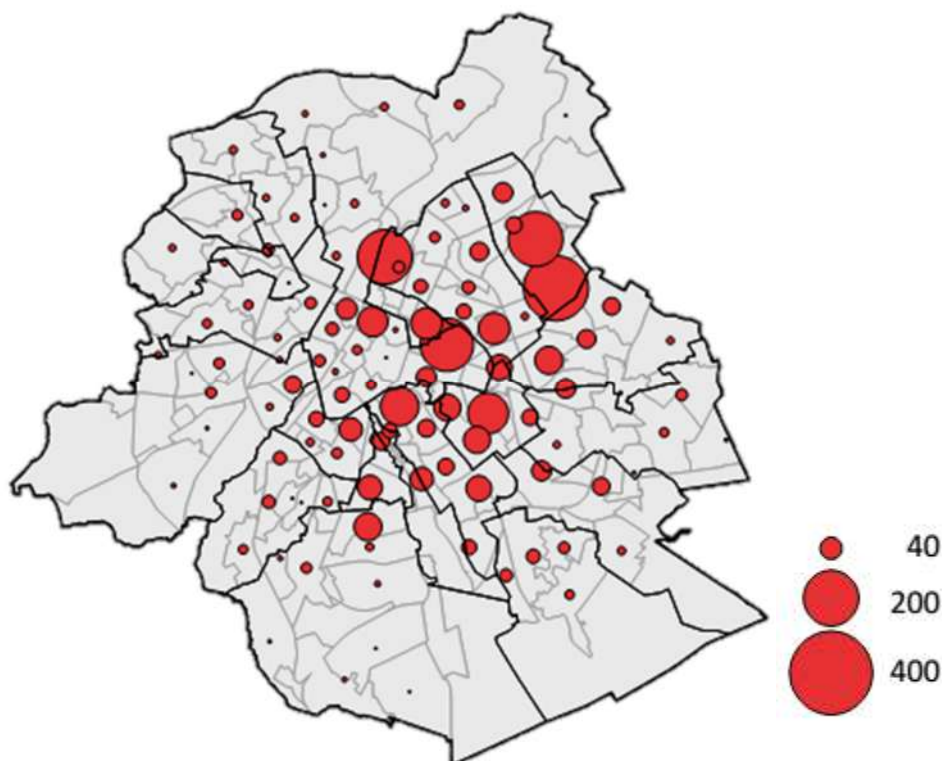

Aandeel van Noord-Afrika (bron: Wijkmonitoring)

Aandeel van Europa van 15 (zonder België) 2016 (%)

Aandeel van Europa van 15 (bron: Wijkmonitoring)

Aantal Indiërs per wijk op 01/01/2013 bron: BISA, Demografische barometer 2014 van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest)

Een aantrekkelijke gemeente

De Everse bevolking is de laatste 20 jaar regelmatig toegenomen. De populariteit van de gemeente neemt alsmaar toe. Deze bevolkingstoename dankt Evere aan zowel het natuurlijk als het migratiesaldo die beide positief zijn.

- Het natuurlijk saldo is in Evere⁶ positief. Dat bevestigt het dynamisme van de jonge gezinnen van de gemeente. Vanwege de hogere mortaliteit, die wordt verklaard door het grote aantal ouderen in de gemeente, is het natuurlijk saldo in Evere wel iets lager dan in het Gewest.
- De bevolkingsstijging in de gemeente kan vooral worden toegeschreven aan immigratie. Evere wordt gekenmerkt door een grote natuurlijke loop en internationale immigratie. Die compenseren het aanzienlijke tekort dat wordt veroorzaakt door de emigratie en de sterfgevallen. Evere wijkt daarmee af van het gewestelijke schema want de interne migratiebalans (naar de rest van België) is bijna nihil (er komen bijna evenveel mensen uit de rest van België als dat er mensen vertrekken naar de rest van België). De bevolkingsgroei is dus het resultaat van de internationale immigratie en de vruchtbaarheid.

Een bevolking die hoofdzakelijk tot de middenklasse behoort maar die verarmt

Evere had lange tijd het imago van een gemeente met een omvangrijke middenklasse, rijker dan het gewestelijke gemiddelde. De afgelopen 15 jaar is het sociaaleconomische profiel van de inwoners

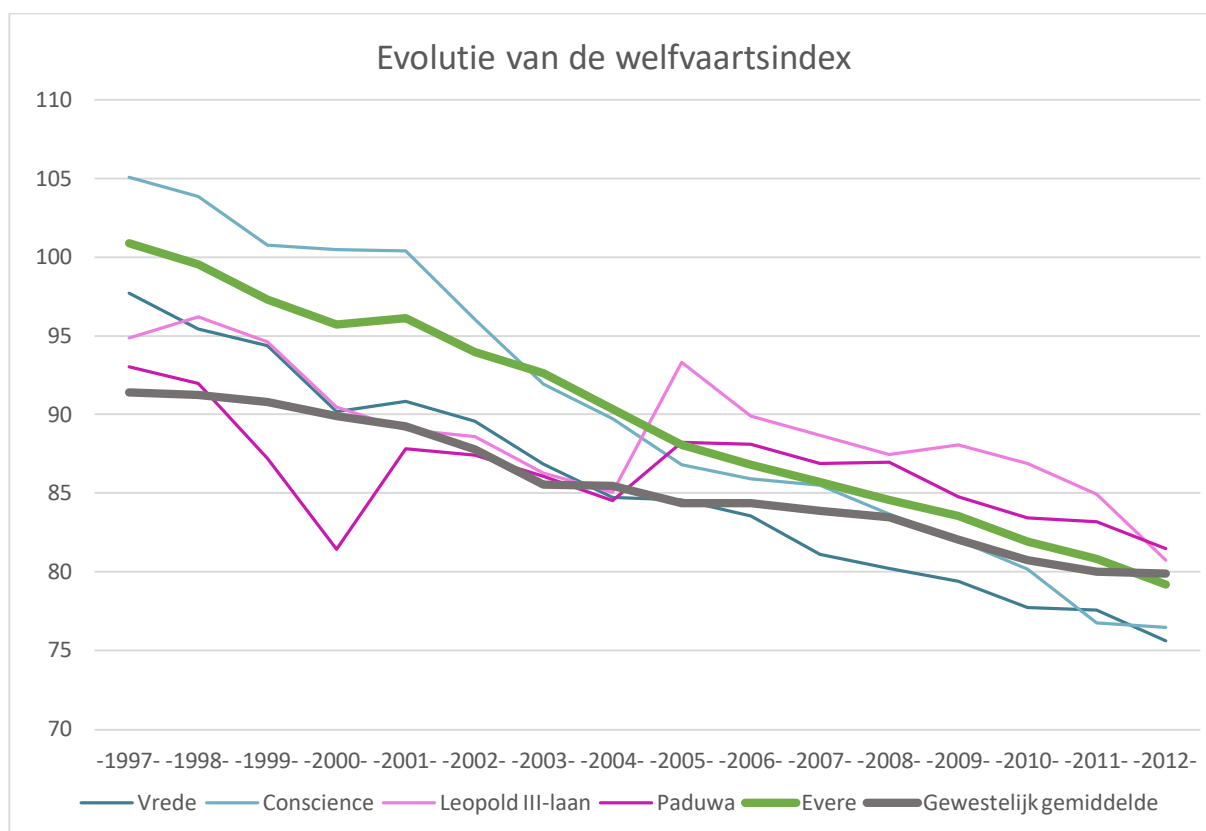
⁶ Het natuurlijk saldo is het aantal geboorten min het aantal sterfgevallen op een grondgebied. De natuurlijke loop is de gemiddelde evolutie van dit verschil over 5 jaar, uitgedrukt in een percentage.

echter geëvolueerd: in 2015 bedroeg het gemiddelde inkomen per inwoner 13.279€, dat is minder dan het gewestelijke gemiddelde (13.831€ / inwoner).

Evere is sinds eind jaren 1990 dus verarmd, in de ene wijk al meer dan in de andere:

- De Consciencewijk, vroeger boven het gemeentelijke gemiddelde en de rijkste wijk van Evere, ligt vandaag zowel op het vlak van inkomen als op het vlak van welvaartsindex ruim onder het gemiddelde. Het profiel is vandaag vergelijkbaar met dat van de Vredewijk;
- De wijken Paduwa en Leopold III kenden een omgekeerde evolutie: waar ze in 1997 nog onder het gemeentelijke gemiddelde zaten, zijn ze vandaag de rijkste wijken van de gemeente.

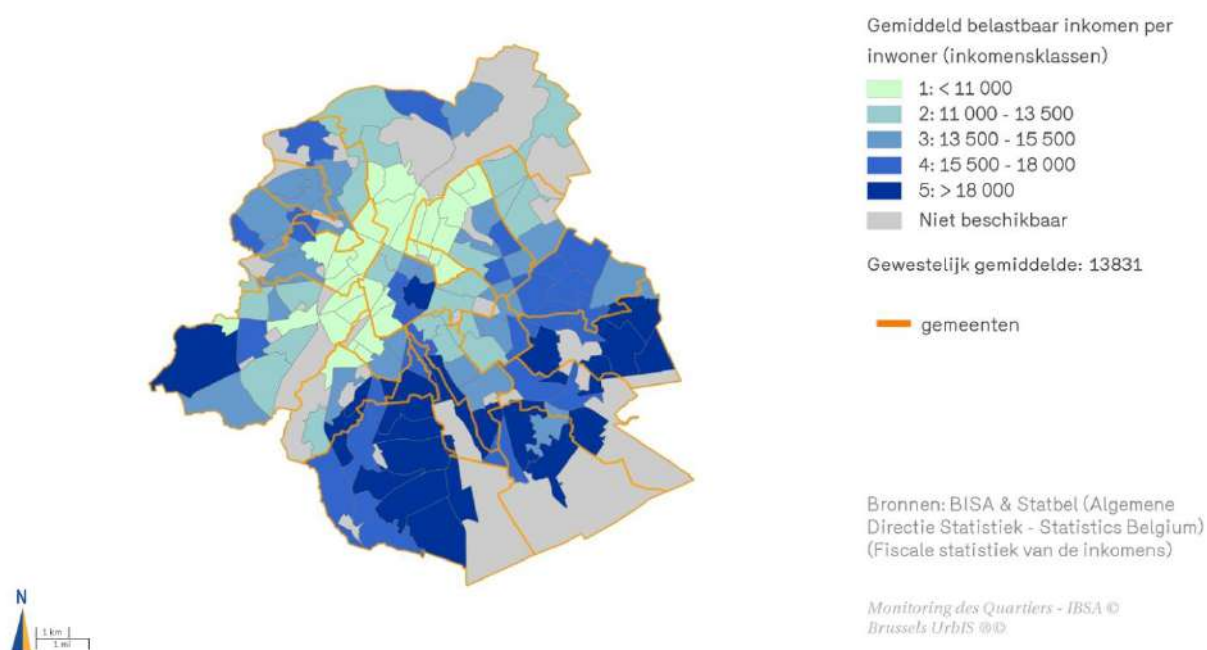
Het zuiden van de gemeente benadert daardoor het sociaaleconomische profiel van de meer gegoede wijken in het zuidwesten van Brussel terwijl het profiel van het noorden eerder aansluit bij dat van de arme sikkels van Brussel.

Evolutie van de welvaartsindex (bron: BISA, Wijkmonitoring)

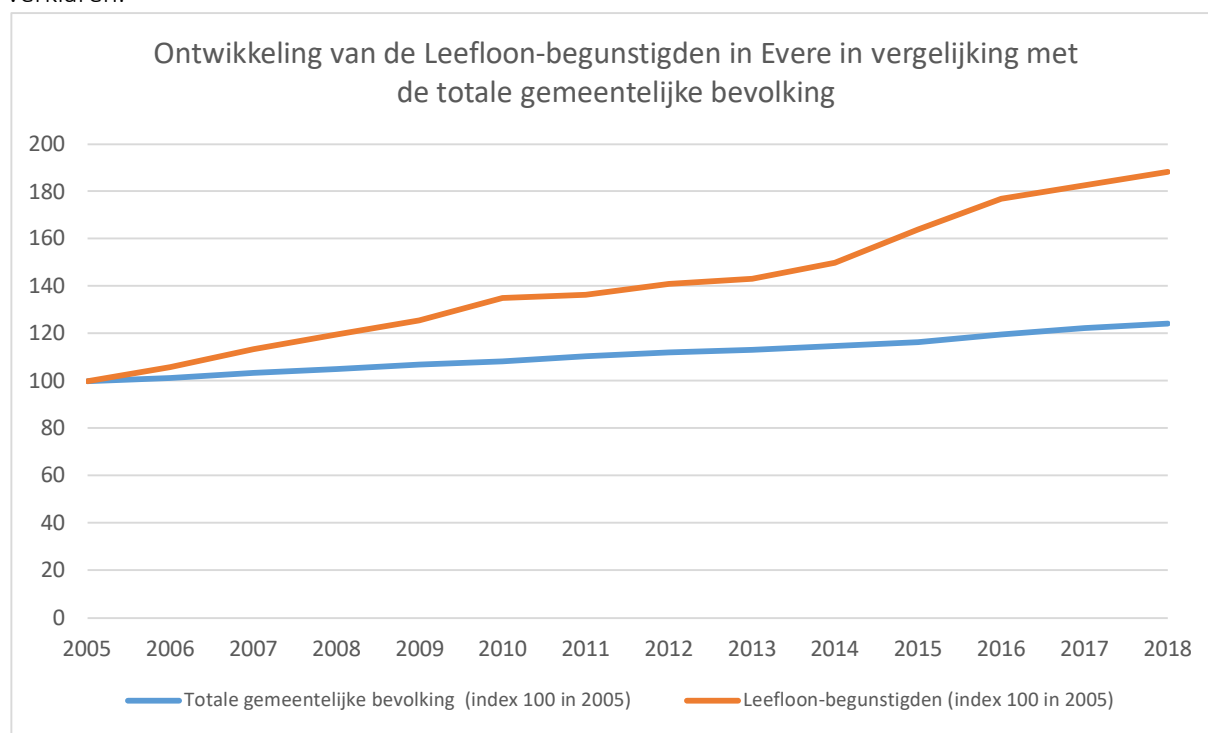
In 201 noteerde de gemeente Evere een welvaartsindex van 74 (tegenover 79 in 2012). De neerwaartse tendens die we op de grafiek zien heeft zich dus voortgezet en het verschil met het gemiddelde van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest is kleiner geworden (de gemiddelde welvaartsindex in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest is 78,4 in 2017).

Gemiddeld belastbaar inkomen per inwoner (inkomensklassen) 2015 (€)

Gemiddeld inkomen per inwoner (bron: Wijkmonitoring)

Ook het aantal begunstigen van een leefloon is toegenomen en wel veel sneller dan in de totale bevolking. De komst van mensen met een laag inkomen en/of van kwetsbare personen en het aanzienlijke aantal sociale woningen op het grondgebied van de gemeente kunnen dit verschijnsel verklaren.

Vergelijkende evolutie van het aantal begunstigen van OCMW-steun (bron: BISA, Wijkmonitoring)

Naar een verdere bevolkingsgroei

Volgens het BISA zal de bevolking in Evere tussen 2016 en 2025 nog verder toenemen tot 45.711 inwoners in 2025, d.i. 9,4% meer dan in 2019 (ongeveer 4.000 bijkomende inwoners) en 40% meer dan in 2004 (de bevolking zal in 20 jaar tijd met 40% toegenomen zijn). Volgens deze verwachtingen wordt Evere in 2025 de gemeente met de grootste bevolkingsgroei!

In de leeftijdsgroep 0-17 jaar zou de bevolking sneller toenemen dan in de andere groepen, vooral in de groep 12-17 jaar. De huidige verjonging zal zich in Evere dus nog voortzetten.

Rekening houdend met de waarschijnlijke evoluties in elke leeftijdscategorie zijn dit de vooruitzichten voor 2025 voor wat het bijkomende aantal inwoners in elke leeftijdsgroep betreft:

	0-2 jaar	3-5 jaar	6-11 jaar	12-17 jaar	18-64 jaar	+ 65 jaar	TOTAAL
2019	1.813	1.821	3.420	2.819	25.237	6.653	41.763
2025	2.346	2.276	3.904	3.989	26.514	6.687	45.711
# 2019-2025	533 (+29%)	455 (+25%)	484 (+14%)	1165 (+41%)	1277 (+5%)	34 (+1%)	3948 (9%)

Bevolkingsprojectie 2019-2025 (bron: Bevolkingsprojecties – BISA + berekeningen BRAT)

HUISVESTING

Een recent woningpark met uiteenlopende stadsvormen

Op 1 januari 2019 stonden er in Evere 19.005 woningen⁷. De gemeente ontwikkelde zich vooral in de tweede helft van de 20ste eeuw. Het woningpark is dus nog vrij recent: 60 % van de gebouwen dateert van na 1945⁸.

Het residentiële landschap van Evere wordt gekenmerkt door:

- een dicht woningpark in gesloten bebouwing, vaak ouder (vóór 1945 of jaren 60), hoofdzakelijk gestructureerd rond de assen Haachtsesteenweg - Stuckensstraat in het noorden (Vredewijk) en de Leuvensesteenweg in het zuiden (Paduwawijk). Dit park is hoofdzakelijk opgebouwd uit kleine eengezinswoningen (arbeidershuisjes), opbrengstwoningen of kleine appartementsgebouwen (met name in de wijk Conscience);
- grote appartementsgebouwen (gemiddeld om en bij de 10 verdiepingen) in open bebouwing (een model dat zeer in trek was in de jaren 60), met name:
 - o Dunantlaan en Oudstrijderslaan,
 - o Stroobantsstraat en Goede Herdersstraat,
 - o Bauwensstraat en Hoedemaekerssquare (dichtbij het gemeentehuis);
- grote sociale wijken, een ander markant element van het Everse residentiële landschap. Deze wijken, gebaseerd op het concept van de tuinwijken (met tal van voetgangerswegen), markeren een hoge concentratie aan sociale woningen in bepaalde wijken van de gemeente. Het concentratie-effect wordt echter verzacht door een zeer groene omgeving;
- verschillende residentiële verstedelijkingsvormen van recente datum in de vorm van:
 - o hetzij gaarden: Kleigroeveërf, Astridwijk, Herdersliedgaarde, Pierre Dupontgaarde, gaarde aan de kant van de Maquisstraat
 - o hetzij appartementsgebouwen, meestal in gesloten of halfopen bebouwing (kolonel Bourgstraat, Henry Dunantlaan, Artemisstraat, ...).

Tot besluit kunnen we stellen dat Evere vrij veel verschillende vormen van verstedelijking bevat met soms zeer uiteenlopende vormen die broederlijk naast elkaar staan (wat soms een dispaar beeld kan opleveren).

⁷ Bron: BISA – Residentieel gebouwenpark 2001-2019 (gegevens Statbel (Algemene Directie Statistiek – Statistics Belgium) & FOD Financiën (AA Patrimoniumdocumentatie))

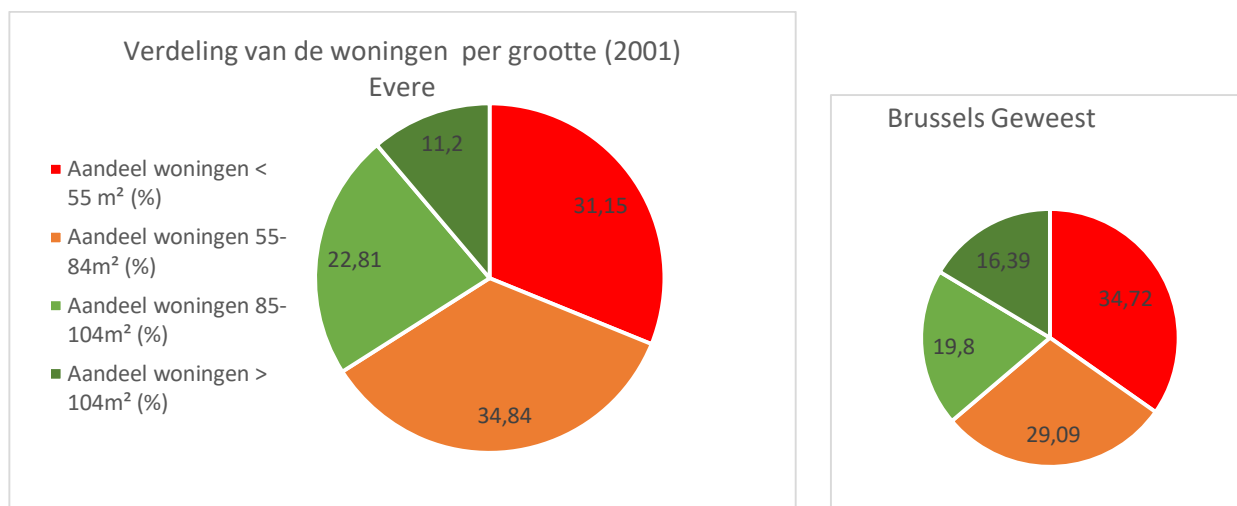
⁸ Bron: Kadastrale statistieken – FOD Economie, KMO's, Middenstand en Energie

Een mix van woningtypes

De meeste woningen in Evere, d.i. 67 % van het woningbestand in 2019⁹, zijn gelegen in appartementsgebouwen. Dit cijfer is vergelijkbaar met dat van de buurgemeenten maar vrij hoog voor een gemeente van de tweede kroon. De omvang van het appartementenpark is in Evere bijzonder goed zichtbaar, vooral in de wijk Leopold III. Ze is het resultaat van de vele verstedelijkings in open bebouwing (woontorens) die dateren van de jaren 60 en 70, van de omvang van het sociale woningpark (met een groot aantal appartementen) en recente ontwikkelingen waarbij meestal kleine appartementsgebouwen werden opgetrokken (Wipstraat, Kolonel Bourgstraat, Astrid, ...).

In 2019 neemt 28% van de woningen echter de vorm aan van eengezinswoningen¹⁰, waarvan de meeste in gesloten bebouwing.

Het onderzoek van het aantal woningen per gebouw en de vergelijking met het gewestelijke gemiddelde bevestigt nog een ander bijzonder kenmerk van Evere, namelijk de sterke vertegenwoordiging van grote woongebouwen. De gebouwen in Evere omvatten gemiddeld 11,6 woningen, tegenover slechts 9,1 in het hele Gewest.

Verdeling van de woningen per grootte (2001) (Bron: Wijkmonitoring – 2001)

Een recent en doorgaans comfortabel woningpark

De gemeente ontwikkelde zich vooral in de tweede helft van de 20ste eeuw. Het woningpark is dus vrij recent (60% van de gebouwen dateert van na 1945¹¹), wat verklaart dat het van vrij behoorlijke kwaliteit is: in 2001 was 93% van de woningen voorzien van het basiscomfort (stromend water, binnentoilet, badkamer met douche of badkuip)¹².

Op het vlak van onderhoud van het woningpark zijn er in Evere over het algemeen weinig problemen. Immers:

⁹ Bron: Statbel (Algemene Directie Statistiek - Statistics Belgium)

¹⁰ Idem

¹¹ Idem

¹² Bron: Welzijns- en Gezondheidsatlas van Brussel Hoofdstad, 2006 – Observatorium voor Gezondheid en Welzijn Brussel

- er zijn wel enkele verloederde of verwaarloosde gebouwen maar hun aanwezigheid blijft punctueel en marginaal. Na de oprichting van een gewestelijke cel "Huisvesting" bij Brussel Stedelijke Ontwikkeling in 2009 besloot de gemeente om de kwestie van de volledig of gedeeltelijk verwaarloosde gebouwen "in beheer" te geven.
- In de sociale wijken werden de laatste jaren heel wat werken uitgevoerd (zie hoofdstuk over de sociale woningen);
- het oude park (vooral in Laag-Evere) onderging een positieve druk van de markt zodat het onderhouds- en renovatieniveau globaal bevredigend is (vooral in vergelijking met dat van de andere Brusselse gemeenten). Enkele verloederings konden overigens worden opgelost door openbare renovatiewerken via de grondregie (met name rond de Stuckensstraat).

Een gemengde eigendomsstructuur

In 2001¹³ bedroeg de verhouding eigenaars-huurders 45,5 % eigenaars en 54,5 % huurders. Dat cijfer ligt iets onder het gewestelijke gemiddelde. Gezien de omvang van het sociale woningpark (zie verder) is de verhouding eigenaars in Evere (in het private woningpark) in Brusselse context vrij hoog.

Een groot sociaal woningpark dat echter nog niet kan voldoen aan de vraag

In 2019 was 12,3% van de Everse woningen een sociale of daarmee gelijkgestelde woning (tegenover gemiddeld 7 % in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest)¹⁴.

De sociale woningen worden beheerd door 2 sociale huisvestingsmaatschappijen (BGHM):

- Everecity (fusie van Germinal en Ieder Zijn Huis) dat 1871 woningen beheert;
- Comensia: ontstaan uit de fusie van Brussels Thuis en Assam-Sorelo (sinds september 2015) dat 322 woningen beheert.

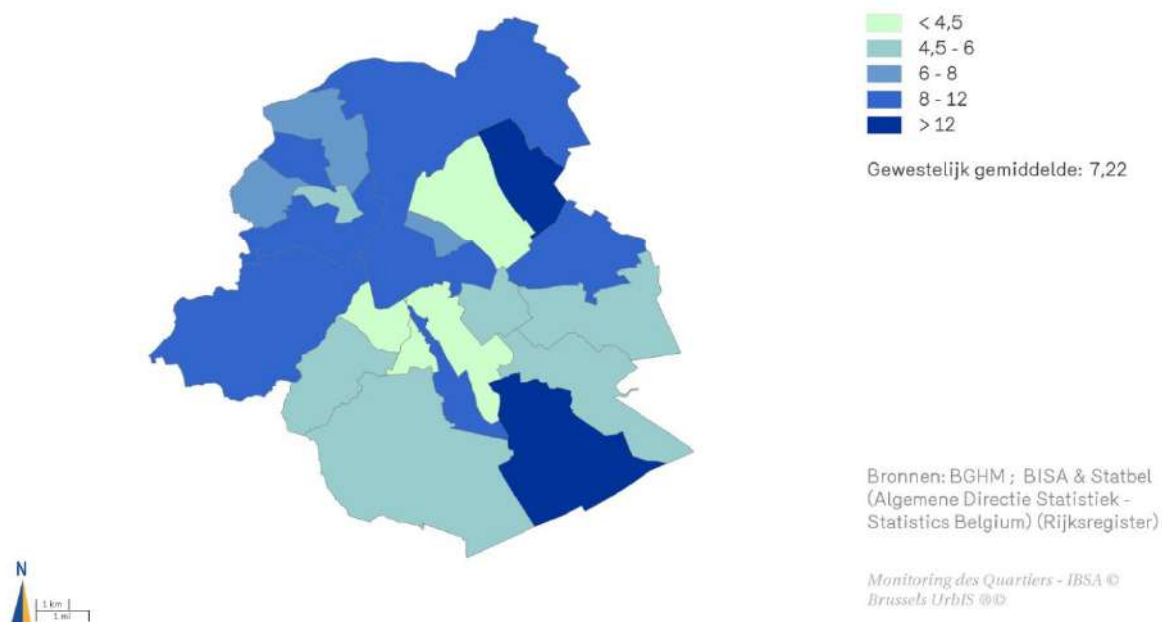
De sociale woningen zijn gegroepeerd in sociale woonwijken:

- **Germinal** aan weerszijden van de Leopold III-laan (appartementengebouwen en eengezinswoningen);
- **Ieder zijn Huis** in de Picardiëstraat in het noorden van de gemeente (drie woonblokken en 'maisonnettes');
- **Ieder zijn Huis** in het zuiden van de gemeente, in de sector van de Leuvensesteenweg, de Zaventemstraat, de Galgelaan en de Cicerolaan (vooral woonblokken);
- **Brussels Thuis** in de sector van de Leuvensesteenweg, de Genèvestraat, de Dunantlaan en de Optimismelaan (hoofdzakelijk een tuinwijk met enkele collectieve gebouwen).
- Een gebouw van Sorelo in de **Sint Jozefstraat** in de wijk Paduwa.

¹³ De statistieken van 2001 zijn de recentste waarover we momenteel beschikken.

¹⁴ BISA, Wijkmonitoring

Aandeel sociale woningen (aantal sociale woningen per 100 huishoudens) 2019 (huisv/100 huishoudens)

Aandeel sociale woningen in 2019 (Bron: Wijkmonitoring)

In Evere worden sinds enkele jaren overigens ook steeds meer woningen aangeboden die zijn gelijkgesteld met een sociale woning:

- De Grondregie van de gemeente beheert 75 openbare woningen¹⁵ die worden verhuurd volgens gelijkaardige toekenningscriteria als die van de BGHM;
- Het SVK Hector Denis beheert 197 huurcontracten¹⁶ waaronder ook deze voor woningen van de Grondregie (38 woningen).

Behalve de sociale woningen die worden beheerd door het SVK en de Grondregie zijn de sociale woningen in Evere niet verspreid in het residentiële weefsel maar gegroepeerd in wijken. De meeste daarvan bevatten veel groen maar zijn ook heel monofunctioneel (weinig buurtwinkels, vrije beroepen maar wel wijkhuizen en in de buurt van gemeentelijke scholen). De woningen van de Grondregie en van het SVK liggen wel verspreid in het residentiële weefsel. Ze zijn vooral geconcentreerd in het noorden van de gemeente.

De meeste woningen in het park van sociale en daarmee gelijkgestelde woningen hebben 2 of 3 slaapkamers. Het aandeel grote woningen ligt in Evere boven het gewestelijke gemiddelde. Dat wordt vooral verklaard door de vele tuinwijken en eengezinswoningen in het Everse sociale woningpark. Kleine woningen daarentegen zijn ondervertegenwoordigd.

¹⁵ Bron: Gemeente Evere, 03/2020.

¹⁶ Bron: Gemeente Evere, 31/12/2019.

	% Evere	% BHG
Studio	2%	6%
1 slaapkamer	22%	27%
2 slaapkamers	40%	40%
3 slaapkamers	27%	22%
4 slaapkamers en +	9%	5%

Type sociale woningen (Bron: BGHM.Brussels - 2018)

Hoewel Evere in verhouding meer sociale woningen heeft dan de gewestelijke gemiddelden is het aanbod nog onvoldoende om te kunnen beantwoorden aan de vraag. De lange wachtlijsten bewijzen deze vaststelling: voor Evercity alleen al staan er 24 006 gezinnen op de wachtlijst en voor Comensia zelfs 42 805!¹⁷

Sinds het vorige GemOP zijn er twee nieuwe sociale woongebouwen bijgekomen. Ook tal van renovatieprojecten werden doorgevoerd zodat het sociale woningpark in Evere zijn kwaliteitsniveau heeft kunnen behouden of zelfs verbeteren (renovaties in de 4 grote sociale woonwijken van de gemeente). Daarnaast ondernamen ook de Grondregie en het SVK heel wat acties om hun park uit te breiden.

Naast deze renovatieprojecten wil de BGHM ook nieuwe woningen bouwen via de budgetten van het "Gewestelijk Huisvestingsplan" en de "Alliantie Wonen"¹⁸ (project in Germinal en Brussels Thuis). Grootschalige projecten, met ook sociale woningen, zullen bovendien ook worden doorgevoerd in de strategische ontwikkelingszones die het Gewest in Evere heeft geïdentificeerd (Josaphat, Reyers).

Met een zeer dynamisch beleid voor de bouw van sociale en daarmee gelijkgestelde woningen kunnen we stellen dat Evere voldoet aan de doelstellingen van het GPDO dat stelt dat minstens 15% van de gebouwde woningen een sociale woning moet zijn. In Evere worden in het kader van de verschillende projecten meer dan 400 nieuwe sociale of daarmee gelijkgestelde woningen gebouwd. Dat is ongeveer 20% van de momenteel geplande bouwprojecten in de gemeente.

Een snel toenemend specifiek aanbod voor senioren

Evere telt 11 rust- en/of verzorgingstehuizen, Deze 11 instellingen vertegenwoordigen 1.403 bedden¹⁹.

In 2004 stonden er in de gemeente slechts 6 rusthuizen met een totaal van 507 bedden. Het aanbod werd dus aanzienlijk uitgebreid en groeide sneller dan de seniorenbevolking. Qua aantal is er nu per 4,7 senioren één bed ter beschikking. In de meeste seniorenresidenties is er bijna geen wachtlijst.

¹⁷ De kandidaat-huurders worden niet ingeschreven bij een bepaalde gemeente maar bij een (of meerdere) OVM's. Deze cijfers geven alle kandidaten weer die zijn ingeschreven op de lijsten van de OVM's die actief zijn op het grondgebied van Evere, d.w.z. Everecity en Comensia. Everecity heeft enkel woningen in Evere, Comensia in het hele Gewest. (Bron: BGHM, info verzameld in maart 2020)

¹⁸ Bron: BGHM

¹⁹ Bron: BISA – Aantal bedden per type instelling – op 31/12/2018

	Evere	BHG
	2018	2018
aantal 65+	6565	157682
aantal bedden	1403	18053
65+ /bedden	4,7	9

Aantal 65-plussers ten opzichte van de aangeboden plaatsen in de rusthuizen in Evere en in het hele Brussels Hoofdstedelijk Gewest.

(Bronnen: BISA – Aantal bedden per type instelling – op 31/12/2018 en 65-plussers in 2018)

Vooraf in de wijk Paduwa werd het aanbod ontwikkeld. In de Vredewijk zijn er minder seniorenwoningen.

Waar het aanbod dus globaal gezien bevredigend is, is het niet voor iedereen toegankelijk. Om te beantwoorden aan de vraag naar goedkopere seniorenwoningen werd een nieuwe vleugel bijgebouwd aan het Home Roger Decamps (OCMW). Hoe dan ook blijven de wachtlijsten voor het Home Roger Decamps lang (82 personen die zijn gedomicilieerd in Evere, 26 personen van buiten de gemeente²⁰).

Hoewel de rusthuizen van Evere appartementen ter beschikking stellen en de gemeente en de medisch-sociale instellingen met hun beleid trachten om ouderen zo lang mogelijk thuis te laten wonen,²¹ bestaan er in de gemeente nog weinig alternatieve structuren (kangoeroewonen ...).

Hotelaanbod: vooral een zakelijk cliënteel

De hotels in Evere worden veelvuldig gefrequenteerd. Het is immers een relatief kleine gemeente die is gelegen in de tweede kroon.

4 hotels beschikken over 466 kamers²², bijna 70% daarvan heeft 4 sterren. De vrij hoge frequentatiecijfers worden verklaard door de nabijheid van de NAVO, de Europese instellingen en de luchthaven van Zaventem²³.

Een woonaanbod dat nog voortdurend evolueert

Het woningpark van de gemeente Evere werd sinds 2005 uitgebreid met meer dan 2.600 nieuwe woningen. Dat betekent een gemiddelde van zo'n 190 nieuwe woningen per jaar²⁴.

Dankzij de ligging in de tweede kroon en het feit dat er nog gronden beschikbaar zijn en dat zich heel wat mogelijkheden aandienen om andere functies te reconverteren (met name kantoorgebouwen) kon het woningpark in 14 jaar tijd met 16% worden uitgebreid.

²⁰ Bron: info verzameld bij het OCMW in 2015

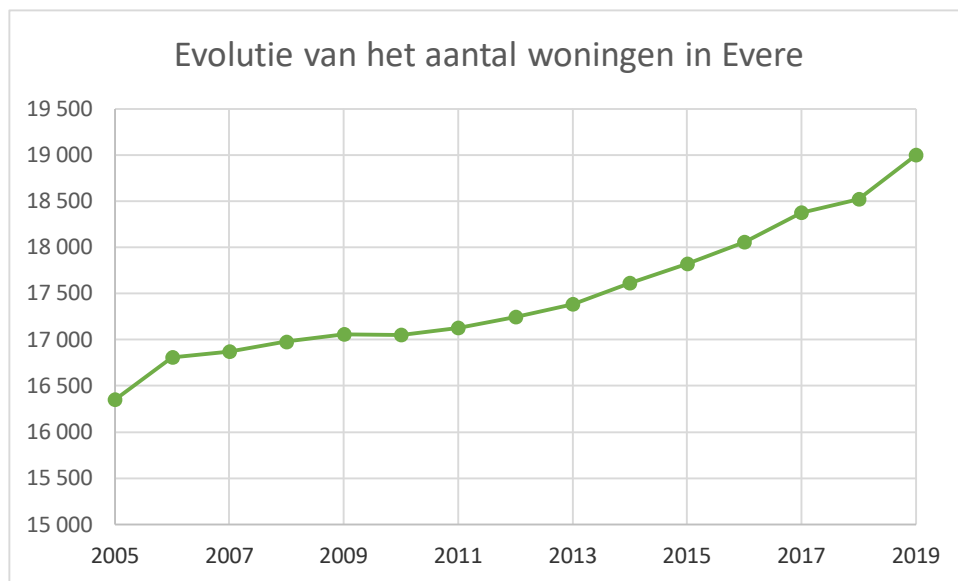
²¹ Zie deel Voorzieningen

²² Bron: "Jaarverslag van het Observatorium voor Toerisme te Brussel", 2013, Observatorium voor Toerisme te Brussel

²³ Zie deel Economische activiteiten

²⁴ Er is een verschil tussen het aantal vergunningen dat werd verstrekt door de gemeente en de gerealiseerde projecten. De woningen worden soms pas lang na het verkrijgen van de vergunning gebouwd.

De snellere aangroei van de bevolking weerspiegelt zich logischerwijs ook in de evolutie van het aantal woningen.

Evolutie van het aantal woningen in Evere

(Bron: kadastrale statistieken – FOD Economie, KMO, Middenstand en Energie)

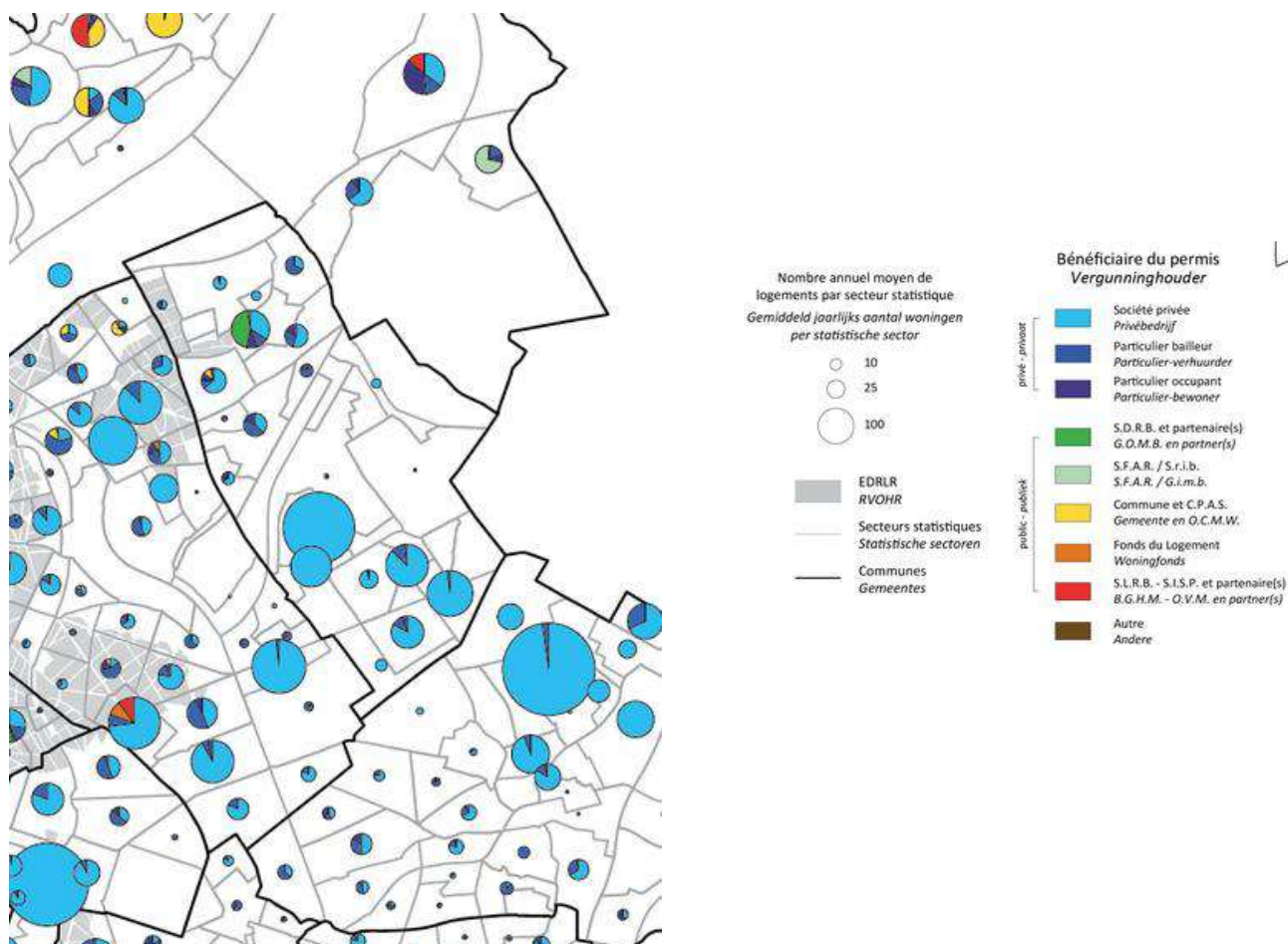
In een gewestelijke context die sterk is gericht op woningproductie is Evere een van de meest dynamische gemeenten.

De analyse van de kenmerken van de stedenbouwkundige vergunningen voor woningbouw die werden uitgereikt tussen 2003 en 2012²⁵ leidt tot de volgende vaststellingen²⁶:

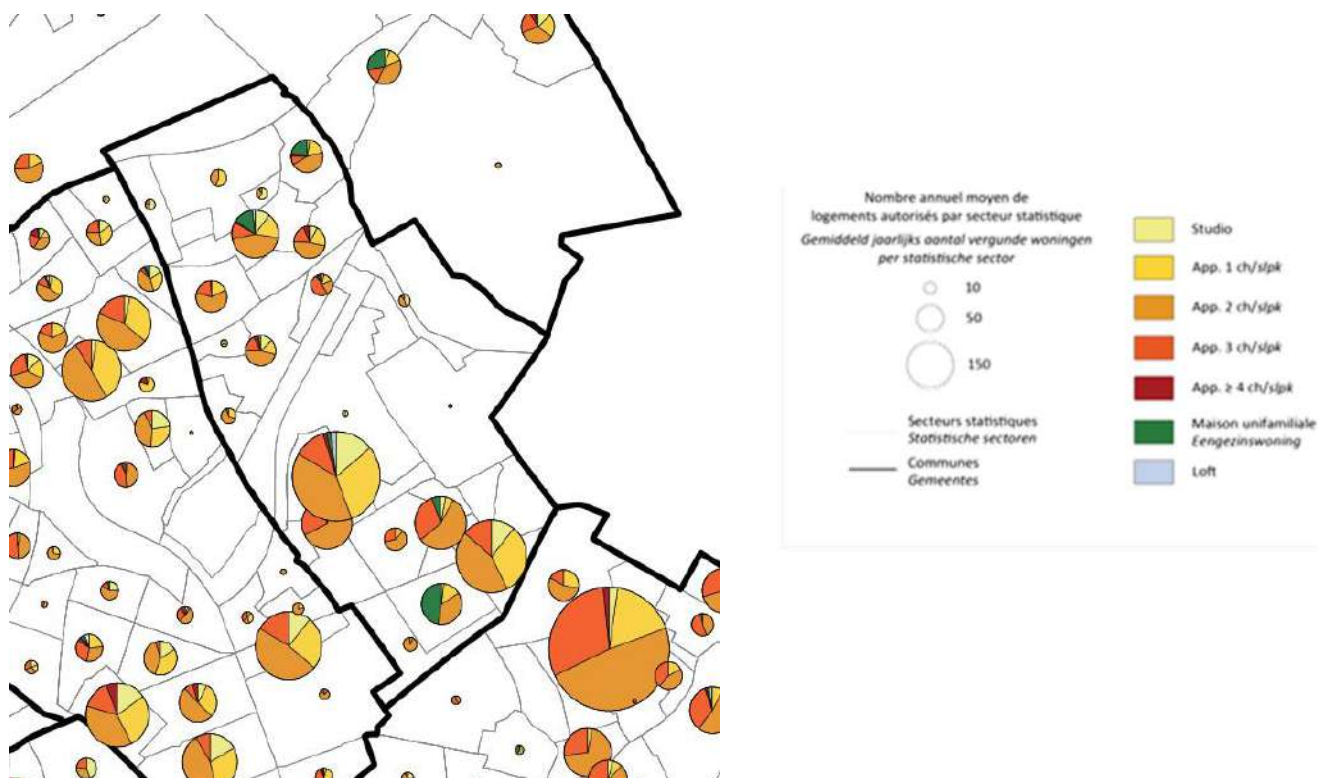
- De meeste nieuwe woningen worden gebouwd in de zuidelijke wijken van Evere (Leopold III en Paduwa). Deze wijken zijn minder dicht maar hebben nog veel grote terreinen ter beschikking en lenen zich dus uitstekend voor doorgaans grootschalige projecten van privémaatschappijen.
- In de wijken van Oud-Evere worden kleinere vastgoedoperaties doorgevoerd, vooral op initiatief van de overheid. Dat is bijvoorbeeld het geval voor het project Marnadal/Parijsstraat van Citydev (de voormalige GOMB).
- Tussen 2003 en 2012 werden vooral vergunningen verstrekt voor appartementen met 2 slaapkamers. Studio's en grote appartementen (met 4 of meer slaapkamers) zijn veel minder frequent.

²⁵ De vergunningen werden vooral uitgereikt voor nieuwe woningen die tussen 2005 en 2014 op de markt werden gebracht.

²⁶ Bron: gemeente Evere en Huisvestingsobservatorium Evere (2008-2014) en Overzicht van de huisvestingsvergunningen nr. 2

Vergunde woningen per type actor (2003-2011) (bron: Overzicht van de huisvestingsvergunningen nr. 2)

Zoom op Evere – vergunde woningen per type (2003-2011) (bron: Overzicht van de Huisvestingsvergunningen nr. 2)

Nieuwbouw als belangrijkste hefboom voor de productie van nieuwe woningen in Evere

Deze toename van het woningaanbod is het resultaat van de verschillende woningbouwprocessen die worden doorgevoerd. Nieuwbouw blijft echter de overheersende modaliteit in deze Everse woningproductie, vooral in de wijken Leopold III en Paduwa. In de wijken van Oud-Evere bieden de ouderdom en de bouwdichtheid een verklaring voor de meer gemengde productiemodaliteiten (grotere verhouding opdelingen, uitbreidingen en reconversies). Nieuwbouw blijft echter de overheersende productiemodaliteit.

Uit de analyse van de vergunningen die werden uitgereikt tussen 2009 en 2015 blijkt dat dankzij de bestemmingswijziging van gebouwen iets meer dan 200 woningen konden worden gebouwd. Dit proces heeft zich de laatste jaren overigens versneld met tal van geregistreerde reconversieprojecten in de administratiegebieden en in de OGSO's van het GBP (Kolonel Bourgstraat, OGSO "Vlan", Genèvestraat, Bordet...).

Gemiddeld jaarlijks aantal vergunde woningen per statistische sector (bron: Huisvestingsobservatorium 2009-2011, figuur 10)

De opdeling van eengezinswoningen is een proces dat in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest ruim wordt toegepast. Er worden tal van inbreuken gepleegd en de gemeente moet nauw toezien op het verdichtingsproces²⁷.

In het kader van haar strijd tegen leegstaande of ongezonde gebouwen moedigt de gemeente renovatieprojecten aan via de toekenning van premies. Vergunningen voor renovatie- en

²⁷ Idem

uitbreidingswerken²⁸ worden in de gemeente relatief weinig uitgereikt. Ze worden uitgereikt aan particulieren maar ook voor grote sociale woningcomplexen waarvoor de BGHM verschillende renovatie- en herwaarderingsplannen heeft uitgewerkt²⁹. De meeste renovatieprojecten, waarvan sommige ten laste worden genomen door de Grondregie, hebben betrekking op het oude woningpark in de wijken Vrede en Conscience³⁰.

Een huuraanbod dat ongelijk is verdeeld over de wijken

Uit de analyse van de algemene evolutie van de huurprijzen (voor alle woningtypes samen) blijkt dat Evere zich rond het gemiddelde van de 19 gemeenten situeert (in 2018 bedroeg de gemiddelde huurprijs 752€/maand, tegenover 749€ in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest³¹). De huurprijzen liggen er niet hoger of lager dan in de andere Brusselse gemeenten.

De huurprijzen zijn het laagst in de wijk Conscience, waar ze meer dan 50 euro minder bedragen dan het gewestelijke gemiddelde. In de Vredewijk liggen ze dichtbij het gemeentelijke en het gewestelijke gemiddelde. De wijk Paduwa is ondanks het grote aantal sociale woningen duurder. Een mogelijke verklaring is de nabijheid van de gemeente Sint-Lambrechts-Woluwe, van de Europese instellingen en van de NAVO. Bovendien werden er in deze wijk nieuwe woningen op de markt gebracht. De hoogste huurprijzen van de gemeente vinden we in de Leopold III-wijk.

²⁸ Voor de meeste renovatiewerken wordt geen vergunning aangevraagd. De belangrijkste werken waarvoor een vergunning moet worden aangevraagd zijn:

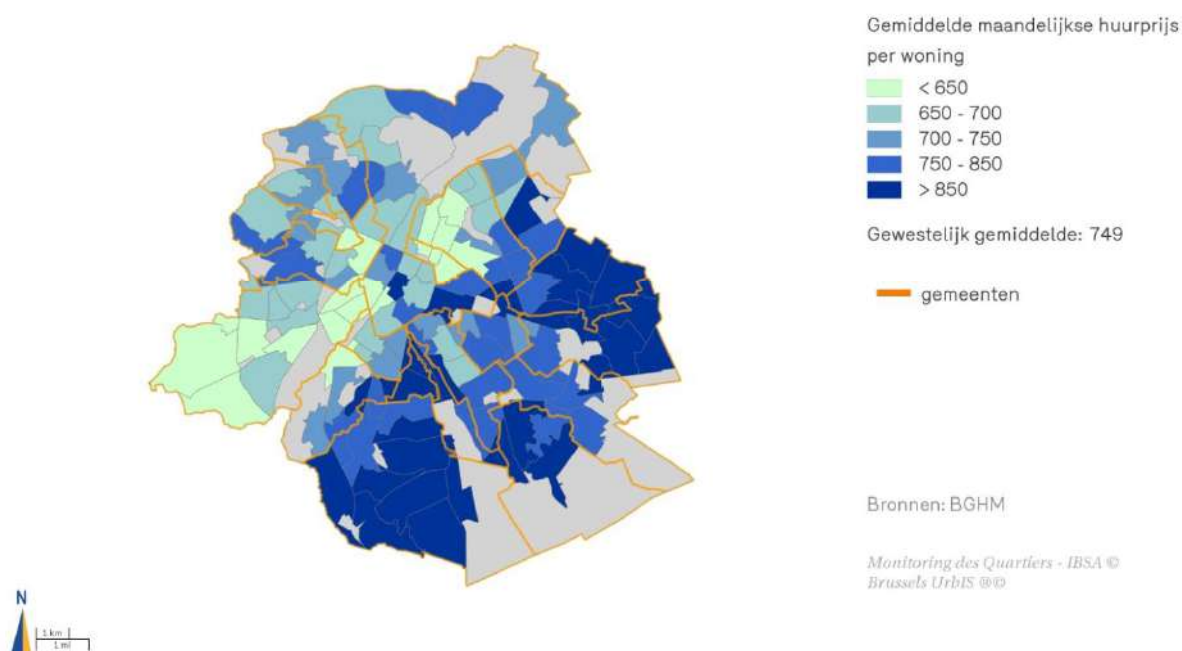
- de vervanging van ramen met wijziging van het architecturale uitzicht;
- renovaties met wijziging van het volume en/of aantasting van de stabiliteit;
- renovatie en isolatie van de gevels met wijziging van het architecturale uitzicht;
- verbetering van de gebieden voor koeren en tuinen verbonden aan de vergunningsaanvragen voor de aanpassing van bijgebouwen.

²⁹ zie deel Sociale woningen

³⁰ zie deel Sociale woningen

³¹ BISA – Wijkmonitoring

Gemiddelde maandelijkse huurprijs per woning 2018 (€)

Gemiddelde maandelijkse huurprijs per woning in 2018 (bron: Wijkmonitoring)

Een koopmarkt voor de middenklasse

In de gegevens over de verkoopprijzen van de woningen onderscheiden we twee belangrijke kenmerken.

Eenzijds hebben de afwezigheid van een luxesegment en de relatieve homogeniteit van de aangeboden vastgoedproducten tot gevolg dat de gemiddelde vork van de verkoopprijzen vrij homogeen is. Anderzijds kunnen we stellen dat de vastgoedmarkt in Evere kenmerken vertoont waardoor ze beter aansluit bij die van de westelijke gemeenten van de tweede kroon (Jette, Ganshoren, Berchem, de moderne delen van Anderlecht en Molenbeek) dan bij die van de andere gemeenten van de tweede kroon (waar vastgoed eerder duur is en bestemd voor een meer gegoede bevolking). Het belangrijkste kenmerk van de Everse woonmarkt is dat ze vooral gericht is op de middenklasse. Alleen de nieuwe, recent gebouwde woningen, vooral in de wijken Leopold III en Paduwa, mikken op een rijker publiek.

De Everse vastgoedmarkt is dynamisch. Sinds 2010 worden jaarlijks gemiddeld een zeventigtal eengezinswoningen en ongeveer 300 appartementen verkocht.

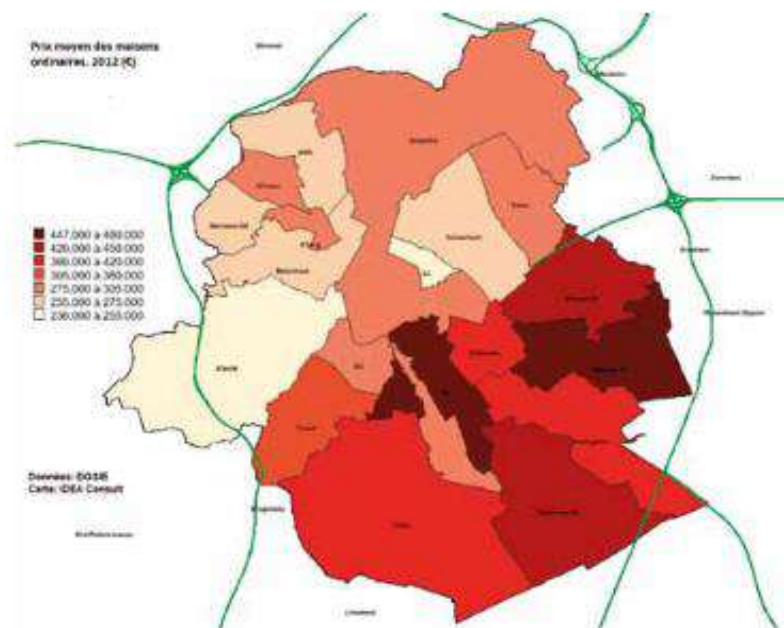

Figure 33: Prix de vente moyen des maisons ordinaires dans les 19 communes de la RBC, 2012

Gemiddelde verkoopprijs van gewone woonhuizen in de 19 gemeenten van het BHG, 2012 (bron: Observatiecentrum van de verkoop van residentieel vastgoed in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest 2011-2012)

Een verdichting die zich voortzet – tal van lopende en toekomstige projecten

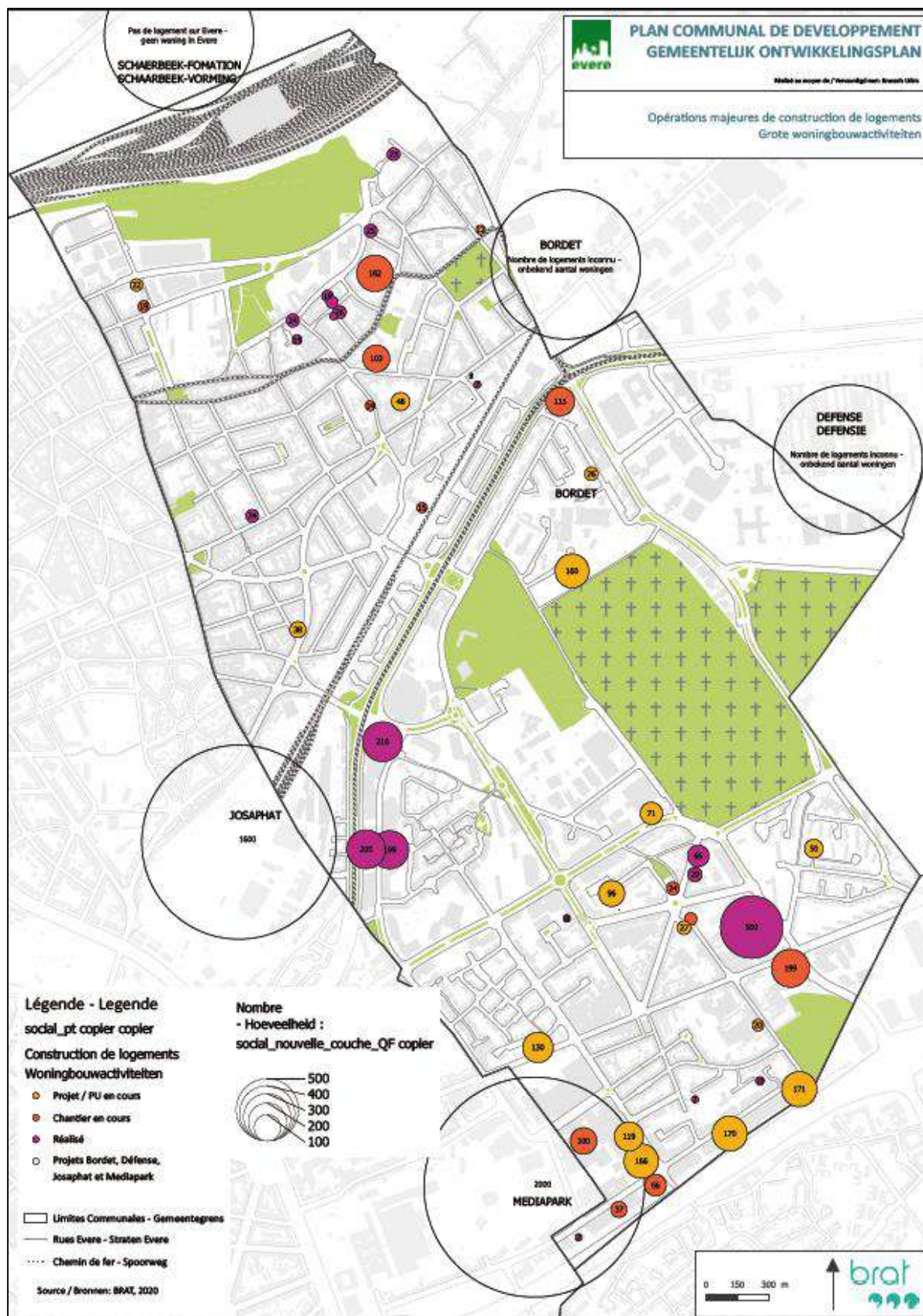
Als we enkel rekening houden met de grootste recente vastgoedprojecten (sinds 2013) zien we dat:

- de laatste jaren bijna 1400 woningen werden gebouwd;
- 1300 woningen gepland zijn (SV uitgereikt);
- 900 woningen momenteel worden gebouwd;

Dat betekent ongeveer 3600 nieuwe woningen op het gemeentelijke grondgebied waarvan er 2200 op korte termijn beschikbaar zullen zijn.

Naast deze lopende en geplande projecten zal de gemeente en omgeving de komende jaren ook de veranderingen ondergaan van enkele gewestelijke projecten: Josaphat, Reyers (Mediapark en Parkway), Bordet en Defensie.

Evere is dus een gemeente die volop in verandering is en waarvan het residentiële karakter zich verder bevestigt.

Huisvestingsprojecten in Evere (Bron: Evere, maart 2020)

OPVANG VAN JONGE KINDEREN

Aanbod van kinderdagverblijven

In 2018 telde Evere 28 kinderopvangplaatsen³² op haar grondgebied, goed voor een totaal van 870 plaatsen of één plaats per 0,44 kinderen van 0 tot 3 jaar (2017). Het dient benadrukt dat:

- Dat is meer dan het gewestelijke gemiddelde van één plaats per 0,37 kinderen;
- Evere overschrijdt daarmee ruim de doelstellingen van de Europese Unie die werden weerhouden door de Belgische federale regering, namelijk 0,33 plaatsen per kind jonger dan 3 jaar³³.

Voor de meeste kinderopvangplaatsen (65%) is het tarief afgestemd op het inkomen van de ouders. De gemeentelijke dekkingsgraad (per kind jonger dan 3 jaar) komt op 0,23 plaatsen waarvoor het tarief berekend wordt volgens het inkomen van de ouders en die toegankelijk zijn voor iedereen (dus niet voorbehouden voor bijvoorbeeld bedrijven). Deze cijfers stroken met het gewestelijke gemiddelde van 0,22 plaatsen.

Ongelijke verdeling van de kinderdagverblijven op het gemeentelijke grondgebied

Ten aanzien van het aantal kinderen per wijk en het aangeboden type opvangstructuur zijn deze kinderdagverblijven ongelijk verdeeld over het grondgebied:

- Vrede en Conscience hebben respectievelijk slechts 0,38 en 0,21 plaatsen per kind, Leopold III en Paduwa 0,61 en 0,50 plaatsen³⁴. Het verschil zal trouwens nog groter worden nu de peuterschool Fonson en het kinderdagverblijf L'Eau Vive recent zijn verhuisd naar de Paduwawijk (voormalig kantoorgebouw op de hoek van Grosjean-Kolonel Bourg) ;
- De meeste opvangstructuren waar de tarieven zijn afgestemd op het inkomen van de ouders en de meeste gemeentelijke kinderdagverblijven zijn gelegen in de wijk Leopold III;
- Hoewel er in Evere globaal geen tekort is aan kinderopvangplaatsen zien we dat in sommige wijken, met name de sociale woonwijken (vooral Germinal en Ieder Zijn Huis), weinig of geen kinderdagverblijven aanwezig zijn.

Een toenemend aanbod

In 2004 beschikte de gemeente over slechts zes gemeentelijke kinderdagverblijven (4 crèches en 2 peuterscholen) tegenover 8 opvangstructuren vandaag³⁵. Sinds begin jaren 2000 kampt het Brussels Gewest met een reëel gebrek aan kinderopvangplaatsen. In 2007 lanceerde het Gewest het "Crècheplan" met het doel om te komen tot 0,33 plaatsen per kind jonger dan 3 jaar (op gewestelijke schaal is dit doel zo goed als bereikt). In toepassing van dit beleid kreeg Evere er in 2009 met name twee nieuwe gemeentelijke kinderdagverblijven bij: Atis en Watis (met elk 36 plaatsen). Daarnaast werd het aantal plaatsen opgevoerd in de peuterschool Aubier en in het kinderdagverblijf L'Eau-Vive.

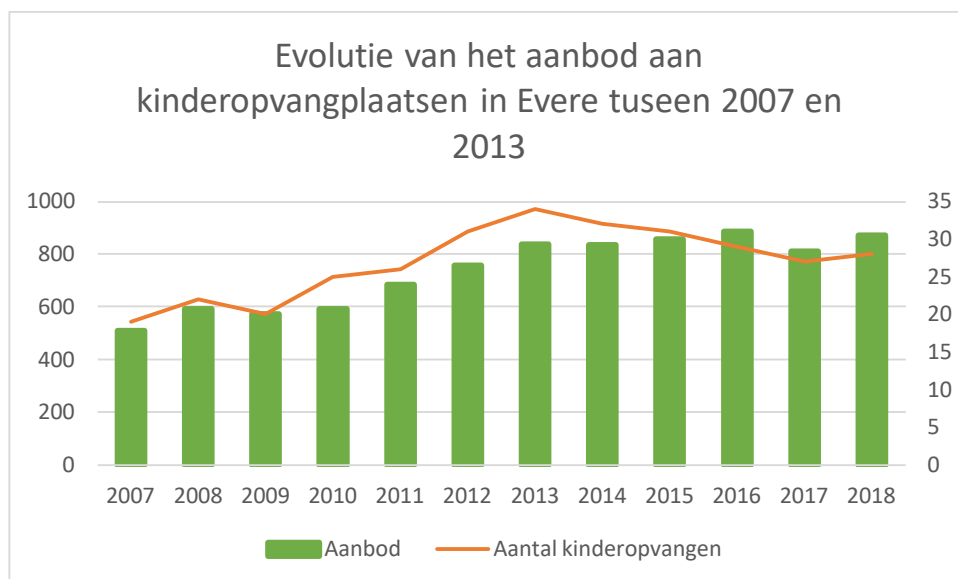
³² Bron: BISA – Kinderopvangplaatsen (2018) + Wijkmonitoring – Aantal kinderopvangplaatsen per kind (2017)

³³ Bron: idem

³⁴ Bron: idem

³⁵ Bron: het oude GemOP

Sinds 2007 is het gemeentelijke aanbod dus met bijna 40 % toegenomen³⁶. Ook de privémarkt droeg bij tot de verhoging van het aanbod. Er werden enkele nieuwe kinderdagverblijven opgericht. Het aantal kinderdagverblijven is tussen 2007 en 2019 dus gestegen van 19 naar 28 en het aantal plaatsen van 508 naar 870³⁷.

Evolutie van het aanbod in kinderdagverblijven en in plaatsen (Bron: BISA)

Nieuwe uitdagingen

Op basis van deze gegevens kunnen we besluiten dat het aanbod in Evere kwantitatief toereikend is. Echter:

- in het zuiden van de gemeente is het bijzonder ruim, maar in de wijken Vrede en Conscience heerst nog een tekort aan opvangplaatsen, hoewel juist daar de bevolking van jonge kinderen het sterkst toeneemt;
- de gemeentelijke kinderdagverblijven waarvoor de aanvragen worden gecentraliseerd kunnen niet altijd gunstig voldoen aan alle aanvragen; gemiddeld is er één plaats beschikbaar voor twee of drie aanvragen³⁸.

Volgens de vooruitzichten van het BISA zullen er tegen 2025 in Evere zo'n 530 kinderen jonger dan 3 jaar bijkomen. Dat stemt overeen met ongeveer 175 kinderopvangplaatsen.

De gemeente heeft op die vraag geanticipeerd door nieuwe projecten te starten en haar aanbod te reorganiseren:

- Het gemeentelijke kinderdagverblijf (GKDV) Les Diablotins in de Cicerolaan sloot eind 2015 zijn deuren (op de site werd een school gebouwd). In de plaats bouwde de gemeente een nieuwe opvangruimte met 42 plaatsen: de nieuwe Diablotins Everois. Dit kinderdagverblijf is gevestigd in Haren maar wordt beheerd door de gemeente Evere en vangt vooral kinderen op uit deze gemeente (zie kaart E1).

³⁶ Bron: idem

³⁷ In 2010 veranderde de methodologie ten opzichte van 2009. De geconventioneerde kinderopvangdiensten werden voorheen immers niet volledig meegerekend. Desondanks blijft de tendens dezelfde.

³⁸ Bron: gemeente Evere

- Om de kinderdagverblijven beter te verdelen over het grondgebied werden de peuterschool Aubier en de gelijknamige kleuterschool in het najaar van 2016 verhuisd. De wijk van Brussels Thuis krijgt er nu een kinderdagverblijf bij.
- De peuterschool Fonson werd gesloten maar de gemeente kocht de lokalen van het Europese kinderdagverblijf Do ré mi om er een nieuw gemeentelijk kinderdagverblijf van te maken waar sinds kort (2019) het kinderdagverblijf L'Eau Vive en de peuterschool Parvana zijn gehuisvest.
- De Hummeltjes, een kinderdagverblijf gesubsidieerd door de Vlaamse Gemeenschap, zal in 2020 verhuizen naar een nieuwbouw in de Van Obbergenstraat en zijn opvangcapaciteit uitbreiden (+ 8 plaatsen).

Recent werden ook een aantal privéprojecten gerealiseerd waar op korte termijn zijn gepland:

- een opvangstructuur op de nieuwe site van Vishay, evenwel bestemd voor de leden van de Europese Commissie;
- het kinderdagverblijf op de hoek van de begraafplaats van Brussel dat in 2018 werd heropend.
- een kinderdagverblijf van 18 plaatsen in de Bordetlaan 140;
- een kinderdagverblijf van 30 plaatsen in de Onze-Lieve-Vrouwlaan 110;
- een kinderdagverblijf van ongeveer 20 plaatsen in de Vliegpleinstraat (stedenbouwkundige lasten).

Op langere termijn, in het kader van het project Josaphat, zal aan de vraag van de nieuwe wijk worden beantwoord met verschillende nieuwe kinderdagverblijven. Vlakbij het station van Evere is een openbaar kinderdagverblijf gepland met 53 plaatsen. Ook in het kader van het project Mediapark worden twee kinderdagverblijven voorzien. Deze projecten zullen hoe dan ook kunnen beantwoorden aan de vraag van de toekomstige bewoners van de sites.

Tegen 2025 zal het aanbod wellicht kwantitatief, en met naleving van de EU-normen in het domein, beantwoorden aan de vraag. De verdeling van de opvangstructuren echter zorgt voor een territoriaal onevenwicht tussen Noord en Zuid; Zoals overal rijst ook in Evere de vraag naar de kwaliteit van deze opvangplaatsen. Lange tijd werd enkel nagedacht over het kwantitatieve aanbod. In tijden van een moeilijke arbeidsmarkt, kortere contracten, flexibele werkuren, glijdende uren of deeltijds werk is het klassieke aanbod echter niet altijd aangepast aan de noden van de ouders. In de gemeente ontbreekt het nog aan specifieke crèches voor werkzoekenden (crèche "Actiris") of andere structuren met flexibele openingsuren en toelatingsvoorwaarden om ook aan deze behoeften te voldoen. Ook de vraag naar toegang tot openbare crèches of crèches waarvan de tarieven worden berekend op basis van het inkomen blijft groot (lange wachtlijsten).

ONDERWIJS & JEUGD

In Evere wonen meer dan 8.000 kinderen in de schoolgaande leeftijd³⁹: 23 % van hen zit op de kleuterschool, 42% in het lager onderwijs en 35% in het middelbaar onderwijs.

Evere telt op haar grondgebied niet minder dan 16 onderwijsinstellingen⁴⁰, waaronder:

- 13 lagere scholen (waarvan 8 Franstalige en 5 Nederlandstalige);
- 3 middelbare scholen (2 Franstalige en 1 Nederlandstalige);
- 2 opleidingscentra voor volwassenen of alternerend leren.

Hoewel in de gemeente verschillende netten (katholieke scholen, gemeentescholen, scholen van de Franse en van de Vlaamse Gemeenschap) en niveaus vertegenwoordigd zijn, moet gezegd dat in Evere vooral basisonderwijs - kleuteronderwijs en lager onderwijs - wordt verstrekt. Dat heeft waarschijnlijk gevolgen voor de middelbare scholieren die in Evere wonen want een groot deel van hen moet dagelijks naar een school buiten de gemeente.

Behalve over kleuter-, lagere en middelbare scholen beschikt Evere ook over bijzonder onderwijs voor kinderen met een handicap, bijscholingscentra voor jongeren of volwassenen en een privéschool. Er zijn echter geen andere structuren voor hoger onderwijs aanwezig.

In het cultureel centrum L'Entrela worden alfabetiseringscursussen en lessen Frans als vreemde taal gegeven. In 2020 hebben bijna 240 personen daar gebruik van gemaakt. Drie vierde van hen waren vrouwen.

Lager onderwijs: een aanbod dat voortdurend toeneemt maar ontoereikend blijft

Het schoolaanbod heeft de sterke bevolkingsgroei van het Brussels Gewest begin jaren 2000 in het algemeen niet gevolgd. In Evere was er al in 2004 een tekort aan schoolplaatsen per kind. Nadien nam dat aantal nog verder af tot 0,84 per kind in het lager onderwijs in 2007. Dat cijfer is een van de laagste van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest⁴¹. Er werd daarom een nieuw gemeentelijk beleid ingevoerd om het schoolaanbod te vermogen zodat er ongeveer 300 nieuwe leerlingen konden worden ingeschreven (tussen 2013 en 2018)⁴².

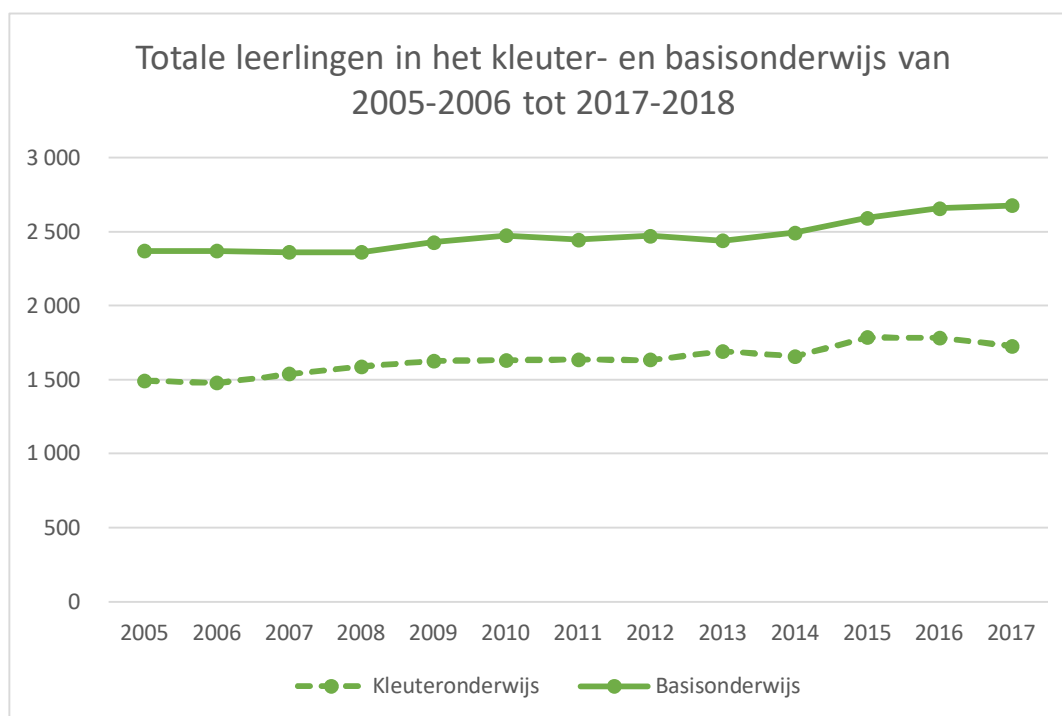
³⁹ Kinderen van 3 tot 17 jaar in 2019 (bron: BISA, Wijkmonitoring)

⁴⁰ Bron: gemeente Evere

<http://www.evere.be/index.php/fr/education/ecoles>

⁴¹ Wijkmonitoring, aantal plaatsen in het kleuter- en basisonderwijs per betrokken kind tussen 2004 en 2012

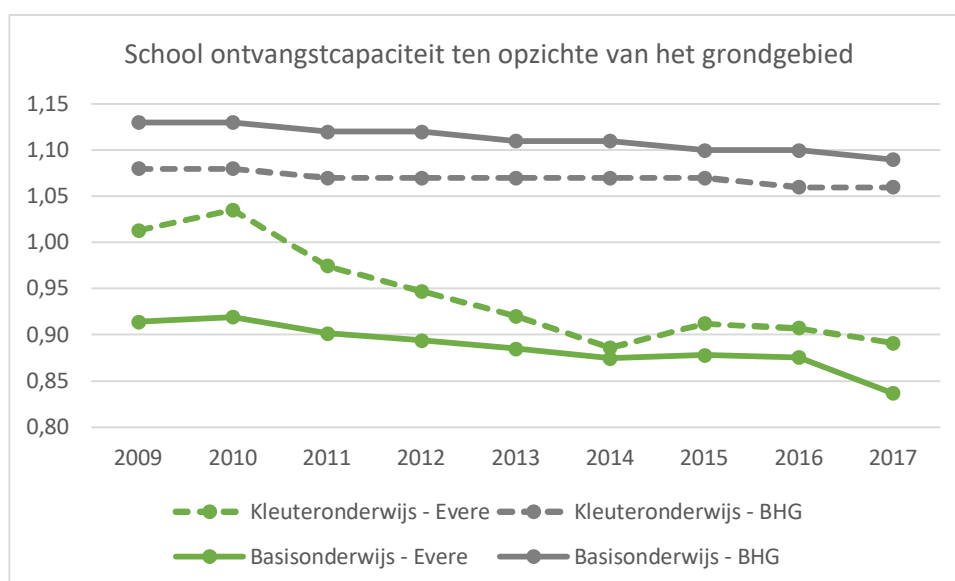
⁴² Bron: schoolbevolking, BISA, tussen 2013-2014 en 2017-2018

Evolutie van de schoolbevolking (Bron: BISA)

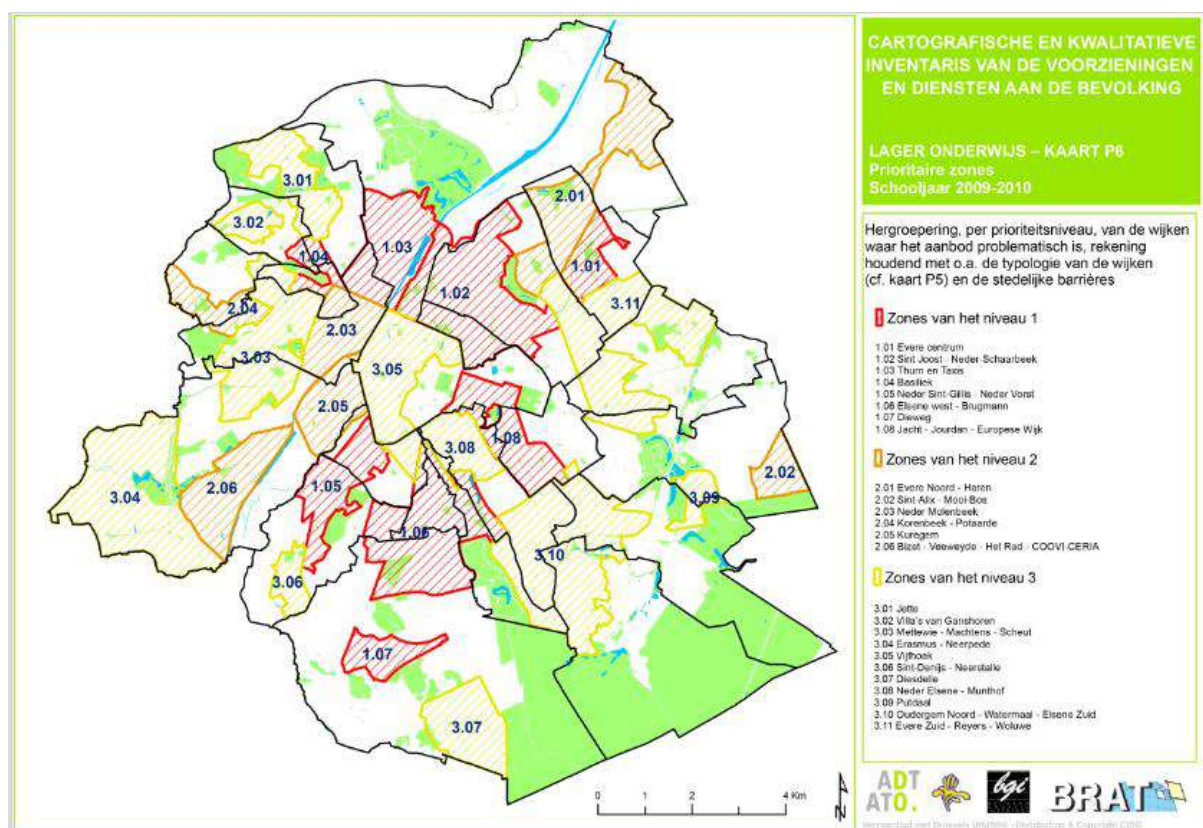
Behalve een verhoging van het aanbod, wil de gemeente ook een beleid voeren dat meer ten gunste komt van de Everse bevolking: de inschrijvingen in het lager onderwijs worden gemutualiseerd tussen de gemeentescholen en de inwoners van Evere genieten voorrang.

Het aantal plaatsen in het lager onderwijs is in Evere echter niet voldoende om de bevolkingsgroei op te vangen. Ondanks de uitbreiding van het aanbod is de opvangcapaciteit in het kleuter- en lager onderwijs sinds 2010 voortdurend gedaald en ligt het zowel voor het kleuter- als voor het lager onderwijs onder de drempel van 1 en onder het gewestelijke gemiddelde.

Evolutie van de opvangcapaciteit (Bron: BISA)

Om het hoofd te kunnen bieden aan de huidige en toekomstige vraag, maakte de gemeente in februari 2014 een "Schoolplan" op dat enkele honderden plaatsen wil creëren in het⁴³ lager onderwijs (zie hierna de toekomstige projecten).

Identificatie van de prioritaire interventiegebieden voor het creëren van nieuwe plaatsen in het lager onderwijs (bron: Analyse van de afstemming tussen vraag en aanbod van schoolplaatsen in het lager onderwijs, ATO, 2010)

Middelbaar onderwijs: een aanbod dat niet voldoet aan de behoeften

In Evere zijn er slechts drie middelbare scholen, twee Franstalige en één Nederlandstalige. Alledrie zijn ze gelegen in de wijk Leopold III. In het middelbaar onderwijs kan Evere daarmee in 2019 slechts ongeveer 1.140 plaatsen aanbieden⁴⁴, terwijl er bijna 2.800 jongeren in de middelbare schoolleeftijd wonen⁴⁵. Per jongere in deze leeftijdsgroep zijn er dus slechts 0,40 schoolplaatsen in Evere.

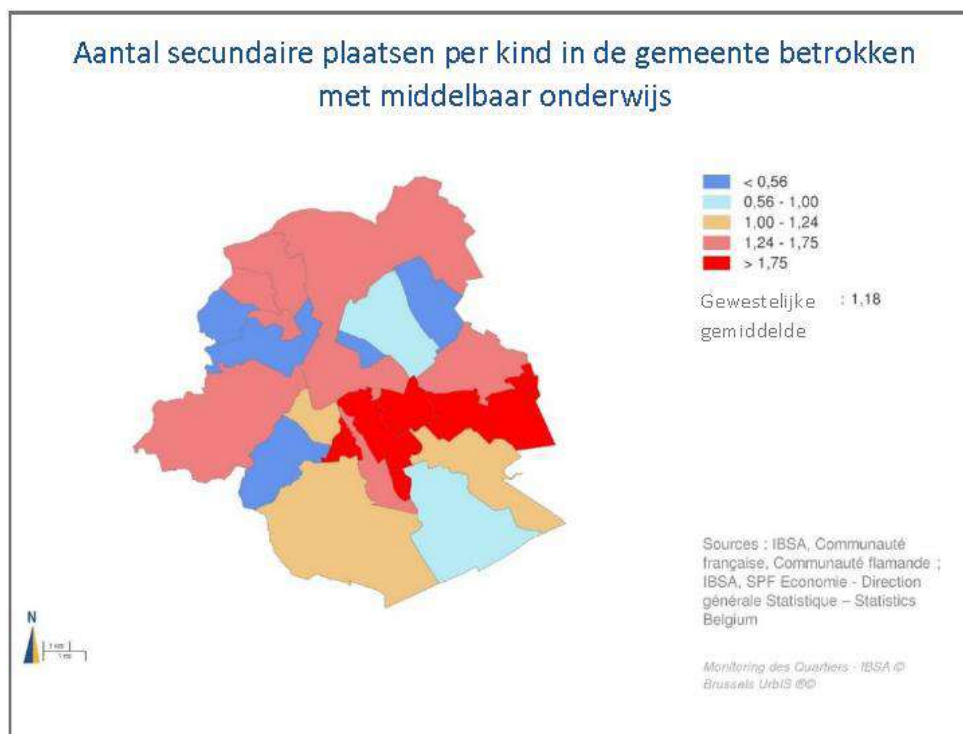
Evere behoort daarmee tot de gemeenten van het Gewest waar het grootste tekort aan plaatsen in het middelbaar onderwijs heerst. Het ATO klasseerde de gemeente in 2010 als een prioritaire

⁴³ Bron: ATO Monitoring van het schoolaanbod, update 2015 van de "schoolfacilitator" Behoeften aan schoolplaatsen in het lager onderwijs tegen 2020

⁴⁴ Cijfer BISA 2017 + leerlingen ingeschreven in de nieuwe school Fra Angelico (+/- 160 leerlingen)

⁴⁵ BISA, 2019

interventiezone⁴⁶. Het geraamde aantal te creëren plaatsen bedraagt 2.600 voor de zone "Schaarbeek, Evere, Sint-Joost-ten-Node".

Schoolaanbod in het secundair onderwijs (bron: Wijkmonitoring)

De nieuwe school die recent in Evere werd geopend (Fra Angelico) zal deze behoefte deels kunnen invullen als er in de toekomst nieuwe klassen zullen worden geopend. Ze zal echter niet volstaan om het tekort aan middelbare scholen volledig weg te werken.

Projecten die beantwoorden aan de toekomstige behoeften

De projecties van het BISA voor de schoolbevolking (aantal kinderen dat schoolloopt in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest) volgens de woonplaats tegen 2024-2025⁴⁷ wijzen per onderwijsniveau op een toename tussen 2015 en 2025 van:

- o 1775 kinderen in het lager onderwijs;
- o 1481 kinderen in het middelbaar onderwijs.

Deze cijfers dateren van 2015 zodat een deel van de geraamde groei werd al gerealiseerd. Volgens de bevolkingsprojecties per leeftijdsklasse (volgens de levenscyclus)⁴⁸ wordt tussen 2019 en 2025 de volgende groei verwacht:

- +/- 500 kinderen van 3 tot 5 jaar;
- +/- 500 kinderen van 6 tot 11 jaar;
- +/- 1200 kinderen van 12 tot 17 jaar.

⁴⁶ ATO: Inventaris van de voorzieningen en diensten aan de bevolking in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest: Analyse van de afstemming tussen aanbod en behoeften aan schoolplaatsen in het secundair onderwijs

⁴⁷ Cahiers van het BISA nr. 7: [Projecties voor de Brusselse schoolbevolking tegen 2025](#) (juli 2017)

⁴⁸ Gegevens BISA van 2019 en bevolkingsprojecties BISA voor 2025 (website BISA, maart 2020)

In Evere zijn verschillende projecten gepland of lopende om deze stijging op te vangen (zie "Schoolplan" van de gemeente uit 2014):

- Bijgebouw voor de school Aubier (Eugène Moreau) (Lombaerdstraat - voor 225 kinderen – 9 klassen),
- Uitbreiding van de Nederlandstalige school Everheide (voor 250 kinderen – 10 klassen)
- Opening van de Franstalige school Marie Popelin sinds september 2019, 18 klassen voor ongeveer 450 leerlingen.

Bovendien werd een nieuwe middelbare school geopend: het college Fra Angelico dat op termijn zo'n 500 leerlingen zal verwelkomen.

Dankzij deze nieuwe klassen die in de gemeente werden geopend of nog in aanbouw zijn zullen tegen 2025 beschikbaar zijn:

- +/- 900 plaatsen in het lager onderwijs;
- +/- 500 plaatsen in het middelbaar onderwijs.

Hoe dan ook volstaat dit niet om de aanzienlijke groei op te vangen die wordt verwacht:

- In het lager onderwijs zullen de nieuwe klassen deels de verwachte groei kunnen opvangen (900 plaatsen gecreëerd voor +/- 1000 nieuwe kinderen), maar niet het al bestaande tekort. Er zouden nog ongeveer 800 plaatsen moeten bijkomen om te beantwoorden aan de geraamde behoeften;
- Voor het middelbaar onderwijs is het tekort nog groter. Het BISA raamde het in zijn schoolprojecties op +/- 1500 plaatsen. Met de opening van de school Fra Angelico wordt het tekort herleid tot ongeveer 500 plaatsen, maar het blijft groot.

Er dient opgemerkt dat het project Josaphat voorziet in een nieuwe lagere school en een nieuwe middelbare school om de vraag van de nieuwe wijk op te vangen. Deze scholen zouden a priori in de gemeente Schaarbeek worden gevestigd en elk ongeveer 600 plaatsen aanbieden. Eveneens in Schaarbeek zijn twee lagere scholen gepland in het kader van het RPA Mediapark, die gedeeltelijk zullen voorzien in de behoeften van de bewoners van de aangrenzende wijken.

Naast deze nieuwe klassen moeten in de scholen ook voldoende "gemeenschapsplaatsen" worden voorzien (refters, turnzalen, speelplaatsen ...) om het kwaliteitsniveau van de Everse scholen te vrijwaren. Op langere termijn moet ook een bezinning worden gevoerd over de vervanging van de prefabscholen, geïnstalleerd om snel te kunnen voldoen aan de toenemende vraag, door meer bestendige structuren. De uitdaging bestaat er dus in om de kinderen verder te kunnen blijven onthalen binnen aanvaardbare normen.

Nieuwe uitdagingen

Los van de vraag en het aanbod is het profiel van de inwoners, en dus van de leerlingen, sterk geëvolueerd. Vooral in "Oud-Evere" is de bevolking verarmd. Ze heeft er ook een meer multicultureel profiel, wat zijn weerslag kan hebben op het onderwijs. Deze wijzigingen in de bevolking zijn nieuwe uitdagingen voor de gemeente waaraan ze al voor een deel het hoofd biedt met een aantal acties en nieuwe diensten, met name op het vlak van schoolbegeleiding en schoolkwaliteit.

Een ruim en geëdiversifieerd aanbod van diensten aan de jeugd

Kinderen hebben niet alleen nood aan scholen maar ook aan buitenschoolse activiteiten. In 1997 werden de initiatieven gecoördineerd door de vzw "Loisirs Jeunes Evere" maar die bestaat intussen niet meer. Voortaan worden de buitenschoolse activiteiten beheerd door de dienst Vrije Tijd en Jeugd. Regelmatig wordt een 'jongerenagenda' bijgewerkt met uitstappen, rommelmarkten, workshops...

Evere is in dat opzicht bijzonder goed uitgerust. De jeugd kan zich inschrijven in tal van clubs, activiteiten en jeugdbewegingen. De buitenschoolse activiteiten worden hoofdzakelijk georganiseerd in gemeentelijke voorzieningen.

Meer specifiek beschikt de Everse jeugd over:

- twee jeugdhuizen, één per gemeenschap.
- 7 jeugdbewegingen (scouts, faucons rouges, jeugdatelier) waarin ongeveer 300 jongeren van 6 tot 17 jaar zijn ingeschreven.
- Ieder jaar in de paasvakantie en de zomer kunnen de Everse kinderen zich uitleven op een vakantieplein. De gemeente kan nog aan alle vragen voldoen.
- Behalve deze vakantiepleinen worden tijdens de vakanties heel wat stages aangeboden. Deze projecten worden beheerd door de culturele centrale L'Entrela (voor de Franstaligen) en L'Everna (voor de Nederlandstaligen) en door de wijkhuizen of de plaatselijke vzw's.

Vraag en aanbod zijn globaal gezien in evenwicht en momenteel zijn er geen al te grote verzadigingsproblemen.

SOCIALE ACTIE

Een gevarieerd en compleet aanbod

De sociale actie van de gemeente wordt hoofdzakelijk georganiseerd door het OCMW waarvan ook het Sociaal Huis en de dienst Sociale Actie van de gemeente Evere afhangen. Ook de wijkhuizen en de culturele centra (Everna en Entrela) zetten zich in voor de sociale cohesie.

De meeste voorzieningen zijn gelegen in "Oud-Evere" en in mindere mate in de wijk Paduwa (bijkantoor van het OCMW, het home Roger Decamps, wijkhuizen).

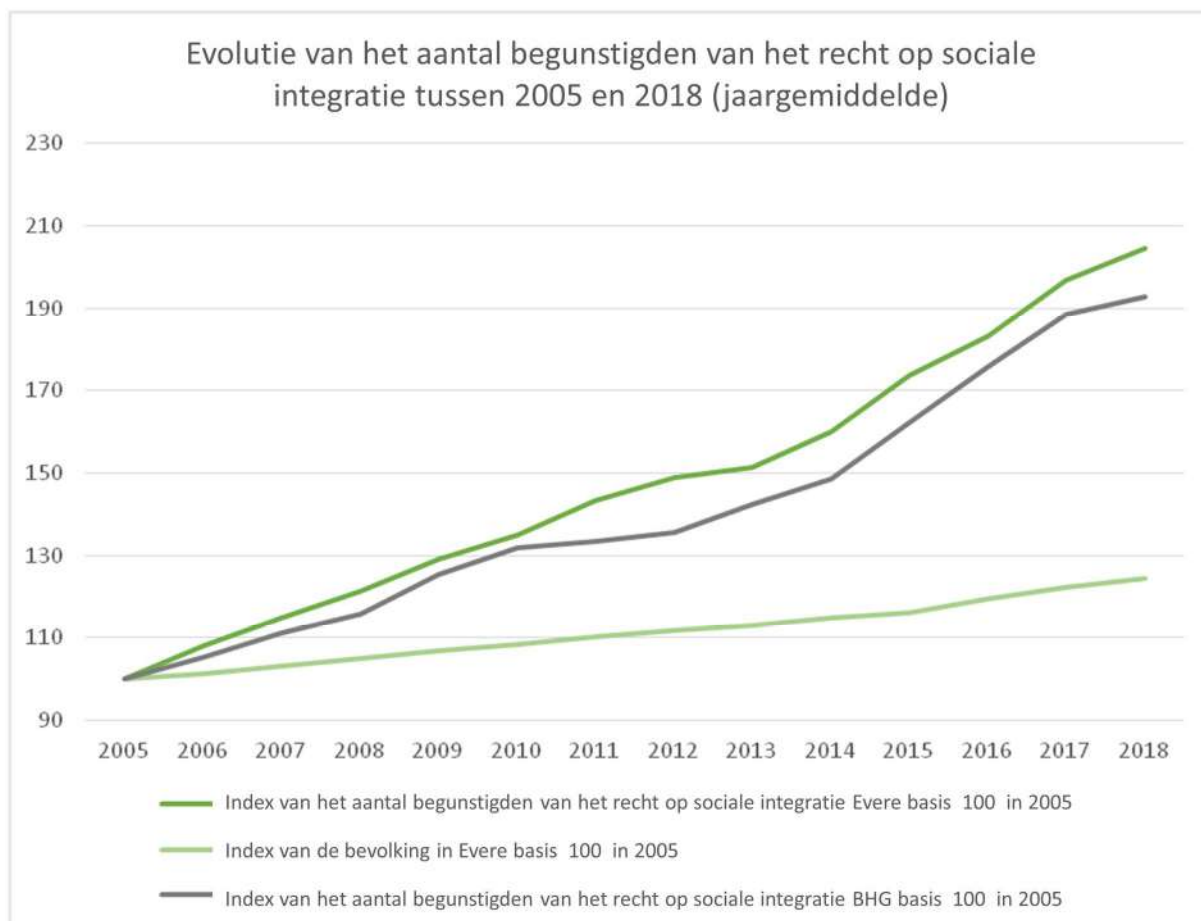
In het algemeen stelt de gemeente zich op sociaal vlak erg geëngageerd en dynamisch op. De afgelopen jaren lag ze aan de basis van tal van initiatieven en innovaties (bijvoorbeeld de oprichting van een Sociaal Huis, een Jobhuis). Ook de culturele centra zijn erg betrokken (alfabetiseringscursussen, huiswerkscholen...).

Een voortdurend toenemende vraag

Tussen 2005 en 2014 is het aantal begunstigden van een leefloon in Evere met meer dan 60 % gestegen⁵⁰. Deze stijging is in Evere nog groter dan in het hele Gewest (50 % in dezelfde periode). Vooral bij de jongeren tussen 18 en 24 jaar is het aantal leefloners gestegen. 35 % van deze jongeren hebben een dossier (tegenover minder dan 30 % in het Gewest).

Het aantal begunstigden van een leefloon nam veel sneller toe dan het bevolkingsgemiddelde in Evere. Zoals we al zagen in het hoofdstuk Bevolking, vertaalt zich dat in een verandering van de Everse samenleving. De bevolking is eerder verjongd, wat plaatselijk gepaard gaat met een zekere kwetsbaarheid van de gemeente. De huidige behoeften van de Everse bevolking, met name aan begeleiding en sociale bijstand, verschillen dus van de behoeften van 10 jaar geleden.

⁵⁰ Berekening op basis van het jaarlijkse gemiddelde aantal leefloners, bron ISA "Bestaansonzekerheid en Sociale Bijstand", update februari 2015

Evolutie van het aantal begunstigden van het recht op maatschappelijke integratie (bron: Bestaansonzekerheid en Sociale Bijstand BISA, 2018)

De uitdagingen waarmee de actoren van de sociale bijstand en de sociale cohesie worden geconfronteerd zijn dus zowel kwantitatief (toename van de vraag) als kwalitatief (evolutie van het profiel van de aanvragers) geëvolueerd. De bevolking wordt gekenmerkt door verjonging en multiculturaliteit en de dossiers zijn complexer geworden (bijvoorbeeld: vreemdelingenrecht, mentale gezondheid ...).

Gelet op de sociale vraag kampt het OCMW met een personeelstekort en kan het weinig doen bij gebrek aan ruimte en lokalen⁵¹.

De verschillende sociale diensten van de gemeente hebben de afgelopen jaren heel wat maatregelen genomen om te voldoen aan de behoeften van een bevolking die volop verandert. Ondanks deze verschillende acties en aanpassingen blijft het personeel echter bedolven onder de aanvragen en de complexiteit van de dossiers. In deze economische context en tegenover een toenemende multiculturaliteit moeten de sociale inspanningen zowel kwalitatief als kwantitatief worden voortgezet.

⁵¹ Volgens het OCMW van de gemeente zouden minstens 13 nieuwe medewerkers moeten worden aangeworven om te beantwoorden aan de opdrachten en de wetgeving (info van april 2020).

GEZONDHEID & SENIOREN

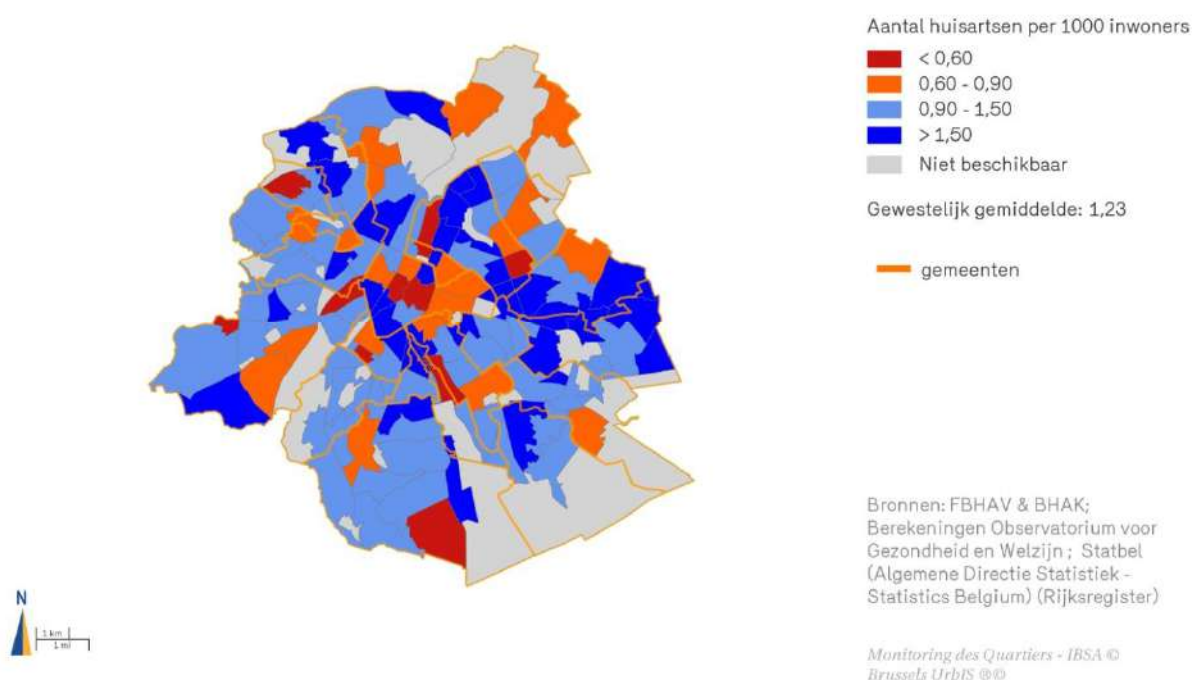
Een buurtaanbod aan gezondheidsvoorzieningen

Het aanbod aan gezondheidsvoorzieningen is in de gemeente niet erg groot. Er zijn inderdaad slechts 6 medische huizen/centra, één centrum voor gezinsplanning en 3 consultatiecentra van het ONE.

Naast deze medische huizen/centra zijn er in de gemeente nog een dertigtal vrije beroepen waaronder een twintigtal artsen (alle specialiteiten samen).

Hun aanbod is groot in het zuiden van de gemeente, maar ontoereikend in de rest van de gemeente, vooral in de Leopold III-wijk. Ook dient opgemerkt dat het aanbod evolueert sinds verschillende huisartsen met pensioen zijn en de meeste nog actieve huisartsen al een gevorderde leeftijd hebben. Volgens een getuigenis van een huisarts in Evere⁵² heeft de bevolking het gevoel dat een huisarts in Evere moeilijk te vinden is. In 2017 was Evere de gemeente met het derde minste aantal huisartsen, na Sint-Joost-ten-Node en Koekelberg: 0,96 huisartsen per 1000 inwoners⁵³ (tegenover een gewestelijk gemiddelde van 1,23⁵⁴). Dat is maar net boven de drempel voor het tekort die is bepaald door de FOD Volksgezondheid. De situatie is nog zorgwekkender als we kijken naar het aantal artsen jonger dan 55 jaar.

Aantal huisartsen per 1000 inwoners 2017 (%)

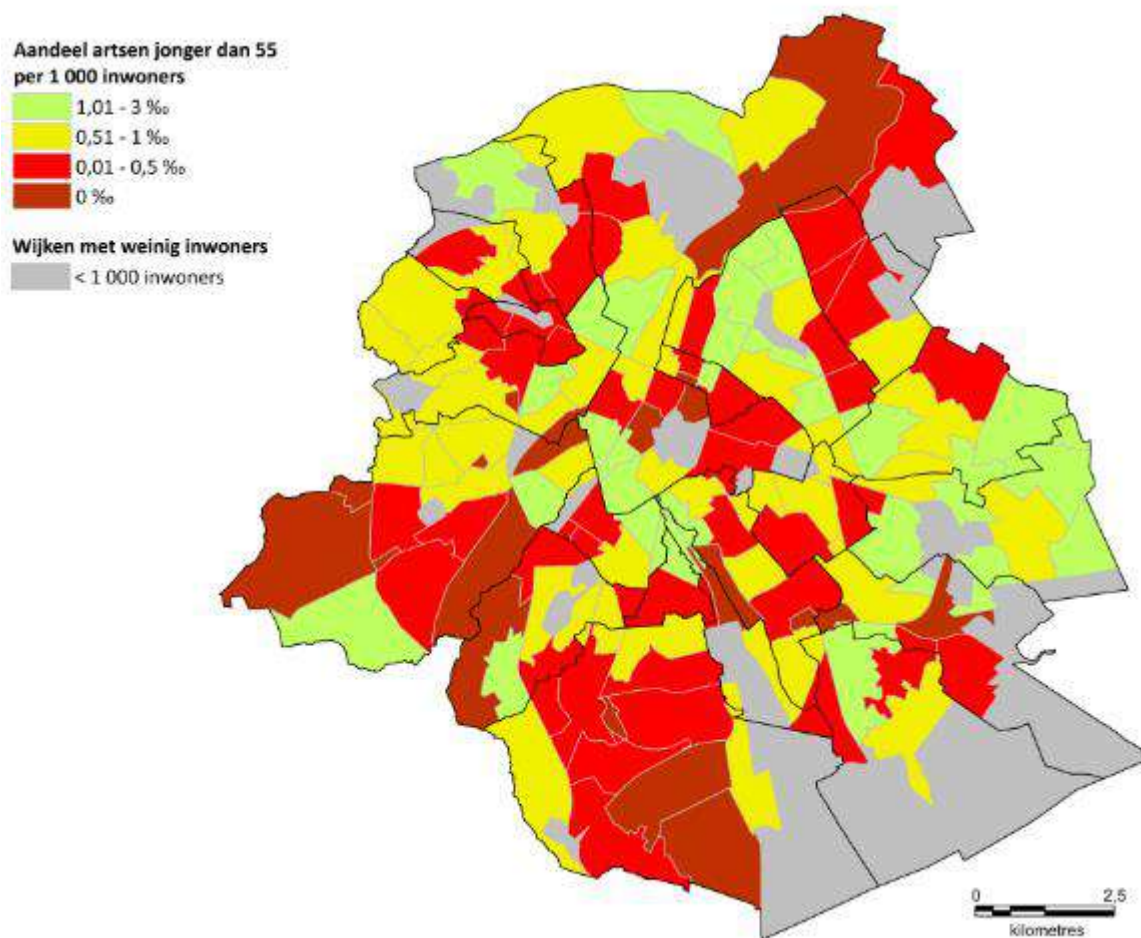

Aantal huisartsen per 1000 inwoners (bron: Wijkmonitoring)

⁵² C. Finné, huisarts en gemeenteraadslid, 2019

⁵³ De FOD Volksgezondheid, Veiligheid van de Voedselketen en Leefmilieu heeft de drempel voor het tekort aan huisartsen vastgelegd op 90 artsen per 100 000 inwoners, of 0,9 artsen per 1000 inwoners.

⁵⁴ Bron: BISA – Wijkmonitoring

Aantal huisartsen jonger dan 55 jaar per 1000 inwoners (bron: Brussels Gezondheidsplan - Opgroeien en leven in goede gezondheid in Brussel (GGC 2018))

In de buurt van Evere zijn er enkele grote ziekenhuizen, op korte tijd bereikbaar, in Schaarbeek en Sint-Lambrechts-Woluwe:

- Europe-Lambermont Medical Centre: een polikliniek die afhangt van het C.H.I.R.E.C (Schaarbeek)
- De site Paul Brien van het UZC Brugmann (met een medische urgentie- en reanimatiedienst - MUG) (Schaarbeek)
- Het universitair ziekenhuis Sint-Lucas (met een medische urgentie- en reanimatiedienst MUG) (Sint-Lambrechts-Woluwe).

In de buurt van de gemeente (Haachtsesteenweg 579 in Schaarbeek, op de site Paul Brien) werd ook een huisartsenwachtpost geopend die 's avonds en in het weekend bereikbaar is.

Ten slotte beschikt de gemeente over diensten die het dagelijkse leven van zieken en/of senioren vergemakkelijken en hun levenskwaliteit thuis verbeteren: maaltijdbedeling, huishoudelijke hulp, gezinshulp, thuisverzorging, specifieke diensten voor ziekenvervoer. In de gemeente bevinden zich ook enkele vzw's die specifieke hulp aanbieden voor personen met een handicap.

Het profiel van het aanbod is de laatste 10 jaar nauwelijks veranderd: kleine voorzieningen die goed zijn ingeplant op het hele grondgebied. Toch stellen we vast:

- dat er geen enkele structurerende voorziening is;

- dat dit type voorzieningen bijna onbestaand is in de wijk Leopold III;
- dat er bijna een tekort is aan huisartsen of gelijkaardige eerstelijnsstructuren (medisch huis);
- dat de bevolking en bijgevolg ook de vraag veranderd is: het Observatorium voor Gezondheid en Welzijn toont aan dat het gewestelijke gemiddelde Evere heeft ingehaald en voorbijgestoken op het vlak van levensverwachting voor mannen en vrouwen.

Verslechtering van de zelfgerapporteerde gezondheid

De inwoners van Evere hebben in het algemeen de indruk dat ze in minder goede gezondheid verkeren dan het gemiddelde van de inwoners van het Gewest⁵⁵. Dit gegeven dateert echter van 2001 en we kunnen veronderstellen dat het de afgelopen 15 jaar negatief is geëvolueerd. De levensverwachting, de toename van de verhouding hoogbejaarden en de verarming van de gemeente zijn immers gestagneerd.

Deze algemene indruk van de inwoners wordt bevestigd door enkele indicatoren, bijvoorbeeld:

- De overlijdens door cardiovasculaire aandoeningen die in Evere verhoudingsgewijs talrijker zijn dan gemiddeld in het Gewest na standaardisering voor leeftijd⁵⁶ (8 % frequenter bij de mannen en 14 % frequenter bij de vrouwen).
- De gestandaardiseerde index van de zelfgerapporteerde gezondheid (gegevens van 2001)⁵⁷ die in Evere overal hoger is dan het Brusselse gemiddelde. Dat betekent dat in Evere meer mensen zich niet gezond voelen dan gemiddeld in het Gewest.

⁵⁵ Observatorium voor Gezondheid en Welzijn van Brussel-Hoofdstad uitgave 2010

⁵⁶ In deze berekening wordt dus rekening gehouden met het feit dat de bevolking in Evere gemiddeld ouder is dan in de rest van het Gewest. Op die manier krijgen we een statistiek bij 'constante' leeftijd, zonder dat dit bevolkingsgegevens een rol speelt.

⁵⁷ De gestandaardiseerde index van de zelfgerapporteerde gezondheid wordt verkregen door berekening van de proportie personen die zich in minder goede gezondheid voelen (die "Zeer slecht" - "Slecht" en "Redelijk" hebben geantwoord) indien de gezondheid naar leeftijd in de sector zou overeenstemmen met de algemene gezondheidstoestand van het Gewest.

De verhouding tussen de geobserveerde waarde en de te verwachten waarde op basis van de Brusselse gemiddelden geeft aan in welke mate de bevolking in een sector zich gezonder of minder gezond voelt dan het Brusselse gemiddelde na correctie voor samenstelling naar leeftijd en geslacht.

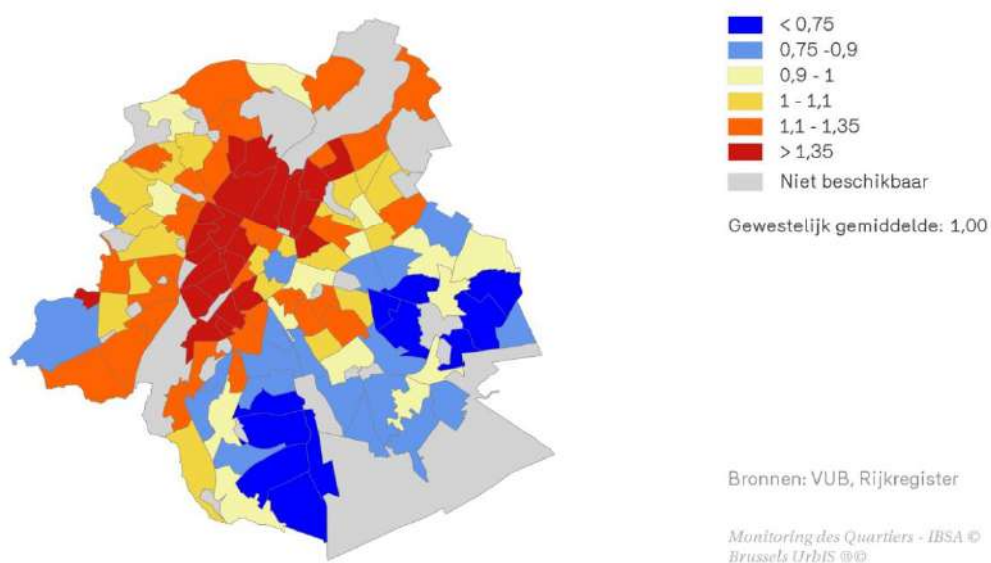
Een index lager dan 1 geeft aan dat, rekening houdend met leeftijd en geslacht, meer mensen in die buurt zich gezonder voelen dan het Brussels gemiddelde. Omgekeerd geeft een index van 1,2 aan dat in die statistische buurt 20 % meer personen zich in minder goede gezondheid voelen dan volgens het Brusselse gemiddelde mag worden verwacht." (Bron: Wijkmonitoring)

Figuur 11: Inschatting van de eigen gezondheid in Evere en het Brussels Gewest, naar leeftijd en geslacht.

Evolutie van de inschatting van de eigen gezondheid in Evere en in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest naar geslacht (bron: Observatorium voor Gezondheid en Welzijn, fiche nr. 6 Gemeente Evere, februari 2010)

Gestandaardiseerde index van de zelfgerapporteerde gezondheid 2001

Gestandaardiseerde index van de zelfgerapporteerde gezondheid in Evere in 2001 (bron: Wijkmonitoring)

Het huidige aanbod van gezondheidszorg in Evere is dus misschien niet meer perfect aangepast aan een bevolking waarvan de behoeften toenemen. Gelijke toegang tot gezondheidszorg voor iedereen is een reële uitdaging in een context waarin sommige gezinnen financieel steeds kwetsbaarder worden. Hetzelfde geldt voor de toegang tot basiszorg (huisartsen);

SPORT, SPEELPLEINEN, AGORASPACE EN SKATEPARKEN

Talrijke sportinfrastructuren maar de vraag neemt nog steeds toe

De belangrijkste gemeentelijke sportvoorzieningen zijn:

- Het sportcomplex van Evere in de Oudstrijderslaan met twee omnisportzalen, een warming-upzaal, een bar, een voetbalveld met echt gras en één met kunstgras, een boogschietterrein met gras, een buitenbasketbalveld en een gezondheidspiste. In dit complex bevindt zich ook het gemeentelijke zwembad Triton.
- Het sportcomplex Aubier in het zuiden van Evere met een omnisportzaal, een klimmuur, een petanquezaal en verschillende buitenpetanquepistes.
- Het gemeentestadion De Goede Herder in de Stroobantsstraat in het noorden van Evere, met één voetbalveld met echt gras, één voetbalveld met kunstgras, 2 voetbalvelden met kunstgras "Diablotins", een gezondheidspiste en petanquepistes in de open lucht en overdekt.

Naast deze 3 grote polen bevinden zich in de gemeente:

- De vzw De Gouden Pijl die een boogschietzaal beheert in de E. Stuckensstraat.
- De turnzalen van de gemeentescholen waar tal van zaalsporten kunnen worden beoefend.
- Een grote tennis-paddle- en hockeyclub (White Star) met infrastructuur in het sportpark van Evere.

Het stadion van Sint-Joost-ten-Node ten slotte ligt in de gemeenten Evere (4,2 ha) en Sint-Lambrechts-Woluwe (1,2 ha).

De gemeente is goed voorzien van sportinfrastructuren die vrij evenwichtig verdeeld zijn over het grondgebied en een gediversifieerd aanbod bieden. Op het vlak van sportvoorzieningen staat de gemeente voor twee belangrijke uitdagingen:

- Deze infrastructuur onderhouden;
- Beantwoorden aan de vraag die toeneemt als gevolg van enerzijds de stijging en verjonging van de bevolking maar anderzijds ook van de supralokale uitstraling van enkele clubs. Ze wordt ook geconfronteerd met het bestaan van wachtlijsten voor het gebruik van de binnenzalen (met name voor het minivoetbal maar ook voor bepaalde al bestaande clubs die hun openingsuren willen uitbreiden terwijl de zalen verzadigd zijn. De volley- en basketbalclub bijvoorbeeld zou 's avonds nieuwe openingsuren willen aanbieden maar er zijn daarvoor geen zalen beschikbaar)⁵⁸.

Om aan deze uitdagingen te beantwoorden, hebben de gemeente en de clubs de afgelopen tien jaar zwaar geïnvesteerd in de verbetering van hun sportinfrastructuur. In het bijzonder: de aanleg van twee voetbalvelden en twee terreinen voor "diablotins" (kinderen) met kunstgras in het park De Goede Herder, de renovatie van het skatepark naast het zwembad Triton dat in 2015 werd geopend, de aanleg van 3 overdekte tennisvelden in het Triton, de volledige renovatie van het zwembad Triton, de aanleg van twee hockeyterreinen van White Star (geopend in 2017), de bouw van een tribune met 300 plaatsen in het stadion De Goede Herder (voltooid in 2015), de aanleg van een agoraspace tussen de Doolegtstraat en de Picardiëstraat (voltooid in 2018).

Een aantal andere projecten zijn nog in uitvoering:

⁵⁸ Bron: gemeente Evere

- De renovatie van het voetbalveld van het complex met natuurlijk gras en installatie van een dubbele markering voor Amerikaans voetbal (voorzien voor 2020).
- De renovatie van de fit-o-meter in het park Bon Pasteur (waarvan het beheer werd toevertrouwd aan Leefmilieu Brussel dat dus deze renovatie voor zijn rekening zal nemen).
- De renovatie van de sportzaal van het sportcomplex (SV werd aangevraagd)
- Projecten op het terrein van Sint-Joost-ten-Node (luchtkuur, kleedkamers, enz.).

Op langere termijn zullen er nieuwe sportvoorzieningen worden gebouwd in het kader van de gewestelijke projecten. In het project Josaphat bijvoorbeeld is de bouw voorzien van een polyvalente sportzaal en de aanleg van een park met een fit-o-meter.

Een ruim maar verouderd aanbod aan speelpleinen, sportterreinen en skateparken

De gemeente beschikt momenteel over 20 speelpleinen⁵⁹. In het algemeen zijn er speelpleinen voor kinderen en adolescenten die voor veel leeftijden geschikt zijn. Het zijn klassieke speelpleinen maar ze zijn wel talrijk. De meeste speeltuigen dateren van vóór 2005. Sommige werden zelfs al in 1996 geplaatst en zijn dus ouder dan 20 jaar⁶⁰. Recentere speelpleinen zijn vaak origineler en verkeren in een betere staat van onderhoud (bv: Hoedemaeckerssquare).

Enkele speelpleinen worden van goede kwaliteit geacht. De meeste zijn volgens de studie van Leefmilieu Brussel uit 2011 echter van matige of slechte kwaliteit. Enkele speeltuigen werden recent door de gemeente verwijderd vanwege hun ouderdom en slechte staat (Kleigroeveërf, sportcomplex).

Daarnaast zijn er in de gemeente 7 open ruimten waar de jongeren gratis kunnen sporten: verschillende agoraspace's en een skatepark (in de buurt van de Triton).

Sommige daarvan zijn zeer oud en verkeren in slechte staat. Hun onderhoud is een moeilijke opdracht voor de gemeente.

In het algemeen voldoet het aanbod aan speelruimten dus kwantitatief vrij goed aan de vraag op gemeentelijk niveau, maar het kwaliteitsniveau is niet altijd gegarandeerd.

Het aanbod aan agoraspace's/skateparken strookt uitstekend met de vraag in Hoog-Evere terwijl in Laag-Evere slechts één agoraspace is voorzien. Ook het noordoosten van de gemeente Schaarbeek biedt slechts zeer weinig dergelijke voorzieningen, wat het tekort in dit gebied nog verhoogt.

Een ontoereikend aanbod ondanks de inspanningen van de gemeente

De gemeente heeft de laatste jaren aanzienlijke inspanningen geleverd om te voldoen aan de vraag van de jongeren, vooral in de leeftijdsklasse 12-25 jaar. Dat leidde tot de aanleg van een skatepark, een nieuwe agoraspace, de opknapping van het petanqueterrein naast de Sint-Vincentiuskerk, de plaatsing van fitnessstoestellen in het sportcomplex, enz.

Daarnaast werd in 2012 ook de Hoedemaeckerssquare volledig gerenoveerd. Ook het Kleigroevepark werd gerenoveerd, uitgebreid en omgedoopt tot het "Park Mandela". Op de hoek Brandt/Conscience werd een nieuw klein speelplein ingericht.

⁵⁹ Bron: gemeente Evere, maart 2020

⁶⁰ Volgens de gewestelijke inventaris van LB uit 2011.

Op lange termijn zullen ook nieuwe speelpleinen en beplante promenades worden gepland in de grote projecten van het Gewest: het project Josaphat voorziet in een structurerende groene ruimte aan de westkant van de spoorweg. Er zullen diverse activiteiten worden aangeboden: skatepark, speelterreinen, gezondheidsparcours, volleybal ... Het ontwerp van masterplan Parkway van zijn kant wil twee rijstroken van de E40 omvormen tot een beplante promenade met recreatieve en sportactiviteiten en het project Mediapark voorziet in een structurerende centrale groene ruimte.

CULTUUR, TOERISME, BEGRAAFPLAATSEN EN GEBEDSPLAATSEN

Een gediversifieerd maar lokaal cultureel aanbod

Territoriaal gezien zijn de culturele voorzieningen in Evere van vrij kleine omvang en vooral geconcentreerd in Laag-Evere. In Hoog-Evere en in het centrum zijn er workshops voor kinderen en wijkhuizen maar geen bundelende plaatsen die voor iedereen toegankelijk zijn.

MUSEA

De gemeente telt twee musea:

- het Gemeentelijk Museum in de Stuckensstraat dat aan de hand van verschillende voorwerpen uit het dagelijkse leven de geschiedenis van de gemeente schetst. Vandaag ontvangt het ongeveer 800 bezoekers per jaar⁶¹.
- Het Brussels Museum van de Molen en de Voeding (BMMV), gevestigd in de beschermde voormalige windmolen van Evere op het kruispunt van de Haachtsesteenweg en de Lindestraat. Na grondige renovatiewerken in 2006 is de molen sinds 2008 opengesteld voor het publiek. Naast de permanente tentoonstelling biedt hij ook tijdelijke tentoonstellingen en een park. Het museum organiseert ook nocturnes, kookworkshops, activiteiten voor kinderen en conferenties. Het kent een zeker succes: sinds de opening ontvangt het +/- 5000 bezoekers⁶² per jaar, wat vrij veel is⁶³. Ook het park en de woningen bij de molen werden gerenoveerd.

CULTURELE CENTRA

De culturele activiteiten worden vooral georganiseerd onder toezicht van:

- Het Cultureel Centrum van de Vlaamse Gemeenschap "Everna" in de Sint-Vincentiusstraat. De belangrijkste opdrachten van dit centrum zijn:
 - o Informatie:

Het centrum informeert via een tweemaandelijks magazine. Het heeft veel voeling met het verenigingsleven en vormt de link tussen de vzw's om gemeenschappelijke projecten te dragen. Het biedt ook diverse diensten aan via een informatiebureau (babysitting, verhuur van ruimten of materieel voor de vzw's, zorgdiensten, jongerenadvies...).
 - o Organisatie van culturele evenementen:

Filmvertoningen, theater, wedstrijden, stages voor kinderen, sport, een muziekschool, ...
 - o Opvoeding:

Everna organiseert lessen Nederlands en conferenties of cursussen rond verschillende thema's: ecologie, kunstgeschiedenis, ...
 - o Sensibilisering:

Everna bespreekt culturele en infrastructurele kwesties met de gemeente en het Gewest.

⁶¹ Bron: culturele dienst van Evere, 2014

⁶² Bron: culturele dienst van Evere, 2020

⁶³ Ter vergelijking: het mediane aantal bezoekers per jaar voor een Belgisch museum bedroeg 3.371 en het gemiddelde 16.469 in 2009 bron: Belgische museumstatistieken, 2009, SIST.

- Het Cultureel Centrum van de Franse Gemeenschap "L'Entrela", Parijsstraat 43 en in de voormalige lokalen van school nr. 2.

De acties zijn vooral:

- o Organisatie van een ruime waaier van workshops rond expressies en creativiteit: theater, plastische kunsten, spreekvaardigheid, percussie ... In 2014 namen 139 kinderen deel aan deze activiteiten.
- o Organisatie van buitenschoolse workshops en stages tijdens de schoolvakanties (zie hoofdstuk Jongeren).
- o Computeropleidingen via de digitale openbare ruimte die over 10 computer beschikt. De meeste deelnemers aan deze opleidingen worden doorverwezen door Actiris (70%), maar de cursussen zijn voor iedereen toegankelijk zonder leeftijdsvoorwaarden.
- o Huiswerkschool voor kinderen en alfabetiseringslessen voor volwassenen (zie hoofdstuk Onderwijs).
- o Taalcursussen Engels en Nederlands voor kinderen en volwassenen, met een tiental personen per klas.
- o Vertoningen: concerten, theater, film ... bijvoorbeeld: Ciné 4/4 of intergenerationele cinema Ciné-âge en tal van voorstellingen. In 2014 waren in totaal 4300 personen aanwezig op een van deze voorstellingen of vertoningen.
- o Ondersteuning van kunstenaars en verspreiding van hun werken: de gemeente beschikt over 8 kunstenaarsresidenties. L'Entrela werkt ook actief mee aan de organisatie van het festival "Parcours d'artiste".
- o Culturele bemiddeling met de burgers participatieprojecten, relais met de verenigingen...
- o Interculturele promotie via het festival Patchwork en de gemengde avonden rond (multi)cultuur, muziek, wereldgastronomie.
- o Het centrum biedt ook een zaalverhuurdienst aan.

Het Entrela vervult in de gemeente een belangrijke sociale rol. Het is sterk verbonden aan het Sociaal Huis en aan de wijkhuizen en organiseert met name alfabetiseringslessen. Die hebben zoveel succes dat het cultureel centrum ieder jaar mensen moet weigeren (in 2019 hebben 240 personen deze lessen gevolgd en moest 15% van de aanvragen worden geweigerd).

Le Manoir, Tweehuizenstraat (Hoog Evere) is een gemeentelijke ruimte die wordt verhuurd aan vzw's. L'Entrela krijgt er voorrang voor de organisatie van culturele evenementen of workshops.

Aula Toots in de lokalen van de voormalige school nr. 1. Dit gebouw werd begin jaren 2000 volledig gerenoveerd en omgebouwd tot een feest- en podiumzaal voor de gemeente (capaciteit: 200 plaatsen). Ze wordt ter beschikking gesteld van culturele centra, de muziekkademie en verenigingen. Overeenkomstig een "gemeentelijk contract" gaat de voorrang echter uit naar Entrela.

MUZIEKACADEMIE

De muziekkademie wordt gesubsidieerd door de Federatie Wallonië-Brussel die muziek-, zang-, dans- en toneellessen en nog heel wat andere activiteiten organiseert.

Ze heeft vestigingen in alle Franstalige gemeentescholen van Evere.

In 2019-2020 telde ze 815 leerlingen, vooral kinderen, en kon aan 30 inschrijvingsaanvragen niet worden voldaan.

BIBLIOTHEKEN/LUDOTHEKEN

De gemeente beschikt over twee bibliotheken en drie ludotheken.

De twee bibliotheken zijn gevestigd op de site van het gemeentehuis.

- Franstalige bibliotheek Romain Rolland (ongeveer 58.000 uitleningen per jaar⁶⁴): deze werd gefusioneerd tot de bibliotheek Schaarbeek-Evere wat de kwaliteit aanzienlijk heeft verbeterd; er werden mee bepaald 3 bibliothecarissen aangeworven. Bovendien werden ook de bestaande wijkbibliotheken (Germinal en Picardie) erin opgenomen.
- Nederlandstalige bibliotheek Herman Teirlinck (ongeveer 32.000 uitleningen per jaar⁶⁵).

Deze bibliotheek organiseert regelmatig sprookjesvertellingen of evenementen (bijvoorbeeld Halloween).

De ludotheek van de gemeente is gevestigd in het gemeentehuis: De frequentatie neemt voortdurend toe (4248 uitleningen in 2018, dat is 419 meer dan het jaar daarvoor)⁶⁶.

Behalve de ludotheek worden er ook speelruimten aangeboden:

- in het cultureel centrum Everna voor de Nederlandstalige kinderen;
- vrije speelruimte in de voormalige school nr. 2, Mattheussensstraat, met buitenspelen in omkaderd zelfbeheer;
- vrije speelruimte in Le Manoir.

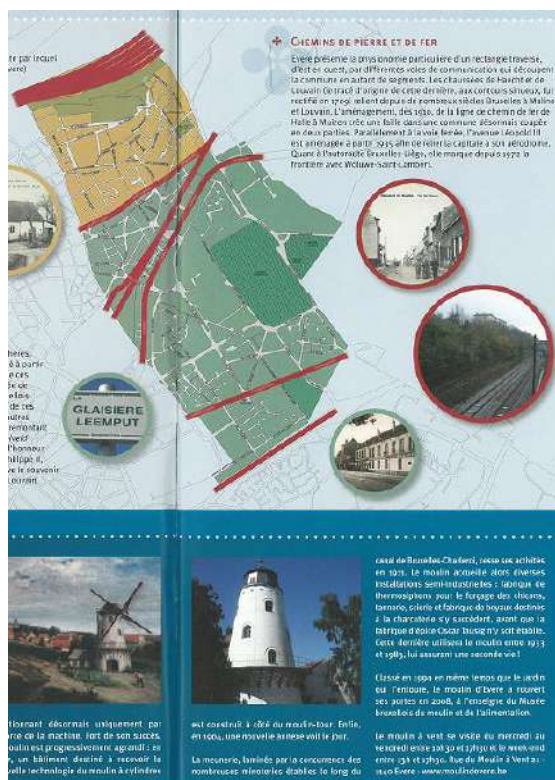
ANDERE CULTURELE OF TOERISTISCHE ACTIVITEITEN

Het Gewest geeft de gids "Evere à la carte" uit. Hierin staan wandelroutes doorheen Evere, verhalen uit de geschiedenis van de gemeente en beschrijvingen van erfgoedelementen. De gids heeft een verzorgde lay-out en bevat hoogwaardige informatie. De doelstelling om toeristen te verleiden is alvast bereikt.

⁶⁴ Bron: Culturele dienst Evere, cijfers 2019.

⁶⁵ Idem.

⁶⁶ Bron: jaarverslag, Evere, 2018-2019

Uittreksel uit de gids "Evere à la Carte".

De culturele activiteiten van de gemeente worden bovendien ook bijgehouden en voorgesteld in de agenda van de gemeente.

In de gemeente kunnen makkelijk lokalen worden gehuurd voor feesten. Dat kan via de culturele centra, maar ook in het sportcomplex, de parochiezalen of andere gemeentelijke lokalen die speciaal zijn voorbehouden voor recepties (bijvoorbeeld het 17e-eeuwse 't Hoevetje waar tot 100 personen terecht kunnen, of het Chalet Rose).

Alle activiteiten en evenementen zijn behoudens uitzondering toegankelijk voor iedereen en tweetalig. Evere wil een modelgemeente zijn op het vlak van wederzijds respect voor de twee gemeenschappen.

Regelmatig worden evenementen georganiseerd zoals het "Artiestenparcours" en "Artistes à l'oeuvre", evenals tentoonstellingen van amateurs die kunnen rekenen op logistieke ondersteuning.

Een cultureel aanbod dat in de afgelopen 10 jaar aanzienlijk is geëvolueerd

Sinds 1997 heeft Evere hard gewerkt om haar cultureel aanbod uit te breiden. De belangrijkste culturele realisaties zijn:

- Oprichting van het Brussels Museum van de Molen en Voeding (2008);
- Bouw van de Aula Toots voor concerten en culturele activiteiten (begin jaren 2000);
- Renovatie van het cultureel centrum L'Entrela in de Parijsstraat en opening en uitbreiding in de lokalen van de voormalige school 2 in de Mattheussensstraat;

- Opening van een wijkhuis in de Picardiëstraat.

Ook bij de uitbreiding van het gemeentehuis op de Hoedemaekerssquare kon het culturele aanbod worden verbeterd en ontwikkeld: fusie van de Franstalige en de Nederlandstalige bibliotheken en vestiging van een ludotheek.

Naast deze realisaties werd ook de kwaliteit verbeterd:

- grotere betrokkenheid van de inwoners bij het cultuurbeleid van de gemeente, met name via cultuurraden. L'Entrela startte daarnaast een grootse enquête "Mon quartier, notre avenir" om na te gaan wat de inwoners verlangen en hoe ze haar aanbod kan aanpassen;
- inachtnaam van de (multi)culturele en sociale evolutie van de bevolking door specifieke activiteiten te ontwikkelen (festival Métissé, alfabetiseringslessen...);
- ontwikkeling van activiteiten voor jongeren (zie hoofdstuk Jongeren).

De uitdagingen voor de gemeente liggen dus vooral in de toegang tot cultuur voor iedereen, waarbij ook de toenemende multiculturaliteit van de gemeente in aanmerking moet worden genomen. Ook de rol van de culturele centra op het vlak van sociale cohesie moet blijven evolueren.

In het kader van het Josaphatproject is eveneens ruimte voorbehouden voor een culturele voorziening. Die zal waarschijnlijk in Schaarbeek worden gevestigd, maar de uitstraling zou de grenzen van de wijk moeten overschrijden.

Culturele en toeristische uitstraling van Evere

Evere is een eerder residentiële gemeente in de tweede kroon waarvan de culturele en toeristische uitstraling in het hele Gewest eerder beperkt is. Het aanbod voldoet vooral aan de lokale vraag. Wat dat betreft kunnen we stellen dat het vrij compleet is. Het BMMV en de Aula Toots zijn echter infrastructuren met een supralokale uitstraling.

De inwoners worden behoorlijk geïnformeerd via:

- het gemeenteblad "Evere Contact" dat veel aandacht besteedt aan alle culturele activiteiten;
- de online agenda die regelmatig wordt bijgewerkt;
- de websites en andere communicatiedragers van de culturele centra die duidelijk en volledig zijn (mailing, folders...).

De verschillende culturele centra of diensten van de gemeente kennen een zeker succes bij de lokale bevolking (toenemende frequentatie van de ludotheek, bijna 900 leerlingen ingeschreven aan de muziekaacademie, 8000 bezoeken per jaar aan het BMMV...).

Bijzonder aan de gemeente Evere: de aanwezigheid van talrijke begraafplaatsen

Begraafplaatsen zijn courante voorzieningen. In Evere echter zijn ze echter heel bijzonder. Behalve de begraafplaats van Evere, gelegen op de hoek van de Bordetlaan en de Everestraat, en het oude, niet meer gebruikte kerkhof van de Sint-Vincentiusstraat, liggen in de gemeente ook:

- de begraafplaats van Brussel die een van de grootste is in het Brussels Gewest. Deze begraafplaats, die net als enkele elementen (graven) beschermd is, heeft in Brussel een

uitzonderlijke erfgoed-, landschappelijke en ecologische waarde verworven (meer details hierover vindt men in het hoofdstuk over het onroerend erfgoed en de beschermde groene ruimten).

- de begraafplaats van Schaarbeek naast de begraafplaats van Evere.

De vele begraafplaatsen in Evere vervullen dus een niet te verwaarlozen rol in de algemene stedelijke structuur en het landschap van de gemeente. Ze beslaan niet minder dan 0.48 km² of bijna 9 % van het gemeentelijke grondgebied.

In het oude GemOP werd vastgesteld dat de bestemming van de begraafplaats van Brussel stilaan veranderde. Ze groeide uit tot een groene long van de gemeente en moest worden opgeknapt (nadat ze het slachtoffer was geworden van vandalisme) om er een aangename wandelplaats van te maken voor de Everse bevolking.

In 2007 werden daarvoor de nodige inrichtingen gerealiseerd:

- Esplanade met edele materialen, bomen en hagen, fietsroute, verlichting
- Groene wandeling doorheen de begraafplaats tijdens de openingsuren
- Er werd een vergunning aangevraagd voor de aanleg van een groenzone op de begraafplaats

Er werd ook een columbarium gebouwd. Op de oude begraafplaats van Evere werd het monument van de oudstrijders gerenoveerd en op de nieuwe begraafplaats werd een nieuw monument van de oudstrijders gebouwd.

De Société Coopérative intercommunale de crémation (SCIC) plant de bouw van een crematorium dat *"het crematorium van Ukkel, momenteel het enige op het gewestelijke grondgebied, zal verlichten. Het crematorium voldoet immers niet meer aan de huidige vraag."* Met het oog daarop werd in 2010 in de Jules Bordetlaan een procedure gestart voor de buitengebruikstelling van grafperken. De stedenbouwkundige en de milieuvergunning werden recent goedgekeurd door het Gewest.

Momenteel wordt ook onderzoek gevoerd voor een project tot herinrichting van de begraafplaats van Evere. De gemeente stelde daarvoor recent een masterplan op.

Gediversifieerde gebedsplaatsen voor een multiculturele gemeente

Op het grondgebied Evere staan drie katholieke kerken (zie kaart E4 "Vrije tijd en cultuur"):

- o de Sint-Vincentiuskerk in Laag Evere.
- o de Onze-Lieve-Vrouw-Onbevlekt-Ontvangenkerk in de buurt van het gemeentehuis aan de Onze-Lieve-Vrouwlaan.
- o de Sint-Jozefskerk in Hoog Evere op het Paduwaplein.

Er zijn ook vier protestantse gebedsplaatsen:

- o een evangelische kerk Baptiste op de Haachtsesteenweg.
- o een protestantse evangelische kerk in de Godefroid Kurthstraat
- o een Arabische evangelische kerk
- o een Nieuw-Apostolische kerk in de Franz Guillaumelaan

Sinds het laatste GemOP van 1997 werd in Evere een moskee gebouwd; de Ettaouba-moskee. Behalve een gebedsplaats voor moslims is het ook een belangrijke ontmoetingsplaats. De infrastructuur lijkt al te klein om de gelovigen te ontvangen. Dit zorgt voor spanningen, meer bepaald met de buurt (autoverkeer, parkeren)⁶⁷.

⁶⁷ Bron: enquête "Mon quartier, notre avenir" van L'Entrela, 2014-2015

ARBEIDSMARKT.

Een actieve en bezoldigde Everse bevolking (op de verblijfplaats)

De onderstaande tabellen geven de belangrijkste cijfers aangaande de actieve bevolking⁶⁸ in Evere (2017):

Arbeidsmarkt

Werkende beroepsbevolking (per woonplaats)	Evere		Brussels Hoofdstedelijk Gewest	
	2011	2017	2011	2017
Werkgelegenheidsgraad van de mannen (15-64 jaar)(%)	55,1	57,7	53,2	58,2
Werkgelegenheidsgraad van de vrouwen (15-64 jaar)(%)	45,3	48,1	43,5	49,0
Werkgelegenheidsgraad (15-64 jaar)(%)	50,0	52,8	48,3	53,6

Werloosheid	Evere		Brussels Hoofdstedelijk Gewest	
	2011	2017	2011	2017
Werloosheid van de mannen (15-64 jaar)(%)	18,8	15,3	21,9	17,4
Werloosheid van de vrouwen (15-64 jaar)(%)	22,6	18,8	23,2	18,4
Werloosheid (15-64 jaar)(%)	20,6	17,0	22,5	17,8
Werloosheid (15-24 jaar)(%)	33,8	26,0	34,4	27,8

Deeltijdse arbeid	Evere		Brussels Hoofdstedelijk Gewest	
	2011	2017	2011	2017
Aandeel deeltijdse loontrekkende mannen (15-64 jaar)(%)	16,5	16,9	18,6	19,6
Aandeel deeltijdse loontrekkende vrouwen (15-64 jaar)(%)	41,8	42,5	42,5	43,2

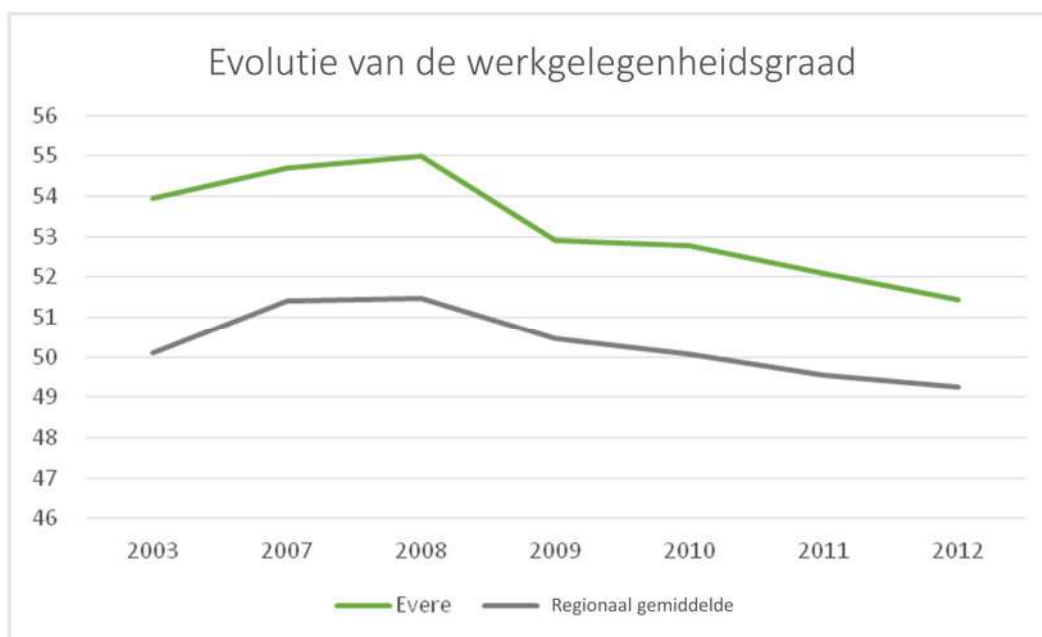
Belangrijkste indicatoren van de arbeidsmarkt (Bron: BISA – Kerncijfers per gemeente gepubliceerd in 2019)

In 2017 was in Evere 52,8% van de beroepsactieve bevolking (15-64 jaar) actief en tewerkgesteld⁶⁹ op de arbeidsmarkt (= werkzaamheidsgraad), dat is iets minder dan het gewestelijke gemiddelde (53,6%).

Na een stijging in het begin van de jaren 2000 tot 55 % in 2008 ligt de werkzaamheidsgraad sinds 2010 onder de kaap van 50 %. De laatste jaren is ze opnieuw gestegen. De evolutiecurve van de werkzaamheidsgraad in Evere volgt daarmee die van het hele Gewest. De oorzaken van deze evolutie zijn dus nauw verbonden met de gewestelijke conjunctuur en de crisis.

⁶⁸ De actieve bevolking (15 tot 64 jaar) bestaat uit de bevolking die werkt en de bevolking die werkzoekend is. De actieve bevolking van een bepaalde gemeente is deze die woont op het grondgebied van de beschouwde gemeente; Deze cijfers mogen niet worden verward met die van de werkzaamheidsgraad. De actieve bevolking wordt beschouwd op haar verblijfplaats en de tewerkgestelde bevolking op haar arbeidsplaats.

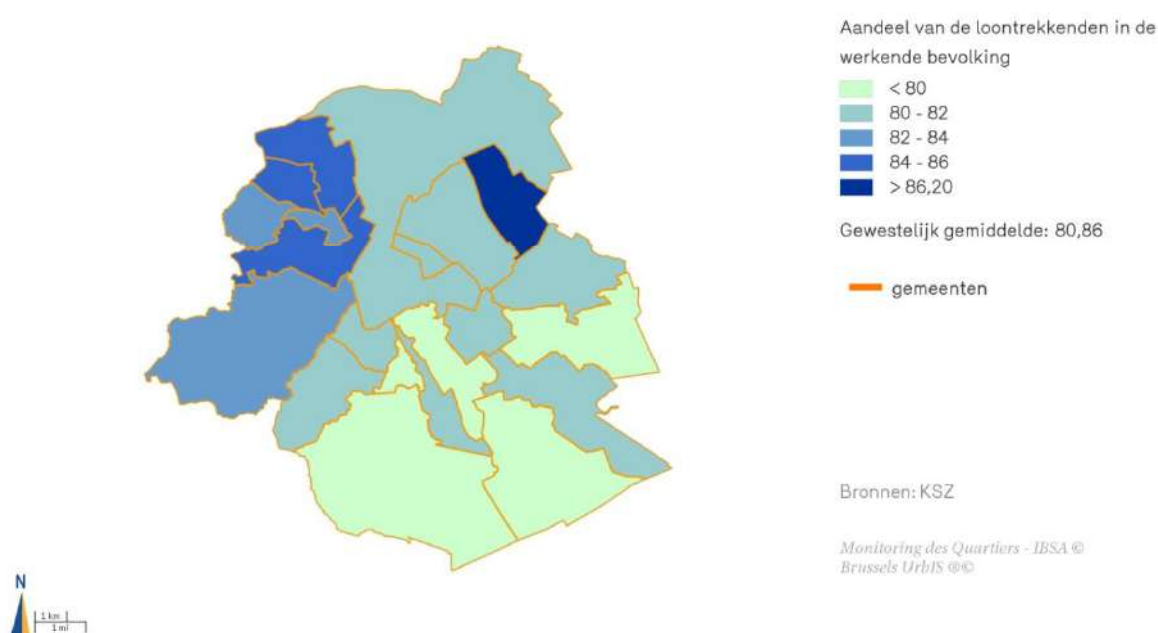
⁶⁹ De tewerkgestelde actieve bevolking bestaat uit de personen van 15 tot 64 jaar met een job (zelfstandigen en loontrekkenden).

Evolutie van de werkgelegenheidsgraad (Bron: BISA – Wijkmonitoring)

Bij de 24.256 actieven die waren tewerkgesteld in 2012 vertegenwoordigden dezelfstandigen 10,2 %. Dat cijfer ligt dus ver onder het gewestelijke gemiddelde (14,4 %) en is een van de laagste gemeentelijke percentages van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest (2,4 % van alle zelfstandige werknemers van het Gewest⁷⁰). Dat impliceert uiteraard dat het percentage loontrekkenden in de tewerkgestelde actieve bevolking het hoogste is van het Gewest, zoals blijkt uit de onderstaande kaart.

Aandeel van de loontrekkenden in de werkende bevolking 2012 (%)

Aandeel van de loontrekkenden in de werkende bevolking in 2012 (Bron: Wijkmonitoring - BISA)

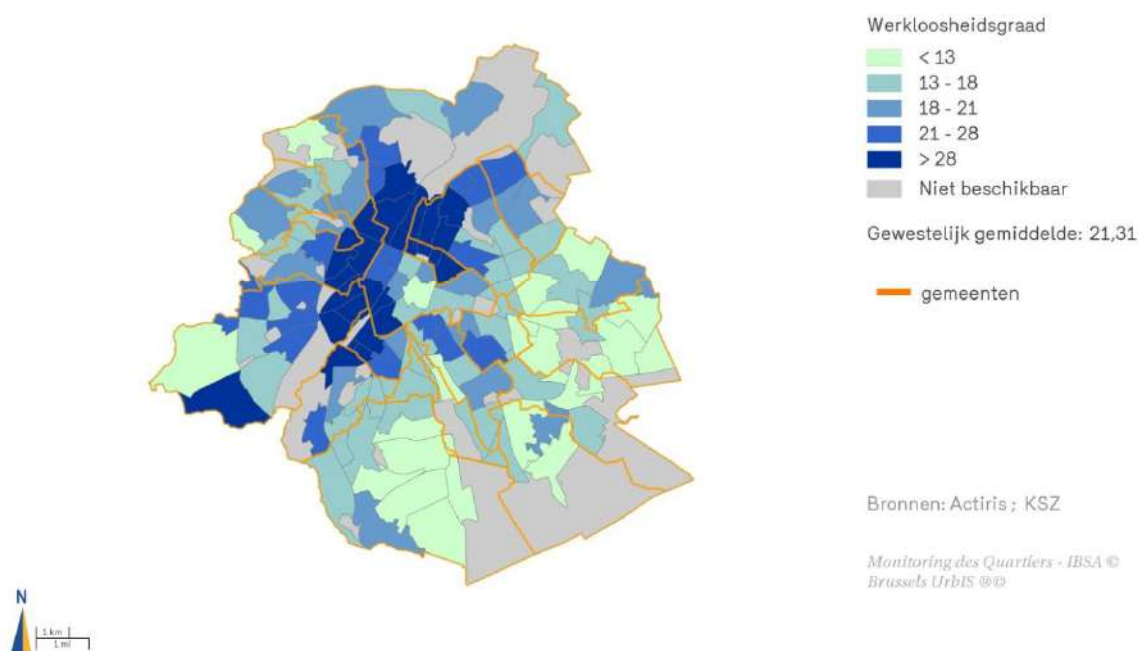
⁷⁰ Het gemeentelijke gemiddelde is 5,3 %

In Evere zijn enerzijds de voormalige hoofdzetel van de NAVO en anderzijds gebouwen van de Europese Unie gevestigd. Er dient opgemerkt dat de Europese Commissie recent enkele activiteiten heeft verhuisd (in de Genèvestraat en de Bourgetlaan resten enkel nog kantoren) terwijl de NAVO is verhuisd naar Haren. Dat beperkt dus dit type activiteiten op het gemeentelijke grondgebied. Deze bijzonderheid, gekoppeld aan de vlotte bereikbaarheid van de Europese wijk en aan de luchthaven, verklaart de aantrekkelijkheid van de gemeente voor internationale werknemers.

Een toenemend aantal werkzoekenden in een steeds moeilijker financiële situatie

De gemiddelde werkloosheidsgraad⁷¹ van de gemeente is met 17 % in 2017 nog iets lager dan het gewestelijke gemiddelde (17,8 %). Het verschil wordt echter steeds kleiner.

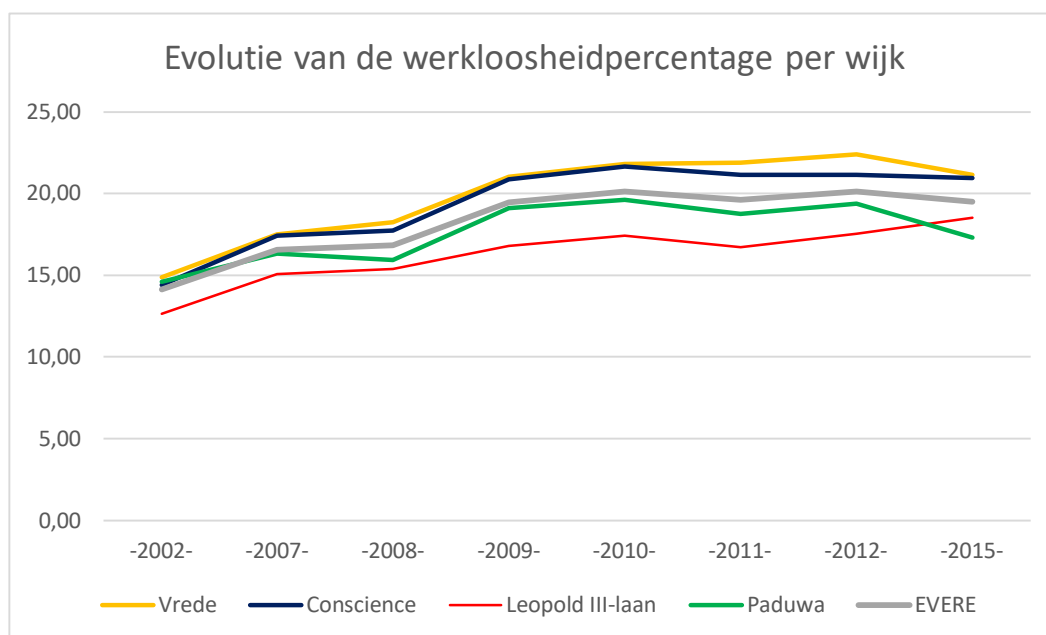
Werkloosheidsgraad 2015 (%)

Kaart 7: werkloosheidsgraad 2015 (Bron: BISA – Wijkmonitoring)

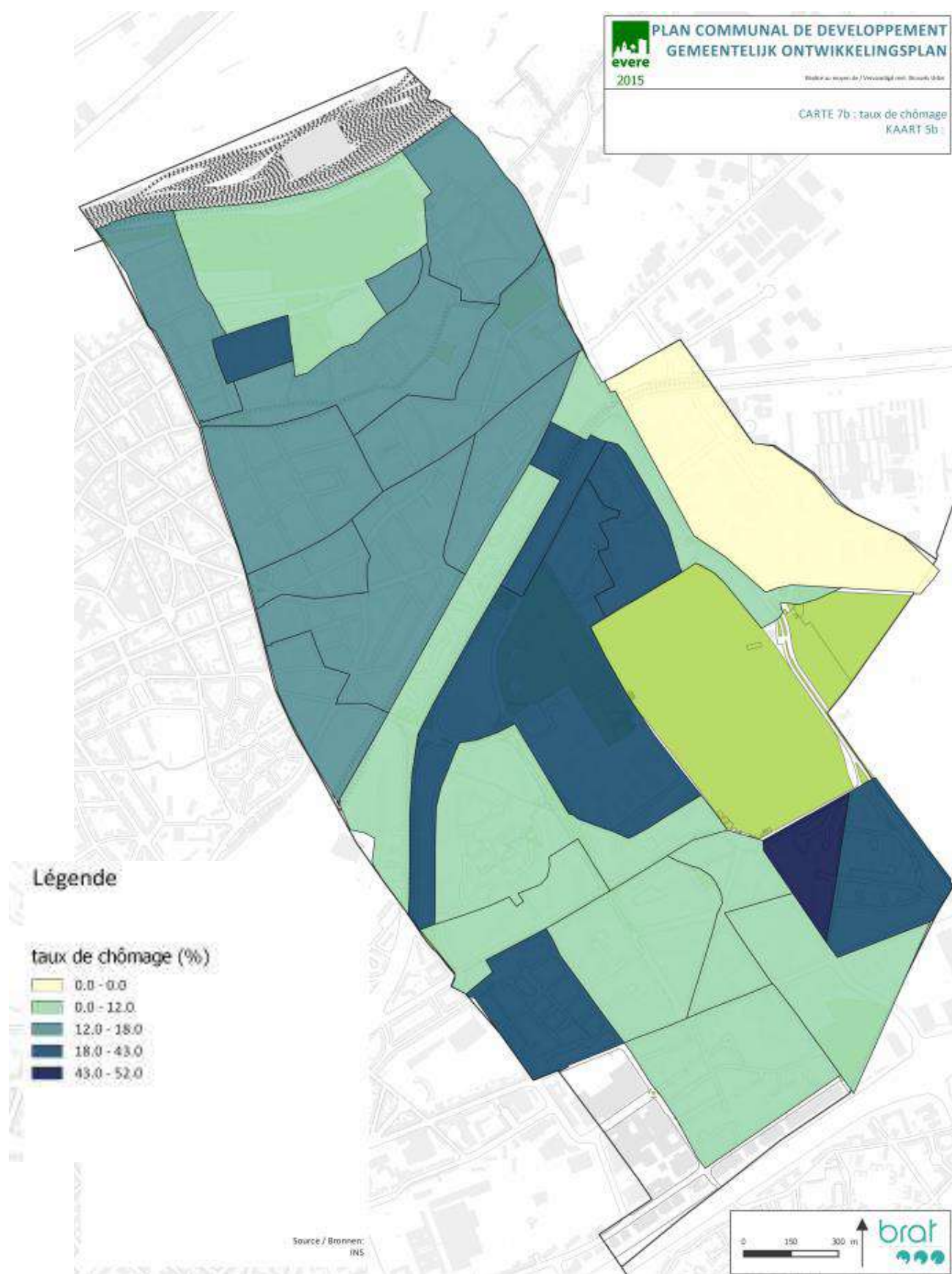
Tussen de Everse wijken en binnenin de wijken bestaan er grote verschillen. De werkloosheidsgraad is het hoogst in Oud-Evere.

⁷¹ De werkloosheidsgraad is de verhouding werkzoekenden in de actieve bevolking (werkenden en werkzoekenden). Het aantal werkzoekenden stemt overeen met het aantal niet-tewerkgestelde werkzoekenden die zijn ingeschreven bij Actiris.

Evolutie van de werkloosheidsgraad in Evere per wijk (Bron: BISA – Wijkmonitoring)

Ze is het laagst in de wijken Leopold III en Paduwa. In sommige gebieden is de werkloosheidsgraad lager dan 10 %, in andere kan ze gaan tot 52 % van de actieve bevolking (de sociale wijken).

Werkloosheidsgraad per statistische sector in 2011 (Bron: NIS)

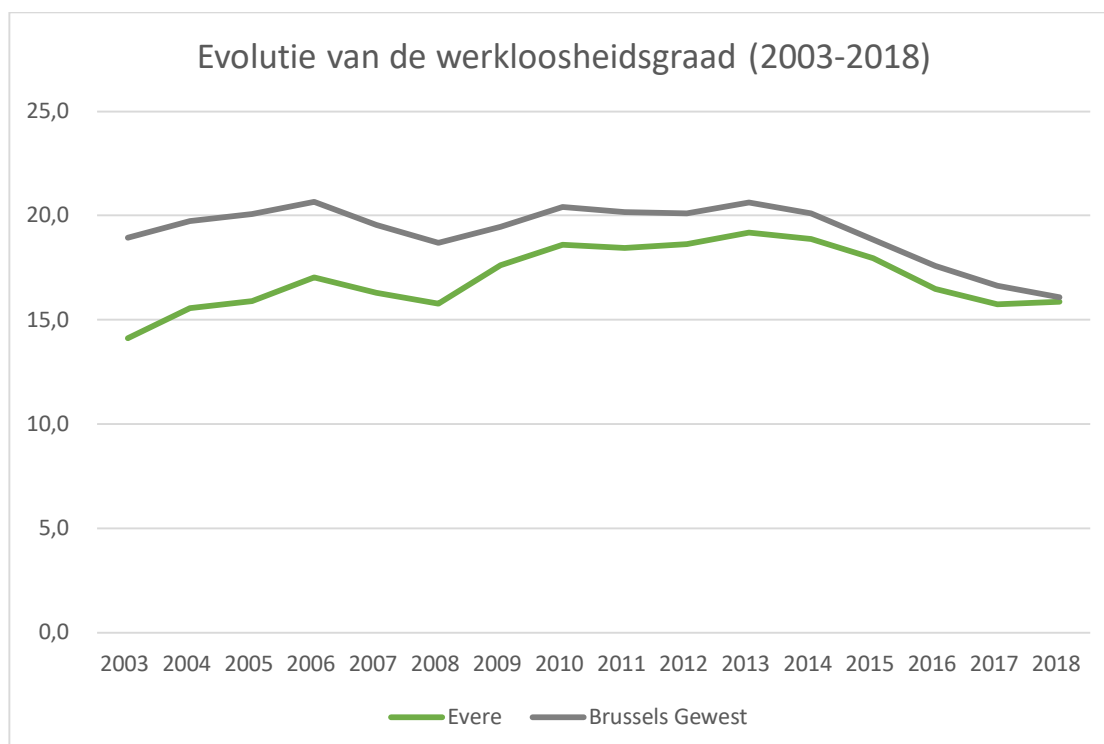
De werkzoekenden in Evere hebben de volgende kenmerken en getuigen van een zekere financiële kwetsbaarheid:

- De verhouding werkzoekende vrouwen is hoger dan het Brusselse gemiddelde en een van de hoogste in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest (in 2018 54,23% tegenover 47,88% voor het Gewest);
- De verhouding werkzoekende jongeren onder de 25 jaar is hoger dan het Brusselse gemiddelde en een van de hoogste in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest (in 2018 11,56 % tegenover 9,95 % in het BHG);
- De verhouding mensen met een middelhoog en laag studieniveau is hoger dan het Brusselse gemiddelde; hetzelfde geldt dus voor de verhouding laaggeschoolden;

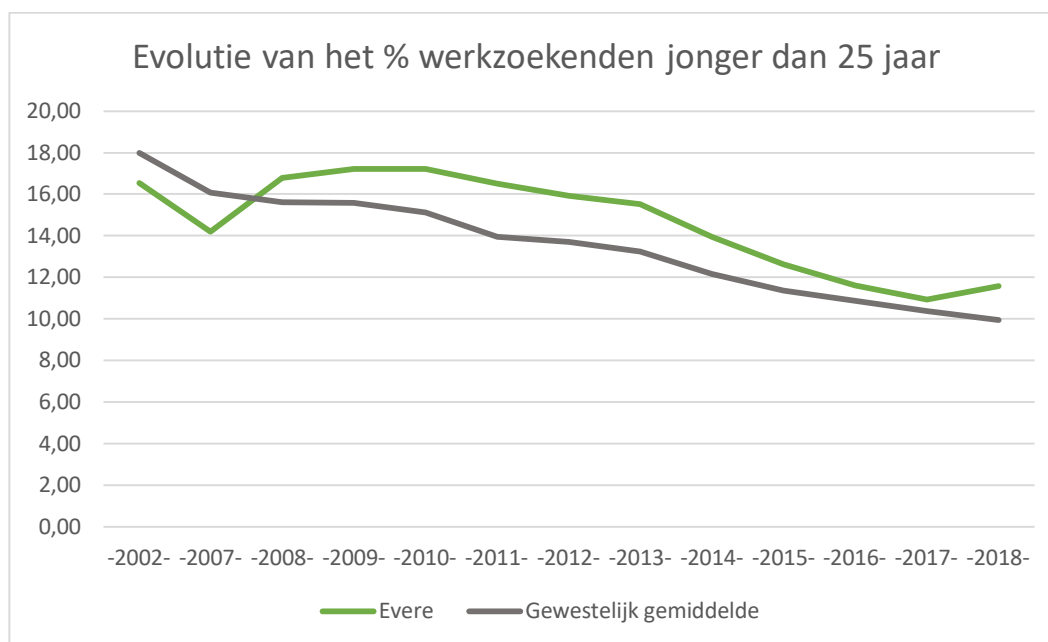
De verhouding langdurig werklozen (meer dan een jaar) ligt in 2018 echter iets onder het Brusselse gemiddelde (62,42% tegenover 63,52%)..

Wat de evolutie van de werkloosheid betreft zien we:

- Een constante stijging tussen 2003 en 2013: In deze periode steeg de werkloosheidsgraad in Evere sneller dan in het Gewest: van 14,1 % naar 19,2 % voor Evere en van 18,9 % naar 20,6 % voor het Gewest). Deze stijging van de werkloosheid draagt bij tot de verarming van Evere en vooral van de wijken van Oud-Evere waar de welvaartsindex het laagst is.
- Sinds 2014 lijkt de werkloosheidsgraad af te nemen, zowel voor de gemeente Evere als voor het Brussels Hoofdstedelijk Gewest.
- De cijfers in de gemeente Evere volgen de gewestelijke evolutie maar blijven iets lager. Waar de gemeente begin jaren 2000 eerder gespaard bleef, lijkt het verschil met het Gewest mettertijd kleiner te worden en komt Evere stap voor stap bij dichter bij de gewestelijke gemiddelden.
- De werkloosheidsgraad onder de jongeren (< 25 jaar) ligt sinds 2008 boven het gewestelijke gemiddelde, ondanks een daling in de afgelopen tien jaar.

Evolutie van de werkloosheidsgraad in Evere en in het Brussels Gewest (Bron: ACTIRIS – Brussels Observatorium voor Werkgelegenheid)

Aandeel van de -25-jarigen binnen de werkzoekenden (Bron: BISA – Wijkmonitoring)

Om deze werkloosheid te bestrijden en de werkzaamheidsgraad van de gemeente te verhogen werd recent een Jobhuis opgericht⁷². Dat opende zijn deuren op 9 december 2015 en verenigt de diensten van de PWA's, het OCMW en ACTIRIS.

Evere: een gemeente die banen creëert (op de werkplaats)

In 2016 telde de gemeente Evere⁷³ 21.473 bezoldigde banen en 2.006 zelfstandigen. Dat zijn dus ongeveer 23.479 banen, de internationale ambtenaren niet meegerekend.

De verhouding tussen het aantal banen en het aantal inwoners bedroeg in 2016 0,56, iets lager dan het gemiddelde in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest (0,58). Evere is echter verre van een slapende gemeente. Ze heeft de 5de beste verhouding banen/inwoners van het Brussels Gewest⁷⁴.

De bezoldigde banen zijn in Evere ruim in de meerderheid. Ze vertegenwoordigen 91 % van de banen in de gemeente, tegenover 9 % voor de zelfstandigen. Deze verdeling is een bijzonderheid van de gemeente op gewestelijke schaal: reeds in de periode 2007-2012 was Evere de gemeente met de grootste verhouding bezoldigden binnen de tewerkgestelde actieve bevolking.

De verdeling van de arbeidsplaatsen per activiteitssector (zie onderstaande grafiek) leidt tot de volgende vaststellingen:

- De overheidsadministratie is de belangrijkste activiteitssector in Evere. Ze vertegenwoordigt 26,7 % van de banen op het gemeentelijke grondgebied (tegenover 17,9 % op gewestelijke

⁷² Zie deel Voorzieningen en kaart van de gezondheids- en sociale voorzieningen L3

⁷³ Bron: BISA

⁷⁴ Cijfers BRAT 2016.

schaal). Dat hoge cijfer wordt onder meer verklaard door de aanwezigheid van het Ministerie van Defensie in de gemeente.

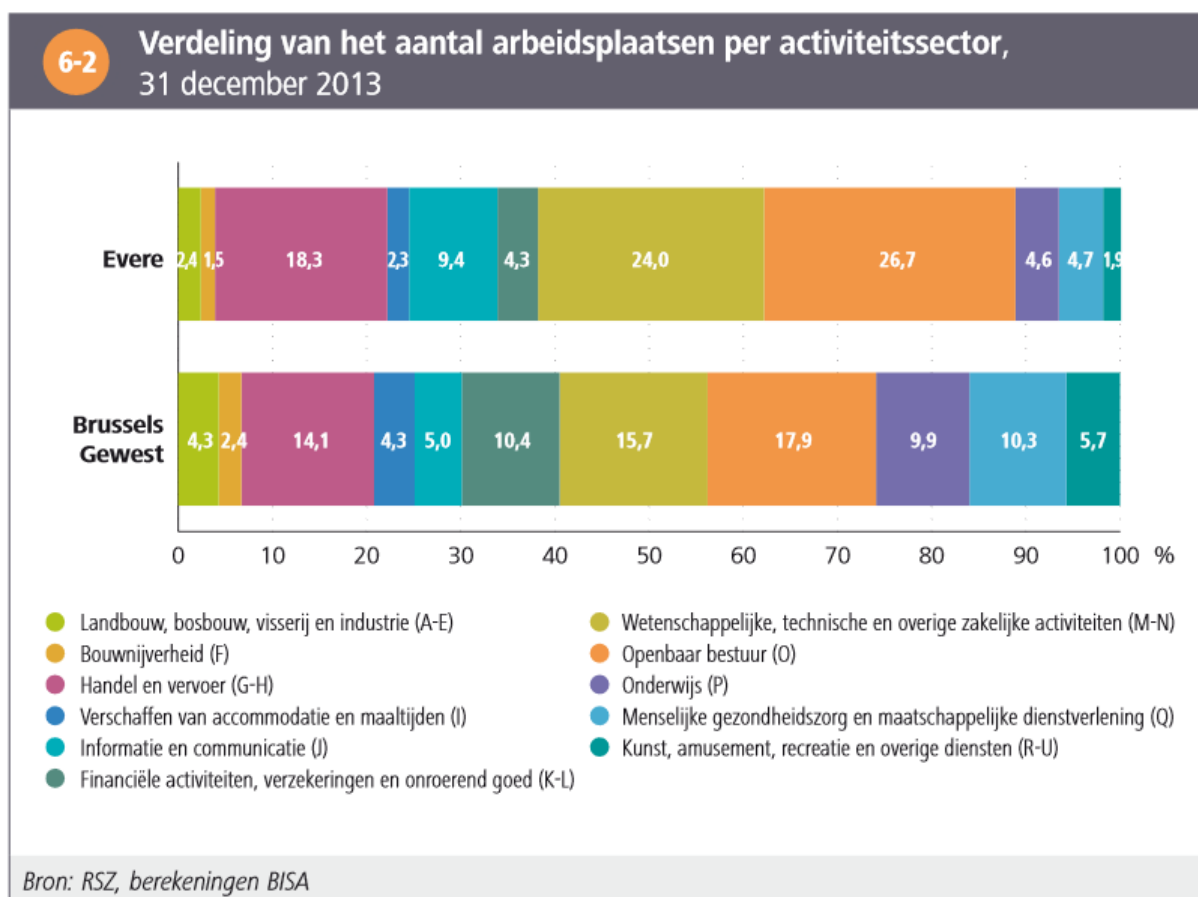
- Ook de diensten aan bedrijven zijn in de gemeente goed vertegenwoordigd. Zij zijn de tweede sector die in Evere de meeste mensen tewerkstelt, met 24 % van de werknemers (15,7 % voor het Gewest);
- De informatie- en communicatiesector zijn in de gemeente sterker vertegenwoordigd dan in het Gewest: 9,4 % tegenover 5 %.
- Sommige sectoren zoals onderwijs of gezondheid zijn in Evere dan weer veel minder vertegenwoordigd.

Ten slotte verwijzen we naar de aanwezigheid van verschillende internationale instellingen zoals de NAVO of de Europese Commissie waarvan het personeel niet is opgenomen in de bovenstaande statistieken.

De meeste arbeidsplaatsen in Evere worden ingenomen door mannen: 62 % tegenover 50 % op gewestelijke schaal.

Waar het aandeel arbeidsplaatsen voor bedienden in Evere lager is dan in het Gewest (55 % van de arbeidsplaatsen tegenover 61 % voor het Gewest), zijn de arbeidsplaatsen voor ambtenaren in de gemeente oververtegenwoordigd: 26 % van de arbeidsplaatsen, tegenover 19 % op schaal van het Gewest. De aanwezigheid van talrijke mannelijke loontrekkenden en ambtenaren in de gemeente kan voor een deel worden verklaard door het Ministerie van Defensie dat 18 % van de loontrekkenden in de gemeente tewerkstelt⁷⁵.

⁷⁵ Bron: BISA, Zoom op de gemeenten, Ed.2016

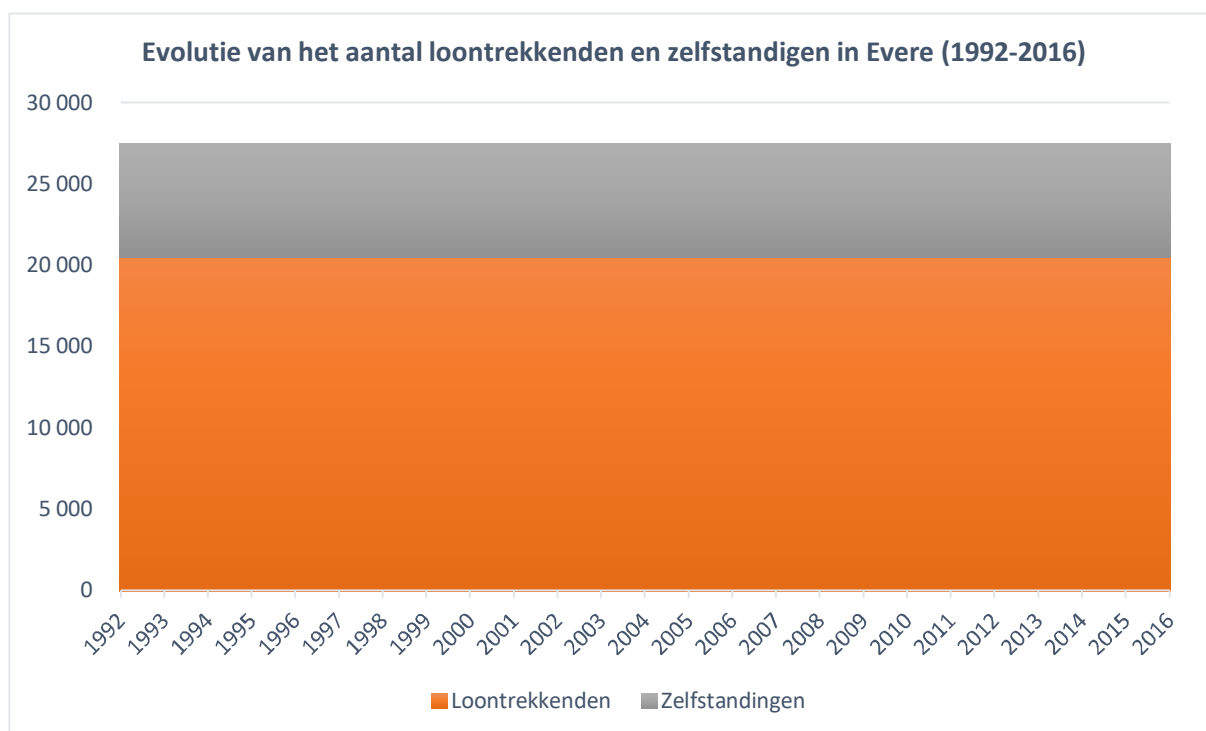
Verdeling van het aantal arbeidsplaatsen per activiteitssector (Bron: BISA, Zoom op de gemeenten, Ed.2016)

Een contrasterende evolutie van de tewerkstelling in Evere (op de arbeidsplaats)

De laatste jaren (1992-2016) was de evolutie in de werkgelegenheid die wordt aangeboden in Evere vrij contrasterend. Ze werd gekenmerkt door⁷⁶ :

- Een daling van het aantal betrekkingen voor loontrekkenden sinds 2003, terwijl dat aantal voor het Gewest sinds die datum is gestagneerd of licht is toegenomen (-15,4 % in Evere tegenover +0,5 % in het Gewest).
- Een stijging van het aantal zelfstandige banen, hoger dan de stijging in het hele Gewest (+57,6% tegenover +48,2%). Deze stijging compenseert enigszins de verliezen in de bezoldigde banen.
- Een daling van het totale aantal banen met een sterke daling in 2003 en ondanks een lichte herneming tussen 2003 en 2008 een daling tot in 2016, waardoor het aantal nog steeds lager is dan in 2008. Deze evolutie is des te opmerkelijker omdat ze in contrast staat met de regelmatige stijging van het aantal banen die voor dezelfde periode wordt geregistreerd in het hele Brusselse Gewest.

⁷⁶ Bron: Brussels Observatorium voor de Werkgelegenheid

Evolutie van het aantal loontrekkenden en zelfstandigen in Evere in de periode 1992-2016 (Bron: Brussels Observatorium voor de Werkgelegenheid, 2016)

Evolutie van het aantal loontrekkenden en zelfstandigen in het Brussels Gewest in de periode 1992-2016 (Bron: Brussels Observatorium voor de Werkgelegenheid, 2016)

ECONOMISCHE ACTIVITEITEN

Tal van goed draaiende ondernemingen in toenemend aantal

Zoals we al zagen is Evere een gemeente die heel wat banen verschaft. Dankzij haar geografische ligging - dicht bij grote verkeersassen, de luchthaven, de Vlaamse rand, enz. - is ze een zeer interessante locatie voor bedrijven.

In december 2014 waren in de gemeente 2 198 bedrijven. Dat is 2 % van alle bedrijven van het Gewest.

Meer specifiek liggen in Evere de maatschappelijke zetels (tenminste voor België of het Gewest) van verschillende nationale bedrijven of multinationals: Orange (het voormalige Mobistar), Carrefour, drukkerij Plantin, de zetel van Garmin voor de Europese regio, de zetel van Lunchgarden, de zetel van twee belangrijke radiozenders: NJR Belgique en Nostalgie Belgique, de zetel van de UCM voor het Brussels Gewest, de zetel van Decathlon Belgium.

Daarnaast vindt men in Evere (of voor een deel in Evere):

- het Ministerie van Landsverdediging dat meer dan 2300 personen⁷⁷ tewerkstelt op de site van de Elisabethkazerne;
- de zetel van de voormalige NAVO; de huidige zetel ligt hoofdzakelijk in Haren;
- verschillende gebouwen van de Europese instellingen.

Evere is ten slotte ook een zeer dynamische gemeente in verschillende sectoren:

- Hi Tech in telecommunicatie (Belgacom, Orange Business service, Scarlet, Proximus...), NICT⁷⁸ (Stefanini, Quentris, Dimention Data Belgium, Benuts) of farmaceutische laboratoria (Sanofi Pasteur, Advanco, Pharma Belgium...);
- Concessiehouders in de autosector, vooral in de wijk Paduwa (BMW, Mercedes, Kia, Hyundai...);
- Securitybedrijven (Sécuritas, Euromatec, Surveillance center...).

Ten slotte telt Evere ook tal van buurtwinkels en lokale bank- en verzekeringskantoren die vooral zijn verdeeld in de drie handelskernen van de gemeente: rond het Vredeplein (waar echter geen bank meer is gevestigd), de Consciencelaan en Sint-Jozef van Paduwa. Ook grootwarenhuizen zijn aanwezig (Delhaize, Carrefour, Colruyt, Aldi, Lidl en sinds 2013 een van de twee Decathlon's van het Gewest). Enkele van deze warenhuizen hebben hun deuren pas recent geopend: de Delhaize en de Lidl in de Mommaertsstraat, een bewijs dat deze zone in transformatie is (zie hierna de evolutie van de ondernemingsgebieden in een stedelijke omgeving van het GBP, de 'OGSO's).

Een deel van de Everse bedrijven ligt in de drie bedrijvenparken van Citydev (de voormalige GOMB) die ongeveer 25 ha terrein beslaan.

- Da Vinci: een vijftigtal bedrijven waarvan 20 in de gemeente Evere die zo'n 2.000 mensen tewerkstellen.
- Carli: slechts 5 bedrijven en 300 arbeidsplaatsen.

⁷⁷ Bron FOD Mobiliteit, enquête 2011

⁷⁸ Nieuwe informatie- en communicatietechnologieën

- Evere Local, ook "Kareeloven" genoemd, is het oudste bedrijvenpark van de gemeente. Er zijn een tiental bedrijven gevestigd die ongeveer 350 mensen tewerkstellen⁷⁹.

Nog talrijke productieactiviteiten ondanks de reconversies

De productieactiviteit zoals wij die zien omvat gebouwen bestemd voor industriële activiteiten, opslagplaatsen, grote speciaalzaken, groothandels, werkplaatsen, depots, enz. In Evere zijn deze activiteiten vrij verspreid in het stadsweefsel. Grotere concentraties zien we echter⁸⁰:

- Tussen de Jacques Georjinlaan en de Léon Grosjeanlaan;
- In de bedrijvenparken "Evere local" (Kareeloven) en "Carli";
- Rond de Cicerolaan / Gemeenschappenlaan;
- In de buurt van de NAVO;
- Rond de Auguste De Boeckstraat.

De laatste jaren werden verschillende productieactiviteiten gereconverteerd, namelijk: Het project "Vishay" dat zal worden gereconverteerd tot een gemengde site (huisvesting, voorzieningen, rusthuis, handelszaken), het project Skyline, het project Vlan, de bouwprojecten op de binnenterreinen van huizenblokken achter het hotel Belson op de site van voormalige opslagplaatsen ...

Enkele industriële gebouwen staan momenteel leeg, bijvoorbeeld op de site "Kareeloven".

In dezelfde periode werden echter ook nieuwe productieactiviteiten gevestigd: bouw van een gebouw voor het bedrijf "Brochage Renaître", bouw van nieuwe grote speciaalzaken (BMW, Decathlon, Troc), vestiging van grote speciaalzaken in ruimten die al bestemd waren voor productieactiviteiten (Care, Kia).

Dalend aantal administratieve activiteiten

Hoewel Evere een gemeente is van de tweede kroon beschikt ze over een vrij grote kantoorstock ten opzichte van de andere gemeenten van de tweede kroon. Dat kan grotendeels worden verklaard door de nabijheid van de luchthaven van Zaventem.

De voorbije 15 jaar werden er in de gemeente nieuwe kantoren gebouwd:

- De zetel van Orange (het voormalige Mobistar) in 2007;
- Nieuwe kantoorgebouwen tussen de begraafplaats van Brussel en de NAVO.

Tegelijk werden er een aantal gebouwen gereconverteerd om te verhelpen aan de leegstandsproblemen en te beantwoorden aan de toenemende vraag naar woningen. Met name:

- Bouw van twee rusthuizen in de buurt van de Kolonel Bourgstraat;
- Bouw van een woongebouw in de Genèvestraat (project Matexis);
- Nog andere reconversies zijn in uitvoering of gepland:
 - o In de Kolonel Bourgstraat in het kader van het project Parkway;

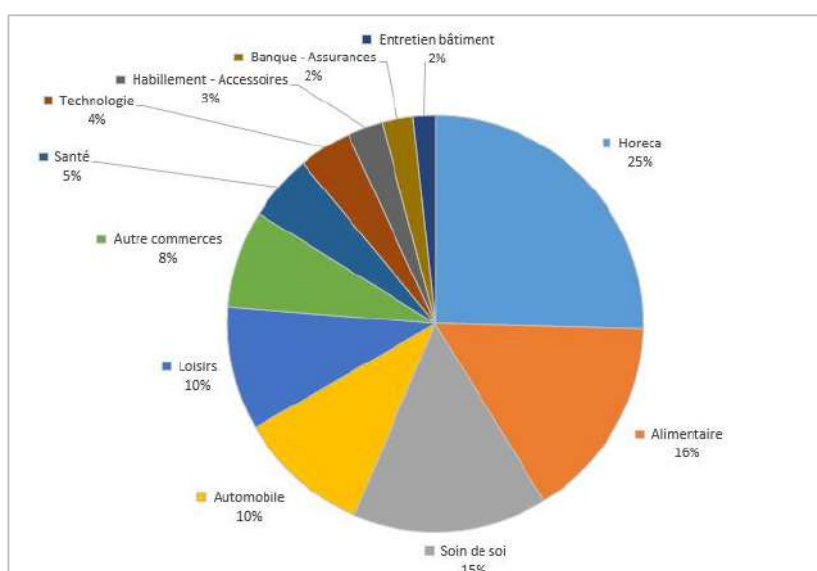
⁷⁹ Bron: Citydev, 2015

⁸⁰ Kaart 10 dateert van 2012. Sinds dat jaar werden verschillende economische activiteiten echter gereconverteerd, met name Vishay in de Cicerolaan, Vlan in de Léon Grosjeanlaan en kleinere werkplaatsen in het noorden van de gemeente, met name rond de Goede Herderstraat.

- Op de hoek Leopold III / Bordet waar een honderdtal woningen zullen worden ingericht (met handelsruimten op het gelijkvloers) op de plaats van een leegstaand kantoorgebouw;
- Op de hoek Leopold III / Bordet recht tegenover het sinds kort leegstaande kantoorgebouw zal zeker een nieuw, meer gemengd project worden uitgevoerd in het kader van het Richtplan van Aanleg (RPA) (zie verder);
- Het gebouw op de hoek Leuven / Gemeenschap dat recent werd afgebroken om plaats te maken voor een gemengd project.

Handelsactiviteiten gegroepeerd rond eerder dynamische lokale polen

In 2015 telde de gemeente Evere 291 handelszaken, vooral horeca, voedingswinkels, schoonheids- en verzorgingsinstituten en autohandelaars (vooral in de wijk Leuven – Mommaerts – Kolonel Bourg)⁸¹.

Aandeel van de handelsactiviteiten per type (Bron: gemeente Evere 2015)

De gemeente heeft ook drie grote handelskernen: rond het Vredeplein, de Onze-Lieve-Vrouwekerk en Sint-Jozef van Paduwa. Deze kernen zijn goed verdeeld over de gemeente (Laag-, Midden- en Hoog-Evere) en vervullen als levendige identificatieplaats een belangrijke rol als centrum van de wijk. In het ontwerp van GPDO uit 2013 zijn deze gebieden aangegeven als lokale identiteitskernen. Naast hun handelsbestemming zijn ze heuse centra van het "lokale leven" en dragen ze bij tot een identiteit voor hun wijk.

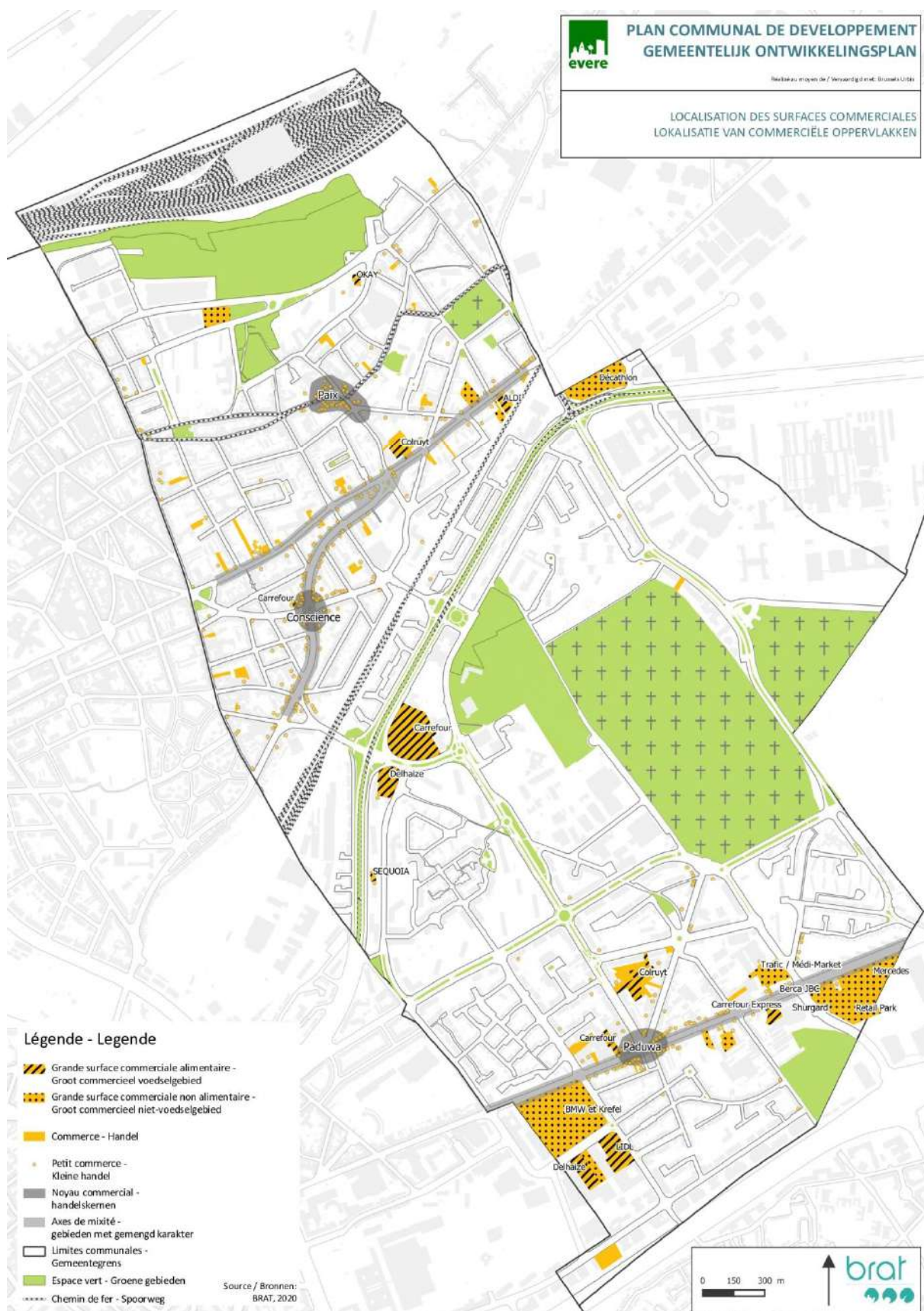
Ondanks hun vrij goede verdeling op gemeentelijke schaal dient benadrukt dat sommige residentiële wijken bijna volledig verstoken zijn van handelszaken. Dat is het geval voor de meer recent gebouwde wijken en de sociale woonwijken van de gemeente.

Meer specifiek merken we op dat:

⁸¹ Bron: gemeente Evere 2015)

- De horeca-activiteiten vooral geconcentreerd zijn in de wijk "Conscience". Het betreft vooral kleine restaurantjes, snackbars en buurtcafés.
- Over het hele grondgebied van de gemeente Evere zijn talrijke grootwarenhuizen voor voeding gevestigd die vooral de grote namen in deze sector vertegenwoordigen. Twee winkels van Lidl openden hun deuren in de voormalige gebouwen van BMW en Citroën (Mommaertsstraat);
- Evere heeft veel grote speciaalzaken met een gewestelijke uitstraling, in het bijzonder:
 - o Het nieuwe complex Decathlon – Ava – Quick ins het bedrijventerrein Da Vinci,
 - o tal van autoconcessies, vooral in de buurt van de Leuvensesteenweg,
 - o Andere nieuwe handelszaken in de nieuwe wijken (Trafic, PharmaClic en Medi-Market).
- Gespecialiseerde buurtwinkels zijn in de gemeente nauwelijks aanwezig.

Vergeleken met het GemOP van 1997 is het aantal handelszaken vrij stabiel gebleven (296 in 1997 tegenover 291 in 2015).

Lokalisatie van de handelsactiviteiten BRAT, Hub.brussels)

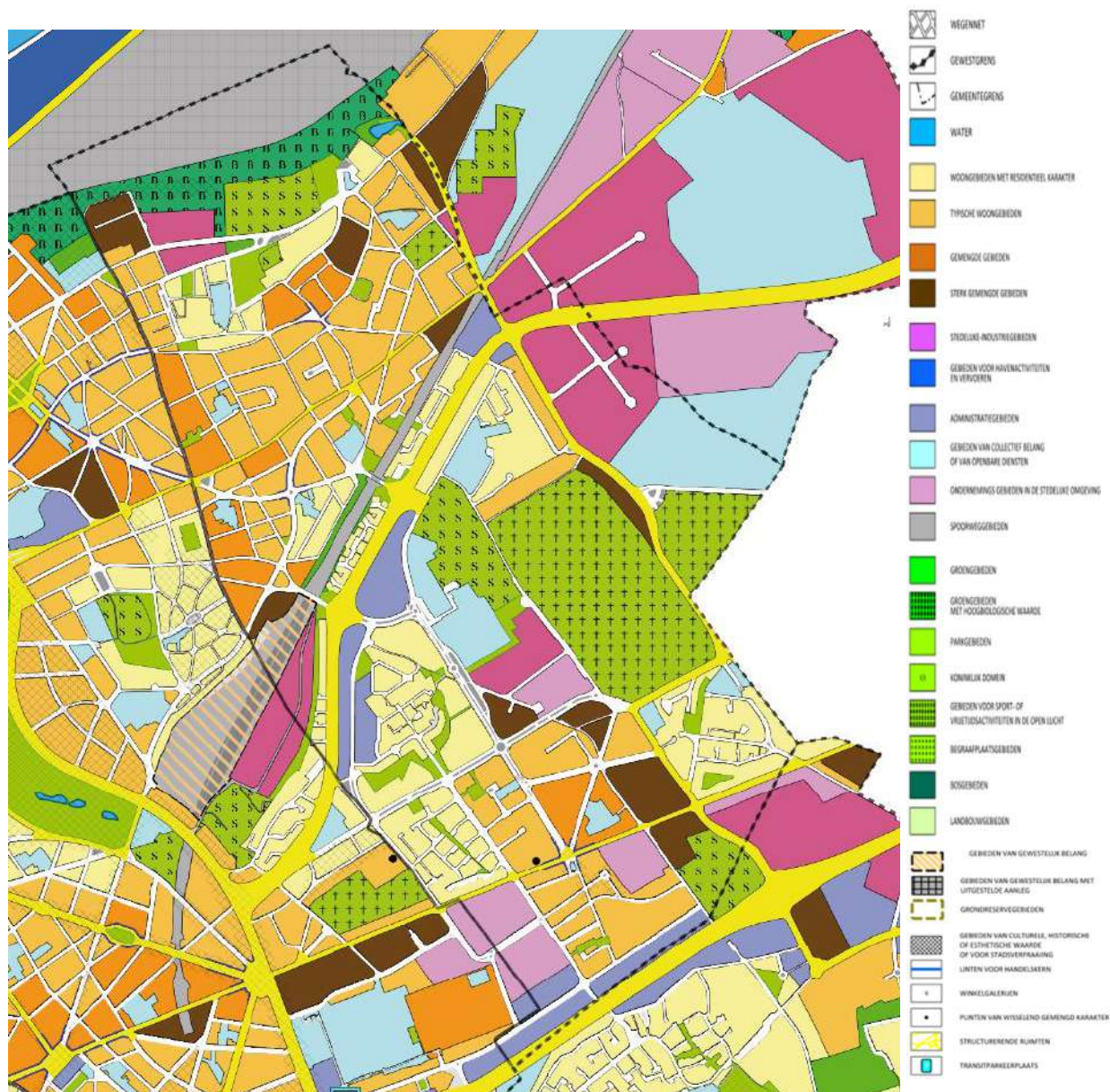
STEDENBOUW EN ERFGOED

Het GBP: Tal van bestemmingen die werden aangepast aan de verwachte bevolkingsgroei

Het GBP werd in 2001 goedgekeurd en in 2013 gewijzigd om een antwoord te bieden aan de demografische uitdaging van het Gewest. Dit nieuwe demografische GBP wijzigt de schriftelijke voorschriften voor bepaalde bestaande gebieden en creëert nieuwe soorten gebieden (met name ondernemingsgebieden in een stedelijke omgeving (OGSO)) om gemengdheid en huisvestingsprojecten te vergemakkelijken. Deze wijzigingen hadden ook betrekking op de gemeente Evere en maakten de ontwikkeling mogelijk van bepaalde huisvestings- en/of reconversieprojecten van leegstaande gebouwen voor economische activiteiten naar woningen. Ook openen ze nieuwe ontwikkelingsmogelijkheden in bepaalde gebieden waar veel gebouwen leegstaan.

Het GBP herneemt globaal gezien de feitelijke toestand in Evere. Toch zijn er nog enkele belangrijke uitdagingen:

- Sommige delen van het grondgebied hebben grote functionele wijzigingen ondergaan en zijn in feite meer en meer gemengd, met name de kantoorgebieden in de Genèvestraat en de Kolonel Bourgstraat en het OGSO in de Mommaertsstraat. Ze beantwoorden daarmee aan de recente wijzigingen van het demografische GBP.
- Het GBP biedt reconversiemogelijkheden die nog niet werden benut, met name in de bedrijventerreinen "Carli" en "Evere Local" (waar momenteel echter een huisvestingsproject wordt uitgewerkt) en op de Leuvensesteenweg (site van De Lijn), met bestemmingen als hetzij sterk gemengde gebieden hetzij OGSO's.
- In andere gebieden is het reconversiepotentieel kleiner (gebieden voor stedelijke industrie), met name Da Vinci, het noordelijke deel van "Evere Local", het bedrijventerrein Carli en de A. De Boecklaan, maar sommige van hen zijn betrokken bij specifieke projecten van het Gewest.
- Ook sommige uitgestrekte gebieden voor voorzieningen zijn een uitdaging (met name de voormalige site van de NAVO en de site van Landsverdediging). Het demografisch GBP maakte de weg vrij om er ook huisvesting te voorzien, wat de deur openzet voor een mogelijke reconversie van deze gebieden. Er dient opgemerkt dat deze gebieden ook het voorwerp uitmaken van specifieke projecten van het Gewest (Richtplan van Aanleg Defensie).

GBP van Evere (bron: GBP 2013)

Evere, een gemeente met nog veel BBP's waarvan bijna alle doelstellingen bereikt zijn

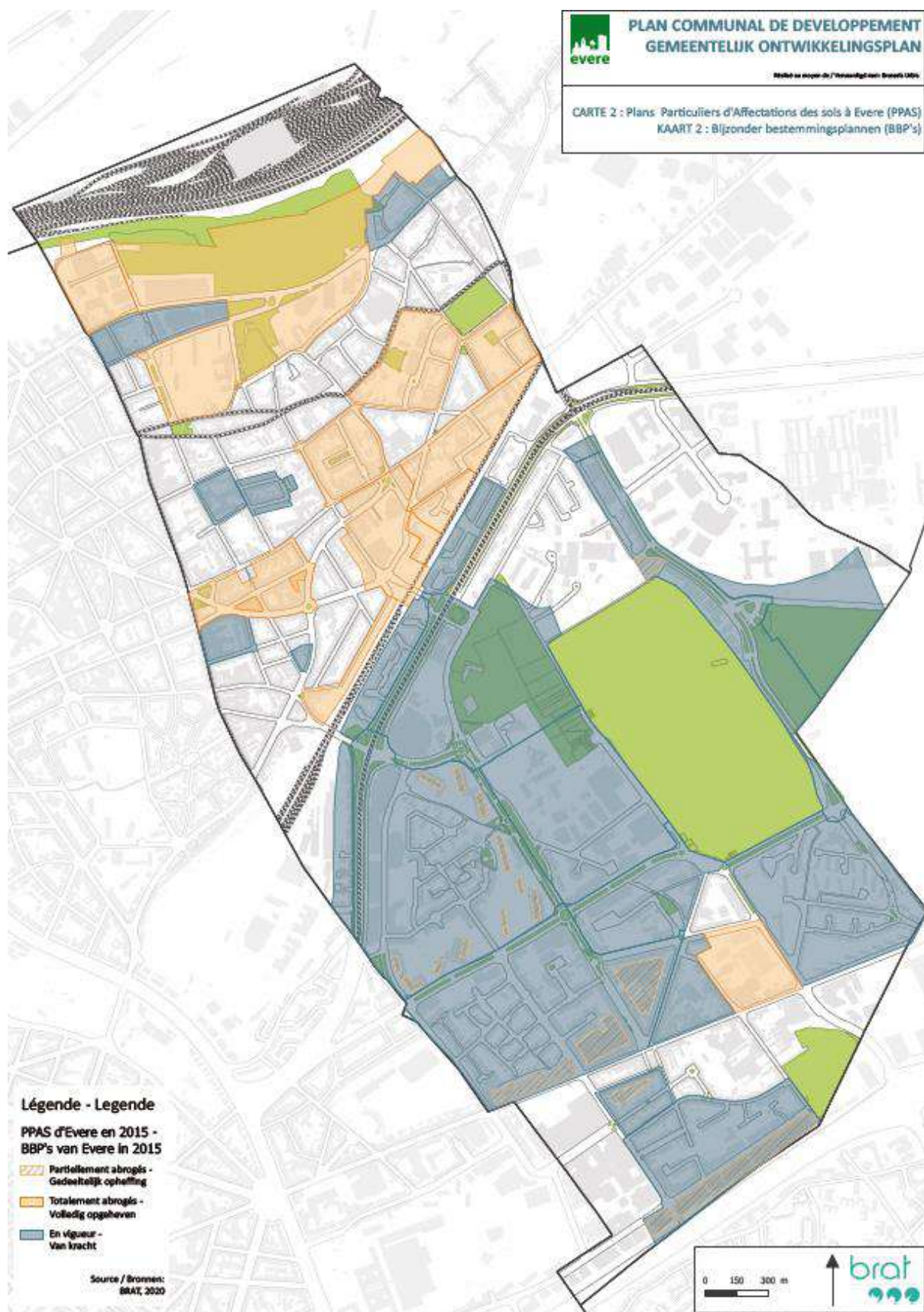
Sinds het vorige GemOP en overeenkomstig de aanbevelingen werden al heel wat inspanningen geleverd om een aantal (verouderde) BBP's uit de jaren 50 en 60 in te trekken. De andere BBP's zijn nog altijd van kracht en in 2002 werd onderzocht of ze verenigbaar zijn met het GBP. De nog van kracht zijnde BBP's situeren zich hoofdzakelijk in het zuiden van de gemeente. In het grootste deel van Hoog-Evere geldt nog een BBP ondanks de talrijke gedeeltelijke afschaffingen. De meeste BBP's van Laag-Evere, die van vroegere datum daartegen, zijn echter ingetrokken.

In Evere zijn er nog enkele BBP's die in uitvoering zijn: de BBP's betreffende de strategische gebieden (Josaphat, NAVO - Da Vinci) zijn vandaag stopgezet omdat het Gewest de inrichting van deze gebieden, die als strategisch worden beschouwd, wil beheersen via Richtplannen van Aanleg of richtschema's (zie hierna - Territoriale ontwikkeling).

Op het gemeentelijke grondgebied zijn vandaag 19 BBP's van kracht. Sommige daarvan zouden moeten worden opgeheven / gewijzigd omdat ze oud, verouderd zijn of niet meer voldoen aan de geldende stedenbouwkundige doelstellingen. Op korte termijn wenst de gemeente de volgende BBP's op te heffen:

Nr. BBP	Naam	Datum	gebied GBP	Resterende uitdagingen	Conclusies
16 ter - 160	Bordet	1974.1992	Woongebied en gemengd gebied	Het grootste deel van dit BBP werd gerealiseerd. De opgetrokken gebouwen beantwoorden echter niet altijd aan de geest van het BBP: kantoorgebouwen en geen ondernemingen met een stedelijk karakter. Het BBP verhindert bovendien de sluiting van bepaalde huizenblokken aan de kant van Léger die nochtans een grondpotentieel en een stedenbouwkundig belang bieden. De huidige voorschriften van het GBP lijken dus meer geschikt en aangezien het gebied bijna volledig bebouwd is kan de GSV de kwesties van bouwhoogtes en plaatsing omkaderen.	volledig op te heffen
201	L'Aubier	1997	Gemengd gebied en gebied voor voorzieningen	Dit plan werd slechts gedeeltelijk gerealiseerd, wat logisch is aangezien het pas vrij recent werd goedgekeurd. De stedenbouwkundige uitdagingen blijven dus actueel, vooral wat de heraanleg van het kruispunt F. Guillaume / Begraafplaats van Brussel / Tweehuizen betreft. Een probleem is echter de Tweehuizenweg waar de sluiting van het bouwfront wordt verhinderd, wat dus niet meer strookt met de gemeentelijke doelstellingen. Het BBP zou bijgevolg gedeeltelijk moeten worden opgeheven om de sluiting van het bouwfront mogelijk te maken. Er dient opgemerkt dat de op te heffen zone en de bebouwing in de onmiddellijke omgeving beperkt zijn. Het plan moet dus niet worden gewijzigd, de bepalingen van het GBP en de GSV kunnen de toekomstige projecten omkaderen.	gedeeltelijk op te heffen
900	Evere Local	1990	Gebied voor voorzieningen, sterk gemengd gebied, parkgebied, gebied voor stedelijke industrie, OGSO	Het BBP is bijna volledig gerealiseerd. Het enige deel dat nog niet werd gerealiseerd werd overgenomen door het GBP en het OGSO en de verstedelijking verloopt er volgens de voorschriften van het GBP. Voor het andere deel vormt het zeer beperkende karakter van dit BBP echter een probleem, met name in de zones voor gebouwen met een openbare bestemming waaraan strenge beperkingen worden opgelegd (uitsluitend schoolcomplex in de ene zone, telefooncentrale met telefoonwinkel in de andere). Dit beperkende karakter staat de reconversie of eventuele verdichting van deze gebieden in de weg.	gedeeltelijk op te heffen (twee gebieden met een openbare bestemming).
2.6	Ieder Zijn Huis	1975	Woongebied met residentieel karakter	Dit BBP maakt deel uit van een geheel van BBP's voor de sociale wijk Ieder Zijn Huis (BBP 2 bis, 2 ter, 2.4, 2.5, 2.6 en 200). Die BBP's werden volledig gerealiseerd maar bieden het belang dat ze de specifieke kenmerken van deze tuinwijk vrijwaren. BBP 2.6 verhindert echter de realisatie van een programma met openbare woningen in een huizenblok en het zou wenselijk zijn om dat te herbekijken. De BBP's voor de tuinwijk kunnen dus worden behouden maar BBP 2.6 zou moeten worden gewijzigd om te voldoen aan de huidige uitdagingen.	te wijzigen

101	Stroobants -Picardië	1990	Gebied voor stedelijke industrie	<p>Dit gebied, volgens het GBP een gebied voor stedelijke industrie, biedt een interessant potentieel voor woningbouw:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Het wordt uitstekend bediend door het openbaar vervoer. - Het ligt hoofdzakelijk in woongebied, in de buurt van talrijke voorzieningen (scholen, cultureel centrum, ...) en openbare groene ruimten. - De lokale identiteitskern Vrede ligt op ongeveer 500 m van dit gebied en is makkelijk bereikbaar vanaf de voetgangerswegen. <p>Het zou dus interessant zijn om het BBP 101 om te vormen tot een BBP dat afwijkt van het GBP, zodat in dit gebied ook woningbouw kan worden toegelaten. Dit BBP zou gelijkaardige voorschriften kunnen bevatten als voor een OGSO of een sterk gemengd gebied.</p> <p>Om de economische activiteiten in Evere te compenseren en te vrijwaren, zou de nabijgelegen industriezone Carli (in het GBP opgenomen als sterk gemengd gebied) kunnen worden opgenomen als gebied voor stedelijke industrie zodat de aanwezige activiteiten kunnen worden gevrijwaard.</p>	te wijzigen
-----	-------------------------	------	--	--	-------------

Stand van zaken van de BBP's in Evere (bron: Evere)

Het GPDO, een gewestelijk plan dat de belangrijkste uitdagingen voor de territoriale ontwikkeling van het Gewest bepaalt

Het Gewestelijk Plan voor Duurzame Ontwikkeling (GPDO) werd door de gewestregering officieel goedgekeurd in 2018. "Het GPDO heeft de ambitie om een passend antwoord te bieden op de uitdagingen en de doelstellingen die Brussel als stedelijk gebied kent. We denken hier bijvoorbeeld aan de bevolkingsgroei, de toegang tot huisvesting, de economische herstructurering en de toegang tot de arbeidsmarkt, de functionele en sociale diversiteit, de verschillende soorten mobiliteit of nog de milieukwesties."⁸²

De prioriteiten van dit plan worden concreet vertaald in verschillende grote ontwikkelingspijlers die het stadsproject vormen:

Pijler 1 van het GPDO wil het grondgebied mobiliseren om de basis van de territoriale ontwikkeling vast te leggen en nieuwe wijken te ontwikkelen. 3 thema's worden behandeld:

1. Vastgoedpotentieel en vastgoedreserves mobiliseren: het GPDO bepaalt er strategische gebieden zoals het kanaalgebied (waaronder de site Schaarbeek Vorming in het noorden van de gemeente Evere), 12 prioritaire interventiezones (waaronder het gebied Reyers, de pool Josaphat en de pool Bordet en Defensie) en polen van de tweede kroon.
2. Een beheerste verdichting voorstellen: voorwaarden voor verdichting, integratie van hoogbouw
3. Toekomstige acties voor sociale huisvesting

Pijler 2 van het GPDO wil het grondgebied mobiliseren om een aangename, duurzame en aantrekkelijke leefomgeving te ontwikkelen. Er werden daarvoor 6 strategieën vastgelegd:

1. Voorzieningen als ondersteuning van het dagelijkse leven
2. Openbare ruimten en groene ruimten als ondersteuning van de kwaliteit en de leefomgeving
3. Het evenwicht tussen de wijken verbeteren via de versterking van de stedelijke herwaardering in de wijken die daar het meest nood aan hebben (bepaling van een ZSH)
4. Het stedelijk erfgoed beschermen en in de kijker plaatsen als drager van identiteit en aantrekkelijkheid
5. Het natuurlijk landschap versterken (groen en blauw netwerk, biodiversiteit...)
6. Het natuurlijk erfgoed in het Gewest beschermen en verbeteren (waterbeheer, milieuoverlast, energie, afval)

Pijler 3 van het GPDO wil het grondgebied mobiliseren voor de ontwikkeling van de stedelijke economie. Er werden daarvoor 3 strategieën vastgelegd:

1. De economische functies ondersteunen in hun ruimtelijke dimensie: versterking van de economische ontwikkelingsassen waaronder de as van de Leopold III-laan, duidelijkheid scheppen omtrent de plaats van de economische activiteit in de stad (incl. de kwestie van de OGSO's en de multifunctionele gebieden), competitiviteitspolen (waaronder de logistieke pool Schaarbeek-Vorming)
2. De plaats van de economische sectoren herkwalificeren: beheersing van het tertiair aanbod (met name via de ontwikkeling van de tertiaire as Europese Wijk/Leopold III-laan/luchthaven), versterking van het handelsaanbod, ondersteuning en ontwikkeling van het industrieel aanbod, versterking van de logistieke structuur (met name via de ontwikkeling van Schaarbeek-Vorming), ondersteuning van een economische activiteit met internationale uitstraling

⁸² Site Perspective.brussels

3. De buurteconomie en de lokale werkgelegenheid ondersteunen, met name via de bepaling van de zone van economische uitbouw in de stad (ZEUS) (dit heeft geen betrekking op Evere).

Pijler 4 van het GPDO wil het grondgebied mobiliseren om de multimodale verplaatsing te bevorderen. 3 schalen worden daarbij beoogd:

1. Internationale en nationale schaal, de toegangspoorten tot het Gewest, incl. dus de behandeling van de invalsweg van de E40 in Reyers
2. Grootstedelijke schaal, met de evolutie van de weginfrastructuur en de mobiliteitscorridors (fiets-GEN, structurerend MIVB-net, invalswegen, bevorderen van de modal shift...)
3. Lokale schaal: multimodale knooppunten - stad van de korte afstanden, actieve verplaatsingswijzen, MIVB-net...

De belangrijkste onderdelen van dit stadsproject die betrekking hebben op Evere zijn:

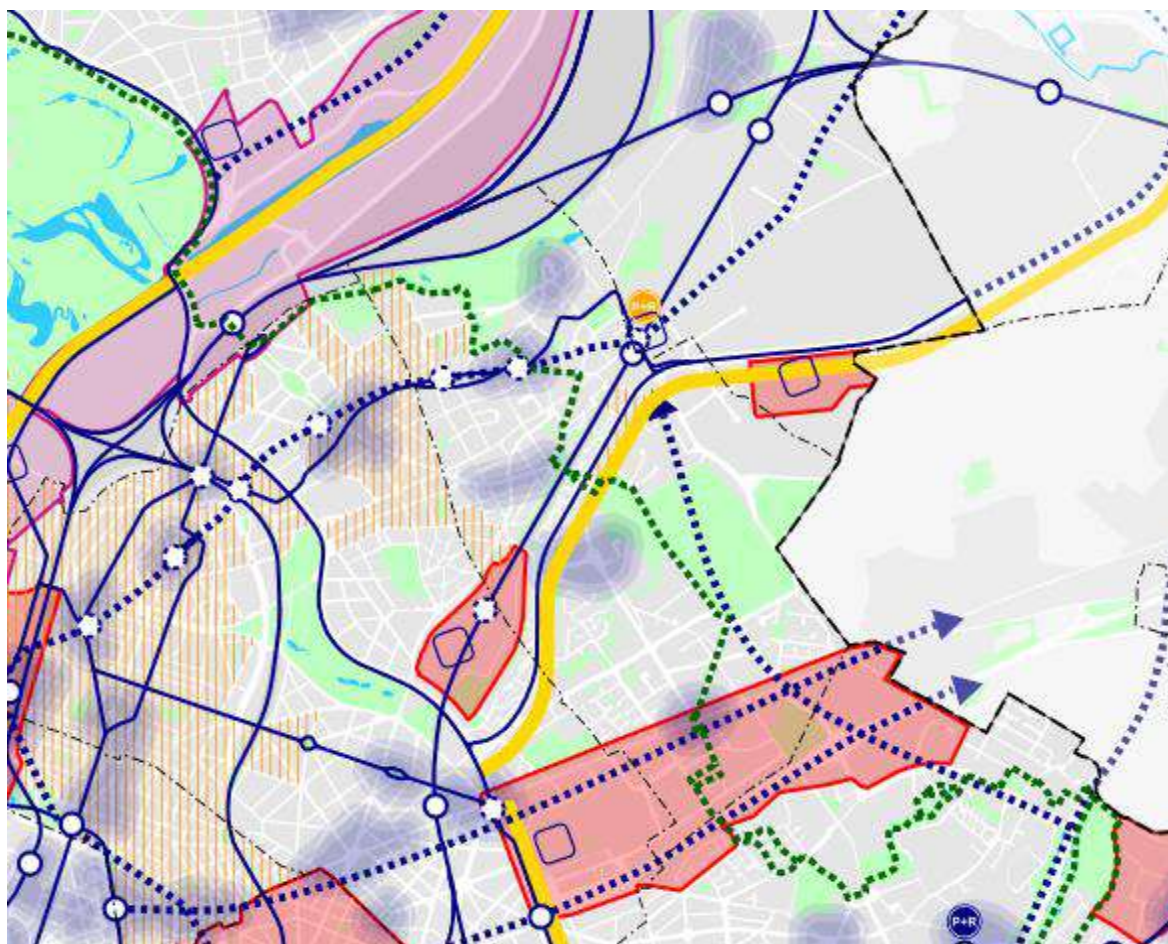
- Verschillende zones van de gemeente zijn opgenomen in projecten van gewestelijk belang die het voorwerp uitmaken van specifieke projecten die rechtstreeks worden aangestuurd door het Gewest⁸³. 3 zones zijn ingeschreven als prioritaire ontwikkelingspolen: Schaarbeek Vorming, Josaphat en Reyers.
- De Leopold III-laan, ideaal gelegen tussen de Europese wijk en de luchthaven, moet uitgroeien tot een economische (tertiaire) ontwikkelingsas: "Het is wenselijk om hier in overleg met het Vlaams Gewest, in een omgeving met aangename en groene open ruimtes, de bouw van kleinere kantoren aan te moedigen. Dit type kantoorgebouwen is gewild bij middelgrote internationale ondernemingen, die aangetrokken worden door de nabijheid van de luchthaven en tegelijk het voordeel van een goede verbinding met de stad hebben, in tegenstelling tot de verderaf gelegen kantoren in de rand."⁸⁴
- De doorgang door de gemeente van structurerende vervoersnetten: de toekomstige metro, de groene wandeling en de toekomstige openbaarvervoersverbindingen (tram 25? project Parkway?).
- Een structurerende open ruimte tussen de rand (voormalige NAVO-site en de Begraafplaats van Brussel).

Op meer lokaal vlak zijn in het GPDO verschillende uitdagingen geïdentificeerd voor Evere:

- Lokale identiteitskernen rond de Henri Consciencelaan, het Vredeplein, het Sint-Vincentiusplein, het Paduwaplein en Evere Shopping. De eerste drie zijn daadwerkelijke lokale identiteitskernen. Evere Shopping daarentegen is vandaag geen echte lokale identiteitskern maar eerder een handelspool.
- Om het sociale evenwicht te verbeteren roept het ontwerp van GPDO stadsvernieuwingsgebieden (SVG) in het leven. In tegenstelling tot het prioritaire stadsvernieuwingsgebied dat werd bepaald in de vorige GemOP's houden de SVG ook rekening met de sociaaleconomische aspecten van de wijken. Gebieden waar het gemiddelde inkomen lager ligt dan de mediane inkomens, de werkloosheidsgraad hoger is en de dichtheid groter dan het gewestelijke gemiddelde, worden ingedeeld als SVG. In Evere zijn in de ZSH van Evere met name de zones Carli-Picardië en Germinal opgenomen. Later werd de ZSH uitgebreid door een recent besluit (alle sociale woonwijken en een groter aantal wijken in het noorden van de gemeente werden erin opgenomen).

⁸³ Dit punt wordt verder besproken in het volgende punt: strategische gebieden voor het Gewest.

⁸⁴ GPDO, p.129

Kaart van het stadsproject van het GPDO

Een stedenbouwkundige verordening die in 2013 werd bijgewerkt

Zoals werd aanbevolen door het vorige GemOP werd de Gemeentelijke Stedenbouwkundige Verordening van Evere in 2013 bijgewerkt. Dankzij deze recente herziening is de verordening globaal gezien beter afgestemd op de huidige stedelijke problematieken van Evere (voorheen was de GemSV sinds 1948 nagenoeg ongewijzigd gebleven).

Deze verordening beoogt de omkadering van:

- de bouwwerken en hun naaste omgeving, in het bijzonder:
 - o het onderhoud van de bouwwerken en hun naaste omgeving
 - o de plaatsing en het bouwprofiel van de bouwwerken, ter aanvulling van de GSV voor meer bepaald de hoekterreinen
 - o de daken, gevels en begane grond voor de bescherming van het klein erfgoed, de vrijwaring van de architecturale taal van de daken, de inrichting van platte daken...
 - o de technische en verbindingselementen (mandelige muren, ventilatie- en afvoersystemen, afvoerpijpen en verzameling van regenwater...)
 - o de naaste omgeving (achteruitbouwstroken, zijdelingse inspringstroken, koeren en tuinen, naaste omgeving van handelszaken, omheiningen, beplantingen, ...)
 - o het gebruik van de openbare ruimte (etalages en terrassen)
- woningen (via bewoonbaarheidsnormen):
 - o minimumoppervlakten ten aanzien van het aantal slaapkamers,
 - o comfort en hygiëne (toegang tot de toiletten, natuurlijke verlichting, ventilatie, ...)
 - o de ontwikkeling van woningen op de binnenterreinen van huizenblokken,
- bouwplaatsen (verlichting, uurroosters, aanvullingen, sorteren van materialen, bescherming van de beplantingen, ...)
- reclame en uithangborden (beperking van het aantal uithangborden per vestiging, nauwkeurige plaatsingsvoorwaarden...)
- antennes (plaatsing, kabels, verwijdering ...).
- moestuinen (talrijk in Evere)

Een belangrijk 'groen' erfgoed en enkele opmerkelijke monumenten

Het Everse erfgoed bestaat uit drie belangrijke beschermde landschappen:

- De begraafplaats van Brussel die op zich een opmerkelijk erfgoed is in Evere. Deze groene ruimte beslaat meer dan 10 % van de totale oppervlakte van de gemeente.
- Het Moeraske, een groengebied bestaande uit moerassen met een oppervlakte van 14ha. Het ligt ten noorden van de gemeenten Schaarbeek en Evere en is beschermd als landschap (sinds 1995). Het moeras van 4,5 ha is ook beschermd als natuurgebied.
- De oude Molen van Evere en zijn tuinen waar vandaag het Brussels Museum van de Molen en de Voeding is gevestigd (BMMV). De bescherming als landschap dateert van 1990.

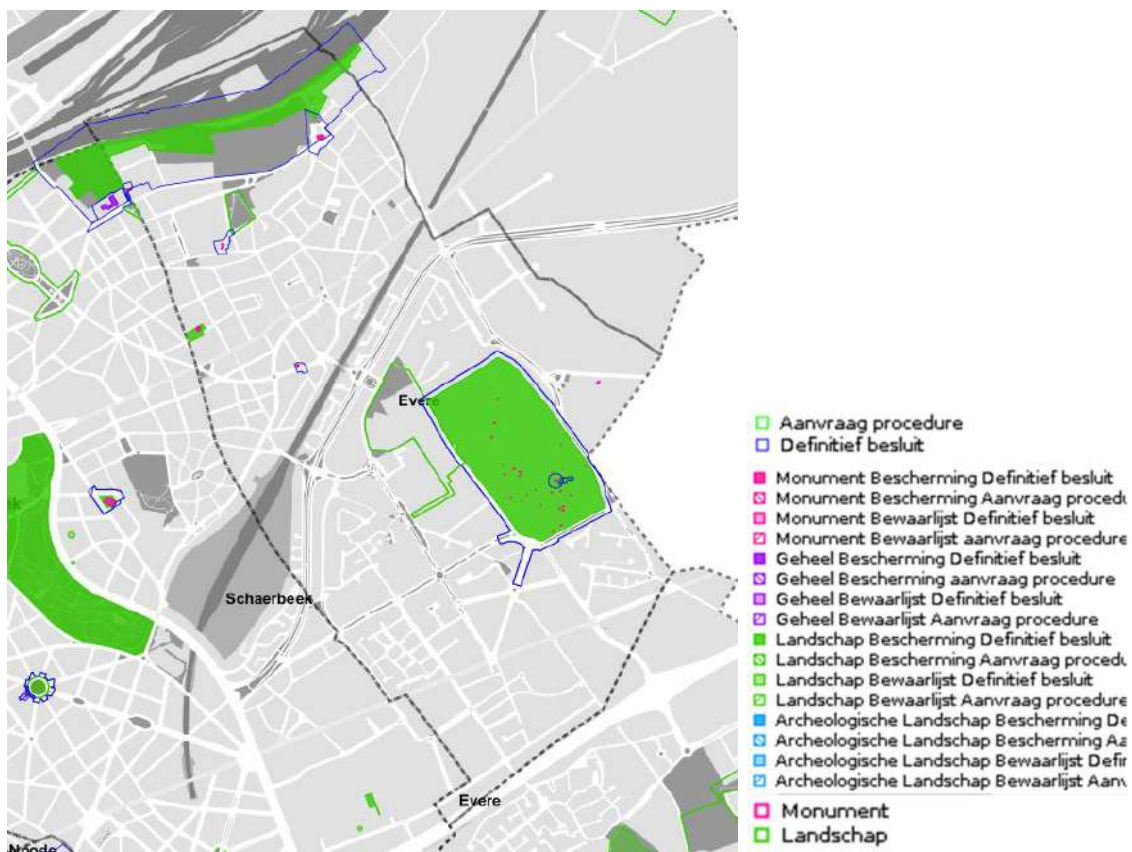
Behalve deze drie landschappen zijn nog enkele andere monumenten beschermd:

- De Sint-Vincentiuskerk: het aangrenzende plein is beschermd als vrijwaringszone. De breedbladige Dikke Linde op het plein is beschermd als landschap;
- De hoeve in de Marnestraat die dateert van de 17de eeuw. In de jaren 60 werd ze volledig gerenoveerd en vandaag kan ze worden gehuurd voor evenementen;
- Het schilderij "Oorlogsrisico" Walckiersstraat (zie afbeelding onder) is sinds 2004 beschermd en geniet een kleine vrijwaringszone;

- Het gebouw op de hoek van de Vanden Bosschestraat en de Onze-Lieve-Vrouwlaan is beschermd. Het kruispunt vlak ervoor is ingeschreven als beschermd gebied;

Naast deze beschermde monumenten en gebieden staan twee gebieden in Evere ingeschreven op de bewaarlijst:

- Het Doolegtpark
- Het park van Evere en het sportcomplex

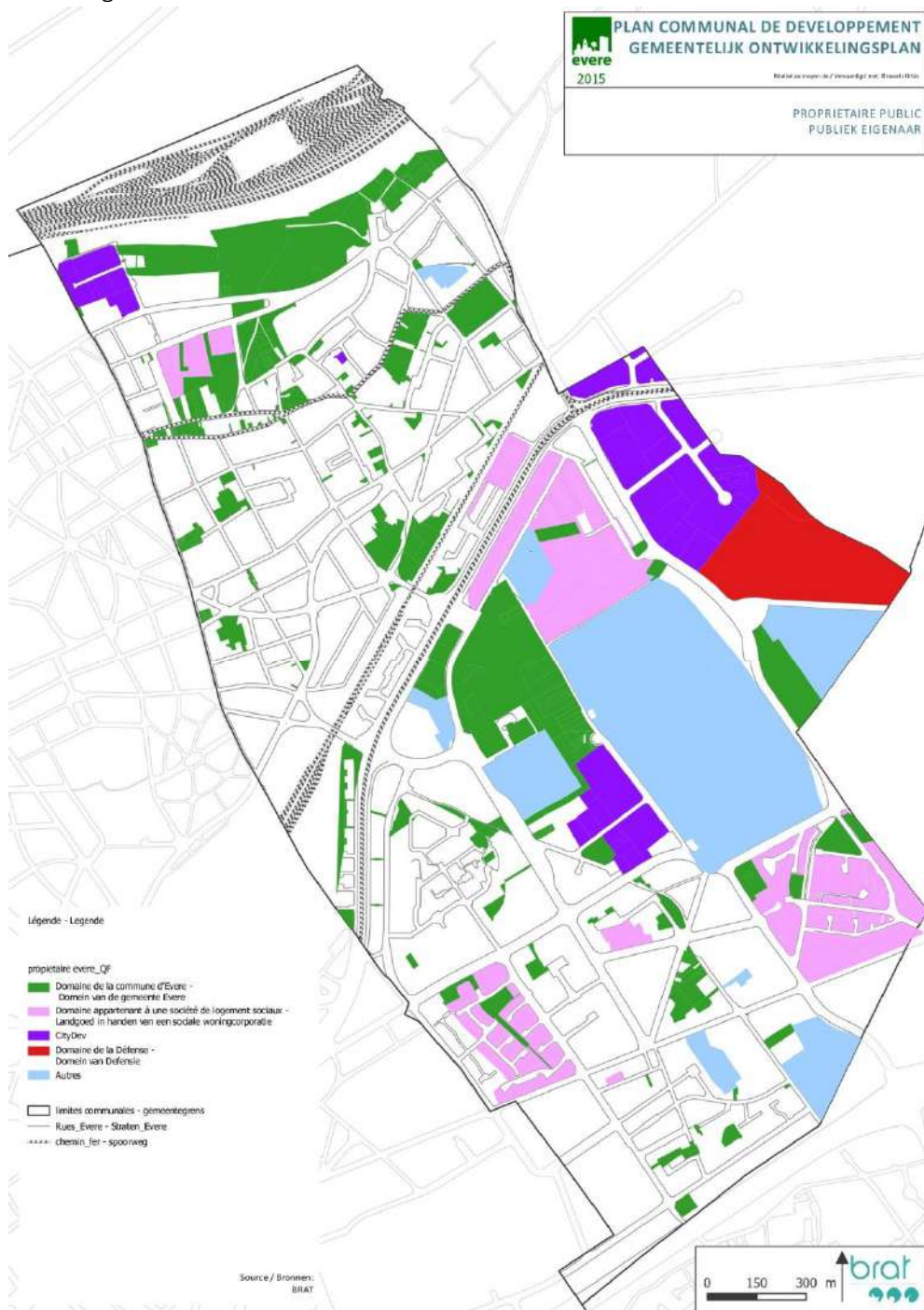

Landschappen, monumenten en beschermde gehelen (bron: Brugis)

TERRITORIALE ONTWIKKELING

Een belangrijke grondreserve

Meer dan 40% van de Everse gronden is in handen van overheidsinstellingen. Deze hoge verhouding van openbare domeinen wordt met name verklaard door de omvang van de begraafplaats van Brussel (die op zich al bijna 10 % van het gemeentelijke grondgebied beslaat), het beschermde Moeraske, de sociale wijken en het bedrijventerrein van Citydev. Ongeveer 12 % van de gronden is rechtstreeks eigendom van de gemeente Evere.

Beschikbare openbare gronden in Evere (2019, bron: gemeente Evere, Everecity, Comensia, Citydev)

Steeds minder beschikbare gronden in Evere

De beschikbare gronden bestaan uit:

- Onbebouwde terreinen die geen enkele constructie bevatten of waarvan de grondoppervlakte kleiner is dan 30 m²;
- Minder dichte gebieden, hetzij omdat de gebouwen in open bebouwing verschillende gebruiksmogelijkheden bieden voor de onbebouwde ruimte (speelplein, stadskunst, moestuinen, parkings), hetzij omdat het beperkte aantal gebouwen een verdichting van de bebouwing mogelijk maakt. Deze minder dichte gebieden liggen vooral in het zuiden van de gemeente, in de sociale woonwijken en in de Astridwijk, in de buurt van grote woontorens.

Heel wat beschikbaar geachte gronden zijn al opgenomen in een project. In totaal waren er in de gemeente in 2019⁸⁵ meer dan 2000 nieuwe woningen gebouwd of gepland, waarvan een groot deel op deze terreinen.

Daarbij komt dat sommige gronden zijn voorbehouden voor gewestelijke projecten zoals Josaphat en dat een hoekterrein tussen de Leopold III-laan en de Bordetlaan is gereserveerd om de komst van de metro voor te bereiden.

We stellen vast dat:

- de meeste beschikbare gronden in het zuiden zich in de Artemiswijk bevinden en in de wijk van de Begraafplaats van Brussel. Op de grootste beschikbare grond loopt echter een openbaar project (Artemis); ook in de Dunantlaan is nog een openbaar terrein beschikbaar. Het zuiden omvat ook enkele dichtere zones waarvan de herwaardering interessante mogelijkheden biedt. Vooral de site De Lijn biedt een groot potentieel;
- de beschikbare gronden in het noorden van de gemeente zijn talrijker maar moeilijker te ontwikkelen, bijvoorbeeld de binnenterreinen van huizenblokken. Er zijn ook minder dichte zones, bijvoorbeeld de voormalige peutertuin Fonson die vanwege zijn openbare karakter een zeer interessant potentieel biedt;
- ook de parking tegenover het sportcomplex is interessant voor een grootschalig openbaar project (middelbare school, gemeentelijke voorziening, gemengd project, enz.).

Tal van gronden in Evere behoren tot het openbare domein, wat de uitvoering van overheidsprojecten op deze percelen bevordert. Zonder de terreinen die al zijn verbonden aan een project zijn de resterende vrije ruimten hoofdzakelijk privé-eigendom. Het betreft vooral afgelegen of moeilijker toegankelijke percelen, met name binnenterreinen van huizenblokken, in Laag-Evere.

Ontwikkelingsmogelijkheden die elders moeten worden gezocht

Het demografisch GBP opent de weg naar een makkelijker reconversie van leegstaande kantoren of economische activiteiten tot woningen. Ook het ontwerp van GPDO moedigt deze reconversies aan. Dat is al het geval voor talrijke projecten in Evere, onder meer in de Genèvestraat, de Kolonel Bourgstraat, de Mommaertsiaan en op de hoek Leopold III - Bordet. Toch zijn er nog enkele

⁸⁵ Gegevens van mei 2019, verstrekt door de gemeente.

gebouwen waarvan de toekomst nog niet vastligt en die in aanmerking komen voor reconversie, ook tot woningen:

- De leegstaande gebouwen op het bedrijventerrein "Evere Local" die zijn ingedeeld als OGSO en dus kunnen worden gereconverteerd;
- De Defensie-site, die een gemengde wijk zal herbergen;
- De site van De Lijn;
- Sommige binnenterreinen van huizenblokken worden momenteel ingenomen door werk- of opslagplaatsen. Ze liggen vooral in Laag-Evere of in gebieden die in het GPDO als gunstig voor verdichting zijn geïdentificeerd. Hun eventuele reconversie naar woningen moet worden onderzocht. Bij de keuzes moet echter steeds rekening worden gehouden met de levenskwaliteit en met de kwesties bodemvervuiling en ondoorlatendheid van de binnenterreinen van de huizenblokken. Er dient opgemerkt dat er al twee reconversieprojecten van binnenterreinen van huizenblokken gestart zijn.

Naast deze vrij punctuele verschillende mogelijkheden telt Evere (deels) verschillende zones die strategisch zijn voor de Brusselse territoriale ontwikkeling en die veel meer mogelijkheden bieden (zie hiervoor de RPA's).

Een gemeente omringd door strategische gebieden

Bijzonder aan Evere is dat de gemeente wordt omringd door verschillende strategische gebieden, waaronder:

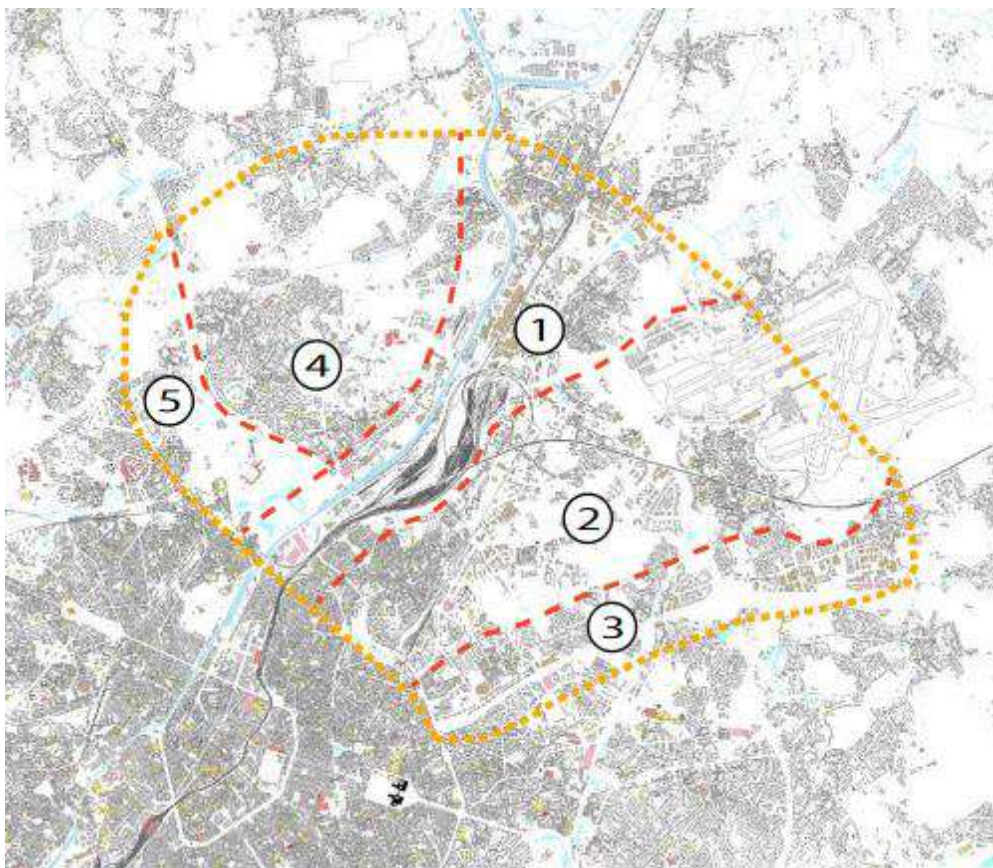
- Gebieden van gewestelijk belang waarvoor een Richtplan van Aanleg (RPA) kan worden uitgewerkt. RPA's zijn gewestelijke instrumenten voor ruimtelijke ordening die het ruimtelijk kader en de regels vastlegt van een stedelijke strategie. Ze nemen dus een belangrijke plaats in in de gewestelijke planhiërarchie.
- Een deel van de zone die wordt gedekt door het "TOP Noordrand" (of territoriaal ontwikkelingsprogramma Noordrand), d.i. een zone waarvoor sinds 2014 wordt samengewerkt tussen Ruimte Vlaanderen (RV), perspective.brussels (Brussels Hoofdstedelijk Gewest), de provincie Vlaams-Brabant en de OVAM (Openbare Vlaamse Afvalstoffenmaatschappij) om op korte en middellange termijn projecten uit te voeren in de noordelijke grootstedelijke ruimte van Brussel.

Het betreft de volgende strategische zones:

Het TOP Noordrand

Een eerste actieprogramma voor de zone werd in 2016 goedgekeurd. De werven 1 tot 3 van het actieprogramma Noordrand liggen deels op het grondgebied van Evere en concentreren zich op de poort "A201-Bordet". Bedoeling is om deze poort van Brussel nieuw leven in te blazen en een meer duurzame identiteit te geven via de volgende ambities:

- Programmatorische en ruimtelijke versterking van de corridor van de luchthaven van Brussel en vergelijkende evaluatie van de toegang tot Brussel, Vlaanderen en België als internationale boulevard om de sterke internationale aanwezigheid beter te benutten (sector 2);
- Heraanleg van de onderbenutte vacante gebieden (Keiberg, ExNavo-Defensie, Bordet) in het kader van de verbetering van het mobiliteitsnet op verschillende niveaus (sector 2);
- Realisatie van een grootstedelijk netwerk van gevarieerde open ruimten ten behoeve van de biodiversiteit, de ecosystemische diensten, de stedelijke landbouw, de zachte mobiliteit en de vrije tijd (sector 3);
- Defensie-site : ontwikkeling van een stedelijk ontwikkelingsproject dat strookt met de gewestgrens en zoveel mogelijk tegemoetkomt aan de voormelde ambities (sector 1).

Kaart van de sectoren die worden beoogd door het programma van 2016

De twee RPA's die we hierna beschreven, Bordet en Defensie, kaderen in dit programma.

Het RPA Josaphat

Het RPA Josaphat werd in eerste lezing goedgekeurd door de Regering en van oktober tot december 2019 aan een openbaar onderzoek onderworpen.

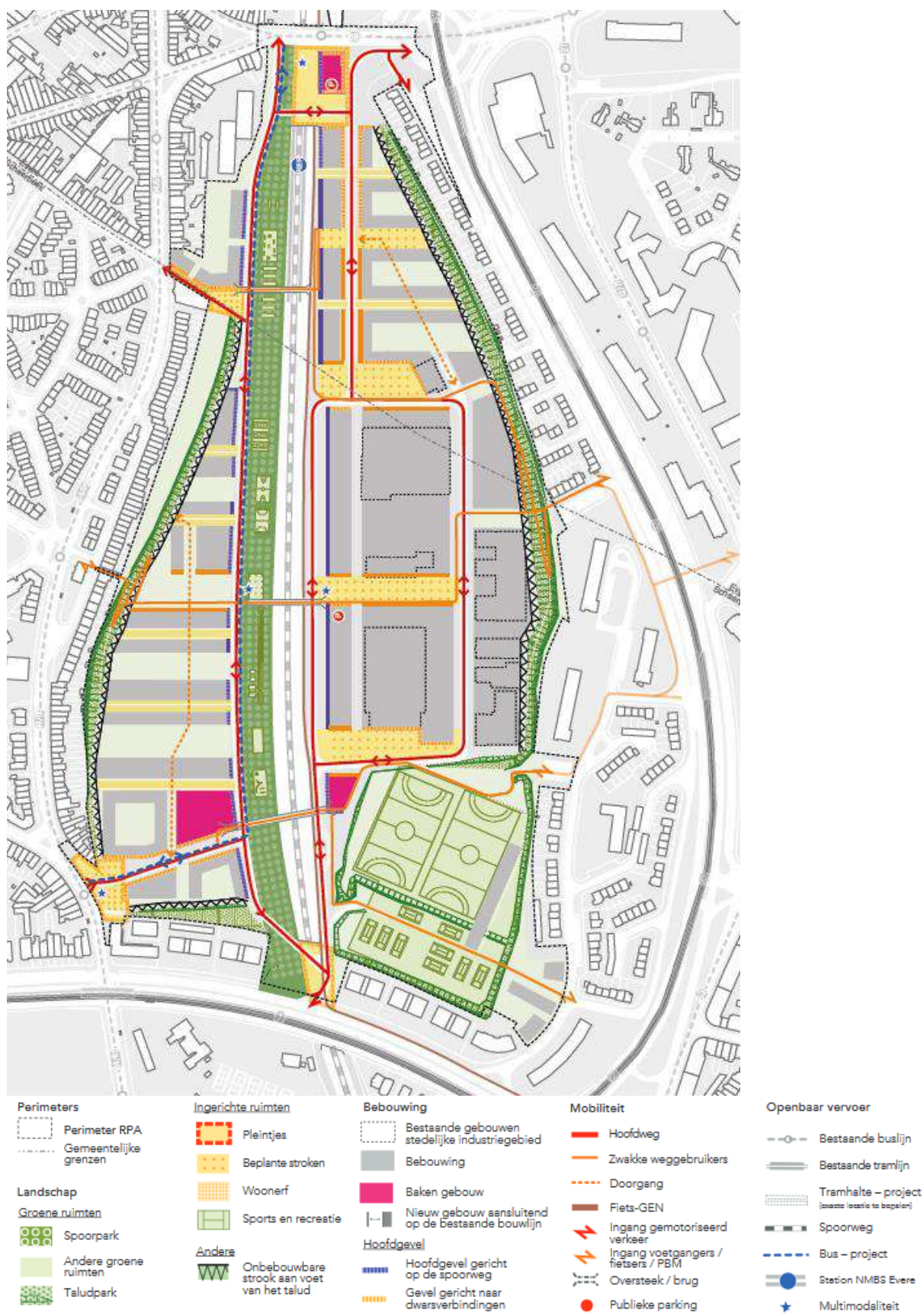
De doelstellingen van het ontwerp van RPA sluiten aan bij die van de Gewestregering die zijn bepaald in het GPDO en het GBP: ontwikkeling van een gemengde wijk (met herkwalificatie van het aanwezige industriegebied), een duurzame en een verbonden wijk met een park en openbare woningen, en de nodige voorzieningen voor de ontwikkeling van de wijk.

Het RPA voorziet meer bepaald⁸⁶:

- "- De bouw van een nieuwe wijk (onderverdeeld in 4 subwijken) die goed zichtbaar en bereikbaar is voor iedereen (ook voor personen met een handicap);
- De herconfiguratie van het station van Evere (toekomstig GEN-station);
- De aanleg van een lineair park langs de spoorweg;
- De bouw van wandel- en fietsbruggen voor het oversteken van de spoorwegen;
- Het behoud en de verbetering van het voet- en fietspadennet;
- Een slimme gemotoriseerde mobiliteit en rationalisering van de toegangen tot de site voor motorvoertuigen;
- Het beheer van het parkeren buiten en op de openbare weg;

⁸⁶ Presentatie van het RPA in de niet-technische samenvatting van het MER dat in 2019 werd onderworpen aan een openbaar onderzoek

- Een gemengd, kwalitatief en innoverend woningaanbod: bouw van een gemengde wijk die voldoet aan de gewestelijke woningbehoeften (55 % privéwoningen, 45% openbare woningen);
- Sociale gemengdheid op de site (diversiteit van het woningaanbod en van de doelpublieken, gezinssamenstelling, inkomensniveau, sociale en culturele diversiteit, leeftijden);
- Beheersing van de dichtheid, vereiste van architecturale kwaliteit van alle woningen en kwaliteit van de open ruimten;
- Integratie, herkwalificatie en verdichting van het bestaande gebied voor stedelijke industrie;
- Vrijwaring van een functionele gemengdheid (op de site en in de gebouwen);
- Inrichting van een gestructureerd groen landschap (volgens 6 landschapsfiguren) en ontwikkeling van hun respectieve beheerswijzen;
- Architecturale en landschappelijke kwaliteit van de gebouwen en de open ruimten om een nauwe relatie te bieden tussen woningen en natuur;
- Ontwikkeling van de multimodaliteit en in het bijzonder van de zachte mobiliteit (verplaatsingen te voet, met de fiets en gebruik van het openbaar vervoer);
- Behoud en evolutie van de biodiversiteit;
- Fasering van het project over een periode van 10 tot 12 jaar. "

Synthesekaart van het RPA Josaphat (strategisch luik, openbaar onderzoek 2019)

Meer specifiek voor Evere voorziet het project:

- De bouw van een stationswijk met meerdere gebouwen met gemengdheid van functies, waaronder een hoge 'bakentoren', een uitgestrekte openbare ruimte die is verbonden met het station en de brug, het station dat wordt geherstructureerd;
- De aanleg van gemotoriseerde toegangswegen tot de wijk ter hoogte van de brug (met name dichtbij het woonerf Oasis) en in de Gilisquetlaan (tegenover de Lindestraat);
- De verbinding met de structurerende openbare ruimte (Spoorpark) en het fietsnetwerk (fiets-GEN met oversteek van percelen);
- Een verplaatsing en herkwalificatie van het bestaande industriegebied;
- De bouw van voorzieningen die in de eerste plaats bestemd zijn voor de wijkbewoners: een crèche voor 50 kinderen, een lagere school voor 660 leerlingen, een Franstalige middelbare school voor 630 leerlingen en een sportzaal ter ondersteuning van het bestaande sportcomplex op de site;
- Een nieuwe buslijn doorheen de site.

Het RPA Bordet

De studies in het kader van dit RPA worden momenteel uitgevoerd.

Met de komst van de terminus van de nieuwe metro 3 tegen 2030 zal Bordet een nieuwe gemengde en makkelijk toegankelijke stadswijk worden op het kruispunt van verschillende vervoerswijzen. Het Gewest wil van Bordet een nieuwe hoogstaande poort naar de stad maken waar stedelijke en economische functies hand in hand gaan. Het RPA streeft de volgende doelstellingen na⁸⁷:

- Compacte stad: identificatie van de zones binnen de perimeter die op korte en lange termijn kunnen worden verdicht op een duurzame en flexibele manier, door onder meer nieuwe stadsvormen te creëren op de site;
- Gemengdheid: ontwikkeling van een levende, multifunctionele stedelijke ruimte die steunt op een toekomstige multimodale toegankelijkheid. De aanwezigheid van het toekomstige multimodaal knooppunt maakt de programmering mogelijk van nieuwe grootstedelijke inrichtingen zoals hotels, culturele centra, congrescentra, opleidingscentra, sportcomplexen of gastronomie op tien minuutjes afstand.
- Multimodale en gedeelde ruimte: Het organiseren van gedeelde ruimten is een essentiële voorwaarde voor de aantrekkingskracht van de bestaande en toekomstige economische en residentiële programma's (met name voor de kruispunten Bordet-Haachtsesteenweg en Bordet-Leopold III).
- Landschappelijke kwaliteit: Binnen de perimeter van het RPA zijn een aantal dominante verkeersassen aanwezig die een sterke impact hebben op de omgevingskwaliteit en de perceptie van de site. Door ruimtelijke kwaliteiten aan de bestaande mobiliteitsinfrastructuur toe te voegen, wordt de integratie van deze ruimten in een groen netwerk verwezenlijkt en worden de omgevingskwaliteit en de leefbaarheid verbeterd. De plek dient zich door middel van een aantal leesbare gewestelijke ruimtelijke verbindingen in een grootschaliger netwerk van open ruimten in te schakelen. Op die manier kunnen groene verbindingen en schakels worden gemaakt doorheen het stedelijk weefsel.
- Flexibiliteit en circulariteit: De herinrichting van een verdicht stadsweefsel en het proces naar een nieuwe definitie van de bestaande ruimtelijke structuren moet kaderen in een

⁸⁷ Site Perspective.brussels, maart 2020

globale visie van duurzaamheid. In die context ligt het accent op de integratie van flexibiliteit in de open ruimten en gebouwen. In het kader van die visie moet binnen de perimeter van het RPA ook een circulair netwerk worden opgericht om te garanderen dat deze methodes niet alleen worden ontwikkeld in het gebouw, maar ook worden geïntegreerd in een logica van interacties tussen de productieactiviteit en de residentiële ontwikkeling.

Beoogde perimeter voor het RPA Bordet (Presentatie juni 2018 – Perspective)

Het RPA Defensie

De studies in het kader van dit RPA worden momenteel uitgevoerd. Dit RPA biedt de bijzonderheid dat het transregionaal wordt gevoerd: in 2015 startte perspective.brussels, in overleg met het ministerie van Defensie dat eigenaar is van het terrein, een definitiestudie naar het ontwikkelingspotentieel van deze site in het kader van het territoriaal ontwikkelingsprogramma TOP Noordrand (zie hiervoor).

De grote ruimten die vrijkomen op de strategisch gelegen Defensiesite bieden een unieke mogelijkheid om een voorbeeld te stellen voor de toekomst van dit deel van de Brusselse noordrand. Het Brussels en het Vlaams Gewest wensen daarom op de site een verdichte stedelijke ontwikkeling tot 400 m langs de Leopold III-laan te combineren met een grootschalige open-ruimte-corridor ten zuiden daarvan. De verbinding met de multimodale pool Bordet is essentieel. In dit stadium beoogt het project⁸⁸:

- de inrichting van de Leopold III-laan tot een Park Lane en de inplanting van een nieuwe gemengde stadswijk aan de kant van Brussel en van een bedrijventerrein aan de kant van Vlaanderen, naast een aantal overheidsdiensten: het nieuwe algemeen hoofdkwartier van

⁸⁸ Website Perspective.brussels, maart 2020

- Defensie, een 5de Europese school (waarvan de inplantingszones werden vastgelegd in een akkoord tussen de bevoegde ministers);
- een landschappelijke ontwikkeling van het gebied: De begraafplaatsen van Brussel, Evere en Schaarbeek, het zuidelijke deel van de Defensiesite en het Woluweveld vormen samen een landschapsfiguur van ongeveer 200 ha met een uniek open-ruimtepotentieel voor de Noordrand. Bedoeling is dat deze ruimte als een grootstedelijke stadslong wordt ervaren en gebruikt. Het zuidelijke deel van de Defensiesite zal worden omgevormd tot een grootstedelijk en ecologisch landschapspark. Dit deel van het gebied ligt grotendeels in de gemeente Evere en kan een aantal specifieke voorzieningen herbergen in synergie met het landschap en de natuur (recreatie, onderwijs, voeding, enz.). Het Vlaams Gewest wenst de oppervlakte toegankelijk groen in de rand uit te breiden en voorziet minstens 20 ha bos op de site.

Voorstelling van de ambities voor het RPA Defensie (website Perspective.brussels, maart 2020)

Het RPA Mediapark

Dit RPA heeft niet rechtstreeks betrekking op het Everse grondgebied, maar loopt erlangs. Het is dus interessant om de belangrijkste elementen en de interacties met het grondgebied van Evere voor te stellen.

Het Richtplan van Aanleg (RPA) 'Mediapark' wil de vandaag ingesloten site ontsluiten en een gemengde wijk bouwen rond een nieuw stadspark van meer dan 8 ha. Het ontwerpplan voorziet in de bouw van woningen (+/- 4500 nieuwe inwoners) en in de inplanting van de zetels van de VRT en de RTBF, in bijkomende oppervlakten voor gevarieerde media-activiteiten (school, bedrijf, ...) en in voorzieningen, diensten en buurtwinkels bestemd voor iedereen.

Uittreksel uit het strategisch luik van het RPA (openbaar onderzoek, 2019)

Het richtschema van het hefboomgebied nr. 12 RTBF-VRT

Het RPA Mediapark kadert in een ruimere bezinning over het gebied Reyers dat met name projecten omvat voor heraanleg van de E40 (project Parkway). Het richtschema van het hefboomgebied nr. 12 RTBF-VRT (goedgekeurd in 2010) stelt dus een strategische visie voor de hele strategische zone Reyers voor.

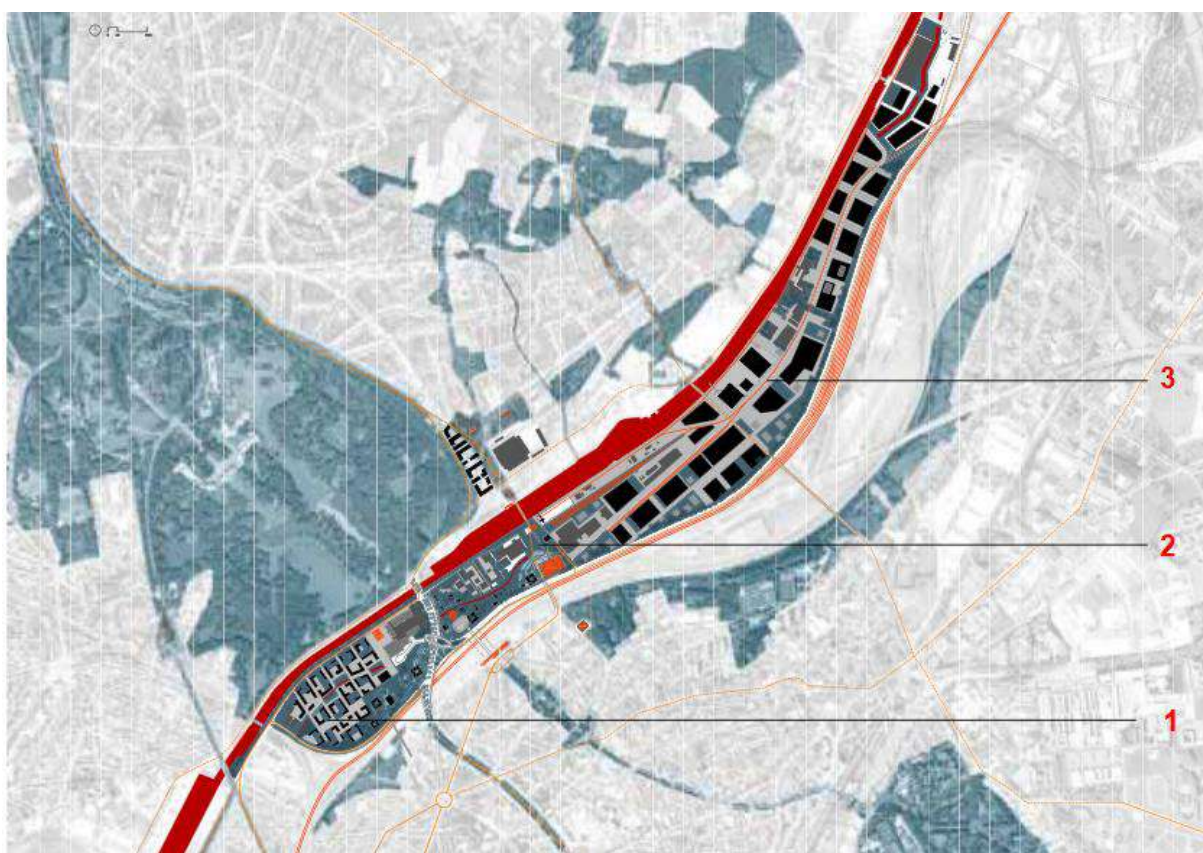
Uittreksel uit de presentatie van het RPA (openbaar onderzoek, 2019)

Het richtschema Schaarbeek-Vorming

Het betreft hier geen RPA maar een richtschema dat wordt geleid door het Gewest. Het heeft niet rechtstreeks betrekking op het grondgebied van Evere, maar grenst eraan (in het noorden).

Het Gebied van Gewestelijk Belang nr. 11 Schaarbeek-Vorming is goed bereikbaar en biedt een uniek grondpotentieel. Het is dus de ideale locatie voor de ontwikkeling van een nieuwe activiteitenpool, een multimodaal logistiek platform en een nieuwe wijk die wordt geopend op het Kanaal. Ten aanzien van dit potentieel maakte de Brusselse Regering een richtschema op (2013) dat de principes vastlegt voor de aanleg van dit grote gebied⁸⁹:

- in het noorden van de perimeter: ontwikkeling en herstructurering van de economische activiteiten en de havenactiviteiten, daar waar de toegankelijkheid beter is (waterweg en spoorweg) (3);
- in de kern van de site: aanleg van een gebied met voorzieningen op maat van de grootstad en in de onmiddellijke omgeving van het station Schaarbeek-Reizigers (idee van een campus met een grote voorziening) (2);
- in het zuiden: ontwikkeling van een nieuwe gemengde woonwijk gericht naar het Kanaal en het koninklijk domein van Laken, die eventueel voordeel haalt uit het blootleggen van de Zenne (1).

⁸⁹ Website Perspective.brussels (maart 2020)

Kaart van het ontwikkelingsproject van het gebied (niet-technische samenvatting van het richtschema – januari 2014)

VERVOERSNETTEN

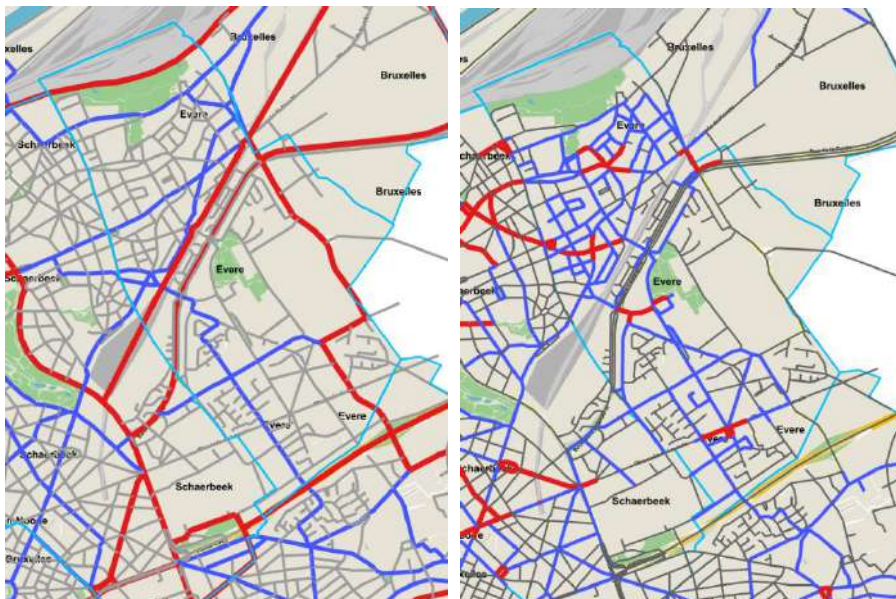
Naar een nieuwe wegenspecialisatie

Het wegennet van Evere is 60 km lang. Ongeveer 10 km bestaat uit gewestwegen en 50 km uit gemeentewegen.

Deze wegen vervullen niet allemaal dezelfde functies volgens de nieuwe Multimodale Wegenspecialisatie (MWS, zie ontwerp van Gewestelijk Mobiliteitsplan, 2019):

MWS auto – Vrachtwagens (bron: Mobigis- maart 2020 - Ontwerp van GMP)

MWS fietsers en voetgangers (source : Mobigis- maart 2020 - Ontwerp van GMP)

Bedoeling van de MWS is om de wijken en de lokale straten te beschermen tegen het verkeer door alle vervoerswijzen (voetgangers, fietsers, openbaar vervoer, lichte motorvoertuigen en vrachtwagens) op elkaar te leggen en te integreren om ieders prioriteiten te herbevestigen. De MWS impliceert ook een uitbreiding van de wijken die in vergelijking met de oude wegehierarchie van het plan Iris 2 veel rustiger zijn geworden uit te breiden en de wegen voor supralokaal verkeer te beperken.

Ten aanzien van de MWS en de huidige situatie in Evere, kunnen we het volgende vaststellen:

Autonet:

- Evere is een gemeente in de tweede kroon, dus een verplichte passage tussen de meer centrale wijken (Vijfhoek, Europese Wijk of Noordwijk), de Ring en het autowegennet en de rand (NAVO, industrieterrein van Diegem, luchthaven van Zaventem ...). Dagelijks rijdt er dus heel wat verkeer door de gemeente. Twee verkeersaders auto-PLUS⁹⁰ doorkruisen de gemeente van west naar oost en zullen deze stromen concentreren:
 - o In het zuiden van de gemeente vormt de E40 de grens met Sint-Lambrechts-Woluwe. Het Gewest koestert de ambitie om deze snelweg in het kader van het project E40 Parkway herin te richten: de snelweg zal worden omgevormd tot een stadsboulevard en er zullen openbare en recreatieve ruimten worden aangelegd die toegankelijk zijn voor de actieve verplaatsingswijzen.
 - o De Leopold III-laan doorkruist het centrum van de gemeente. Hij werd recent heraanlegd met aandacht voor de actieve verplaatsingswijzen (doortocht van een nieuwe tramlijn, aanleg van fietspaden) maar blijft een belangrijke grens tussen het noorden en het zuiden van de gemeente, zowel op het vlak van mobiliteit als op stedenbouwkundig en sociaaleconomisch vlak.

⁹⁰ "Auto PLUS-wegen, dit zijn de Ring en de grote grootstedelijke assen. Dit net kanaliseert de autostromen en verzekert de toegang tot de grote functies van het Gewest" (ontwerp van Gewestelijk Mobiliteitsplan, 2019)

- De verbindingsassen die het PLUS-netwerk aanvullen vormen het Auto-Comfort-net⁹¹. Dat netwerk bestaat uit de Leuvensesteenweg die Hoog- en Laag-Evere doorkruist van west naar oost en uit de as Gemeenschap, Cicero, Zaventem, Jules Bordet, Houtweg, Vandenhoven, Stroobants; deze doorkruist de gemeente van noord naar zuid en verbindt de Vilvoordelaan (as van het Kanaal), over de Leopold III-laan met de E40 en met de Woluwelaan.
- Volgens de oude hiërarchie van de wegen van het plan Iris II werd Evere ook doorkruist door verschillende interwijkwegen en wijkverzamelwegen die de belangrijkste wijken verbond met elkaar en met de assen van het hogere niveau: de noord-zuidas Oudstrijders-Conscience-Linde, de oost-westassen van de Haachtsesteenweg, de H. Consciencelaan en de Henri Dunantlaan, de as Kolonel Bourg-Georgin naar en over de E40 (via de twee passages onder de brug) en de wijkverzamelwegen waaronder de Onze-Lieve-Vrouwlaan, de Provinciewandelwegen en de Oudstrijderslaan.
Al deze verschillende assen zijn niet meer opgenomen in de MWS "auto", maar worden beschouwd als lokale wegen. Hoewel sommige vooral een lokaal (intergemeentelijk) verkeer aantrekken, worden de meeste gebruikt als sluipteg om de dichtgeslibde grote verkeersaders te vermijden. Deze wegen moeten dus autoluwer worden gemaakt en het comfort van de andere verplaatsingswijzen die de MWS beoogt moet worden gegarandeerd.
- Op het vlak van bereikbaarheid doen we de volgende vaststellingen: bereikbaarheid van de verschillende verkeer genererende polen: de meeste activiteitenpolen liggen langs de E40, de Leopold III-laan, de J. Bordetlaan en de Leuvensesteenweg en zijn dus uitstekend bereikbaar met de auto. De lokale handelskernen liggen meestal binnen de netwerken. Er moet worden toegezien op een vlotte bereikbaarheid met de actieve verplaatsingswijzen en op behoorlijke toegangsvoorwaarden voor leveringen.

Fietsnet:

- De gemeente wordt doorkruist door 3 structurerende fiets-PLUS-wegen⁹² van oost naar west (radiale wegen): een as in het noorden via de E40 (die wordt omgevormd tot een stadsboulevard – project Parkway), een centrale as langs de spoorweg - Leopold III (via met name het project Josaphat) en een meer zuidelijke as via het Moeraske. Deze assen zijn nog niet aangelegd maar vormen een grote uitdaging op bovengemeentelijke schaal, met name voor de uitvoering van het fiets-GEN.
- Daarnaast wordt de gemeente doorkruist door verschillende Fiets-Comfort-wegen⁹³ die grotendeels overeenstemmen met de bestaande GFR: 2 GFR in ringvorm en 2 radiale GFR.

⁹¹"Auto COMFORT-wegen, deze vullen het PLUS-netwerk aan voor de bereikbaarheid van het Gewest en beperken het versnipperingseffect van het verkeer in de wijken" (ontwerp van Gewestelijk Mobiliteitsplan, 2019)

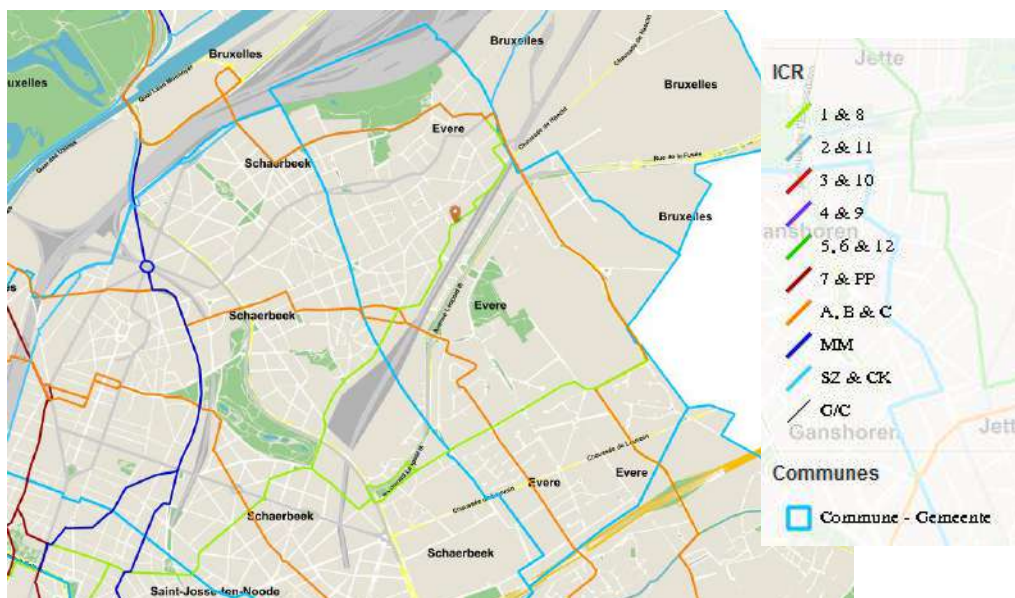
⁹² "De categorie Fiets PLUS is in de eerste plaats bedoeld voor snelle verbindingen op grootstedelijke schaal. Met name de rechtstreekse aard en beperking van conflicten met andere gebruikers zijn van belang. Afzonderlijke fietsvoorzieningen hebben de voorkeur boven gemengd verkeer. Ze zijn zodanig ontworpen dat er met bakfietsen over gereden kan worden (ontwerp van Gewestelijk Mobiliteitsplan, 2019).

⁹³ "De categorie Fiets COMFORT is ontworpen om alle wijken te bedienen, waarbij zoveel mogelijk prioriteit wordt gegeven aan lokale verkeersluwe wegen. De veiligheid en het gebruiksgemak van de routes zijn bijzonder belangrijk. De lokale wegen die door het netwerk van Fiets COMFORT worden gebruikt, zullen prioriteit krijgen bij de uitvoering van maatregelen om het doorgaand verkeer te ontmoedigen en de snelheden tot 30 km/u te beperken om gemengde verkeersstromen mogelijk te maken. (ontwerp van Gewestelijk Mobiliteitsplan, 2019)

Naast deze GFR omvat het fiets-Comfortnet van de MWS de Haachtsesteenweg die de radiale GFR en de GFR in ringvorm verbindt in het noorden van de gemeente.

- De GFR in ringvorm bedienen het noord-zuiden van de gemeente. Er dient opgemerkt dat ook de meest perifere as overeenstemt met een auto-PLUS-niveau. Deze assen zijn de enige twee met de fiets oversteekbare punten van noord naar zuid die in de MWS zijn voorzien.
- De gemeente heeft ook 5 gemeentelijke fietsroutes (GemFR). Er is enige overlapping tussen de GFR- en GemFR-netwerken in Evere, waarschijnlijk vanwege de vele bruggen en tunnels in de gemeente die voor alle weggebruikers onvermijdelijk zijn. Het netwerk blijft echter complementair aan het GFR-netwerk, met name wat betreft de verbindingen in Schaarbeek-Helmet en in Boven-Evere.
- Ten slotte doorkruist de groene promenade de gemeente van noord naar zuid en verbindt zij verschillende strategische polen en belangrijke groene ruimten. Er zij op gewezen dat de weg niet over de hele lengte is uitgerust voor fietsers (kasseien, gebrek aan rijwegvoorzieningen, enz.).
- Wat de uitvoering betreft, dient benadrukt dat:
 - o het PLUS-netwerk is gedeeltelijk gerealiseerd in de Leopold III-laan en de as Communautés-Bordet (de rest moet nog worden uitgevoerd);
 - o ook het Comfortnet slechts voor een deel klaar is (H. Conscience, H. Dunant en Stroobants), terwijl de noord-zuidassen die in de MWS zijn opgenomen weinig of niet zijn uitgevoerd (met uitzondering van het deel Gemeenschap);
 - o sommige assen die niet zijn opgenomen in de MWS, maar wel in het GemFR, hebben fietsvoorzieningen (Oudstrijderslaan), terwijl andere assen die niet in de netwerken zijn opgenomen, wel voorzieningen hebben (Leuvensesteenweg).

De continuïteit van deze netwerken is momenteel slecht of in het geheel niet gewaarborgd.

Fietsvoorzieningen (bron: Mobigis- maart 2020)

- Aménagement cyclopiéton - Gedeeld voet/fietspad
- Bande cyclable suggérée - Fietssuggestiestrook
- Chemin forestier - Bosweg
- Couloir ou rue bus + vélo - Fietsbusstrook
- Escalier + goulotte vélos - Fietstrap + goot
- Goulotte vélos - Fietsgoot
- Piste cyclable bidirectionnelle - Tweerichtingsfietspad
- Piste cyclable marquée - Gemarkeerd fietspad
- Piste cyclable unidirectionnelle - Eenrichtingsfietspad
- Rue cyclable - Fietsstraat

Fietsvoorzieningen (bron : Mobigis- maart 2020)

GFR (gele pijlen), Groene wandeling (groene pijlen), GemFR (blauwe pijlen) (bron : ByPad Evere, 2014)

Voetgangersnetwerk:

- Evere is een gemeente die zich leent voor voetgangersverkeer. Getuige daarvan het aantal delen van wegen die in de MWS zijn opgenomen als PLUS of COMFORT⁹⁵ (bijna alle wegen, behalve de wijken zoals 'tuinwijken' die in de praktijk al zeer verkeersluw zijn). Dat impliceert bijzondere aandacht voor de voetgangers in alle inrichtingen, vooral voor het PLUS-netwerk.
- De gemeente telt 5 voetgangerskernen-PLUS die overeenstemmen met de handelskernen en de toekomstige pool Bordet. In deze kernen moeten de inrichtingen rekening houden met de vele voetgangers. Er moeten meerbreedtes worden voorzien om de verblijfs- en bewegingsvrijheid te garanderen (rust, terras, animatie...).
- De gemeente bevat ook tal van COMFORT-wegen waar het voetgangerscomfort moet worden gegarandeerd (voldoende breedte, gegarandeerde continuïteit...). De meeste liggen in het noorden van de gemeente. Bij de heraanleg van deze assen moet ten volle rekening worden gehouden met het voetgangersverkeer.

OW-net:

- Evere wordt doorkruist door verschillende assen die zijn opgenomen als OW-PLUS⁹⁶ en bedoeld zijn voor verplaatsingen over een lange afstand:
 - o De toekomstige metro Nood in het noorden van het grondgebied;
 - o De as Leopold III – Luchthaven die wordt bediend door tram 62;
 - o Een toekomstige structurerende lijn vanaf Meiser (naar de UCL via de Parkway of de Leuvensesteenweg);
 - o Een toekomstige lijn tussen Roodebeek en Bordet om het netwerk te sluiten tussen de metrolijnen 1 en 3.

Studies moeten worden gerealiseerd om het precieze traject te bepalen van deze lijnen (een studie over de lijn die vertrekt aan Meiser is momenteel in uitvoering).

- Evere wordt ook doorkruist door een structurerende as op gewestelijke schaal: het spoorwegnet S. Op het grondgebied liggen twee stations (Bordet en Evere). Het Gewest wil dit aanbod verder uitbouwen. Het Josaphat-project beoogt de herstructurering van de wijk van het station van Evere tot een nieuwe gemengde wijk.
- Evere telt ook verschillende assen OW-Comfort⁹⁷ en OW-Wijk met daarin de wegen waar een buslijn over loopt (MIVB of De Lijn). De Kolonel Bourgstraat tussen Lombaert en Gros Jean) is opgenomen als OW-Comfort maar komt in geen enkel busplan voor.

Vrachtwagennet:

De principes van hiërarchisatie van het netwerk zijn ook van toepassing op de goederenbevoorradingstromen. De MWS identificeert daarvoor bevoorrechte trajecten voor de

⁹⁵ De PLUS- en COMFORT-wegen vereisen een hoogwaardig ontwerp op basis van de volgende criteria qua gebruikskwaliteit: afmetingen aangepast aan het volume voetgangers, zonder omwegen, vlak en comfortabel, met een correcte grip zonder dwarshelling. (ontwerp van Gewestelijk Mobiliteitsplan, 2019)

⁹⁶ Het PLUS-gedeelte van het netwerk is samengesteld uit: het spoorwegnet, het gewestelijk structurerend netwerk, (opgebouwd rond ontsluitingswegen die het centrum met de rand verbinden, met de metro of via de grote stadswegen (Louizalaan, Tervurenlaan, enz.) en ringwegen van de Kleine, Midden- en Grote Ring) en uitbreidingen van het stadnet die verband houden met de nabije gewestrand. (ontwerp van Gewestelijk Mobiliteitsplan, 2019)

⁹⁷ De OV Comfort-assen vullen het maaswerk van het PLUS-netwerk aan en maken de verplaatsingen tussen wijken mogelijk. Aangezien ze gebruikt worden voor verplaatsingen op minder grote schaal waarbij gebruik gemaakt wordt van smallere wegen dan in het OV PLUS-netwerk, is het COMFORT-netwerk niet geschikt om dezelfde soort prestaties te leveren op gebied van trajecttijden. De uitdaging van de regelmaat daarentegen is er essentieel. (ontwerp van Gewestelijk Mobiliteitsplan, 2019)

toegang tot de productiefuncties door vrachtwagens (deze trajecten moeten specifiek daarvoor worden ingericht). Evere telt verschillende VW-PLUS en VW-COMFORT-assen:

- in het noorden behoren de as van de Vilvoordelaan en de Leeuwlus tot een bedieningslus VW-PLUS rond het kanaal. Ze verlenen toegang tot het industrieterrein Carli. In het centrum werd een andere lus aangelegd tussen de Haachtsesteenweg en de Leopold III-laan die de activiteiten bedient van de industrieterreinen Da Vinci, de NAVO, Bordet, enz. In het zuiden ten slotte is de E40 opgenomen als VW-PLUS-weg.
- Via VW-Comfortwegen kunnen de meeste bedrijventerreinen in Evere worden bereikt vanaf deze VW-PLUS-wegen: Kolonel Bourg, Georgin, Mommaerts, Grosjean, Leuvensesteenweg en Gemeenschappenlaan in het zuiden, Bordetlaan en het verdere verloop van de Leopold III-laan in het centrum. In het noorden is geen enkele VW-Comfortweg gelegen. De laatste kilometers moeten worden afgelegd in een wijknetwerk dat moet worden aangepast als ook grote handelszaken, bedrijven of handelskernen zullen moeten worden bediend.

Residentiële wijken die ongelijk worden getroffen door doorgaand verkeer

Hoewel het doorgaand verkeer zich vooral situeert op de grote verkeersaders die Evere doorkruisen en grootstedelijke, hoofd- of interwijkwegen zijn, hebben heel wat automobilisten de neiging om de wegen in bepaalde wijken te gebruiken als sluiptwegen.

Het meest onderhevig aan doorgaand verkeer zijn de Léon Grosjean-Kolonel Bourglaan, Twee Huizenstraat, Kolonel Bourglaan en GeorGINlaan in het zuiden en het noordelijke deel van de gemeente waar de wijken meer gemengd en open zijn (en zich dus beter lenen voor sluiptverkeer) dan in Hoog-Evere. Dit deel van de gemeente is tijdens de spitsuren dus regelmatig verzadigd.

De gemeente heeft echter al een aantal maatregelen genomen om het doorgaand verkeer te verminderen (bijvoorbeeld het afsluiten van de Maquistraat), maar die volstaan niet om de wijken verkeersluwer te maken.

Bovendien zorgen de lange files op de volgende kruispunten voor transitverkeer (by-pass) dat hinderlijk is op de gemeentelijke of regionale fietsroutes (GemFR en GFR):

- Bordet/Haecht kruispunt (van Verdun en Stroobants straten):
 - o by-pass via St. Vincentiusstraat en Van Leeuw (school en GFR 1a);
 - o by-pass via Dekosterstraat, Vrede plaats (GemFR2) en Pepermans (GemFR 1);
- Kruispunt Haecht/Bordet (van Schaarbeek + Conscience/gemeentehuis):
 - o by-pass via Vliegplein (Groene wandeling) en Van Leeuw (GFR 1a);
 - o by-pass via Pepermans (GemFR1), Paix, Dekoster, St Vincent (GemFR 2) ;
 - o by-pass via St Vincent (indien niet te lang) (GFR 1a + school) ;
- kruispunt Cicero/Leuvenstraat (van Dunant en Zaventemstraat):
 - o by-pass via Twee Huizenstraat (waar twee scholen en GemFR 3).

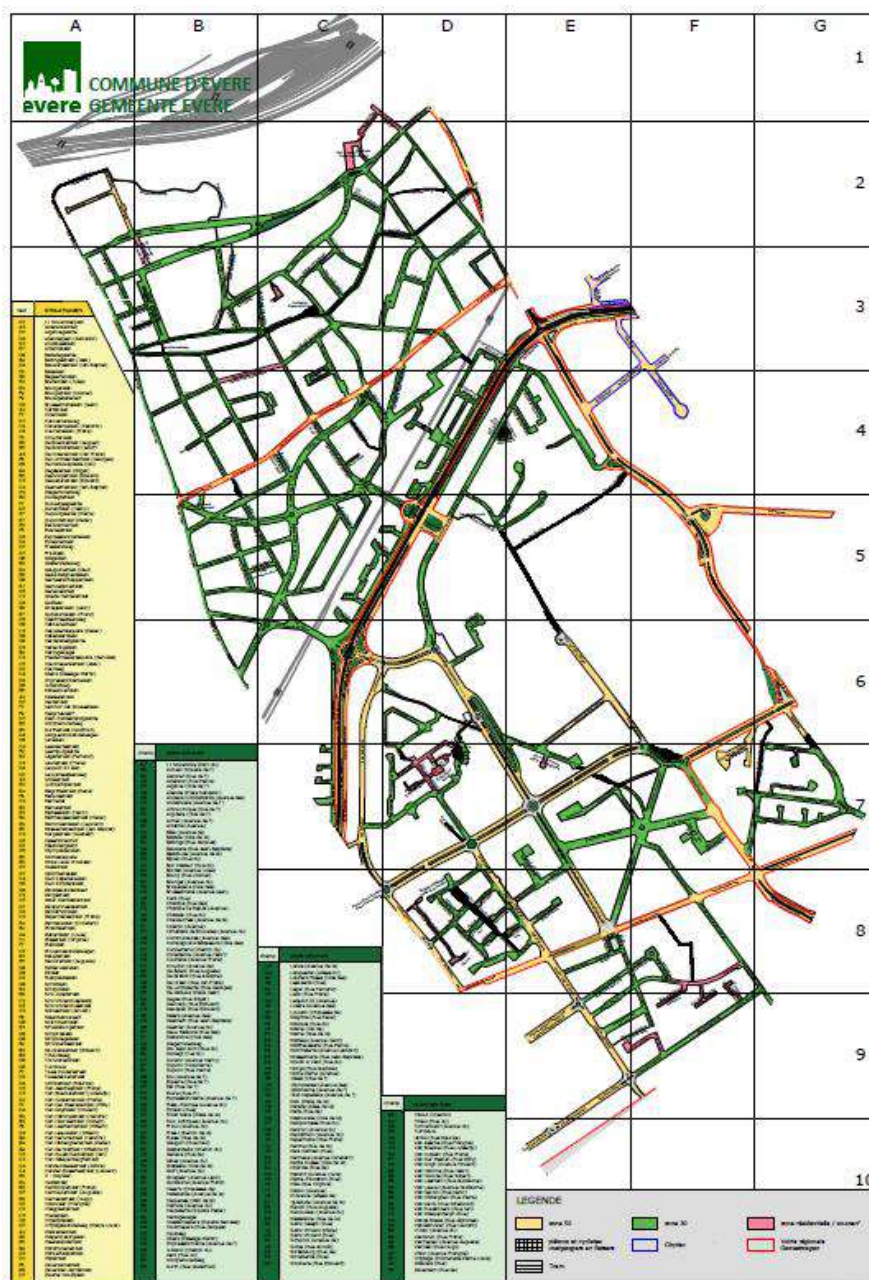
Het ontwerp van GoodMove-plan⁹⁸ wil het verkeer in de wijken verminderen via het programma "Good Neighbourhood". *"De ambitie is om de voorwaarden te scheppen om van de wijken echt verkeersluwe wijken te maken, een aanzienlijke verbetering van de levenskwaliteit en de kwaliteit van de openbare ruimte tot stand te brengen en voorrang te geven aan de woonfunctie, de universele toegankelijkheid, de verkeersveiligheid, de luchtkwaliteit en de gezondheid."*

Het Gewest heeft daartoe mazen geïdentificeerd (afgebakend door het Auto-PLUS en het Auto-Comfortnetwerk), of grote zones die verkeersluw moeten worden gemaakt. Autoverkeer is er mogelijk voor lokale toegang, maar doorgaand verkeer wordt sterk ontmoedigd en de snelheden worden systematisch verminderd door de invoering van een voor de gebruikers begrijpelijke snelheidsbeperking van 30 km/u die nog wordt versterkt door concrete inrichtingen (poorteffecten, plaatselijke versmallingen, signalisatie, enz.).

Ten aanzien van de MWS telt Evere 3 mazen die verkeersluw moeten worden gemaakt: de maas Noord (tussen Stroobants en Leopold III), de centrale maas (tussen Leopold III en Leuvensesteenweg) en een kleinere maas in het zuiden tussen de Leuvensesteenweg en de E40). Deze mazen liggen deels in Schaarbeek zodat voor de uitvoering moet worden samengewerkt met deze gemeente. Recent werd een nieuw instrument ontwikkeld om het doel van verkeersluwe mazen te bereiken. Dat zijn de Lokale Mobiliteitscontracten (LMC) waarvan de uitvoering gunstig kan zijn voor bepaalde wijken in Evere, vooral in het noorden van de gemeente. In het centrum en het zuiden moeten de acties vooral focussen op enkele specifieke assen (Genève, Grosjean en Kolonel Bourg).

⁹⁸ Ontwerp van Gewestelijk Mobiliteitsplan, p. 82, 2019

Er dient opgemerkt dat Evere al acties heeft ondernomen om het verkeer in deze mazen te verminderen. Op alle lokale wegen van de gemeente geldt zone 30.

Zones 30, woonerven en voetgangerszones in Evere (bron: gemeente Evere 2019)

Nieuwe uitdagingen waarop moet worden geanticipeerd bij toekomstige vastgoedontwikkelingen

De uitvoering van talrijke vastgoedprojecten in de gemeente en de bouw van nieuwe voorzieningen zullen een weerslag hebben op de mobiliteit. Er zou dus moeten worden geanticipeerd op het verkeer dat ze zullen aantrekken. Enkele van deze grote projecten hebben betrekking op zones die worden begrensd door auto-PLUS- of auto-COMFORT-wegen, maar niet allemaal. Bij bepaalde projecten moet dus bijzondere aandacht worden besteed aan de mobiliteitsproblematiek en meer bepaald aan het

autoverkeer: de uitbreiding van de school L'Aubier in de Lombaerdestraat (waarvoor het verkeersplan werd gewijzigd en er een nieuwe stroom van doorgaand verkeer werd gegenereerd in de Kolonel Bourgstraat), de bouw van de school Ciceron, de bouw van een bijgebouw voor de school Everheide voor 10 klassen, de bouw van het nieuwe crematorium in de Jules Bordetlaan.

Ook de concentratie van projecten in het zuiden van de gemeente zal een aanzienlijke mobiliteitsvraag genereren waarop moet worden geanticipeerd. In de wijk Paduwa zijn al ongeveer 1400 woningen gepland, terwijl het project Mediapark nog eens ongeveer 2000 nieuwe woningen voorziet. In deze wijk moeten dus nieuwe mobiliteitsoplossingen worden voorgesteld om te vermijden dat de toekomstige bewoners zich enkel met de auto zullen verplaatsen (momenteel weinig fietspaden, enkel bediening door de bus...). Gewestelijke projecten moeten snel worden uitgevoerd (Fiets Plus, tramlijn...).

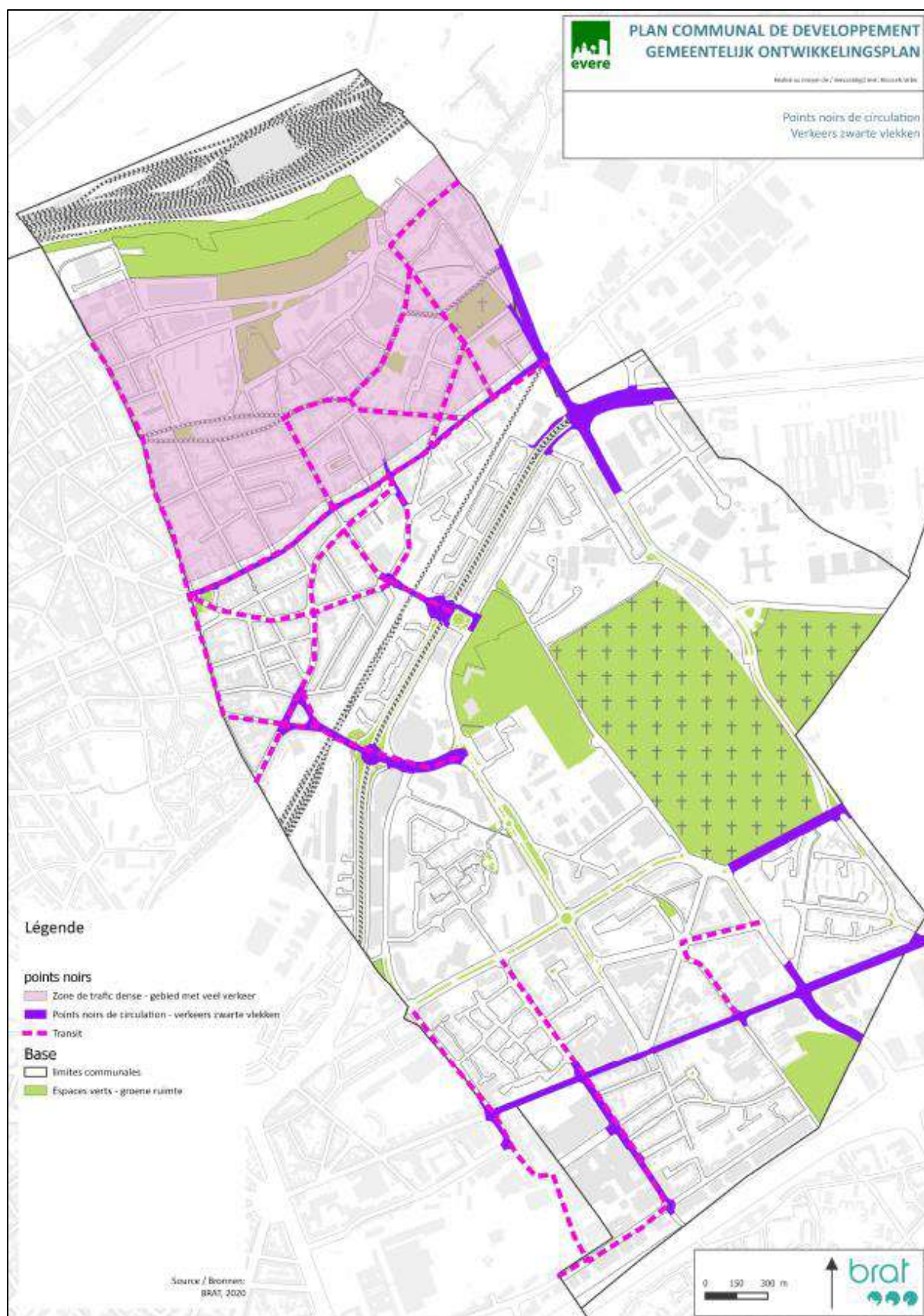
De doelstellingen van het GemOP voor het autoverkeer bijna bereikt, ondanks enkele resterende zwarte punten

Om de doelstellingen van het GemOP te bereiken heeft de gemeente sinds 2006 een aantal wegen heraangelegd:

- Om de wegen te beveiligen en de snelheid te verlagen werden alle lokale wegen omgevormd tot zone 30.
- Er werden grote heraanlegprojecten gerealiseerd, vooral in de Leopold III-laan die volledig werd afgestemd op de komst van tram 62. Ook een deel van de Stroobantsstraat werd heraangelegd. Hetzelfde geldt voor de rotonde in de Consciencelaan en voor een deel van de wegen. In Hoog-Evere werden verschillende rotondes en pleinen aangepakt waaronder het voorplein van de begraafplaats van Brussel, het Allendeplein, de rotonde tussen de Henri Dunantlaan en de Optimismelaan ...;
- Sluipverkeer werd tegengegaan door in de Van Waeyenberghstraat eenrichtingsverkeer in te voeren, er werden verkeersdrempels gerealiseerd in de Maquisstraat en een deel van deze Maquisstraat werd afgesloten voor het verkeer.
- Wijziging van het tracé van de Dupontstraat, de Artemisstraat en de Tweehuizenstraat;
- Nieuwe wegen aangelegd voor de projecten Wip en Vishay.

Hoewel niet alle in het GemOP voorziene of geplande inrichtingen werden gerealiseerd (bijvoorbeeld de inrichting van de Houtweg), blijft de balans van de werken sinds 2006 zeer positief: de gemeente heeft de doelstellingen van het GemOP overschreden door veel meer te doen dan gepland was.

Toch resten er ondanks de verschillende acties van de gemeente in de voorbije jaren (heraanleg, zone 30...) nog enkele zwarte punten op het vlak van veiligheid en files. Enkele structurele filesituaties (opstoppingen) bestaan nog op de grote verkeersaders en hun kruispunten en in het noorden van de gemeente waar het tijdens de spitsuren veel drukker is. De kwestie van het oversteken van de spoorweg blijft problematisch. Het gaat met name om het kruispunt Bordet/Houtweg/Haecht en het station van Evere, die beide rechtstreeks worden geraakt door gewestelijke projecten waarin de kwestie van de oplossing van deze black spots zal moeten worden geïntegreerd.

Zwarte verkeerspunten in Evere (bron: Wijkmonitoring, GMP)

Een aanzienlijk auto- en parkeerpark

Wat het parkeeraanbod betreft beschikt Evere over ongeveer 9.350 plaatsen op de openbare weg⁹⁹ en over verschillende openbare parkings buiten de openbare weg. In totaal worden er 9.720 openbare parkeerplaatsen aangeboden.

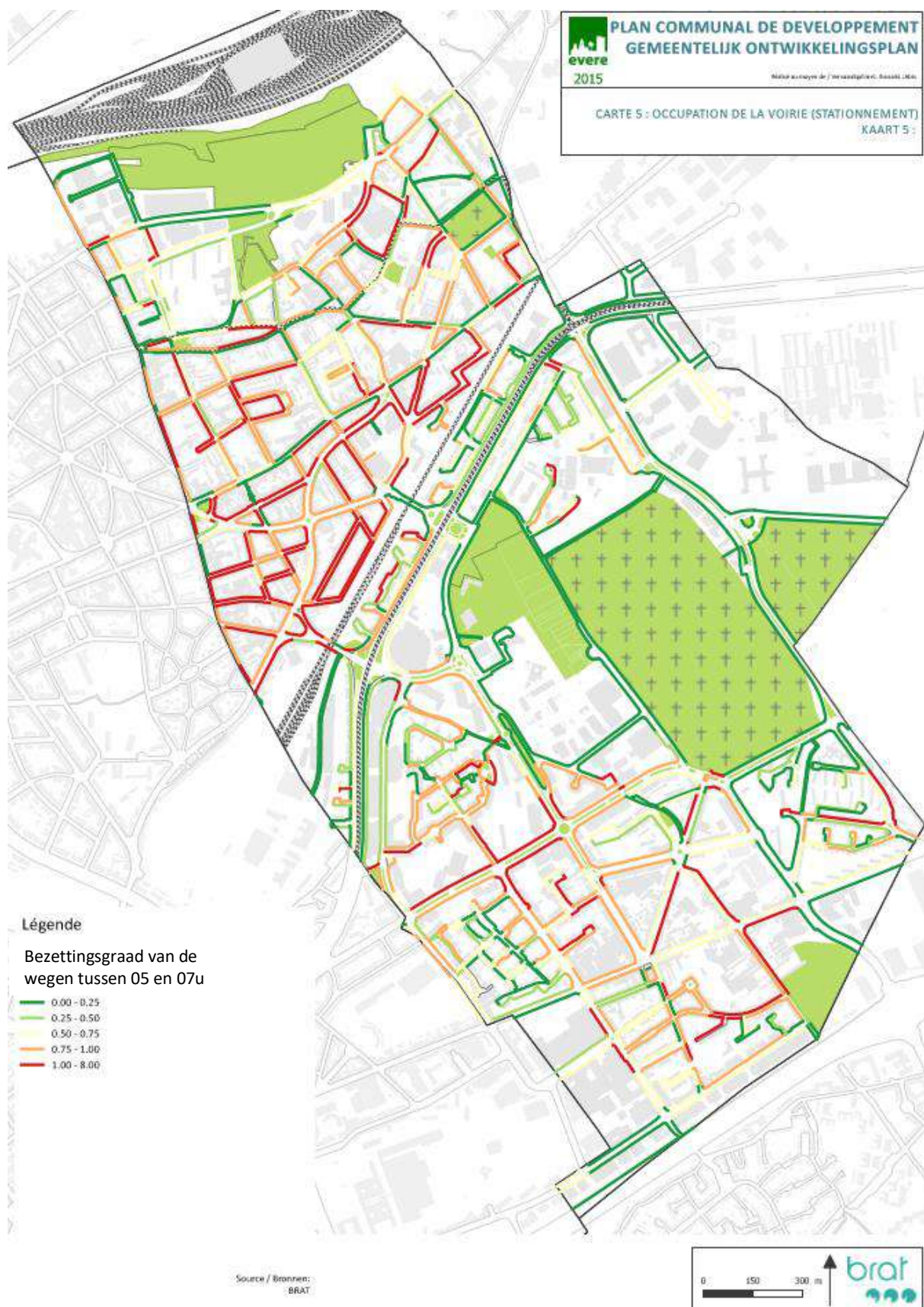
De natuurlijke personen van de gemeente hebben samen 11.254 voertuigen, dat is 0,6 per gezin. Deze statistiek blijft sinds 2005 vrij stabiel en is vergelijkbaar met die van het Gewest (0,6 auto's van een natuurlijke persoon per gezin)¹⁰⁰. Dat cijfer wordt bevestigd door het aantal bewonerskaarten dat in 2019 werd uitgereikt, namelijk 11 000¹⁰¹

Het publieke aanbod ligt dus iets minder dan duizend parkeerplaatsen onder de vraag. Waar het privé-aanbod buiten de openbare weg dit tekort compenseert in de recente gebouwen is dat niet het geval in de oudere wijken van de gemeente. Dat verklaart de hoge bezettingsgraad van de parkeerplaatsen in de wijk Conscience en in de andere woonwijken met weinig privégarages.

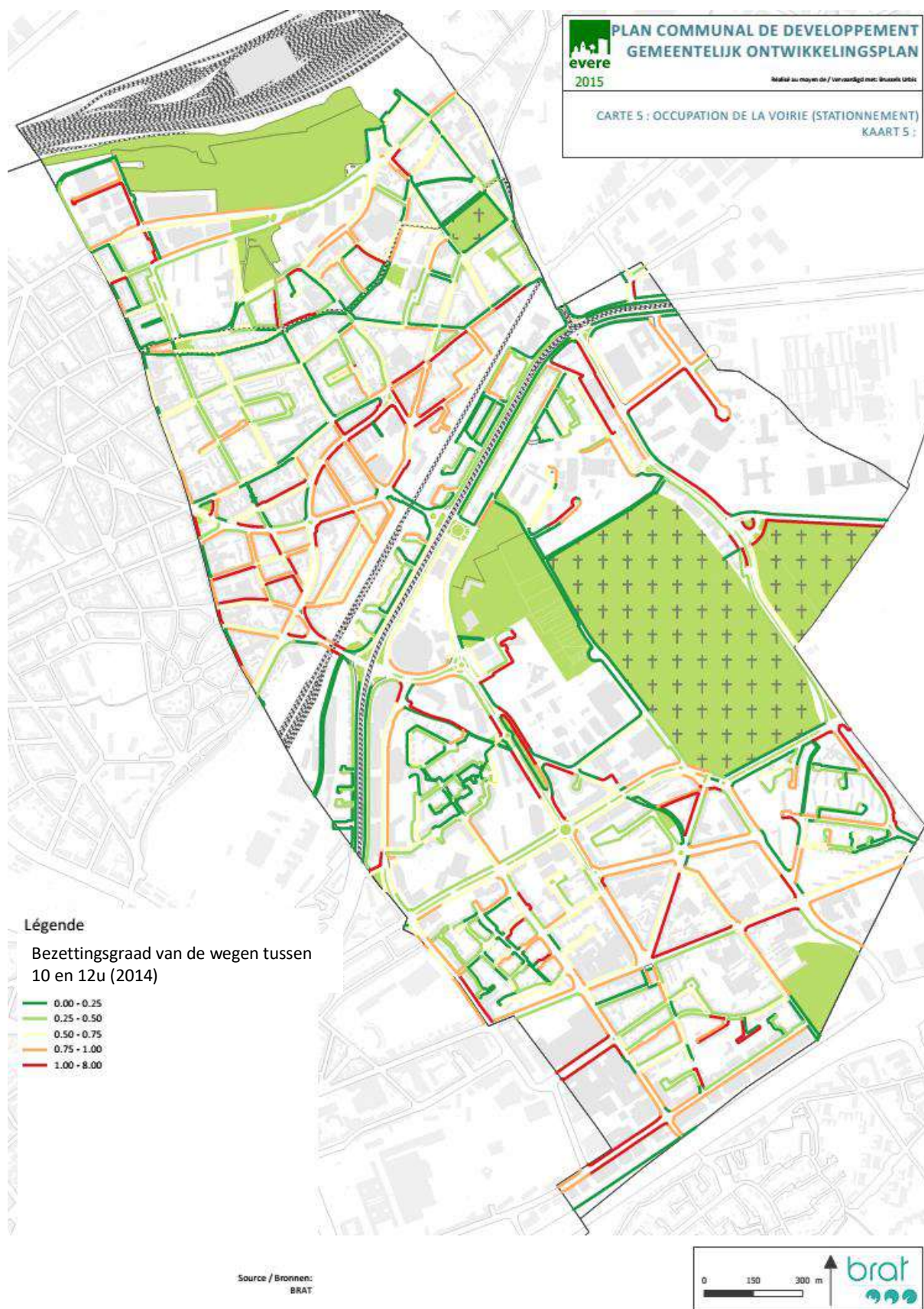
⁹⁹ Bron: Parkeeragentschap van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest, metingen 2014..

¹⁰⁰ Bron: BISA: Auto per type eigenaar – gegevens op 31/12/2017.

¹⁰¹ Bron: mobiliteitsdienst van Evere, 2019

Bezettingsgraad van de parkeerplaatsen op de openbare weg tussen 5 en 7 uur (Bron: studie van het Gewestelijke Parkeeragentschap 2014)

Bezettingsgraad van de parkeerplaatsen op de openbare weg tussen 10 en 12 uur (Bron: studie van het Gewestelijke Parkeeragentschap 2014)

Ambitieuze parkeerdoelstellingen die al grotendeels zijn gerealiseerd

Op het vlak van parkeren streven het GemOP en het Gewestelijke Parkeerbeleid twee doelstellingen na: enerzijds een parkeerplan uitwerken voor de gemeente om het aantal gereguleerde plaatsen te verhogen en anderzijds de aanleg van nieuwe parkeerplaatsen op de openbare weg beperken.

Deze doelstellingen werden al gerealiseerd en zelfs overschreven aangezien het oorspronkelijke parkeerplan werd uitgebreid tot de hele gemeente.

Het eerste Gemeentelijk Parkeeractieplan (GPAP) werd gerealiseerd in 2017.

Het parkeerbeleid stelt zich tot doel om geen bijkomende parkeerplaatsen te creëren. Die zouden het autogebruik immers alleen maar aanmoedigen. Er werd dus besloten om niet per woning een buiten- of binnenparkeerplaats te creëren.

Dit beleid kan de gezinnen ontraden om een tweede wagen te kopen, vooral in de al verzadigde zones. Het moet echter gepaard gaan met een goede bediening door het openbaar vervoer en met voldoende aandacht voor de zachte verplaatsingswijzen.

De ruimte die in beslag wordt genomen door de bestaande parkeergarage moet ook worden bekeken met het oog op optimalisering en rationalisering ervan, met name om ruimte terug te winnen en vergroening en infiltratie te bevorderen.

Parkeerplan van Evere (bron: gemeente Evere)

ALTERNATIEVEN VOOR HET AUTOSOLISME

De zwarte verkeerspunten die werden vermeld in het eerste deel van dit hoofdstuk zijn eerder verbonden aan een globale vaststelling aangaande de mobiliteit in het Brussels Gewest. Het modale aandeel van de auto is nog steeds te groot en de motorisatiegraden zijn hoog. Tegenover deze vaststelling werden heel wat beleidslijnen uitgetekend om de tendens te doen keren, waaronder het recente gewestelijke plan GoodMove) dat in 2019 werd onderworpen aan een openbaar onderzoek. Ze betreffen de kwesties parkeren, verkeersluw maken van wijken, actieve en alternatieve mobiliteit en openbaar vervoer.

De gemeente schaarst zich achter het gewestelijke beleid dat het modale aandeel van de auto wil verkleinen ten gunste van de levenskwaliteit, de actieve verplaatsingswijzen en het openbaar vervoer. In de gemeente bestaan er met name 4 Cambio-stations, één per wijk van de Wijkmonitoring, en enkele Ubeego-stations.

Ongelijke bediening door het openbaar vervoer

De gemeente wordt zeer ongelijk bediend door het openbaar vervoer. Dankzij tram 55 en 62 en het spoorwegnet S worden Oud-Evere en een deel van de Leopold III-wijk behoorlijk bediend. Op de kaart van titel VIII van de Gewestelijke Stedenbouwkundige Verordening (GSV) zijn ze ingedeeld in categorie B voor wat de bereikbaarheid met het openbaar vervoer betreft.

Het zuiden van de gemeente, vooral de wijk Paduwa, wordt enkel bediend door bussen en geniet dus een matige bedieningskwaliteit. Op de kaart van titel VIII van de GSV is het ingedeeld in categorie C, dus de laagste klasse voor wat de bereikbaarheid betreft.

Belangrijke evoluties van het openbaarvervoersnet sinds het GemOP

Sinds het GemOP van 2006 werden er verschillende projecten gerealiseerd om de kwaliteit van de bediening door het openbaar vervoer in Evere aanzienlijk te verbeteren.

Het grootste project was de aanleg van tramlijn 62, een nieuwe spoorverbinding tussen de noordelijke wijken van Brussel en de NAVO. Ze werd in 2011 geopend en de beide terminussen werden in 2014 verlengd.

Om de bediening te verbeteren werden er een aantal trajecten gewijzigd of werden andere lijnen verlengd, via met name:

- De ontwikkeling van de S-lijnen van de NMBS: de S-lijn (GEN) werd geopend in 2016 en bedient Schuman vanaf Bordet en het station van Evere.
- Ontwikkeling van het Busplan van de MIVB: de meeste buslijnen in Evere ondergaan de impact van dit busplan (wijziging van haltes / trajecten / aansluitingen); tramlijn 55 werd verlengd tussen Bordet en Da Vinci voor een betere toegang tot de werkgelegenheidspolen van de gemeente en voor de bediening van het nieuwe winkelcentrum Decathlon / Ava / Quick.

Evere in het centrum van verschillende grote infrastructuurwerken voor het openbaar vervoer

Verschillende grote projecten moeten de gewestelijke vervoerskaart van de komende jaren hertekenen: het GEN en de metro. Evere ondergaat de rechtstreekse impact van deze projecten aangezien NMBS-lijn 26 werd opgenomen in het S-net en de toekomstige metro Noord in de gemeente over 3 haltes zal beschikken (Linde, Vrede en Bordet).

Op termijn zal Bordet een belangrijk knooppunt worden van het openbaar vervoer.

Ook het hele busnet wordt gereorganiseerd om de nieuwe gewestelijke strategieën zoveel mogelijk te bedienen en de interconnecties te verbeteren. Dit plan zal worden gestart tussen 2017 en 2020.

In het kader van het project Josaphat zal bovendien ook een nieuwe buslijn worden aangelegd ten behoeve van de toekomstige wijk.

Deze nieuwe projecten zullen de bediening van de wijken in het noorden van de gemeente en rond de Leopold III-laan nog versterken en een nieuwe dynamiek op gang brengen rond het station Bordet. Alleen de wijk Paduwa blijft verstoken van grote structurende OV-assen die nochtans haar huidige ontwikkeling kracht zouden bijzetten. In deze wijken situeren zich immers de grootste woningprojecten van de gemeente en de grote projecten voor schoolvoorzieningen. Ten slotte is het ook een wijk met veel sociale woningen en dus een bevolking die traditioneel veelvuldig gebruik maakt van het openbaar vervoer. Er dient opgemerkt dat momenteel wordt nagedacht over de verlenging van tramlijn 25 zodat die ook het project Mediapark en Hoog-Evere zal kunnen bedienen. Met het oog op de evolutie van Hoog-Evere zou de gemeente de uitvoering van dit project moeten aanmoedigen.

Een gemeente die denkt aan de fietsers maar nog een groot potentieel heeft voor concrete verwezenlijkingen

De gemeente wordt behoorlijk goed gedekt door fietsroutes en groene wandelingen. De kwaliteit van de inrichtingen varieert echter sterk. Op veel plaatsen blijven de grote verkeersaders moeilijk over te steken en niet alle wegen zijn voorzien van behoorlijke grondmarkeringen.

Wat de fietsparkeerplaatsen betreft heeft de gemeente op de meeste openbare plaatsen fietsbogen geïnstalleerd en recent in enkele woonwijken ook fietsboxen waar de gebruikers veilig hun fiets kunnen stallen.

Het voldoet echter nog niet aan de doelstellingen die op regionaal niveau en in zijn GPAP zijn vastgesteld.

De gemeente beschikt over 14 Villo!-stations die globaal gezien behoorlijk gespreid zijn. In de sociale wijk Germinal of in de buurt van het bedrijventerrein Carli zijn ze echter niet voorhanden.

In 2014 lanceerde de gemeente een Bypad-audit die de sterke en zwakke punten van het fietsbeleid analyseerde met het doel een ambitieus en coherent actieplan uit te werken. Deze studie herneemt de doelstellingen van het GemOP, het plan Iris II en het Fietsplan. Sinds de realisatie van de Bypad werden er nieuwe uitdagingen geïdentificeerd of vastgoedprojecten gerealiseerd. De planning / priorisatie van de acties moet daaraan worden aangepast. In het kader van de nieuwe projecten rond de Kolonel Bourglaan zou het bijvoorbeeld interessant zijn om zo vlug mogelijk de GFR te realiseren in de Léon Grosjeanlaan. Bovendien dient opgemerkt dat slechts weinig maatregelen uit het Bypad (dat dateert van 2014) al werden gerealiseerd. Nogmaals, er is nog veel te doen.

Ten aanzien van het doel om het fietsen te bevorderen bij verplaatsingen van minder dan 5km en omdat de noord-zuidverbindingen in de gemeente het meest problematisch zijn (met name wat het openbaar vervoer betreft) is de heraanleg van de oversteekplaatsen tussen Bordet en Houtweg en aan het station van Evere van essentieel belang voor het welslagen van het Fietsplan.

Aan de fiets zal overigens bijzondere aandacht worden besteed in de toekomstige gewestelijke projecten: het project Josaphat omvat het fiets-GEN en gedeelde zones beperkt tot 20 km, het project Parkway voorziet in een zone voor de actieve mobiliteit in eigen baan (herverovering van een deel van de snelweg voor voetgangers en fietsers) en eveneens het fiets-GEN en ook bij de herinrichtingsprojecten van Bordet en Defensie-site zullen de zachte verplaatsingswijzen worden bevoorrecht (vooral op de as Bordet/Houtweg en langs de L26). Evenwel moet nauw worden toegezien op de verkeersomstandigheden op deze nieuwe assen (geen vermenging van voetgangers en fietsers, problematiek van het oversteken van de bruggen voor Josaphat...) en op hun toegankelijkheid voor de inwoners van Evere (verbinding met het netwerk in Evere).

Een gemeente met oog voor de voetgangers, ondanks enkele stedelijke barrières

Evere is globaal gezien een groene en residentiële gemeente waarin het aangenaam wandelen is. De voetpaden zijn er doorgaans vrij breed. Het bewandelbare gedeelte is vaak breder dan 1,80 meter¹⁰². De woonwijken genieten doorgaans een rustig verkeer. De kwaliteit van de voetpaden is globaal gezien bevredigend. In 2006 achtte slechts 11 % van de inwoners ze "slecht uitgerust"¹⁰³.

Evere heeft ook tal van voetgangerswegen die sommige huizenblokken doorkruisen of stadsbarrières omzeilen (met name ter hoogte van de sociale woonwijken en grote woontorens).

Het oversteken van de grote verkeersaders blijft het belangrijkste obstakel voor de voetgangers. Het wordt vergemakkelijkt door twee loopbruggen boven de spoorweg (dichtbij de Leopold III-laan) en door een ondergrondse oversteekplaats in de Stroobantsstraat. Ook dient opgemerkt dat enkele verbeteringen kunnen worden doorgevoerd ter hoogte van de handelskernen (die in de MWS overigens zijn opgenomen als PLUS-wegen van het voetgangersnet), vooral rond het Vredeplein waar het voetgangerscomfort niet voldoende gegarandeerd wordt terwijl in de zone een academie, de Espace Toots en handelskernen gelegen zijn.

Eind 2014 lanceerde de gemeente een audit voor de uitwerking van een toegankelijkheidsplan voor de weg en de openbare ruimte (PAVE). Het belangrijkste doel daarvan is om de leefomgeving van de hele bevolking geleidelijk aan aan te passen, ook voor personen met een handicap of met beperkte mobiliteit.

De inventaris van de voetpaden en van hun conformiteit met de huidige normen en eisen is een krachtig gemeentelijk instrument om de kwaliteit van de openbare ruimte te verbeteren voor de voetgangers.

Voor PBM¹⁰⁴ heeft de gemeente prioritaire trajecten uitgewerkt, bevoorrechte toegangen tot handelszaken of activiteiten, verlaging van de stoepanden ter hoogte van oversteekplaatsen,

¹⁰² Bron: diagnose van het GemOP2006

¹⁰³ Idem

¹⁰⁴ Personen met beperkte mobiliteit zijn alle personen die tijdelijk of permanent wordt geconfronteerd met moeilijkheden om zich te verplaatsen. Onder deze definitie vallen dus ook gewonde of revaliderende personen, personen die zware lasten dragen of zich verplaatsen met een karretje of caddy, oudere personen of mensen

verkeerslichten met geluidssignaal, geleidingsvoetpaden voor slechtzienden, makkelijke toegang tot de rijtuigen van het openbaar vervoer.

Op korte termijn moet de gemeente beveiligde oversteekplaatsen en brede voetpaden voorzien rond haar nieuwe schoolvoorzieningen, vooral aan de school Cicéron en aan de uitbreiding van de school Aubier.

Op langere termijn moeten in de grote inrichtingswerken nieuwe voetgangerswegen worden gecreëerd:

- Het project Josaphat zal worden doorkruist door een groene corridor die zowel een recreatieruimte wordt als een voetgangersdoorgang.
- Het project Parkway voorziet in de gedeeltelijke heraanleg van de E40 tot voetgangersweg en groene ruimte die toegang verleent tot de nieuwe pool RTBF VRT/Mediapark en zal worden aangelegd als een groene, open ruimte voor zachte verplaatsingswijzen.
- Het project Defensie wil de begraafplaats van Brussel opentrekken en verbinden met nieuwe voetgangerswegen of een nieuwe voetgangersweg creëren tussen de Renoirstraat en de begraafplaats.
- Het project Mediapark voorziet in een park doorheen de site dat een mooie voetgangersverbinding biedt met de Reyerslaan.

Bij al deze nieuwe projecten moet echter nauw worden toegezien op de verkeersvoorwaarden op deze nieuwe assen en op hun toegankelijkheid voor de inwoners van Evere (verbinding met het netwerk in Evere).

met een lichte of zware handicap, slechtzienden. De acties mogen dus niet enkel worden toegespitst op de rolstoelgebruikers.

LEEFOMGEVING

Evere, een groene gemeente maar met nog matige ecologische en biologische herwaardering

Evere is altijd als een "groene" gemeente geweest. Het Everse groene netwerk bestaat uit verschillende elkaar aanvullende elementen die elk aan verschillende doelstellingen en noden beantwoorden:

- groene ruimten die toegankelijk zijn voor het publiek (parken, promenades, speelpleinen...);
- moestuinen, een groene component die in Evere historisch belangrijk is;
- middenbermen en laanbomen die de kwaliteit van de openbare ruimte verbeteren;
- binnenterreinen van huizenblokken, een belangrijke component van de woonkwaliteit in de gemeente;
- groendaken, een nieuw element dat wordt ontwikkeld in Evere.

1.043 km² wordt ingenomen door groene ruimten die toegankelijk zijn voor het publiek, dat is 21 % van het Everse grondgebied. Deze vaststelling moeten we echter nuanceren met de volgende opmerkingen:

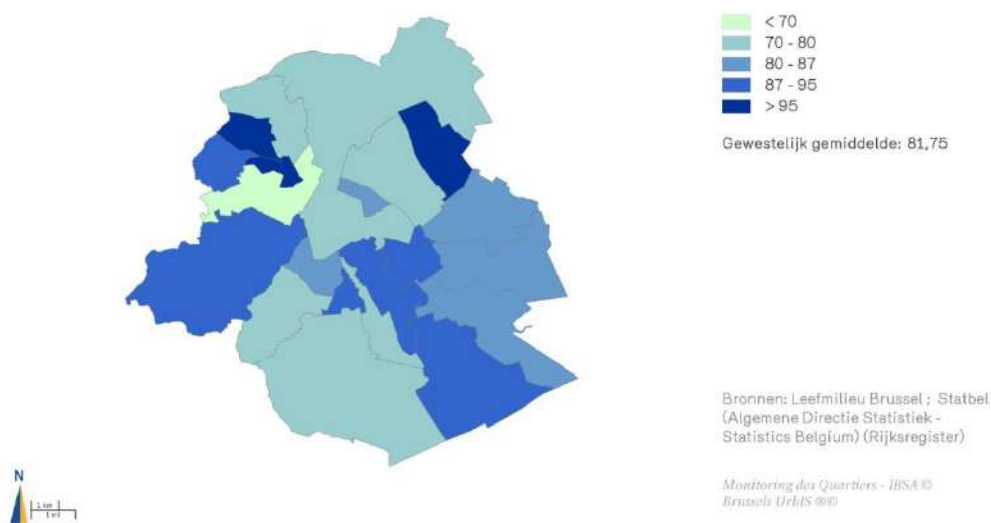
- Een grote oppervlakte van deze groene ruimten (bijna 50 % van de groene ruimten die toegankelijk zijn voor het publiek) stemt overeen met de begraafplaatsen. Die vervullen weliswaar een milieu- en ecologische functie maar voldoen niet altijd aan de verwachtingen op sociaal vlak en op het vlak van vrije tijd. Het huidige project op de Defensie-site plant eventueel het opentrekken van de begraafplaats van Brussel in de noord-oostelijke hoek om ze te integreren in de groene wandeling en er een echte passageplaats van te maken.
- Sommige parken in Evere zijn verloederd of onvoldoende ingericht, zowel wat het comfort als wat het ecologische belang betreft. In sommige gevallen is de inrichting beperkt tot een grasveld en enkele banken, zonder specifieke aandacht voor het landschappelijke, ecologische, ludieke of verblijfsaspect. De gemeente levert een inspanning om deze ruimten te moderniseren.
- Laag-Evere is minder goed voorzien dan Hoog-Evere. In de Consciencewijk heerst bovendien een tekort aan voor het publiek toegankelijke groene ruimten¹⁰⁵.
- In het kader van de gewestelijke projecten zal een nieuw park worden aangelegd in de toekomstige wijk Josaphat en in het project Mediapark (centraal park).
- Het beheer van het Moeraske en van het park Bon Pasteur werd toevertrouwd aan Leefmilieu Brussel.

¹⁰⁵ Kaart gepubliceerd door Leefmilieu Brussel op de website <https://geodata.environnement.brussels>

Voor het publiek toegankelijke groene ruimten in Evere en gewestelijke groene wandeling (Bron: Brugis)

Aandeel van de bevolking in de nabijheid van een groene ruimte die toegankelijk is voor het publiek 2012 (%)

Aandeel van de bevolking in de nabijheid van een groene ruimte die toegankelijk is voor het publiek in 2012 (bron: Wijkmonitoring)

Evere is een van de 5 gemeenten in het Gewest die de grootste oppervlakte aan moestuinen hebben. De moestuinen in Evere zijn niet erg talrijk (15) maar beslaan wel een ruime (12 moestuinen van >500m²) en soms zeer ruime oppervlakte (5 moestuinen van meer dan 5.000 m²). In 2018 telde de gemeente 6,5ha moestuinen, dat is gemiddeld 1,63m² moestuin per inwoner tegenover gemiddeld 0,66 m² per inwoner in het hele Gewest.

Slechts 4 van de 17 moestuinen in Evere liggen in een groen gebied van het GBP. De andere situeren zich in een gemengd gebied, in een sterk gemengd gebied of in een woongebied. Dat betekent dat ze niet worden 'beschermd' door hun bodembestemming. Tussen 1997 en 2016 zijn heel wat Everse moestuinen soms door verwaarlozing maar meestal vanwege vastgoedprojecten: van de 36 moestuinen in 1997 restten er in 2008 nog slechts 17 en in 2018 nog slechts 15. Enkele van deze moestuinen blijven bedreigd.

De gemeente Evere voert echter een proactief moestuinbeleid. Als eigenaar en beheerder van verschillende moestuinen ontwikkelt ze nieuwe teeltruimten bij de aanleg van nieuwe groene ruimten in het kader van vastgoedontwikkelingen.

De middenbermen, laanbomen en andere punctuele groene elementen (bloemengevels...) vervullen een belangrijke rol op zowel landschappelijk vlak als voor het groene netwerk. Ze maken de verbinding tussen de grotere groene ruimten en verfraaien de leefomgeving.

In Evere staan tal van laanbomen, vooral in Hoog-Evere waar de lanen breder zijn en de middenbermen talrijker. De gemeente Evere staat voor een ecologisch beheer van de groene ruimten en met name van de laanbomen. Inheemse soorten genieten systematisch de voorkeur. Ook de rotondes worden altijd ingericht met hetzij bomen, hetzij inheemse planten.

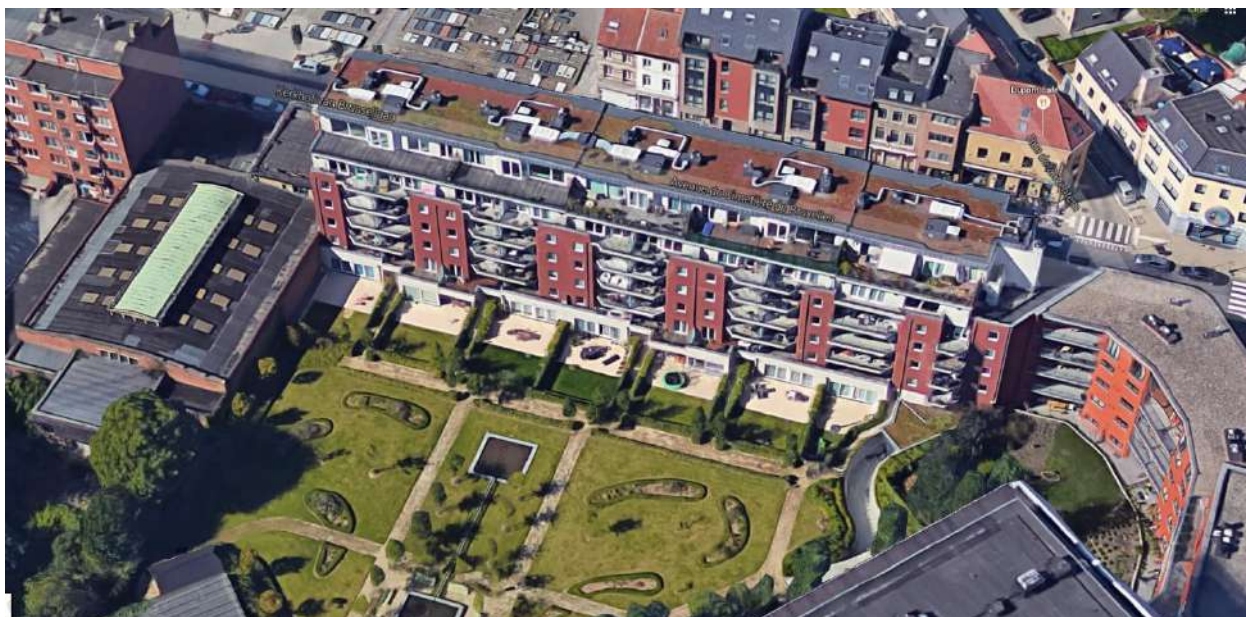
Alle middenbermen en laanbomen verlenen de gemeente, net als de parken, een zeer groen imago. Dat verbetert de leefomgeving en wordt sterk aangemoedigd door de gemeente die niet aarzelt om kleine ruimten, hoekterreinen, onbebouwde percelen of blinde muren te vergroenen. In haar verstedelijkings- en verdichtingsprojecten voorziet ze steeds ook een ingroeningsproject (bijvoorbeeld het Mandelapark of het 11 Novemberpark).

Ook de inwoners worden door de gemeente aangemoedigd om de openbare ruimte te verfraaien. De gemeente organiseert daarvoor een wedstrijd die één keer per jaar de mooiste bloemenrealisaties beloont op gevels, in achteruitbouwstroken of onderaan de bomen.

Ook de binnenterreinen van huizenblokken vervullen een belangrijke rol voor het groene imago van de gemeente. Hoewel ze niet toegankelijk zijn vanaf de openbare weg zorgen ze voor een fraaiere leefomgeving voor de inwoners.

Evere is globaal gezien een groene gemeente met tal van groene binnenterreinen van huizenblokken. De dichter bebouwde zones met minder groen, zoals de wijken Vrede en Conscience, genieten toch groene, vaak grote binnenterreinen van huizenblokken die moeten worden gevrijwaard om de kwaliteit van de leefomgeving te behouden.

De groendaken zijn sinds 2011 door de GSV verplicht gesteld op niet-toegankelijke platte daken van meer dan 100m². De GemSV van Evere is nog strenger (ze werd in 2012 herzien). Als gevolg van deze regelgeving zijn alle recente projecten in de gemeente voorzien van groendaken.

Groendak op het nieuwe woongebouw in de Kerkhof van Brussellaan (bron: Googlemaps 3d)

Vooral hinder van de grote verkeersassen (weg- en luchtverkeer)

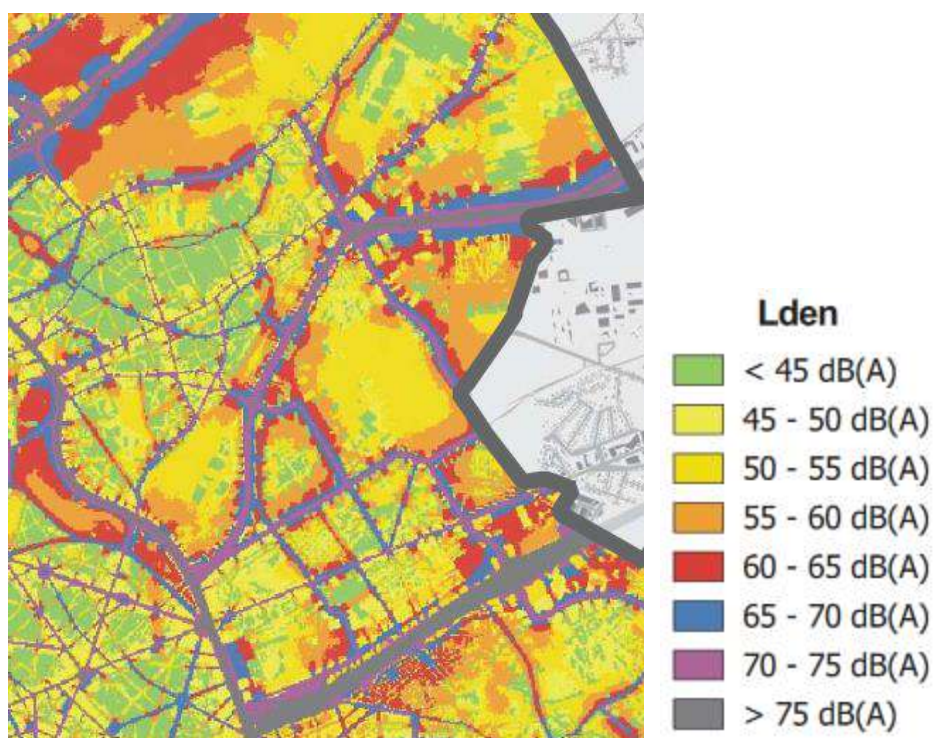
De hinder waaraan de bevolking of de gebruikers van een grondgebied dagelijks worden blootgesteld beïnvloedt hun perceptie van het grondgebied en hun comfort.

In Evere situeert de geluidshinder zich vooral rond de grote verkeersaders en in mindere mate rond de spoorweg.

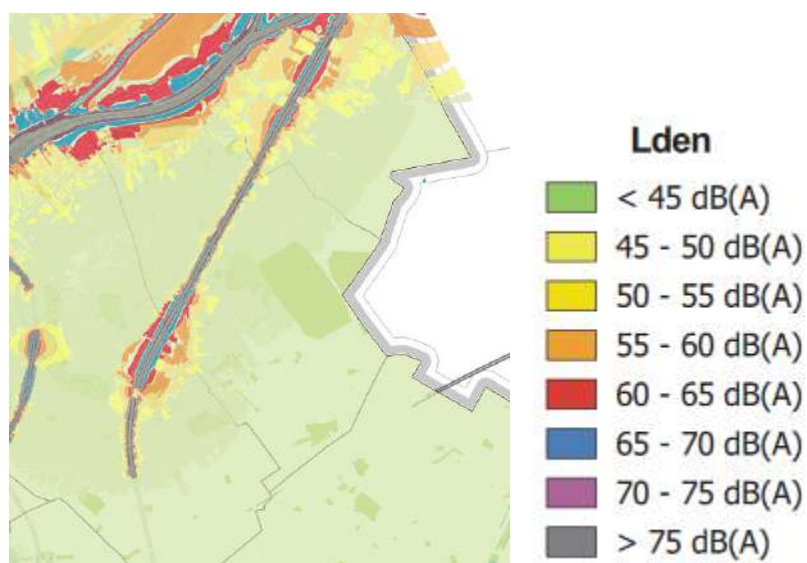
Behalve de 'Auto Plus' en 'Auto Comfort' wegen volgens de wegenspecialisatie, west- en interwijkwegen zijn vooral de Genèvestraat, de Cicerolaan en de Oudstrijderslaan een belangrijke bron van geluidshinder.

De spoorweg lijkt alleen geluidshinder te creëren in de buurt van de twee stations van Evere en in het uiterste noorden van de gemeente, met name rond het bedrijventerrein Carli.

In het kader van de lopende projecten is het belangrijk om te anticiperen op de eventuele geluidshinder, vooral voor de bouwprojecten van woningen langs de spoorweg of langs grote verkeersaders.

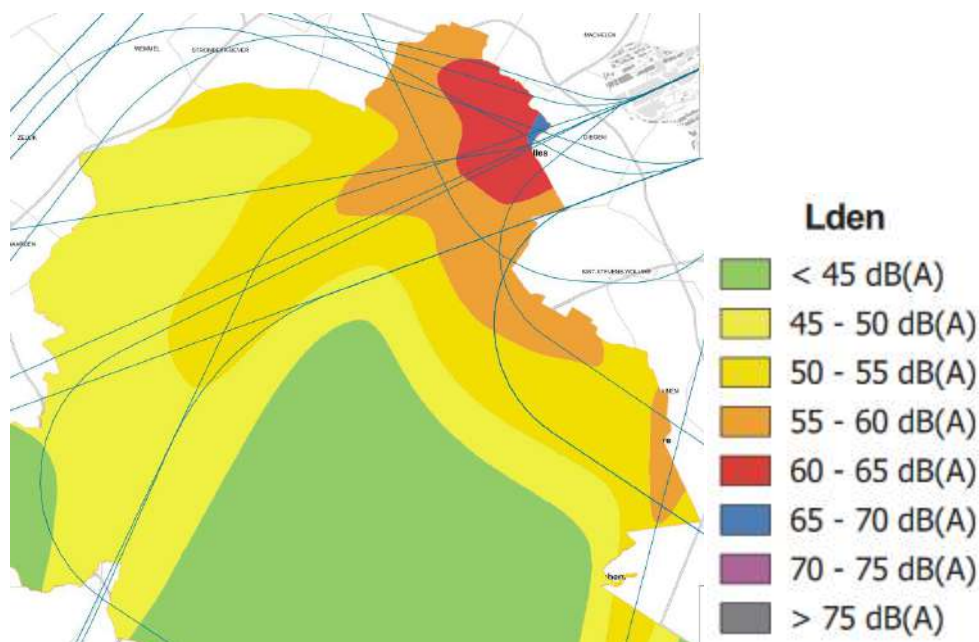

Lawaai van het wegverkeer Lden (Bron: Leefmilieu Brussel – 2016)

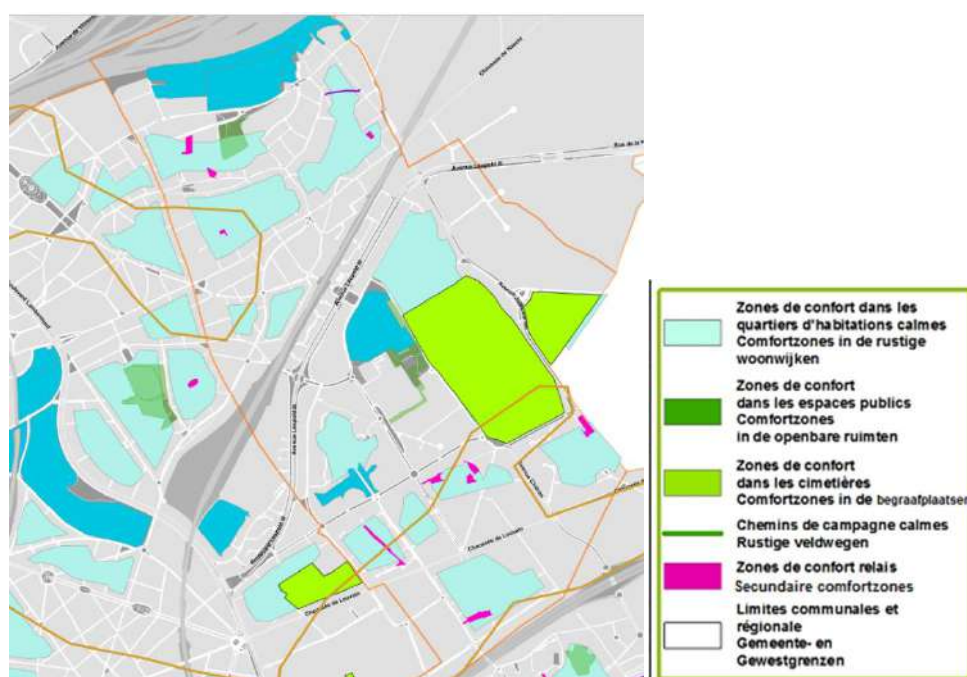
Lawaai van het treinverkeer Lden (Bron: Leefmilieu Brussel– 2006)

Evere ligt niet ver van de luchthaven van Zaventem en dus onder de belangrijkste vliegroutes. Op het vlak van geluidshinder is de hele gemeente opgenomen in de oranje zone. De gemeente Evere heeft weinig inbreng in de nationale en gewestelijke onderhandelingen maar reikt wel isolatiepremies uit. Ze schaart zich achter het initiatief "Bruxelles Air Libre" dat de strijd aanbindt tegen het luchtverkeerslawaai in de stad. Naast de acties ter bestrijding van de geluidshinder verbonden aan het luchtverkeer moet op deze hinder ook worden geanticipeerd bij toekomstige inrichtingsprojecten.

Lawaai van het luchterkeer Lden (Bron: Leefmilieu Brussel– 2011)

Op schaal van de gemeente zijn er vrij veel uitgestrekte stille gebieden. Zij liggen verspreid over het hele grondgebied van Evere maar zijn weinig talrijk in de wijk Conscience die centraler, gemengder en dichter bebouwd is. Deze stille gebieden verbeteren de levenskwaliteit en moeten dus worden gevrijwaard.

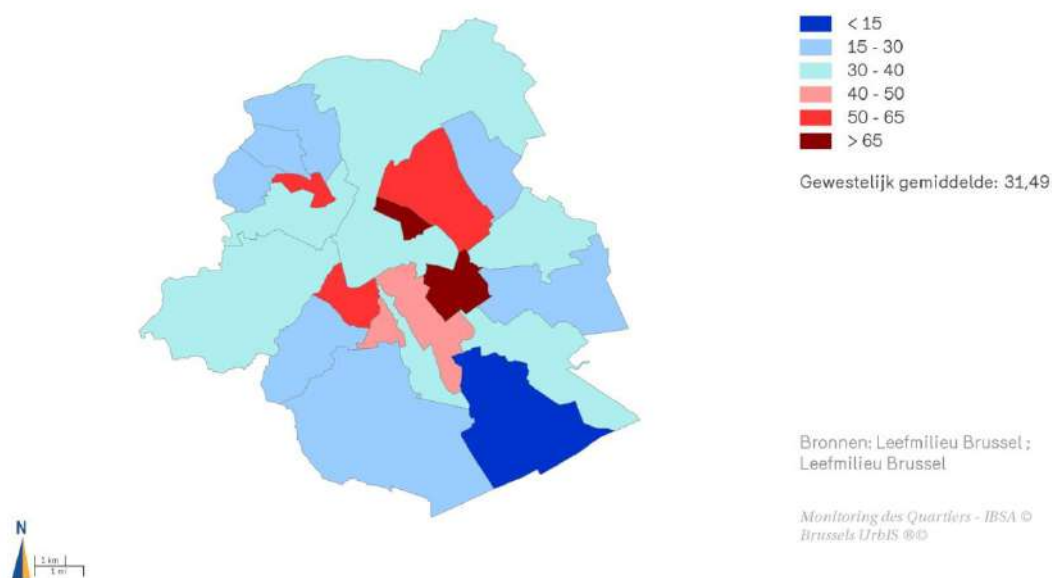

Definitie van de akoestische comfortzones (Bron: <https://geodata.environnement.brussels>)

Luchtvervuiling is een belangrijke uitdaging die verder reikt dan de gemeentelijke grenzen. Evere is een vrij groene gemeente van de tweede kroon. De luchtvervuiling is er minder ernstig dan in de meer centrale gemeenten. In 2001 lag de NO_x-concentratie systematisch onder de gewestelijke gemiddelden. In Evere zijn er geen vervuilende industrieën. De belangrijkste bronnen van luchtvervuiling zijn dus vervoer en verwarming. De maatregelen die de gemeente heeft genomen om

deze vervuiling te verminderen zijn meer gedetailleerd beschreven in de hoofdstukken Mobiliteit (alternatieven voor het autosolisme) en in het deel over het energieverbruik.

Jaarlijks daggemiddelde NOx 2001 ($\mu\text{g}/\text{m}^3$)

Jaarlijks daggemiddelde NOx 2001 (Bron: Wijkmonitoring 2001)

Evere, een gemeente die zich inspant voor de netheid van de openbare ruimten

Behalve de afvalinzameling en het afvalbeheer dat Net Brussel organiseert op gewestelijke schaal, is netheid een belangrijke factor in de perceptie van de gebruikers van een openbare ruimte. Het is een essentiële component van de leefomgeving en dat heeft de gemeente Evere goed begrepen. Sinds enkele jaren voert ze dan ook een actief afvalbeleid. De dienst Openbare Netheid van de gemeente Evere is met haar 54 personeelsleden belast met:

- De dagelijkse openbare netheid van de gemeentewegen;
- De periodieke netheid: het ruimen van straatkolken, het grondiger reinigen van de straten...
- De terbeschikkingstelling van een groen nummer waar iedereen klachten kan neerleggen over de netheid, zodat de omvang en de duur van sluikstorten beperkt blijft.
- Een gemeentelijk containerpark met een "GiveBox" en een "recup and go" om de circulaire economie te bevorderen. Er staan ook "give boxen" opgesteld aan het gemeentehuis.
- De bestrijding van ongedierte (ontrating, sterilisatie van zwervkatten...)
- Het beheer van de 29 hondenweides van de gemeente zodat iedereen er een in de buurt heeft.

Bovendien heeft de gemeente een dienst overlastbestrijding opgericht. Inwoners die inbreuken plegen tegen de netheid en de openbare orde worden beboet (bijvoorbeeld voor het gooien van blikjes of sigarettenpeuken in het openbaar domein. De boetes kunnen oplopen tot 350 €.).

De gemeente innoveert ook op het vlak van ecologisch afvalbeheer. Ze was een pilotgemeente bij de lancering van het Brusselse project voor de inzameling van organisch afval en beschikt over verschillende wijkcompostparken (in privébeheer). Ondanks dit actieve beleid wordt het doel van een nette openbare ruimte niet overal bereikt (sluikstorten...).

Evere, veiligheid en preventie

Evere blijft globaal gezien gespaard van grote problemen zoals drugshandel, grote criminaliteit of onveilige zones. Als we het aantal misdrijven vergelijken met het aantal inwoners is Evere de 7de veiligste gemeente van het Gewest¹⁰⁶.

Toch zijn er enkele bijzonderheden die een hogere werklast creëren: de domiciliëring in Evere van de militairen van de Koningin Elisabethwijk en de aanwezigheid van talrijke autoverhuurbedrijven. De dossiers van militairen en van de verkeersovertredingen die worden begaan met huurwagens komen dus allemaal in Evere terecht.

Hoewel de veiligheid wordt beheerd door de politie beschikt Evere toch over een preventiedienst die een belangrijke rol vervult. Sinds 15 jaar voert de gemeente een innoverend preventiebeleid dat zeer behoorlijke en tot voorbeeld strekkende resultaten boekt. De preventiedienst hanteert een geïntegreerde en globale benadering van alle aspecten van het openbaar leven. Ze handhaaft de orde en kan GAS-boetes opleggen (tot 250 euro), maar treedt ook op als bemiddelaar tussen de generaties en bij burenruzies, organiseert activiteiten in de wijk om de integratie te bevorderen en verleent maatschappelijke bijstand.

Deze dienst omvat vijf assen, zowel op de openbare weg als stroomopwaarts daarvan:

- de gemeenschapswachten;
- de ombudsdienst van vzw Egregoros¹⁰⁷ is alle dagen van 10 uur 's morgens tot 1 uur 's nachts bereikbaar via een gratis groen nummer. De burgers kunnen er hulp vragen en krijgen de garantie dat ze snel worden geholpen (binnen de 15 min).
- De straathoekwerkers zijn aanwezig in de wijkhuizen.
- De schoolbemiddeling (zie hoofdstuk Voorzieningen - scholen) stelt zich tot doel om schoolverzuim te voorkomen.

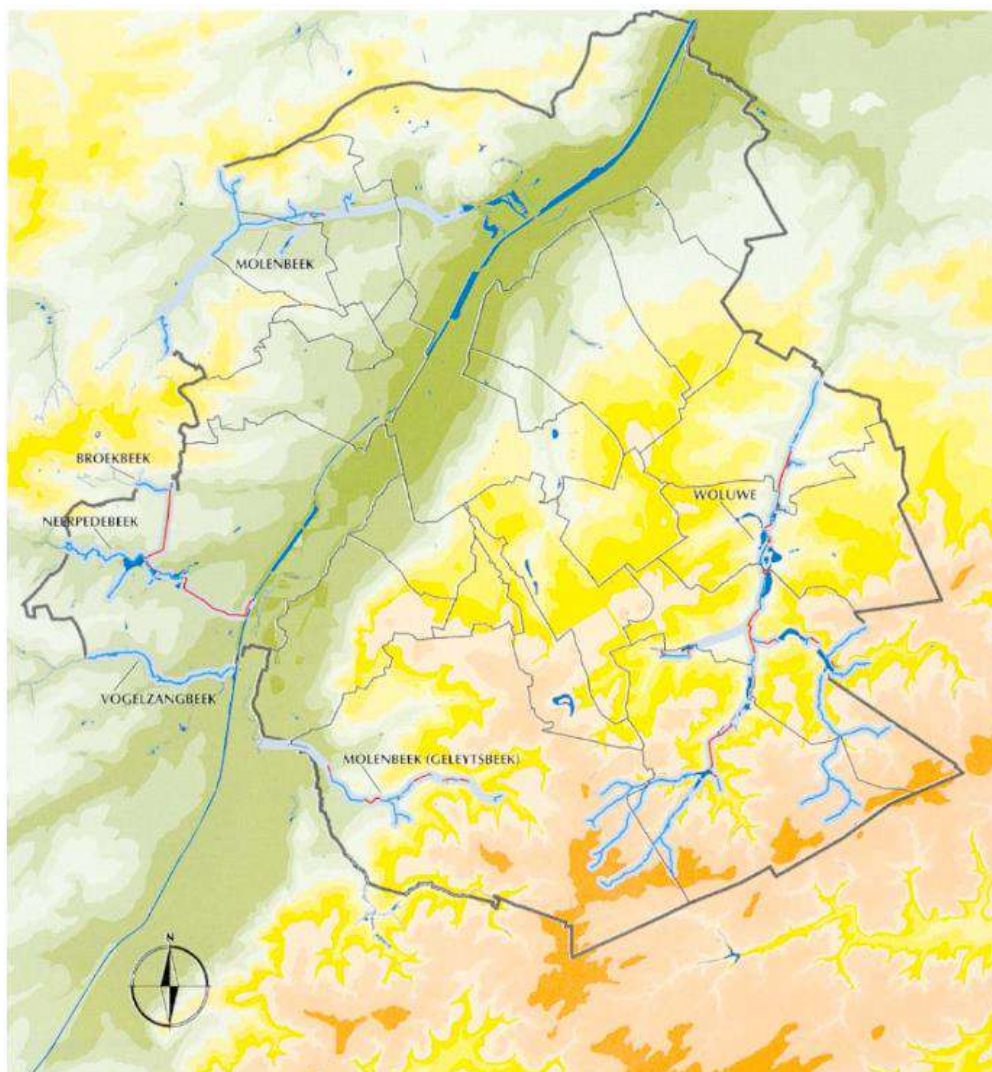
¹⁰⁶ Bron: BISA "Veiligheid", berekening gebaseerd op het totale aantal misdrijven per gemeente in 2013.

¹⁰⁷ Vzw Egregros werd opgericht in 2003. De bemiddelaars spannen zich dag en nacht in om te voorkomen dat huiselijke en burenruzies uit de hand lopen. Door hun aanwezigheid op het terrein trachten ze de sociale banden tussen de bewoners van de gemeente aan te halen.

MILIEU

Een blauw netwerk dat weinig aanwezig is op gemeentelijk niveau

Evere is gelegen op een oever van het hydrografische substroomgebied van de Zenne. De zuidgrens volgt de scheidingslijn tussen de substroomgebieden van de Zenne en de Woluwe. Dat verklaart het bestaande hoogteverschil tussen het noorden (Laag-Evere) en het zuiden (Hoog-Evere).

Brussels reliëf (Bron: Leefmilieu Brussel)

Evere telt slechts één bovengrondse waterloop, de Kerkebeek, die logischerwijs gelegen is in het lage deel van de gemeente (het noorden). Deze beek is een essentieel element van het natuurgebied het Moeraske. Ze ontspringt in Haren, in het oostelijke deel van het Moeraske, en doorkruist vervolgens Evere doorheen het moeras, deels ondergronds en deels bovengronds. Een volgend deel is overwelfd en uiteindelijk komt de beek uit in de (eveneens ondergrondse) Maalbeek, een zijrivier van de Zenne.

Vanwege deze beperkte aanwezigheid van water in de gemeente is ze slechts weinig betrokken bij het gewestelijke prioritaire interventiebeleid in het kader van het blauwe netwerk.

Evere, een gemeente zonder ernstige overstromingsproblemen maar die mikt op een duurzaam waterbeheer

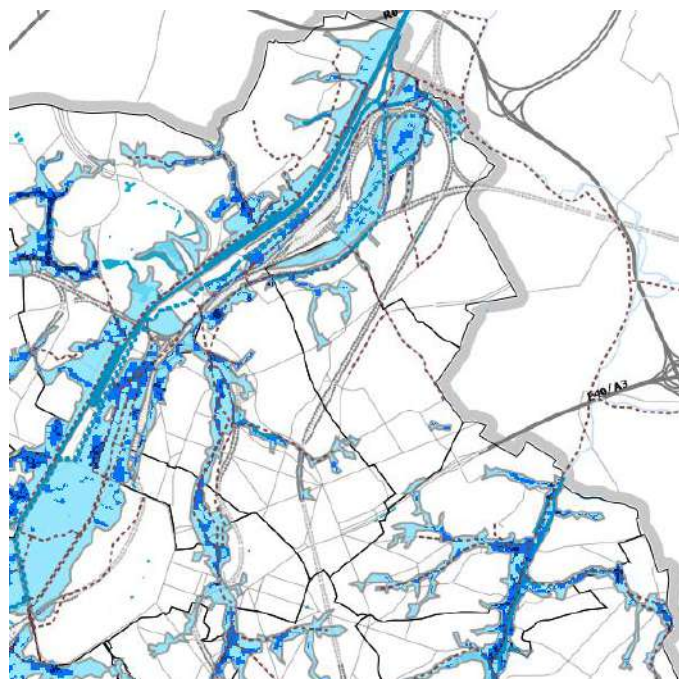
Alle Everse woningen en voorzieningen zijn aangesloten op de riolering.

Het afvalwater wordt beheerd door de Brusselse Intercommunale voor Waterdistributie (BIWD). Het afvalwater dat wordt verzameld in de riolen wordt via de verzamelleidingen afgevoerd naar het waterzuiveringsstation Noord.

Het rioleringsnet vervoert echter niet alleen afvalwater maar ook een groot deel van het hemelwater dat afkomstig is van de ondoorlatende oppervlakken (daken, parkings, wegen, ...) volgens het "alles in de riool"-principe. Dit kan problemen opleveren bij hevige regenval die het afvalwatersnet kan verzadigen dat daardoor punctueel kan overlopen en dus een overstromingsrisico veroorzaakt.

Zoals blijkt uit deze kaart van de gebieden met overstromingsgevaar in Brussel, blijft het Everse grondgebied veelal gespaard van de overstromingsproblematiek. De meeste geïdentificeerde risicogebieden liggen logischerwijs in het lage deel van de gemeente, ter hoogte van het Moeraske en de Kerkebeek.

De gemeente beschikt ook over 2 gewestelijke stormbekkens die worden beheerd door HYDROBRU en door de BMWB.

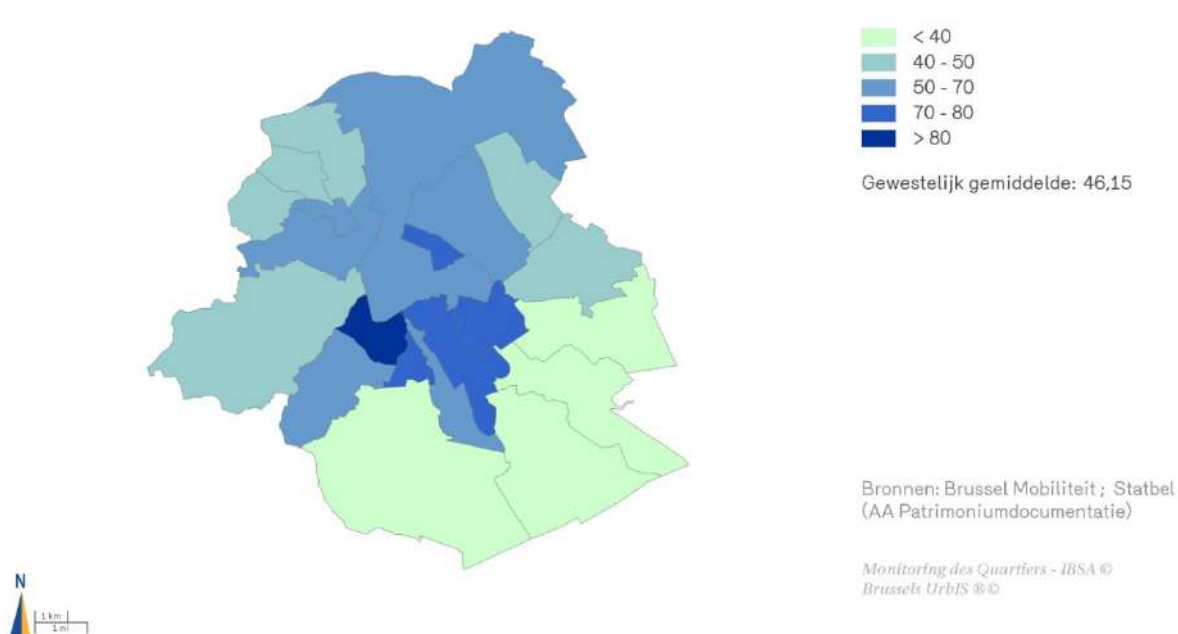
Overstromingsgevaar (Bron: Leefmilieu Brussel)

Duurzaam waterbeheer is tegenwoordig een belangrijke milieu-uitdaging. Het kan worden gegarandeerd via verschillende actiehefbomen, zoals:

- Bodemondoorlatendheid: Evere heeft minder ondoorlatende oppervlakken dan vele andere Brusselse gemeenten (47.85 % in 2006). Door de toenemende verstedelijking van de laatste

jaren is hun aantal echter toegenomen. Sinds 2005 werd naar schatting 12 ha verstedelijkt, waarvan een groot deel ondoorlatend is geworden.

Aandeel waterdichte oppervlakte 2006 (%)

Aandeel waterdichte oppervlakte (Bron: Wijkmonitoring - BISA)

- Beheersing van het waterverbruik: het dagelijkse verbruik van leidingwater neemt in België nog voortdurend toe. Er moeten inspanningen worden geleverd om dat verbruik te verminderen maar ook om te voorkomen dat leidingwater wordt gebruikt wanneer dat niet nodig is (1/3 van het verbruikte leidingwater wordt in onze contreien gebruikt voor het doorspoelen van de toiletten).

De gemeente heeft in dit opzicht verschillende acties ondernomen, met name via haar nieuwe gemeentelijke stedenbouwkundige verordening (GemSV) waarin ze strengere normen oplegt dan de gewestelijke stedenbouwkundige verordening:

- o op het vlak van regenwateropvang;
- o op het vlak van groendaken;
- o op het vlak van ondoorlatendheid van gebieden voor koeren en tuinen

Een ecologisch netwerk en een biodiversiteit die moet worden gevrijwaard en ontwikkeld

Op de kaarten van het Brussels ecologisch netwerk zijn drie categorieën van gebieden geïdentificeerd¹⁰⁸ :

¹⁰⁸ Het Brussels ecologisch netwerk bestaat uit een coherent geheel van gebieden. Het beheer en de bescherming ervan moeten helpen de gunstige staat van instandhouding van soorten en habitats te behouden en/of te herstellen.

- De centrale gebieden zijn erg belangrijk voor de werking van het netwerk. Evere omvat een klein centraal gebied in het natuurgebied Moeraske.
- De ontwikkelingsgebieden: op gemeentelijke schaal zijn er verschillende potentiële ontwikkelingsgebieden. De belangrijkste daarvan zijn:
 - o het natuurreservaat van het Moeraske in het noorden;
 - o de begraafplaats van Brussel;
 - o de directe omgeving van de sociale woonwijken Germinal en Ieder Zijn Huis.
 De ontwikkelingsgebieden zijn ecologisch zeer interessant en hun biologische rijkdom wordt vaak onderschat. Deze gebieden zijn vaak meer verweven in het stadsweefsel dan de centrale gebieden. De druk op de natuur is er bijgevolg vaak groter. Deze gebieden vormen dus reële uitdagingen waar de ontwikkeling van de natuur moet worden gevrijwaard en bevorderd.
- De verbindingsgebieden bevorderen de verplaatsingen van de soorten tussen de centrale gebieden of de ontwikkelingsgebieden. In Evere zijn deze gebieden potentieel erg talrijk en garanderen ze een goed ecologisch netwerk. Het gaat vooral om de binnenterreinen van huizenblokken, kleine parken en squares en de vegetatiezones langs de wegen, de spoorwegen of de tramlijnen. Er bestaan echter verschillen tussen Hoog- en Laag-Evere. Laag-Evere is dichter bebouwd en biedt dus minder verbindings- en ontwikkelingsgebieden. Daarom is het belangrijk dat de bestaande gebieden worden gevrijwaard.

Ondanks een relatief dicht netwerk op het Everse grondgebied kunnen een aantal problemen het functioneren van het huidige ecologische netwerk in het gedrang brengen. Het betreft vooral:

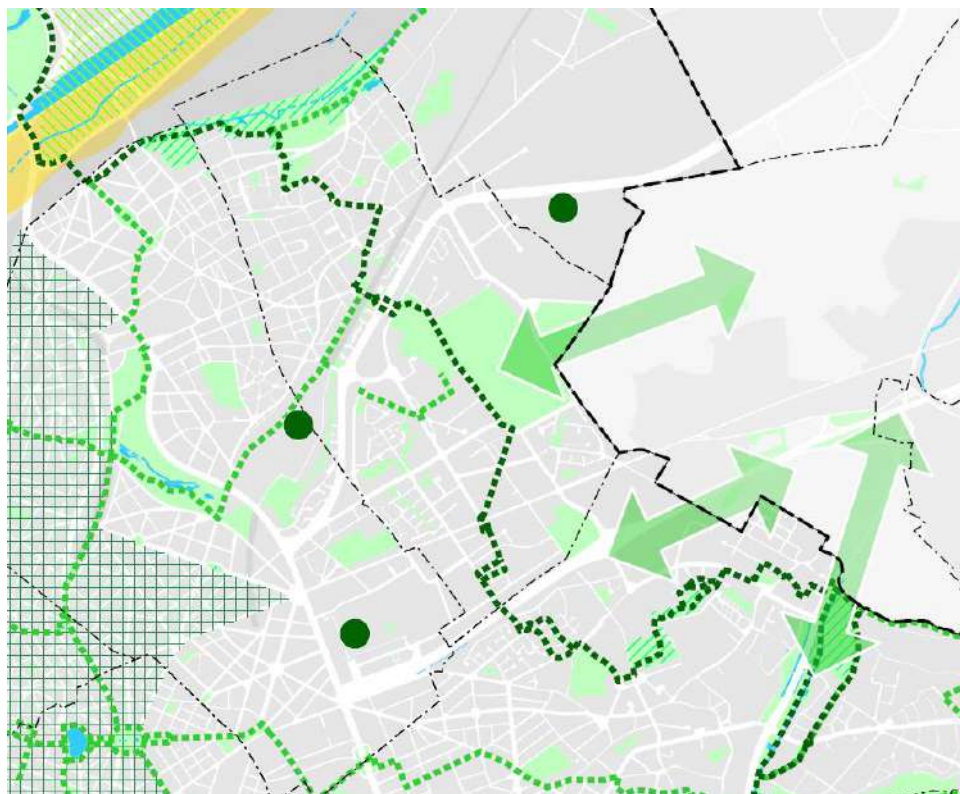
- beheersproblemen (overfrequentatie van de ruimten, maaitechnieken en maaifrequentie van zones met grassen, beperkte ontwikkeling van het kreupelhout in bossen, enz.);
- discontinuïteiten, vooral in het noorden van de gemeente waar de kwestie van de groene continuïteiten strategischer is;
- het verdwijnen van de elementen van het ecologische netwerk door de nog steeds toenemende verstedelijking van Evere.

Kaart 20: Brussels ecologisch netwerk (Leefmilieu Brussel – geodata - 2019)

De kaart van het groene en blauwe netwerk van het GPDO identificeert supragemeentelijke uitdagingen in dit verband. De volgende ecologische en landschappelijke verbindingen worden geïdentificeerd:

- Op supragewestelijke schaal worden twee landschappelijke verbindingen geïdentificeerd:
 - o Eén ter hoogte van de Defensie-site en de begraafplaats van Brussel die de vorm aanneemt van een groene corridor en de verbinding maakt met de toekomstige nieuwe wijken op de site van de Elisabethkazerne. Voor dit project moet de begraafplaats van Brussel worden opengetrokken en worden geïntegreerd in de groene wandeling;
 - o Eén ter hoogte van de E40 die overigens het voorwerp uitmaakt van het project Parkway.

Kaarten van het groene en blauwe netwerk van het GPDO (Bron: GPDO)

Acties ter bevordering van de biodiversiteit die moeten worden voortgezet

De gemeente promoot een ecologisch beheer van haar groene ruimten. Ze heeft laattijdig maaien ingevoerd in haar parken en vraagt systematisch dat in alle nieuwe projecten inheemse planten worden voorzien. Ook bomen worden regelmatig vervangen. De GemSV stelt zich ook vrijwillig op in het bevorderen van inheemse soorten bij de inrichting van de directe omgeving van bouwwerken.

Ook legt ze regels op voor de moestuinen, vooral voor wat de keuze van de plantensoorten voor de omheiningen betreft, de materialen gebruikt voor de wegen, de hoogte van de beplantingen, enz.

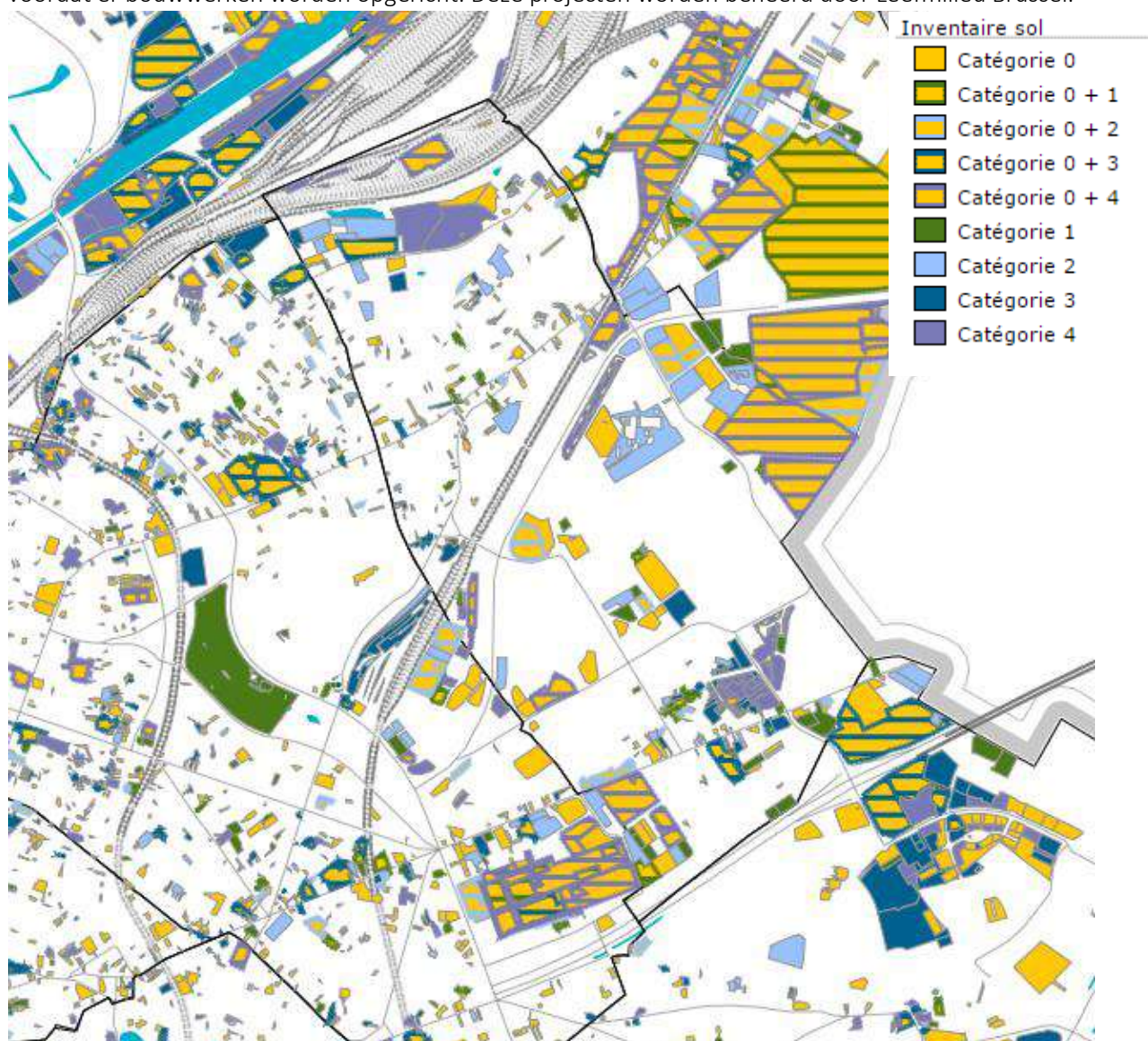
Ten slotte moedigt ze de inwoners aan om hun gevels en de stad te verfraaien met bloemen; Daarvoor wordt ieder jaar een wedstrijd georganiseerd.

Reële uitdagingen op het vlak van bodemvervuiling

Evere had in het verleden - en ook nog vandaag - activiteiten die de bodem en/of het oppervlaktewater vervuilen. Deze vervuiling vormt een risico voor de menselijke gezondheid en voor de ecosystemen.

Op het uittreksel van de kaart van de inventaris van de bodemtoestand zien we dat verschillende terreinen van de gemeente zijn ingedeeld in categorie 4 of 0+4, dat is de meest problematische categorie op het vlak van vervuiling.

In het noorden van de gemeente zijn vanwege de aanwezigheid van talrijke werkplaatsen, vooral op de binnenterreinen van huizenblokken, een aantal kleine percelen ingedeeld in categorie 3 of 4. Deze terreinen moeten dus nader worden onderzocht zodat de bodem kan worden gesaneerd voordat er bouwwerken worden opgericht. Deze projecten worden beheerd door Leefmilieu Brussel.

Beschermingsstatuten van de zones onder plantendek (Leefmilieu Brussel - Natuurplan - 2013)

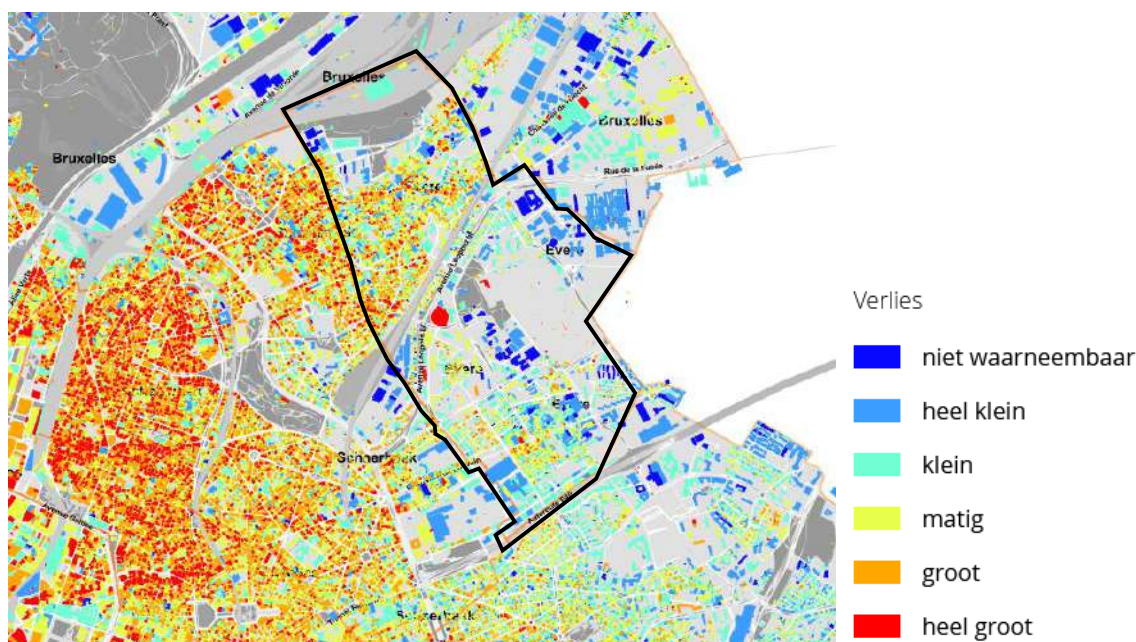
Acties ter bevordering van het energieverbruik die moeten worden voortgezet

De meest energieverbruikende sectoren zijn huisvesting (vooral verwarming), de tertiaire sector (vooral verwarming en verlichting) en vervoer (vooral het wegvervoer). Deze sectoren vertegenwoordigen respectievelijk (in 2011) 37, 33 en 26 % van het totale Brusselse energieverbruik¹⁰⁹, terwijl de industrie slechts 4 % van het energieverbruik vertegenwoordigt.

In Evere kan het energieverbruik vooral worden toegeschreven aan de woningen en het vervoer, vooral op de grote verkeersaders. Ook de tertiaire sector neemt een groot deel van het energieverbruik voor haar rekening, vooral in de tertiaire zones van de gemeente, in de bedrijventerreinen maar ook in de verschillende overheidsdiensten en voorzieningen op het grondgebied.

De omvang van het energieverbruik hangt af van verschillende factoren zoals de ouderdom van de gebouwen en vooral hun isolatieniveau, de inplantingswijze, ...

De analyse van de gewestelijke thermografische kaart van Leefmilieu Brussel bevestigt deze vaststellingen. De gebouwen die het grootste warmteverlies noteren via het dak zijn vooral gelegen in Laag-Evere en dus in de oudste wijken van de gemeente. Toch is de globale balans van Evere vrij positief in vergelijking met andere Brusselse gemeenten. Dat wordt met name verklaard door de aanwezigheid van vele recente gebouwen, door het middelhoge tot hoge sociaaleconomische niveau van de bewoners van bepaalde wijken (die eerder zullen overgaan tot renovatiewerken) en door het proactieve beleid dat wordt gevoerd door de gemeente.

Kaart van de gewestelijke thermografie (Leefmilieu Brussel - geo-data- 2019 (metingen 2008))

¹⁰⁹ Energiebalans van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest 2011 (eindrapport juni 2013), Leefmilieu Brussel.

Op het vlak van intern beleid dient benadrukt dat het gemeentebestuur van Evere een beleid voert voor de energierenovatie van de gebouwen. Dat werd in 2005 gestart met de realisatie van talrijke energieaudits: over een periode van 15 jaar werd 4.000.000 euro geïnvesteerd. Uit de recentste gegevens blijkt dat dankzij dit beleid het gasverbruik in de gebouwen van de gemeente tussen 2007 en 2016 met 27% kon worden verminderd en het elektriciteitsbeleid met 5%. Deze cijfers zullen ongetwijfeld positief geëvolueerd zijn: ongeveer 9.000 m² dakbedekking werd immers thermisch geïsoleerd, evenals ongeveer 8.000 m² vloerbedekking. Bovendien werd in totaal ongeveer 450 kWc fotovoltaïsche panelen geïnstalleerd, goed voor een elektriciteitsproductie van ongeveer 405.000 kWh (330.000 kWh zelfconsumptie).

Vanwege de oppervlakte van haar eigen vastgoedpark zal de gemeente Evere binnenkort ook deelnemen aan het PLAGÉ-programma, zoals wettelijk verplicht is in het Gewest. Renovaties zullen ongetwijfeld globaler en meer geïntegreerd moeten worden aangepakt, per site, om de doelstellingen van het Gewest te bereiken¹¹⁰.

De andere gemeentelijke acties om het energieverbruik te beperken zijn:

- Renovatiepremies voor isolatie, ventilatie en verwarming naast de premies die worden uitgereikt op gewestelijk niveau.
- Sensibilisering, met name via de website van de Consumentenruimte van het Sociaal Huis (dat werd geopend in april 2008). Deze consumentenruimte omvat een luik "Energie en water" dat met name tips geeft om minder energie te verbruiken.
- Adviesraad voor duurzame ontwikkeling die in 2007 werd opgericht.

Er dient opgemerkt dat de website van de gemeente weinig of geen informatie verstrekt over het energie- en milieubeleid van de gemeente.

Nood aan een veerkrachtig globaal klimaatbeleid

In het domein van het leefmilieu worden vooral acties ondernomen op schaal van de verschillende diensten die elk hun eigen middelen hanteren en hun eigen doelstellingen nastreven (gebouwen en wegen, beplanting, stedenbouw, duurzame ontwikkeling, Grondregie...). Het ontbreekt Evere echter nog aan een coherente totaalvisie om te komen tot een globale gemeentelijke klimaatstregie (waarin doelstellingen en acties worden gedefinieerd). Evere heeft geen Agenda 21, geen Klimaatplan en geen eco-adviseur.

¹¹⁰ Informatie van de gemeente in maart 2020.

BESTUUR

Het gemeentebestuur en zijn diensten zijn geconcentreerd in het gemeentehuis. Dit gebouw van architect R. Rousseau werd geopend in 1939. De ligging van het nieuwe gemeentehuis op de Hoedemaekerssquare kaderde in het streven van de gemeente om zich te ontwikkelen buiten haar oorspronkelijke kern, in een wijk die toen volop in expansie was. Omdat het gemeentehuis te klein werd om alle diensten te herbergen werd het begin jaren 2000 met bijna 10.000 m² uitgebreid (vandaag beslaat het alles bij elkaar 15.000m²). Dankzij deze uitbreiding konden in het gebouw ook diensten worden ondergebracht die eerder elders waren gevestigd (het OCMW, de diensten cultuur, opvoeding, sport ...). Dat bevordert de transversaliteit tussen de verschillende diensten en verbetert vooral het onthaal van de burgers.

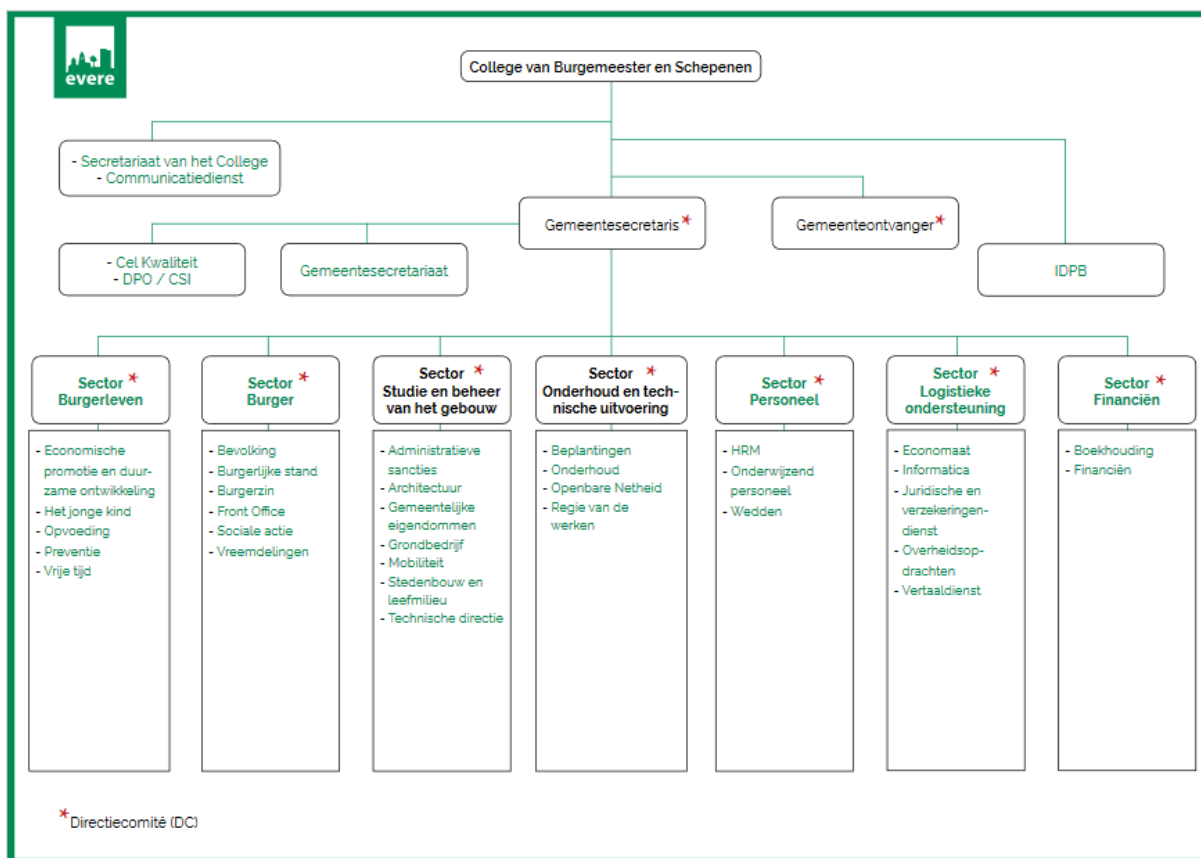
Sinds januari 2014 beschikt het gemeentebestuur over front-offices waar de burgers worden onthaald, een antwoord krijgen op hun vragen of eventueel worden doorverwezen naar de juiste dienst:

Op de site zijn nog terreinen beschikbaar voor een eventuele uitbreiding van het gemeentehuis, maar tot op heden werd daarvoor nog geen ontwerp goedgekeurd.

De organen van de gemeente: een dynamische organisatie die is geëvolueerd naar meer transversaliteit

Het gemeentebestuur is belast met de voorbereiding van de dossiers en de uitvoering van de administratieve taken. Het gemeentepersoneel staat onder de directie van de gemeentesecretaris. Enkele jaren geleden werd het gemeentebestuur volledig gereorganiseerd. Het staat nu onder toezicht van een directiecomité dat regelmatig vergadert. Dit comité garandeert een grotere transversaliteit tussen de diensten en verbetert de beslissingname.

Met het oog op een efficiënter en globaler beheer zijn de diensten van het gemeentebestuur verenigd in zes polen.

Organigram van het directiecomité van de gemeente en van de bevoegdheden per dienst (bron: gemeente Evere)

Het gemeentepersoneel bestaat uit ongeveer 566 voltijdsequivalenten (VTE's)¹¹¹. Ter vergelijking: in 1997 telde het gemeentepersoneel 452 personen of 25% meer dan in 2020. Dat verschil wordt verklaard door de personeelsaanroei als gevolg van de bevolkingsgroei en door het feit dat talrijke gemeenteklassen / gemeentescholen werden geopend. Het feit dat de politiedienst niet meer zal worden opgenomen in het gemeentepersoneel (82 personen zal een impact hebben op de waargenomen groei).

Er werden nieuwe diensten opgericht zoals de dienst duurzame ontwikkeling. Van andere diensten zal het personeel nog uitbreiden vanwege de lopende projecten in de gemeente. Dat is het geval voor het personeel van de scholen.

Sanering van de gemeentelijke financiën: een belangrijke uitdaging voor de toekomst

Een begroting bestaat uit twee delen: een gewone dienst en een buitengewone dienst. De gewone dienst omvat de courante inkomsten en uitgaven voor de werking van het gemeentebestuur. De buitengewone dienst heeft betrekking op de investeringsinkomsten en -uitgaven. De buitengewone begroting vertaalt veel meer dan de gewone begroting de beleidskeuzes die worden gemaakt: grote infrastructuurprojecten zoals scholen, sportcomplexen, wegen, ... zonder de stadsinrichting te vergeten in de ruimste betekenis van het woord. Evere is een dynamische gemeente waar tal van projecten lopen (bouw van scholen, opening van crèches, renovatie van sportvelden...).

¹¹¹ Bron: personeelsdienst van de gemeente Evere, maart 2020.

Hoewel de meeste grote projecten gesubsidieerd worden moet de gemeente nog heel wat zaken zelf financieren. Bij de bouw van de nieuwe school Cicéron bijvoorbeeld wordt 60 % ten laste genomen door het Gewest in het kader van het Schoolplan. De overige 40 % blijft voor rekening van de gemeente.

Bij gebrek aan alternatieven en tenzij een uitzonderlijke bonus kan worden genoteerd in de buitengewone begroting gaat Evere schulden aan om deze projecten te financieren. Op langere termijn weegt deze schuldenlast door op de gewone begroting.

Nadat gedurende enkele jaren een begrotingstekort werd genoteerd, staat de gemeente onder financieel toezicht van het Gewest. Dat impliceert driejarenplannen met meer voorschriften, in een poging om en deel van de begroting op orde te krijgen, maar betekent ook dat het Gewest ondanks het tekort buitengewone uitgaven toestaat voor bepaalde grote projecten.

Sinds 2014 zijn de resultaten verbeterd, wat bewijst dat de inspanningen met het Gewest hebben geloond.

De inkomsten van de gemeente zullen de komende jaren stijgen als de nieuwe woningen die worden gebouwd in het kader van de lopende projecten op de markt worden gebracht. De gemeente zal echter nog altijd voor een de volgende uitdagingen blijven staan:

- Toenemend aantal jongeren en ouder die nood hebben aan nieuwe schoolinfrastructuren en aan diensten die beantwoorden aan de vraag van ouderen;
- Een verarmende bevolking die nood heeft aan uitgaven, diensten en sociale bijstand om aan haar behoeften te voldoen;
- Modernisering van de diensten en voorzieningen om te voldoen aan de behoeften van de bevolking en de overheidsdienst, rekening houdend met de nieuwe technologieën en de eisen op het vlak van energie;
- De wil om een actieve bevolking te behouden en op te treden om de meest kwetsbare bevolking te helpen door met name vrijetijds mogelijkheden aan te bieden voor iedereen;
- Toezien op de veiligheid, de mobiliteit en de volksgezondheid, zowel door een passend beheer van de openbare ruimte als door actieve preventie van overlast;
- Klimaatuitdagingen verbonden aan het klimaatbeleid;
- Enz.

Deze uitdagingen maken duidelijk dat de nood aan budgettaire strakheid, opgelegd door het saneringsplan van de gemeente, gepaard moet gaan met de politieke wil om alle diensten te bieden die de burger mag verwachten.¹¹²

¹¹² Bron: Rapport en commentaar bij de begroting 2017, Evere, schep van Financiën

COMMUNICATIE

Gevarieerde communicatiemiddelen

"Evere Contact"

"Evere Contact" is het gemeenteblad van Evere. Het is het communicatieorgaan van de gemeente waarin de inwoners de gemeentelijke informatie terugvinden die hen interesseert (sociale werking, werking van de PWA, wedstrijd "Fleurir Evere", culturele en sportagenda's, preventie, politie...).

Het blad omvat verschillende rubrieken: "mobiliteit"; "milieu", "economie", "cultuur". Lange artikels staan er niet in. Het blad wil eerder een informatiebundel zijn zonder reclame of politieke tribune.

De gemeente beschikt over de klassieke informatieborden die zijn verspreid over het hele grondgebied. Iedereen heeft dus toegang tot informatie, ook wie niet in de gemeente woont. In het gemeentehuis staan elektronische informatieborden waarvan de informatie regelmatig wordt bijgewerkt.

Om Evere beter bekend te maken bij de andere inwoners van het Gewest of om te beschikken over een meer directe interactie met de gemeente, verspreidt ze informatiefolders en nieuwe informatietools via het internet: een website, een Facebookpagina (zie verder).

De gemeente beheert verschillende Facebook-accounts om de burgers bijna in realtime te informeren over de gemeentelijke agenda maar ook om te reageren op de actualiteit.

Een specifieke inspanning voor het onthaal van de inwoners

De gemeente Evere wil haar inwoners zo goed mogelijk onthalen en oriënteren. Daarvoor opende ze een nieuwe front-office op de 1e verdieping van het gemeentehuis. De burgers worden er beter doorverwezen naar de betrokken diensten.

Daarnaast investeert Evere ook in het onthaal van nieuwe inwoners. Ieder jaar organiseert ze in het kader van de Europese week van de lokale democratie een onthaalavond voor de nieuwe inwoners. Ze worden er ontvangen door het college, de standaarddiensten worden hen uitgelegd en ze kunnen een presentatiefilmpje van 30 minuten bekijken dat ook op de website staat.

Participatieve democratie

De gemeente bevordert burgerinspraak en bevordert die met verschillende acties:

- De wijkraden: zij informeren de burgers en geven advies over de projecten van de gemeente. Ze werken heel autonoom. De gemeente ondersteunt ze en kan logistieke steun verlenen of de tussenkomst van deskundigen organiseren. In Evere bestaan er drie wijkraden:
 - o Laag-Evere dat wordt begrensd door de Haachtsesteenweg (inbegrepen) en het Moeraske;
 - o Evere Centrum tussen de H. Dunantlaan (niet inbegrepen) en de Haachtsesteenweg (niet inbegrepen);
 - o Hoog-Evere tussen de E40 en de H. Dunantlaan (inbegrepen, net als de Zaventemstraat).

- De adviesraden: in Evere bestaan verschillende adviesraden waarin verschillende onderwerpen inzake de ontwikkeling of specifieke bevolkingsgroepen van de gemeente aan bod komen. De burgers en vzw's kunnen er worden gehoord en voorstellen doen over de volgende thema's:
 - o Adviesraad mobiliteit
 - o Adviesraad voor senioren (te hernemen)
 - o Adviesraad voor personen met een handicap
 - o Adviesraad voor solidariteit tussen de volkeren
 - o Gemeentelijke onthaalcommissie
 - o Overlegcomité gemeente - OCMW

Bovendien wil de gemeente binnenkort een burgerparticipatieorgaan oprichten.

FASE 2: BEPALING VAN DE DOELSTELLINGEN

PIJLER 1 – NAAR EEN AFGEMETEN VERSTEDELIJING

De gemeente Evere kende de laatste jaren een grote demografische groei. In de periode tussen 2000 en 2019 steeg het aantal inwoners van 31 500 naar 41 763 . De huidige verstedelijking (projecten gestart of vergunning aangevraagd vóór 2020) zal tegen 2025 nog ongeveer 2100 nieuwe woningen voorzien voor ongeveer 4800 nieuwe bewoners (die van het project Josaphat niet meegerekend). Deze vaststelling wordt gestaafd door de bevolkingsprojecties van het BiSA dat voor 2025 in Evere 45.700 inwoners verwacht. Op 25 jaar tijd zal de bevolking dus met 45% zijn toegenomen en zullen er onmiskenbaar nieuwe behoeften moeten worden ingevuld met een steeds beperktere grondreserve.

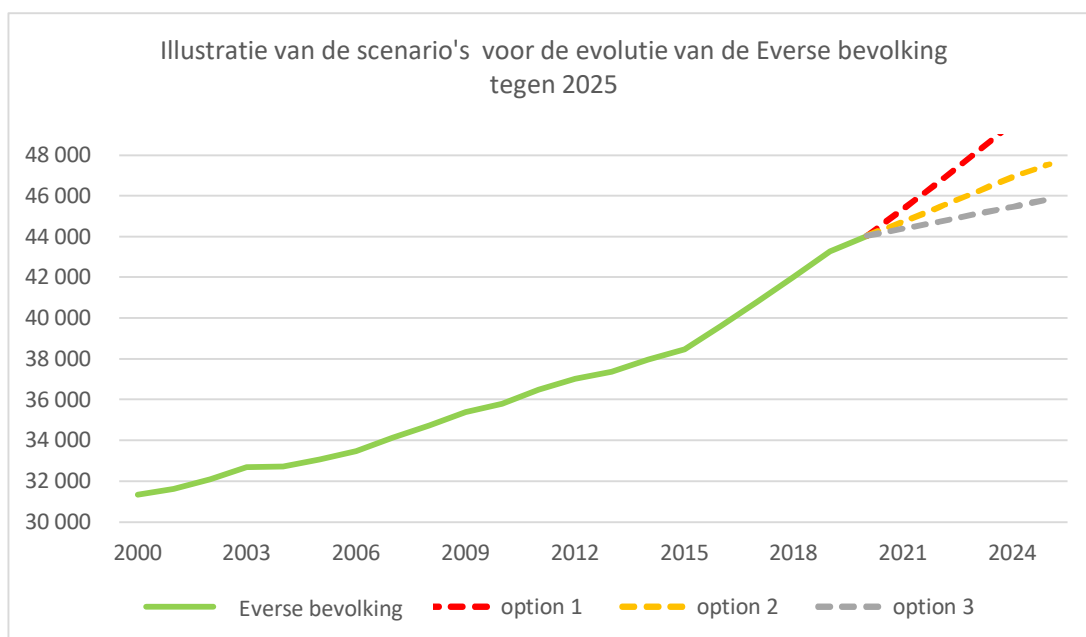
Drie opties kunnen worden beschouwd om het toekomstige gebruik van de nog beschikbare gronden op het gemeentelijke grondgebied te omkaderen. Al deze opties kenmerken een ander beleid, gaande van:

- een verregaande verdichting en 'alles voor huisvesting' (optie 1): verstedelijking van alle nog beschikbare gronden voor huisvesting, hogere gemiddelde bouwprofielen (ophoging, mogelijk ontstaan van torens, enz.), verstedelijking van bepaalde binnenterreinen van huizenblokken en van de grote beschikbare gemeentelijke gronden, reconversie van de administratiegebieden en van de OGSO's, enz.
- tot een aanzienlijke vertraging van de verdichting (optie 3): verstedelijking beperkt tot de gronden aan de straatkant, beperking van de bouwprofielen tot dominante grootte in Evere (geen verhoging of overstekken in het bijzonder), verbod om de binnenterreinen van huizenblokken te verstedelijken, behoud van grote openbare gronden voor voorzieningen, afgemeten reconversie van de administratiegebieden en de OGSO's met behoud van gemengdheid;
- over een afgemeten en houdbaar verdichtingsbeleid (optie 2): verstedelijking van de gronden aan de straatkant en van enkele binnenterreinen van huizenblokken waar dat mogelijk wordt geacht, behoud van grote openbare terreinen voor voorzieningen, bouwprofielen en verdichting bepaald volgens de context om de duurzaamheid ervan te garanderen (met name volgens de bereikbaarheid met het openbaar vervoer, de nabijheid van winkels, uitrusting en plaatselijke diensten, het type stedelijk weefsel ten opzichte van de aangrenzende bouwprofielen, de breedte van de weg, enz.), waardoor hogere opkomst of bouwprofielen mogelijk worden, maar op een beredeneerde en gerichte manier, beredeneerde reconversie van administratieve zones en ZEMU's met behoud van een mix, waarbij het gebruik van de bestaande gebouwen wordt verbeterd.

Ter illustratie van deze opties werd voor elk van hen het te verwachten bijkomend aantal inwoners geraamd. Deze cijfers moeten worden beschouwd als een tendens en niet als een exact becijferde projectie. Ze zijn immers gebaseerd op hypothesen en lang niet alle parameters die een bouwproject kenmerken werden in aanmerking genomen¹¹³.

¹¹³ De volgende berekeningsmethode werd gebruikt: de beschikbare grond werd ingedeeld in :

- o o Terreinen aan de straatkant (hoeken niet meegerekend);
- o hoekpercelen aan de straatkant

De gemeente koos voor optie 2: afgemeten verstedelijking door zuinig om te springen met de grondreserves.

Deze optie impliceert de realisatie van drie doelstellingen:

- 1. Zuinig omspringen met de beschikbare gronden**
- 2.** Herwaardering van de bestaande gebouwen.
- 3.** Opvolging en omkadering van de verstedelijking.

DOELSTELLING 1: Zuinig omspringen met de beschikbare gronden

Evere is in het Brussels Gewest de gemeente waar de bevolking de laatste decennia het sterkst is toegenomen. Ze zag zich dan ook genoodzaakt om op exponentiële wijze haar grondreserves, en dan vooral openbare gronden, aan te spreken voor de bouw van talrijke woningen. (zie hoofdstukken Bevolking en huisvesting en Territoriale Ontwikkeling van de diagnose).

Het gevolg is dat er steeds minder terreinen resten die in aanmerking komen voor verstedelijking. De bestaande middelen benutten voordat onbebouwde terreinen bouwrijp worden gemaakt is nodig

o Binnenstadblokken (nog steeds bereikbaar vanaf de straat);

o Grote openbare gebieden;

Voor elk van deze categorieën werd de voetafdruk van toekomstige constructies bepaald door de breedte van de kavels te vermenigvuldigen met de maximale diepte van een woningbouwconstructie (15 meter);

Deze voetafdruk werd vervolgens vermenigvuldigd met het gemiddelde aantal verdiepingen van het gebouw naargelang de optie (gemiddeld R+2 voor optie 3, gemiddeld R+3 voor optie 2 of gemiddeld R+4 voor optie 1) om de vloeroppervlakte van de woningen voor elke categorie te verkrijgen.

Het verkregen resultaat werd gedeeld door 40 (de gemiddelde oppervlakte per inwoner) om een schatting van het aantal inwoners te maken.

opdat Evere zich in de toekomst nog verder zou kunnen ontwikkelen (zie doelstelling 2 van deze pijler). Naast het proces van omschakeling en renovatie van de gebouwen, moet ook een hiërarchie worden vastgelegd in de verstedelijkingsprioriteiten van onbebouwde terreinen. Zo kunnen de gemeentelijke en gewestelijke doelstellingen op het vlak van verdichting worden voortgezet en kan de continuïteit van de bebouwing worden gegarandeerd met respect voor de leefomgeving en de behoeften van de inwoners van Evere.

Ongeacht de wijk moet de verdichting van terreinen in hollen kiezen prioriteit zijn. Andere verstedelijkingsprocessen (verhoging, verstedelijking van de binnenterreinen van huizenblokken ...) kunnen worden vooropgesteld in zones die als 'verdichtbaar' zijn geïdentificeerd (nabijheid van structurerende openbaarvervoersassen).

Bovendien moet erop worden toegezien dat de doelstellingen inzake verstedelijking en woningbouw geen nieuwe monofunctionele woongebieden creëren maar integendeel bijdragen tot de lokale economische ontwikkeling, de gepaste voorzieningen in de wijken en de kwaliteit van hun leefomgeving en aantrekkelijkheid. Daarvoor:

- moet er bij het ontwerp van nieuwe projecten worden gestreefd naar gemengdheid, zowel op het vlak van economie als op het vlak van woningen (sociale woningen, geconventioneerde woningen, gegroepeerde woningen, van verschillende groottes ...) en van voorzieningen, vooral in gebieden die niet voor huisvesting waren bestemd (ondernemingsgebied in een stedelijke omgeving, administratiegebied ...);
- moeten enkele openbare terreinen worden gevrijwaard opdat de gemeente later nog zou kunnen beantwoorden aan de behoeften van een toenemende bevolking.
- moeten de projecten en de territoriale ontwikkeling worden opgevat volgens de principes van de buurstad en de korte afstanden (om de zachte mobiliteit te bevorderen);
- moet de verdichting gepaard gaan met maatregelen om het openbaar comfort te verbeteren en bovendien gericht zijn op sociale en functionele gemengdheid en de verbetering van de openbare en de groene ruimten (zie ook pijler 3 hierna).

Ten slotte zijn bepaalde zones op het grondgebied bestemd voor een strategische ontwikkeling op gemeentelijke maar ook gewestelijke schaal (zone "Reyers", zone "Josaphat", zone "Bordet", zone "Defensie" en omgeving, Leopold III-laan, enz.). Aan deze zones moet bijzondere aandacht worden besteed opdat hun ontwikkeling zou overeenstemmen met de aangegeven strategieën.

- 1 – Voorrang geven aan de verdichting van terreinen in holle kiezén (TP1, O3¹¹⁴).
- 2 – Streven naar geméngdheid van de projecten en de wijken (volgens de principes van een stad van korte afstanden) (TP3, TP5, TP6, O2, O28, O36, GL1, GL2, GL3).
- 3 – Nadenken over de verstedelijking van de binnenterreinen van huizenblokken en van de terreinen met een lage bouwdichtheid (TP2, O36, GL4).
- 4 – Andere verdichtingsprocessen bevorderen in zones met een goede bereikbaarheid en dit proces begeleiden om het houdbaar te maken (TP1, O28, O36).
- 5 – Opvolgen wat er gebeurt met de strategische gebieden, namelijk de polen Bordet en Defensie, Reyers, Josaphat en Schaarbeek-Vorming (TP1, O28, O36, O37, GL2, GL21).

DOELSTELLING 2: Herwaardering van het gebruik van bestaande gebouwen

Behalve over onbebouwde terreinen beschikt de gemeente Evere ook over een groot potentieel aan bestaande gebouwen die kunnen worden omgeschakeld, opgedeeld, enz. In Evere werden of worden tal van kantoorgebouwen en productieactiviteiten omgeschakeld. Dat resulteerde al in enkele honderden woningen. Ook andere functies kunnen in aanmerking worden genomen (zoals economische en productieve activiteiten, scholen of andere voorzieningen).

De herwaardering van deze bestaande gebouwen, ongeacht hun oorspronkelijke functie en bestemming (kantoor, bedrijf, detailhandel, huisvesting, enz.), is onmiskenbaar een troef voor de gemeente maar moet doordacht worden aangepakt. De gemeente moet bijvoorbeeld bepalen welke gebieden van het grondgebied en/of welk type herwaarderingprojecten ze wil aanmoedigen. De Gemeente pleit ook voor een "gemengde" verbouwing van gebouwen om zo deel te nemen aan het concept van de korte-afstandsstad en de stedelijke mix.

Evere wil immers niet uitsluitend een residentiële gemeente zijn maar ook economische activiteiten kunnen aanbieden op haar grondgebied. Ze moet dus bepalen welke economische gebieden ze wil behouden en waar ze een zekere geméngdheid wil ontwikkelen. Deze gebieden kunnen worden geïdentificeerd aan de hand van verschillende criteria: reglementaire (geméngdheid voorzien in het GBP), geografische (bereikbaarheid) en stedenbouwkundige (verdichting mogelijk zonder de economische functie in het gedrang te brengen, activiteiten die geen hinder veroorzaken, mogelijke integratie in een bestaand en bewoond stadsweefsel ...).

Het Everse grondgebied omvat een aantal economische gebieden in volle ontwikkeling waarvan de toekomst goed moet worden omkaderd:

¹¹⁴ Voor elke doelstelling en strategie zijn operationele maatregelen voorzien. Zij worden beschreven in fase 3 van het GemOP. Er zijn 3 soorten maatregelen:

1. Zij vallen onder de definitie van Territoriaal Project: TP
2. Zij bestaan uit een Gedragslijn: GL
3. Zij bestaan uit een concrete Operatie: O

De referenties tussen haakjes bij elke strategie hebben betrekking op deze maatregelen. Ze beschrijven het type (TP, GL of O) en geven de cijferreferentie van de maatregelen zoals ze zijn opgenomen in fase 3.

- De OGSO's die worden beschouwd als bevoorrechte gebieden voor de economische ontwikkeling van het GPDO, gericht op de oriëntatie van de stedelijke ontwikkeling en het behoud van economische activiteiten en op woningproductie.
- Leegstaande en verouderde kantoorgebouwen in vooral de administratiegebieden waarvan de omschakeling tot woningen en voorzieningen moet worden omkaderd om het monofunctionele karakter van deze gebieden te verzachten zonder er evenwel 100 % woongebieden van te maken.

Daarnaast gaat de gemeente sinds enkele jaren, maar nog punctueel, over tot de opdeling van eengezinswoningen. Hier komt het erop aan om het voluntaristische beleid van de gemeente voort te zetten en ervoor te zorgen dat het wordt aangepast aan de territoriale kenmerken (zie doelstelling 1 van deze pijler) en aan de nieuwe sociologische configuraties (nieuw samengestelde gezinnen, ouderen die bij hun kinderen wonen ...).

1 – De reconversies van economische activiteiten rationeel aanpakken en functionele gemengdheid nastreven met het oog op een 'stad van korte afstanden' (TP4, TP5, TP6, O2, GL1, GL3, GL21, GL22).

2 – De opknapping van leegstaande en/of ongezonde gebouwen aanmoedigen om een optimale bezetting te verkrijgen en functionele gemengdheid nastreven met het oog op een 'stad van korte afstanden' (TP4, TP6, O19, O36, GL13, GL21, GL22, GL36).

3 – De opdeling van eengezinswoningen goed omkaderen (TP1, GL3, GL7, GL9).

DOELSTELLING 3: Opvolging en omkadering van de verstedelijking

Om te kunnen beantwoorden aan de doelstellingen 1 en 2 van deze pijler moet de gemeente de evolutie van de verstedelijking op haar grondgebied goed opvolgen en omkaderen.

De gemeente monitort al de vergunningen voor woningen op haar grondgebied. Deze actie, gekoppeld aan de verschillende acties van het Gewest (Monitoring, coördinatie tussen de actoren, renovatiepremies, leegstaande woningen, enz.) moet worden voortgezet en de gemeente en het Gewest moeten nauwer samenwerken om vraag en aanbod aan elkaar te linken en een globaal en coherent beeld te krijgen van de vele huisvestingsprojecten in Evere.

De opeenstapeling van talloze plannen op het grondgebied van de gemeente leidt tot verwarring tussen de uitdagingen die moeten worden aangegaan. Sommige BBP's beantwoorden niet meer aan de doelstellingen van het GemOP. Ze zouden moeten worden opgeheven om de normen op het grondgebied te rationaliseren en alle onnodige hindernissen voor een behoorlijk project weg te werken.

Overigens is bijna de helft van de beschikbare gemeentelijke gronden eigendom van een overheidsinstelling (45%) en is twee derde van deze openbare gronden rechtstreeks eigendom van de gemeente Evere. De gemeente heeft dus een aanzienlijke grondreserve en heeft er alle belang bij om de kenmerken daarvan te kennen zodat ze zo efficiënt mogelijk kunnen worden gebruikt.

- 1 – Het Huisvestingsobservatorium voortzetten in samenwerking met de gewestelijke diensten (GL5, GL7, GL9, GL10, GL11, GL32, GL36).
- 2 – BBP's opheffen die niet meer beantwoorden aan de doelstellingen (O1).
- 3 – Een evaluatierooster opmaken voor de openbare gronden (GL1, GL2, GL11, TP1, TP3).

PIJLER 2 - DE STRIJD TEGEN DE ARMOEDE EN DE SOCIAAL-RUIMTELIJKE DUALITEIT VAN EVERE

Het imago van Evere als middenklassegemeente is de laatste twintig jaar enigszins veranderd. Het gemiddelde inkomen per inwoner ligt tegenwoordig iets onder het gewestelijke gemiddelde (13.279€/inwoner voor Evere tegenover 13.831€/inwoner voor het Brussels Gewest)¹¹⁵. Ook de welvaartsindex is sinds 1997 met bijna 25% gedaald. Eén kind op drie in Evere wordt geboren in een gezin dat geen inkomen heeft uit arbeid¹¹⁶. De verarming van de inwoners van de gemeente is echter heel heterogeen:

- De Consciencewijk, vroeger boven het gemeentelijke gemiddelde en de rijkste wijk van Evere, ligt vandaag zowel op het vlak van inkomen als op het vlak van welvaartsindex onder het gemiddelde. Het profiel is vandaag vergelijkbaar met dat van de Vredewijk. Het noorden van de gemeente trekt heel wat mensen aan uit de wijken van de arme sikkels van Brussel waar de levensstandaard verhoogd is.
- De wijken Paduwa en Leopold III kenden een omgekeerde evolutie: waar ze in 1997 nog onder het gemeentelijke gemiddelde zaten, zijn ze vandaag de rijkste wijken van de gemeente (met name als gevolg van de ontwikkelingen in de H. Dunantlaan).

Het zuiden van de gemeente benadert daardoor het sociaaleconomische profiel van de meer gegoede wijken in het zuidwesten van Brussel terwijl het profiel van het noorden eerder aansluit bij dat van de arme sikkels van Brussel (het gebied rond het Kanaal).

De gemiddelde werkloosheidsgraad in de gemeente is met 17% iets lager dan het gewestelijke gemiddelde van 17,4%¹¹⁷. De verdeling van de werkloosheid vertoont echter grote verschillen als gevolg van deze sociaal-ruimtelijke dualiteit: in sommige delen van de wijken Paduwa en Leopold III is de werkloosheidsgraad niet hoger dan 10% terwijl in andere delen 52 % van de totale actieve bevolking werkloos is (vooral in de sociale woonwijken).

Naast deze verarming is ook de demografische structuur van de Everse bevolking geëvolueerd: de bevolking van Evere wordt jonger door de komst van jonge gezinnen met kinderen en het aantal senioren neemt toe als gevolg van de vergrijzing en de opening van nieuwe rusthuizen. De gemiddelde gezinsgrootte neemt toe en toont eveneens aan dat de bevolking steeds meer uit gezinnen bestaat¹¹⁸. In het woningpark van Evere zien we echter dat kleine en grote woningen (met meer dan twee slaapkamers) ondervertegenwoordigd zijn, wat niet strookt met de nieuwe behoeften van de gemeente. Ook het aanbod aan alternatieve huisvestingsstructuren (medehuur, kangoeroewoning ...) voldoet nog altijd niet aan de huidige vraag en de economische capaciteiten van sommige inwoners. Hier staat de gemeente voor een dubbele uitdaging: het woningpark aanpassen aan de behoefte van alle inwoners en zorgen voor geschikte huisvesting voor senioren, jongeren en kwetsbare personen.

¹¹⁵ Gegevens voor het inkomensjaar 2015 – Bron: BISA (FOD Economie – Statistics Belgium – Fiscale statistiek van de inkomens)

¹¹⁶ Bron: BISA - Wijkmonitoring (2015) en Observatorium voor Gezondheid en Welzijn (2009).

¹¹⁷ Bron: BISA – Kerncijfers per gemeente gepubliceerd in 2019 (gegevens van 2017)

¹¹⁸ Bron: BISA – Wijkmonitoring: voor het detail van de cijfers, zie het deel Diagnose.

Op basis van deze vaststellingen kunnen we de volgende doelstellingen bepalen:

1. Het woningpark aanpassen aan de behoeften van alle inwoners van Evere
2. De sociale wijken ontsluiten en de sociale gemengdheid opvoeren
3. De sociale cohesie bevorderen

DOELSTELLING 1: Het woningpark aanpassen aan de behoeften van alle inwoners van Evere

Het woningpark werd aanzienlijk uitgebreid. Hoewel het consequent is en ondanks het voluntaristische beleid dat de gemeente enkele jaren geleden is gestart om het aanbod te diversifiëren, is het Everse woningpark nog altijd niet aangepast aan de diversiteit van de behoeften. Kwalitatief gezien is het overvloedige woningaanbod nog altijd niet voldoende gediversifieerd om aan alle behoeften te beantwoorden: de meeste woningen hebben 1 of 2 slaapkamers terwijl de gemiddelde gezinsgrootte in Evere significant toeneemt, vooral in bepaalde wijken, en de behoeften veranderen naargelang de sociologische evolutie van de gezinnen (nieuw samengestelde gezinnen, vraag naar medehuur, enz.).

Het sociale woningpark is omvangrijk: de gemeente bouwt en bezit meer sociale woningen dan het gewestelijke gemiddelde. Ze beantwoordt daarmee nu al aan de doelstellingen van het nieuwe GPDO. Toch ligt het aantal gezinnen dat op de wachtlijst voor een sociale woning staat nauwelijks onder het gewestelijke gemiddelde, namelijk 5,5% van de bevolking (tegenover 7% in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest)¹¹⁹. Het sociaal woningpark is grotendeels gegroepeerd in sociale wijken die het grondgebied polariseren. Het bestaat hoofdzakelijk uit woningen met twee of drie slaapkamers terwijl er in Evere vooral vraag is naar grote woningen (met meer dan drie slaapkamers). De wachttijd voor een grote sociale woning wordt in Evere geraamd op tien jaar, tegenover zeven à acht jaar voor een middelgrote woning. Bovendien blijft het aanbod aan alternatieven voor traditionele sociale woningen of woningen die voldoen aan andere behoeften (bijvoorbeeld transitwoningen of projecten van het type Community Land Trust) beperkt of financieel ontoegankelijk voor bepaalde groepen. Het aantal rusthuizen bijvoorbeeld neemt voortdurend toe (recent werden er vijf nieuwe rust- en verzorgingstehuizen gebouwd) maar ze worden als van "te hoge standing" beschouwd en zijn dus moeilijk toegankelijk voor mensen met beperkte economische middelen. Alternatieven voor bejaardentehuizen en verzorgingscentra zijn in de gemeente bijzonder schaars.

Daarom is het van kapitaal belang om te blijven ijveren voor meer evenwicht tussen het aanbod en de vraag naar verschillende woningtypes, d.w.z. een evenwicht in grootte en type (kleine/middelgrote/grote, nieuwe/oude appartementsgebouwen/eengezinswoningen voor kopen/huren...) en de ontwikkeling op te volgen van de niet-klassieke behoeften zoals medehuur, intergenerationele woningen (kangoerewoningen, studentenwoningen en serviceresidenties in één gebouw ...), enz. om na te gaan of de privémarkt daaraan beantwoordt of dat overheidsinmenging vereist is. De noodzaak om "betaalbare volkshuisvesting" te produceren is een permanent na te streven doel.

¹¹⁹ BISA - Wijkmonitoring, cijfers 2011

Ook de kwestie van renovatie en energieprestatie van de woningen is een belangrijk element van deze doelstelling. De gemeente zal haar actie op het vlak van informatie en financiële ondersteuning (premie) voortzetten, vooral in de zones die zijn opgenomen in het nieuwe besluit over de zones voor stedelijke herwaardering (2020).

Tenslotte zal het mobiliseren en betrekken van de bevolking vóór de projecten, met inbegrip van huisvestingsprojecten, zowel voor het ontwerp van de projecten als voor het latere beheer van de gebouwen, de omgeving, de tuinen, de uitrusting... het mogelijk maken een programma te hebben dat beter beantwoordt aan de behoeften van de toekomstige bewoners en hen verantwoordelijk te maken voor het beheer (met toezicht), hetgeen ook een beter respect voor de hun ter beschikking gestelde eigendommen zal garanderen (cf. bijvoorbeeld voor gegroepeerde huisvesting).

1 - Zorgen voor evenwicht tussen de verschillende woningtypes (, GL7, GL8, GL9, GL10, GL11, GL12, GL36)

2 - De ontwikkeling opvolgen van niet-klassieke woningen (GL10, GL36).

3 – De realisatie van woningen met andere middelen dan nieuwbouw omkaderen (TP1, TP2, O2, GL7, GL9, GL11).

4 – Constructies bevorderen met een groot aandeel aan verbouwbare oppervlakken (moduleerbare woningen, verbouwbare parkings, kantoren die kunnen worden omgeschakeld naar woningen). (GL8, GL9, GL10, GL11, GL21, GL36).

DOELSTELLING 2: De sociale wijken ontsluiten en de sociale gemengdheid opvoeren

De sociale woningen zijn op het grondgebied van de gemeente niet erg homogeen verdeeld over de wijken. Ze zijn grotendeels geconcentreerd in sociale wijken en dus afgesloten van de rest van de gemeente en vaak ook van de buurtdiensten of buurtwinkels. Deze wijken hebben daardoor een zeer monofunctioneel karakter. Er dient echter opgemerkt dat deze wijken meestal veel groen bevatten, over wijkhuizen beschikken en in de buurt liggen van gemeentelijke scholen. Soms ook zijn deze scholen in de wijk zelf ingeplant (de school Clair Vivre heeft bijvoorbeeld een bijgebouw in Germinal en in de Zaventemstraat wordt een nieuwe school gebouwd).

Er zouden maatregelen moeten worden genomen om enerzijds een betere verdeling te garanderen van de toekomstige sociale en daarmee gelijkgestelde woningen die worden gecreëerd en anderzijds de bestaande sociale wijken te ontsluiten.

Tegelijkertijd zal het echter noodzakelijk zijn een globaal beleid te voeren ter ondersteuning van de kwetsbare bevolkingsgroepen, ten einde hen uit hun precaire situatie te halen en hen een sociale opklimming te bieden. In die zin vormt de reeds genoemde doelstelling van handhaving van de produktieve activiteiten en de plaatselijke economie in de OGSO en andere omschakelingsgebieden een potentiële hefboom in het kader van een doelstelling van sociale opleving en activering van de bevolking (werkgelegenheid, toegankelijke diensten, enz.).

- 1 – Het beleid voor een betere geografische verdeling van de sociale en daarmee gelijkgestelde woningen voortzetten (GL4, GL9, GL11, GL12, GL36)
- 2 - De sociale wijken openen naar de rest van de gemeente (TP3, TP5, TP6, GL4, GL17, GL29).
- 3 - De inplanting bevorderen van buurtwinkels en buurtdiensten in de sociale wijken of in de buurt ervan (TP3, TP6, O8, O11, O12, O13, O14, O18, O20, GL4, GL8, GL9, GL10, GL11, GL16, GL17, GL18, GL19, GL24, GL25)

DOELSTELLING 3: De sociale cohesie bevorderen

Buiten de sociale wijken is ook het hele gemeentelijke grondgebied onderhevig aan verarming en aan een sociale kloof tussen noord en zuid die nog steeds lijkt toe te nemen. Het wordt dan ook steeds moeilijker, maar ook steeds belangrijker, om de inclusie en de sociale cohesie te garanderen.

De gemeente moet zich inzetten voor bepaalde kwetsbare bevolkingsgroepen: alleenstaande individuen (ouders of kinderen), PBM en personen met een handicap, vreemdelingen, senioren en jongeren, vooral laag- of niet-geschoolde jongeren, en werkzoekenden.

Alleenstaande ouders - single, huisvrouwen of van vreemde origine - zijn vragende partij voor ontmoetings- en uitwisselingsruimten die hen helpen om uit hun isolement te treden. In Evere bestaat momenteel geen enkele structuur die aan die behoefte voldoet.

Een groot deel van de Everse bevolking is van buitenlandse origine. Deze bevolkingsgroep is ongelijk verdeeld over het grondgebied: de wijken Paduwa en Leopold III (met name in de buurt van de NAVO, de as Optimisme-Dunant, Bordet en Genèvestraat) zijn zeer gegeerd bij de Europeanen van het Europa van de 15 en bij een uitgebreide Indische gemeenschap. De meeste personen van Noord-Afrikaanse en Subsaharische origine wonen in de Vredewijk. De cohabitatie van deze verschillende gemeenschappen en de integratie ervan in het lokale leven zijn een belangrijke uitdaging voor de komende jaren.

Wat de senioren en de jongeren betreft bedroeg de economische afhankelijkheidscoëfficiënt 2013 in Evere meer dan 64 %, dat is 12 procent hoger dan het gewestelijke gemiddelde. Een groot deel van de bevolking is dus economisch afhankelijk en heeft specifieke noden waarop een antwoord moet worden gevonden¹²⁰.

De gemeente voert de laatste jaren een dynamisch tewerkstellingsbeleid. In 2015 werden er bijvoorbeeld jobhuizen opgericht. Ook in de werkloosheid zijn er grote verschillen op het grondgebied, met een steeds grotere kloof tussen de noordelijke en de zuidelijke wijken en met de sociale wijken. Ook de profielen van de werkzoekenden verschillen sterk: de werkloosheidsgraad bij de vrouwen en de jongeren onder de 25 jaar is in Evere hoger dan het gemiddelde in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest, net als de verhouding laaggediplomeerden of mensen zonder diploma. De gemeente moet haar beleid dus voortzetten en intensiveren door te streven naar een zo goed mogelijke integratie van de meest kwetsbare bevolkingsgroepen op de arbeidsmarkt, vooral van ongeschoolde jongeren en langdurig werkzoekenden en alleenstaande ouders.

¹²⁰ Bron: BISA - Wijkmonitoring (gegevens 2013)

De kwestie van de participatie van de burgers, die in het kader van doelstelling 4 van zwaartepunt 3 (hieronder) wordt uitgewerkt, vormt eveneens een belangrijke hefboom voor de sociale cohesie: door de bevolking (verenigingen en burgers) te interesseren en te betrekken bij de projecten die op wijkniveau worden ontwikkeld, kan de sociale cohesie in feite worden versterkt.

1 – Het isolement van alleenstaande ouders, minderjarigen en ouderen doorbreken (TP3, TP6, O8, O11, O12, O13, O14, O18, O20, GL4, GL8, GL9, GL10, GL11, GL16, GL17, GL18, GL19, GL24, GL25, GL35).

2 – Het terugplooiën op de eigen gemeenschap bestrijden (O8, O11, O14, O16, GL4, GL8, GL10, GL11, GL24, GL26, GL29, GL34).

3 – Ervoor zorgen dat diensten, woningen en openbare voorzieningen goed toegankelijk zijn voor PBM (O8, GL1, GL6, GL17, GL29).

4 – Ervoor zorgen dat jongeren zich thuis voelen in hun omgeving (O9, O10, O11, O19, O20, O34, GL14, GL16, GL17).

5 – De diensten en acties afstemmen op de kwetsbare bevolkingsgroepen (TP3, O8, O9, O12, O13, O14, O18, O20, GL16, GL17, GL18, GL19, GL25, GL27, GL29, GL35)

6 – Het huisvestingsaanbod voor senioren aanpassen aan de lokale vraag (GL10, GL35, GL36).

7 – Ongeschoolde jongeren en langdurig werklozen helpen bij het zoeken naar werk (O19, O20, GL20).

8 – Aangepaste kinderopvangoplossingen aanbieden voor alleenstaande ouders (O12, O13).

PIJLER 3 - DE KWALITEIT VAN HET EVERSE LEVENSKADER HANDHAVEN

Evere is een mooie, groene gemeente met veel voorzieningen en een gediversifieerd architecturaal weefsel. Er heerst een zekere gezelligheid die zeer wordt gewaardeerd door de inwoners. Het behoud van de kwaliteit van deze leefomgeving hangt af van het beheer en de rationele ontwikkeling van de open ruimten - verhard of "groen" - en van de bebouwing, maar ook van een aanbod aan voldoende en kwaliteitsvolle openbare voorzieningen (scholen, sportieve en culturele voorzieningen ...).

Gelet op de demografische groeiverwachtingen en het snelle bouwritme kan de verdichting de kwaliteit van de leefomgeving van de inwoners en de gezelligheid in het gedrang brengen. Openbare ruimten, parken en voorzieningen kunnen verzadigd worden als ze niet worden ontwikkeld naarmate er meer inwoners bijkomen. Openbare ruimten, en vooral dan groene ruimten, worden sowieso al bedreigd door een toenemende verdichting. De eerste hefboom voor verdichting in de gemeente is immers nieuwbouw op onbebouwde terreinen.

Om de kwaliteit van de leefomgeving van de inwoners te vrijwaren is het dus zaak om het aanbod aan buurtvoorzieningen en buurtdiensten, groene, sportieve, ludieke en culturele netwerken te versterken:

- kwantitatief: behoud of verhoging van de grondinname van de openbare ruimten en groene ruimten, verrijking, in de dichte en verharde wijken, van zoveel mogelijk natuurlijke elementen: grasvelden, bomen, beplantingen, bouw van nieuwe voorzieningen ...
- kwalitatief: netheid, ontwikkeling van de gebruiksmogelijkheden van de openbare en groene ruimten (recreatie, sport, ontmoetingen, ...), herwaardering van de open ruimten (verlichting, harmonieus stadsmeubilair, duurzame materialen...), diversiteit en kwaliteit van het aanbod aan voorzieningen ...

Op basis van deze vaststellingen kunnen we de volgende doelstellingen bepalen:

1. De kwaliteit van de bebouwing, het erfgoed en de openbare ruimte vrijwaren
2. De acties ten gunste van de ontwikkeling van openbare voorzieningen voortzetten en een behoorlijk kwaliteitsniveau garanderen
3. Het groene netwerk van de gemeente vrijwaren en verbeteren
4. De gezelligheid behouden die wordt gewaardeerd door de inwoners

DOELSTELLING 1: De kwaliteit van de bebouwing, het erfgoed en de openbare ruimte vrijwaren

De Everse bebouwing wordt gekenmerkt door architecturale en stedelijke diversiteit en een veel aandacht voor openbare ruimten. De kwaliteit van de bebouwing, het erfgoed en de openbare ruimte wordt echter bedreigd door de snelle verdichtingsdynamiek van de gemeente. De gemeente ondernam recent acties om de verloedering van de bebouwing te bestrijden maar ook om

kwaliteitseisen te stellen bij bouwprojecten en bij de inrichting van de openbare ruimte. Bedoeling is om haar uitzonderlijke goederen te herwaarderden, met name door een GemSV goed te keuren maar ook door wedstrijden te organiseren voor grootschalige gemeentelijke projecten. Andere inspanningen die al werden geleverd, zoals de strijd tegen leegstaande of verwaarloosde gebouwen, moeten eveneens worden voortgezet.

Het Gewest identificeerde een verfraaiings- en herwaarderingsperimeter van het erfgoed die deels ook het Everse grondgebied dekt. Onder meer de Begraafplaats van Brussel, het Moeraske, de Sint-Jozefkerk en omgeving en de structurerende assen (Leuvensesteenweg, Leopold III-laan, Haachtsesteenweg, enz.) vallen onder deze perimeter. Hoewel deze elementen niet beschermd zijn moet aan hun kwaliteit en hun rol in de stadsdynamiek bijzondere aandacht worden besteed bij elke interventie, inrichting of bouwproject. Alleen zo kan er een nieuwe kwalitatieve waarde aan worden verleend.

Ook in het uiterste noorden van het grondgebied is het een uitdaging om het spoorwegerfgoed in aanmerking te nemen en te valoriseren. Deze zone, die onder de regionale strategische zone Schaarbeek-Vorming valt, omvat erfgoedelementen die behouden/opgevaardeerd moeten worden, zoals de voormalige werkplaats voor dieseltractie en de voormalige watertank.

Verscheidene sociale wooncomplexen hebben een architectonische kwaliteit en landschappelijk belang dat ook moet worden verbeterd/behouden, vooral omdat zij een aanzienlijk deel van het gemeentelijk grondgebied in beslag nemen.

Ten slotte zou, rekening houdend met het feit dat de gemeente over veel groene en open ruimten beschikt, een gemeenschappelijke visie op de werking en de ontwikkeling van open ruimten kunnen worden ontwikkeld, zoals een instrument als het BeeldKwaliteitsplan dat voor de kanaalzone is ontwikkeld.

1 – De strijd tegen leegstaande en ongezonde gebouwen voortzetten (volgens het nieuwe beleid dat werd ingevoerd door het Gewest) (GL13, GL21, GL36).

2 – Het gemeentelijke beleid voor de verfraaiing van het stedelijke landschap voortzetten door aan te moedigen tot architecturale diversiteit en tot gevelrenovatie. Dit beleid uitbreiden tot andere projectdragers (O5, O17, GL5, GL6, GL7, GL8, GL21).

3 – De interessante erfgoedelementen herwaarderden (verlichting, perspectieven) (O4, O5, GL6, GL21, GL34).

4 – Toezien op kwaliteit en schoonheid bij de inrichting van openbare ruimten (O4, O8, O17, O28, GL6, GL8, GL21, GL24, GL34).

5 – Zorgen voor nette en beveiligde openbare ruimten (O16, O17, O28, GL6, GL21).

DOELSTELLING 2: De acties ten gunste van de ontwikkeling van openbare voorzieningen voortzetten en een behoorlijk kwaliteitsniveau garanderen

Naarmate de bevolking stijgt, nemen ook de behoeften aan openbare voorzieningen en diensten toe. Die moeten worden aangeboden in voldoende hoeveelheid en diversiteit. Het gevolg is dat het bestaande aanbod aan sport-, culturele, ludieke, school- of kinderopvang- of

gezondheidsvoorzieningen in de gemeente dreigt verzadigd te raken. De uitdaging voor de gemeente op het vlak van openbare voorzieningen is dus om het al behoorlijke ritme waarmee nieuwe voorzieningen worden gebouwd aan te houden (met name door het scholenplan voort te zetten) en om deze voorzieningen in de mate van het mogelijke zo dicht mogelijk bij de lokale kernen van elke wijk te plaatsen om alle inwoners voldoende buurtvoorzieningen te kunnen aanbieden. Bij de verstedelijking van de openbare terreinen moet daarom rekening worden gehouden met de noodzaak om deze voorzieningen te realiseren (zie pijler 1).

Op het vlak van kinderopvang en opvoeding zullen de verschillende projecten die in de gemeente zijn gepland (nieuwe lagere school, uitbreiding van een lagere school, nieuwe kinderdagverblijven, nieuwe middelbare school ...) tot 2020 deze vraag kunnen opvangen. Het huidige voluntaristische beleid van de gemeente moet echter ook na 2020 nog worden aangehouden, evenredig met de bevolkingsgroei, vooral voor de lagere en de middelbare scholen..

De verschillende projecten die werden gepland, in uitvoering zijn of recent werden uitgevoerd, volstaan niet om de verwachte groei op te vangen:

- Voor het lager onderwijs zouden er nog ongeveer 800 plaatsen moeten bijkomen om te beantwoorden aan de geraamde behoeften;
- Voor het middelbaar onderwijs is het tekort nog groter. Het BISA raamde het in zijn schoolprojecties op +/- 1500 plaatsen. Met de opening van de school Fra Angelico wordt het tekort herleid tot ongeveer 500 plaatsen, maar het blijft groot.

Ook de andere voorzieningen moeten de toenemende vraag volgen. Bijzondere aandacht moet worden besteed aan de zorg- en gezondheidsvoorzieningen waaraan bijna een tekort is en aan de voorzieningen voor sociale cohesie (zie pijler 2).

Bovendien moeten de behoeften in acht worden genomen op zowel gemeentelijke schaal als op schaal van de wijken die niet allemaal even goed gedekt zijn. Bijzondere aandacht moet ook worden besteed aan de sociale wijken die vaak te ver uit de buurt van handelszaken, kinderopvangstructuren, scholen, speelpleinen, enz. liggen.

De stedenbouwkundige lasten die bij elk grootschalig stadsproject worden opgelegd, worden aangewend en zullen nog meer worden aangewend voor de realisatie van voorzieningen. De stadsontwikkeling moet immers een antwoord bieden op de behoeften van de nieuwe inwoners.

Naast het kwantitatieve aspect moet de gemeente haar inspanningen de komende jaren ook concentreren op kwaliteit. Ze moet acties ondernemen om te beantwoorden aan de toenemende behoeften en aan het kwaliteitsniveau dat de inwoners gewend zijn en moeten de toegankelijkheid van deze voorzieningen en diensten voor iedereen garanderen.

1 – Bestendige en kwaliteitsvolle infrastructuren inplanten (O8, O9, O10, O27, O18, O33, O36, GL6, GL8, GL14, GL15, GL34, GL35).

2 – Zorgen voor een evenwichtig en gediversifieerd netwerk van voorzieningen en diensten die beantwoorden aan de toenemende behoeften (TP3, O9, O11, O12, O13, GL18, GL35).

DOELSTELLING 3: Het groene netwerk van de gemeente vrijwaren en verbeteren

Evere wordt beschouwd als een groene gemeente. 1/5 van haar totale oppervlakte is immers voorzien van groen. Het groene netwerk van de gemeente is samengesteld uit parken en natuurgebieden, binnenterreinen van huizenblokken, moestuinen en bomenrijen. Om dat netwerk te intensiveren moet er meer groen worden voorzien in de openbare ruimten maar moet de gemeente met de nodige kennis van zaken ook aandacht besteden aan de herwaardering van de biologische, ecologische en landschappelijke diversiteit. De inwoners moeten toegang krijgen tot deze ruimten en via kwaliteitsvolle voorzieningen en infrastructuren moeten er activiteiten worden aangeboden.

Ook de ecologische en biologische herwaardering van de binnenterreinen van huizenblokken, waarvan er enkele een opmerkelijke biodiversiteit vertonen, is een belangrijke uitdaging. Deze binnenterreinen zijn belangrijke groene ruimten die echter lokaal worden bedreigd door de toenemende verstedelijking. Die bedreigt overigens ook een aantal grote onbebouwde terreinen van de gemeente. Bij de verstedelijking van grote terreinen moeten er ook steeds groene ruimten worden gerealiseerd (zie pijler 1). Ook daarvoor kunnen de stedenbouwkundige lasten worden gebruikt.

De voor het publiek toegankelijke groene ruimten vertegenwoordigen slechts 12 % van de totale oppervlakte van de gemeente. Dat is amper meer dan de helft van de totale groene ruimten. De Begraafplaats van Brussel beslaat een groot deel van het grondgebied en biedt een onmiskenbare ecologische en erfgoeddiversiteit. Vandaag is slechts één ingang voorzien, er heerst een fietsverbod en de openingsuren zijn beperkt (van 8.30 tot 16 uur). Het zou interessant zijn om samen met de stad Brussel te onderhandelen over een verbetering van de toegang voor voetgangers tot deze ruimte (ruimere openingsuren, nieuwe ingangen).

Het Moeraske behoort tot het ecologische netwerk. De werking van dat netwerk en het vermogen tot biodiversiteit worden vandaag beperkt door de verschillende onderbrekingen op gewestelijk niveau. De verbinding van het Moeraske met het gemeentelijke groene netwerk, steunend op het Everse deel van de gewestelijke Groene Wandeling, kan deze biodiversiteit vrijwaren en de homogeniteit van de Groene Wandeling met de gewestelijke route garanderen. Ook de verbinding met de groene continuïteiten buiten het Brussels Hoofdstedelijk Gewest (met name via het project op de Defensie-site) moet worden voortgezet.

Bovendien kan een beleid worden gevoerd om het aantal voor het publiek toegankelijke groene ruimten te verhogen, met name in het kader van grootschalige projecten die een aanzienlijke verdichting vooropstellen. Bij dergelijke projecten kan de verplichting worden opgelegd om ook kleine groene nutsruimten te voorzien (om te spelen, zich te ontspannen, te wandelen, te rusten, te

flaneren, elkaar te ontmoeten,...) in de buurt of op korte afstand van de nieuwe residentiële ontwikkelingen ...

In tal van parken zijn de infrastructuren verouderd. De gemeente werkt daarom sinds enkele jaren aan de (her)inrichting van parken (11 novemberpark, Hoedemakerssquare, agoraspace ...). Er wordt ook een nieuw park aangelegd, het Mandelapark. Ook in de stadsprojecten Reyers, Josaphat en Defensie zullen er nieuwe stadsparken worden aangelegd die toegankelijk zijn voor de Everse bevolking. De laatste jaren heerst in de gemeente een reële dynamiek ten gunste van groene ruimten. Deze dynamiek moet worden voortgezet. Verschillende parken en squares zijn immers niet van behoorlijke kwaliteit. Ook aan de ontwikkeling van een gediversifieerd ludiek, landschappelijk en sportief aanbod moet aandacht worden besteed (sport, speelpleinen, stadsmeubilair, landschappelijke uitzichtpunten, ...), parallel met de ontwikkeling van de ecologische en omgevingsfuncties.

Ten slotte voert de gemeente een beleid inzake de middenbermen en rooilijnen. Deze acties, die zeer gunstig zijn voor het groene en het ecologische netwerk, moeten worden voortgezet en versterkt. Het zou kunnen worden uitgebreid tot bepaalde activiteitszones (OGSO...) en tot parkeerterreinen waarvan de vergroening zou bijdragen tot het ecologische netwerk en de continuïteit daarvan.

De parken en de andere groene ruimten in Evere zouden hun bijdrage tot het Brusselse ecologische netwerk en de biodiversiteit in de stad kunnen verhogen als gedifferentieerd beheer wordt veralgemeend, het gebruik van chemische stoffen wordt afgeschaft voor de ruimten die worden beheerd door de gemeente, er enkel inheemse, gevarieerde soorten worden aangeplant die geschikt zijn voor een stedelijke omgeving en als de hele cyclus binnen de gemeente wordt beheerd (van het planten van de zaden in de gemeentelijke kwekerij tot de nuttige toepassing van het groenafval via vermaling en/of biomethanisatie/compostering in de gemeente voor de ontwikkeling van natuurlijke en lokale stoffen) enz.

Evere staat al lang bekend om haar vele stadsmoestuinen en het dynamische beleid dat ze voert op dat vlak. Ondanks de vele recente vastgoedprojecten heeft de gemeente deze kwaliteit weten te behouden door de stadsmoestuinen te integreren in nieuwe parken, bijvoorbeeld bij de aanleg van het Mandelapark. De gemeente zou echter nog meer kunnen innoveren door de moestuinen van in het begin te integreren in de vastgoedprojecten, zoals werd gedaan in het Renoir-project. Ze kan ook nieuwe collectieve moestuinen aanleggen, bijvoorbeeld aan de voet van de woontorens en torengebouwen. Ze kan daarvoor steunen op de bestaande initiatieven maar ook op de wijkvoorzieningen (scholen, crèches, wijkhuizen...). De gemeente zou ook een ruimer beleid kunnen voeren voor de ontwikkeling van de stedelijke landbouw en duurzame voeding (incl. de herwaardering van de productie via transformatie, de ontwikkeling van de restauratiesector (horeca) om het belang van voeding te combineren met opleiding/beroepsinschakeling...).

Tot slot moet in Evere rekening worden gehouden met het vraagstuk van de groene continuïteiten, gezien de centrale rol die de gemeente speelt ten aanzien van verschillende bestaande of toekomstige bovenlokale groene continuïteiten tussen de volgende strategische elementen van het groene netwerk:

- De Brusselse begraafplaats;
- De open ruimtes van de Defensie-site;

- De Moeraske en zijn voortzettingen;
- De Josaphat site en het aangrenzende Josaphat Park.

1 – Het groene netwerk versterken door het aan te passen aan het stedelijke patroon (TP1, TP5, O24, O25, O36, GL13, LGL24, GL26).

2 – De biodiversiteit en het groene karakter van de gemeente vrijwaren (TP2, O21, O22, O23, O24, O25, O36, GL24, GL25).

3 – Zorgen voor kwaliteit en diversiteit bij de inrichting van parken en groene ruimten (TP1, TP5, O21, O36, GL5, GL14, GL15, GL24, GL26, GL34).

4 – De groene ruimten beter toegankelijk maken (TP5, TP6, O17 O21, O22, O24, GL6, GL29).

5 – Het dynamische beleid voor het behoud van de moestuinen voortzetten (O36, GL25, GL26, GL34).

DOELSTELLING 4: De gezelligheid behouden die wordt gewaardeerd door de inwoners

De inwoners van Evere waarderen de gezelligheid in hun gemeente: de voorzieningen en diensten in hun buurt, de vele groene of beplante ruimten, de kwaliteit van het lokale leven.

Lokale identiteitskernen, d.w.z. plaatsen die de inwoners identificeren als een representatieve centraliteit van hun wijk, bevorderen de verbondenheid en creëren sociale banden. Deze lokale identiteitskernen creëren, promoten en/of bestendigen via overheidsinvesteringen bevordert de aantrekkelijkheid van het wonen in Evere en zal nieuwe inwoners aantrekken die er zich blijvend willen vestigen. Dit streven naar een 'buurtstad' zoals het Gewest dat noemt in GPDO, steunt op een verbetering van het aanbod aan buurtvoorzieningen (nieuwe voorzieningen die zo goed mogelijk beantwoorden aan de behoeften), op de inrichting van openbare open ruimten die inclusief zijn en comfortabel voor voetgangers en fietsers en op de ontwikkeling van het lokale economische en sociale leven met voldoende functionele, stedenbouwkundige, architecturale en esthetische kwaliteiten om een identiteit te creëren.

Deze gezelligheid kan echter worden bedreigd door een snelle en dichte verstedelijking die enerzijds het aantal groene en openbare ruimten vermindert en anderzijds het aanbod aan handelszaken, buurtdiensten en buurtvoorzieningen verzaagt doordat ze meer nieuwe inwoners aantrekt.

Om die verzaaging en de aftakeling van de leefomgeving te voorkomen zou bij elk project voor de bouw van nieuwe woningen of de inrichting van een wijk moeten worden gestreefd naar een evenwicht tussen de verwachte bevolking en het aanbod aan buurtvoorzieningen, buurtdiensten en buurtwinkels. Nieuwe lokale identiteitskernen moeten worden gecreëerd om te blijven streven naar een buurtstad.

Nabijheid wijst niet alleen op de geografische afstand maar hangt ook af van de kwaliteit van de bereikbaarheid. Het aanleggen van snelle en aangename wegen voor de zachte verplaatsingswijzen tussen de verschillende ruimten (voor wonen, productie, handel en diensten) kan de compactheid van

de wijk verbeteren. Stedelijke barrières zoveel mogelijk wegwerken door ze visueel en fysiek te doorbreken, door signaletiek te voorzien en de wijken beter te leren kennen via hun inwoners, is eveneens een manier om de afstanden tussen de stadskernen en de afgelegen woongebieden te verkleinen.

Naast het evidente verband tussen buurtstad en gezelligheid kan deze laatste ook worden gecreëerd door 'immateriële' interventies. Een wijkdynamiek en sociale cohesie kunnen ontstaan als de inwoners worden betrokken bij de beslissingen over inrichtingen, bij het gebruik van de voorzieningen en de openbare ruimten en bij de organisatie van wijkevenementen. In die zin bestaan er al tal van burgerinitiatieven die de steun krijgen van de gemeente (Coin P, bijenkasten,...). Deze acties moeten worden voortgezet en nieuwe acties moeten worden gestart. Initiatieven zoals botanische tuintjes, de inrichting van straathoeken, het omtoveren van braakliggende grond tot groene ruimten ... moeten worden aangemoedigd, vooral als ze uitgaan van de burgers en van lokale verenigingen.

- 1 – De lokale identiteitskernen behouden of ontwikkelen (TP4, O31, GL16, GL21, GL23).
- 2 – Het gebruik van de stad door de inwoners en de banden tussen de inwoners bevorderen (O4, O8, O14, O19, O34, O36, GL16, GL17, GL19, GL25, GL28).
- 3 – De burgerparticipatie organiseren (O17, O19, O20, O27, O34, O35, O36, GL34).

PIJLER 4 – EVERE, EEN DUURZAME GEMEENTE DIE DENKT AAN DE TOEKOMST

Net als het Gewest zet de gemeente zich verder in voor een beheerste ontwikkeling die wordt gekenmerkt door sociale gelijkheid, economische efficiëntie en ecologische houdbaarheid. De capaciteiten van de toekomstige generaties mogen niet in het gedrang komen.

Om die capaciteiten te garanderen moeten in de eerste plaats de bestaande natuurlijke hulpbronnen op het Everse grondgebied en de biodiversiteit worden gevrijwaard en beschermd.

Een duurzame gemeente die denkt aan de toekomst is ook een gemeente met een dynamische economie. Een betere leefbaarheid en economische aantrekkelijkheid van de gemeente vraagt om een bezinning over het behoud van de bestaande activiteiten en om een strategische inplanting van toekomstige activiteiten.

Voor duurzaamheid op het vlak van besparing van hulpbronnen en economische leefbaarheid moeten efficiënte mobiliteitsdoelen worden nagestreefd. Er moet aandacht worden besteed aan zachte en actieve verplaatsingswijzen, aan de compactheid van de wijken en aan een netwerk voor actieve mobiliteit dat de stadspolen optimaal bedient.

Ten slotte ligt Evere op de kruising van grote strategische gewestelijke stadsprojecten die gericht zijn op een nieuwe organisatie van het gemeentelijke en gewestelijke grondgebied. Projecten zoals NAVO, Josaphat of Reyers bestrijken het grondgebied van Evere terwijl het project Schaarbeek-Vorming vlakbij gelegen is. Met het oog op de doelstellingen die zijn vastgesteld in dit GemOP is het voor de gemeente belangrijk dat ze deelneemt aan het beslissingsproces van de projecten en nauw toezicht houdt op deze aanzienlijke herconfiguratie van de organisatie van haar grondgebied.

Op die basis kunnen we de volgende doelstellingen bepalen:

1. Focussen op een rationeel en ecologisch beheer van de natuurlijke hulpbronnen
2. Het aantrekkelijke en ondernemende karakter van de gemeente versterken
3. Een duurzame mobiliteit voor een vlot bereikbare en aangename gemeente
4. De grote gewestelijke stadsprojecten aanwenden om de uitstraling van de gemeente te versterken

DOELSTELLING 1: Focussen op een rationeel en ecologisch beheer van de natuurlijke hulpbronnen

Een rationeel en ecologisch beheer van de natuurlijke hulpbronnen impliceert een grondige bezinning over een minimaal en verantwoordelijk verbruik van water, energie en materialen, zowel door de inwoners als door de gemeente zelf. Daarnaast moet het stedelijke ecosysteem worden beschouwd

als een geheel dat circulair en transversaal functioneert: het aanplanten van bomenrijen heeft niet alleen als impact dat twee groene ruimten met elkaar worden verbonden, het vermindert ook het 'hitte-eilandeffect' en het stadslawaai en, afhankelijk van het beheer en de uitvoering, verhoogt de biodiversiteit in de stad, produceert voedsel, beheert het regenwater, maakt de bodem doorlatend, geeft de bodem haar primaire functie terug...

De gemeente Evere beschikt nog niet over een Agenda 21, een Klimaatplan, een ecologisch adviseur, enz. Ze is dus minder geneigd om het stedelijke ecosysteem te innoveren en op dat vlak een coherent transversaal beleid te voeren. Er is dus geen plan en ook niemand om de acties van de gemeente voor het klimaatbeleid een voluntaristische impuls te geven (Good Food, GPCE, Klimaatplan...). Coördinatie van de gemeentelijke acties op dit gebied zou het ook mogelijk maken beter rekening te houden met begrippen die verband houden met ecosysteemdiensten en de verbetering van het plaatselijke ecosysteem.

Nochtans zou de gemeente haar inwoners op verschillende manieren kunnen aanmoedigen: door de inwoners duidelijk te informeren via sensibiliseringsworkshops, door zelf het goede voorbeeld te geven in de gemeentelijke projecten en door premies of bonussen uit te reiken voor een duurzame aanpak van privéprojecten.

De gemeente moet zelf optreden als motor van dit duurzame beheer door voor haar diensten en projecten hoge duurzaamheidscriteria te bepalen zoals: hoge energie-efficiëntie, ecologische prestaties (materialen, waterbeheer, biodiversiteit, de inrichting van groene ruimten, met name moestuinen), sociale en functionele gemengdheid van haar grondgebied en een kwaliteitsvolle openbare ruimte die de actieve verplaatsingswijzen en rustzones bevordert. Door zelf het voorbeeld te geven legitimeert de gemeente de overgangsacties ten overstaan van de inwoners. Enkele jaren geleden schaarde de gemeente zich achter de principes van de duurzame ontwikkeling door het charter van Alboorg te ondertekenen.

De maatregelen die worden genomen in het kader van het zuinig omspringen met de grondreserve (zie pijler 1) en de intensivering van het groene netwerk (zie pijler 2 – Doelstelling 3) dragen eveneens bij tot een duurzamer beheer van de gemeentelijke hulpbronnen.

1 – Duurzaam bouwen, inrichten en beheren bevorderen door zelf het ecologische voorbeeld te geven (O4, O27, O32, O36, GL5, GL26, GL34).

2 – Een reëel, coherent en transversaal klimaatbeleid voeren in de gemeente (TP2, O4, O5, O27, O36, GL8, GL25, GL26, GL27, GL28).

DOELSTELLING 2: Het aantrekkelijke en ondernemende karakter van de gemeente versterken

De gemeente Evere is gelegen in de tweede kroon maar geniet een bevoorrechte positie en heeft heel wat troeven in handen voor een optimale economische ontwikkeling. Ze ligt op de interface van verschillende grote gewestelijke projecten (de polen Bordet-Defensie, Josaphat, Reyers en Schaarbeek-Vorming) en in het midden van de as Europese Wijk - Luchthaven van Zaventem die wordt beschouwd als een "internationale tertiaire as" op gewestelijke schaal.

Sinds enkele jaren zijn we echter getuige van een doorgedreven woningbouw op het grondgebied, ten koste van gebieden die in het verleden waren bestemd voor economische activiteiten. Om zich daartegen te wapenen moet Evere een economische strategie uitwerken die steunt op haar lokale troeven: de voordelen van een gemeente in de tweede kroon (de schaal van de wijk, de gezelligheid, de aangename leefomgeving, de lagere dichtheid) en de voordelen van een gunstige ruimtelijke ligging (de internationale tertiaire as, de verbinding met de gewestelijke, nationale en internationale vervoersinfrastructuren, de snelle bereikbaarheid van het centrum). Er moet dus worden op toegezien dat de doelstellingen op het vlak van verdichting en woningbouw bijdragen tot de lokale economische ontwikkeling. De nieuwe bouwprojecten moeten meer mogelijkheden creëren voor gemengdheid, ook economische, de ontwikkeling van nieuwe (kleine) ondernemingen, winkels, enz. die goed geïntegreerd zijn met de huisvestingfunctie en lokale werkgelegenheid creëren, ook voor laaggeschoolde arbeiders.

Deze doelstelling impliceert dat de economische armatuur van de Leopold III-laan, het centrale deel van de "internationale tertiaire as", wordt versterkt met de steun van het Gewest. De Leopold III-laan is een invalsweg van het Gewest vanaf de luchthaven van Zaventem, verbindt de Europese Wijk en is vlot bereikbaar met het openbaar vervoer. Ze biedt dus een strategische ligging voor de internationale bedrijven (kantoren en productieactiviteiten van immateriële goederen) en dus ook een groot economisch ontwikkelingspotentieel.

In zijn GPDO beveelt het Gewest aan: *"(...) de vestiging van specifieke tertiaire functies en (...) kunnen het economische aanbod van het gebied diversifiëren, ondernemingen aantrekken die dicht bij de luchthaven willen liggen en het imago en het aanzien van deze as als toegang tot de stad verbeteren. Het is wenselijk om hier in overleg met het Vlaamse Gewest, in een omgeving met aangename en groene open ruimten, de bouw van kleinere kantoren aan te moedigen. Dit type kantoorgebouwen is gewild bij middelgrote internationale ondernemingen".*

Op lokaal niveau moet de vestiging van economische activiteiten in de bestaande economische gebieden worden aangemoedigd. De activiteiten moeten vlot bereikbaar zijn (met actieve verplaatsingswijzen ten aanzien van de stadskernen en de multimodale knooppunten van het openbaar vervoer maar ook voor de leveringen) en nieuwe oplossingen bieden voor de vestiging van startersbedrijven, co-workingruimten, bedrijventra in de lokale identiteitskernen en in de buurt van de multimodale knooppunten van het openbaar vervoer.

Sommige gebieden verdienen eveneens specifieke aandacht, gezien de uitdagingen/ kansen die zij uit functioneel en economisch oogpunt vertegenwoordigen:

- de OGSO en andere economische zones in omschakeling, waar de gemeente erop aandringt dat de economische activiteit, en met name de productieve functie, behouden blijft en dat daarvoor ruimte wordt gereserveerd in de nieuwe toewijzingen, vooral omdat de activiteiten bijdragen tot het scheppen van plaatselijke werkgelegenheid;
- het gebied van Schaarbeek-Vorming, waarvan de ontwikkeling waarschijnlijk kansen zal bieden voor werkgelegenheid en economische ontwikkeling. Bijzondere aandacht moet worden besteed aan de toegankelijkheid ervan met actieve vervoersmiddelen, de groene verbindingen met het naburige Moeraske en de opwaardering van het erfgoed in het gebied;

- de lokale identiteitskernen, waar het van belang is de plaatselijke winkels, diensten en voorzieningen te intensiveren om het verkeer van voetgangers en fietsers te stimuleren en de sociale samenhang en de kwaliteit van de leefomgeving te bevorderen.

1 – De economische activiteiten op het grondgebied vrijwaren (TP4, O1, O2, O19, O20, GL1, GL20, GL21, GL22, GL23, GL25, GL27)

2 – De Leopold III-laan promoten als internationale tertiaire as van het Gewest (TP4, GL21, GL34).

DOELSTELLING 3: Een duurzame mobiliteit voor een vlot bereikbare en aangename gemeente

Duurzame mobiliteit is een belangrijke uitdaging op gemeentelijke schaal en daarboven. Anticipatie is belangrijk om de bestaande en toekomstige autodruk als gevolg van de bevolkingsgroei te verlagen, evenals de hinder die erdoor veroorzaakt wordt (geluidsoverlast, luchtvervuiling, verkeersveiligheid....) Deze uitdaging werd recent geconcretiseerd in de vorm van een ontwerp van gewestelijk mobiliteitsplan (2019) waarvan de belangrijkste uitdagingen voor de gemeente Evere de volgende zijn:

- De MWS uitvoeren door de mazen verkeersluw te maken, bijvoorbeeld door een lokaal mobiliteitscontract (LMC) te lanceren, vooral voor de noordelijke maas van Evere, en door de lokale functie te bevestigen van bepaalde assen die vandaag worden gebruikt voor doorgaand verkeer (Grosjean- Kolonel Bourg, Genève, Conscience, enz.);
- De grote gewestelijke projecten op het gewestelijke grondgebied benutten, zich ermee verbinden en ze integreren: de stations Bordet en Evere zullen worden heringericht met het oog op het toekomstige GEN en worden omgevormd tot stedelijke en multimodale centra. Bovendien zullen in de gemeente drie nieuwe metrostations worden gebouwd naast het bestaande net. In het zuiden van de gemeente zal de E40 in het kader van de ontwikkeling van het project Parkway worden heraangelegd tot een stadsboulevard. Bedoeling is om de landschappelijke en stedelijke integratie van de autosnelweg in de Brusselse agglomeratie te herwaarderen. De aansluiting van het Evere op het Parkway-project is een belangrijke uitdaging, zodat de bewoners van Evere van deze nieuwe mobiliteitswegen kunnen profiteren.
- De bevolking zal verder worden aangemoedigd om alternatieven voor de personenwagen te gebruiken. Er zullen daartoe infrastructuren voor actieve verplaatsingswijzen worden ontwikkeld.
 - o Voor de fietsers : uitvoering van het ByPad en van de MWS : gaat het om fietspaden, verbindingen met het gewestelijke fietsnetwerk, de ontwikkeling van een specifieke signalatie, de veralgemening van tweerichtingspaden en het rechtsaf slaan voor fietsers, de aanleg van gescheiden, comfortabele, veilige fietspaden die binnenwegen vormen en landschappelijke uitzichten bieden ... De kwestie van het fietsparkeren is ook een strategisch element dat moet worden ontwikkeld om een fietsvriendelijker

gemeente te bevorderen, evenals het oplossen van zwarte punten (gevaarlijke kruispunten, door het transitverkeer overbelaste wegen, enz.) De regionale, ByPAD- en GPAP-aanbevelingen op dit gebied moeten worden opgevolgd.

- Voor de voetgangers gaat het om voetgangerszones, vooral in de PLUS-zones, veiligheidsverlichting, voetpaden die gescheiden zijn van de fietspaden, inrichtingen voor personen met verminderde mobiliteit, aangepaste signaletiek om bepaalde trajecten te bevorderen.... Evere zal ook zijn uitgebreide voetgangersnetwerk (steegjes, paden, enz.) moeten benutten en verbeteren.
 - Om het individuele gebruik van gemotoriseerde voertuigen te beperken kunnen er inrichtingen worden voorzien die specifiek zijn voor gedeeld vervoer: multimodale ontradingsparking, carpooling, parkeerplaatsen voorbehouden voor gedeelde auto's ... Het gebruik van de actieve verplaatsingswijzen kan daarnaast ook worden aangemoedigd met aankooppremies voor fietsuitrustingen of verhuurpremies voor fietsboxen, het doortrekken van beveiligde fiets- en voetgangersbustrajecten voor kinderen die zich naar school of naar buitenschoolse activiteiten begeven of een reglementering die een maximumsnelheid, het gebruik van minder vervuilende voertuigen, speciale tarieven of een lagere belastingdruk oplegt...
- De bereikbaarheid van het zuiden van Evere met het openbaar vervoer ten slotte moet worden verbeterd (tram of bus met hoog dienstniveau) gezien de lage kwaliteit van de huidige bediening en de vele projecten die worden uitgevoerd in de wijk Paduwa. Dat zou de duurzaamheid moeten verbeteren van de verdichting die deze wijk de komende jaren zal ondergaan.

De toepassing van deze maatregelen zal het mogelijk maken de rust in de wijken te herstellen, de overlast te beperken en de levenskwaliteit van de bewoners en gebruikers van de wijken te verbeteren. Hierdoor kan ook ruimte worden teruggewonnen die kan worden gebruikt voor een grotere sociale cohesie, vergroening van de openbare ruimte en een grotere waterinfiltratie.

1 – De actieve mobiliteit op het grondgebied verbeteren door ze te gebruiken als hefboom voor de territoriale ontwikkeling (TP6, O21, O22, O28, O29, O31, O32, O36, O37, GL21, GL29, GL30, GL31, GL32).

2 – Beantwoorden aan de toekomstige mobiliteitsuitdagingen, vooral door de ontwikkeling van alternatieven voor de personenwagen (O27, O28, O30, O37, GL30, GL31, GL32).

3 – De visuele en/of fysieke stedelijke barrières wegwerken door landschappelijke en mobiliteitscontinuïteiten te creëren (TP6, O28, O29, O31, GL21, GL26, GL29, GL30, GL31).

4 – De stations omvormen tot echte multimodale polen (TP6, O28, GL21, GL29, GL30, GL31).

5- Bij de ontwikkeling van nieuwe projecten anticiperen op de nieuwe mobiliteitsbehoeften (O29, O30, O32, GL21, GL29, GL30, GL32).

DOELSTELLING 4: Een uitstraling voor Evere die wordt versterkt door de grote strategische projecten van het Gewest

Evere is strategisch gelegen tussen de gewestelijke projecten Schaarbeek-Vorming, Bordet-Defensie, Josaphat en Reyers. Ze kan zich daardoor opwerpen als een gemeente met een sterke gewestelijke en intergewestelijke uitstraling maar moet erop toezien dat de impact van deze projecten op de levenskwaliteit van haar inwoners beperkt blijft.

Deze gebieden worden nieuwe economische zenuwcentra en zullen nieuwe inwoners aantrekken in de gemeente en haar omgeving. Het is dus belangrijk dat de gemeente nauwlettend toeziet op de voortgang van de projecten en programma's om de inrichtingen in haar voordeel te oriënteren en de hinder voor de gemeente te beperken (geluidshinder, economische concurrentie met de bestaande activiteiten, complementariteit van het aanbod aan voorzieningen en woningen tussen gewestelijke en gemeentelijke projecten, impact op de mobiliteit ...).

1 – Het creëren van grote zachte mobiliteitsassen bevorderen bij grote projecten (TP6, O21, O22, O29, O36, GL21, GL29, GL31)

2 – Van de toekomstige infrastructuur met een gewestelijke uitstraling die in deze projecten zijn voorzien gebruik maken om er voorzieningen en activiteiten te vestigen en nieuwe stadscentra te creëren (TP3, TP4, TP5, TP6, O9, O19, O28, O36, GL2, GL20, GL21, GL29, GL30).

FASE 3: UITVOERING

Deze actiefase van het GemOP bestaat uit verschillende delen.

1. Het eerste deel behandelt het territoriale project (TP) dat werd weerhouden voor de gemeente Evere. Het schetst de grote ontwikkelingsassen per thema en vertaalt ze op een strategische en geterritorialiseerde manier.

Het territoriaal project dient als kader en hulp bij de beslissingname en geeft de Everse ontwikkelingspistes aan voor de komende decennia. De kaarten zijn indicatieve strategische kaarten die het territoriale project van Evere ondersteunen.

Ze behandelen 6 thema's:

- Verdichting (TP1): identificatie van de te verstedelijken strategische gebieden en meting van de houdbaarheid van de verdichting
- Zoom op de binnenterreinen van huizenblokken (TP2): onderscheid tussen de te vrijwaren binnenterreinen van huizenblokken en de binnenterreinen van huizenblokken die een potentieel bieden voor verstedelijking.
- Voorzieningen (TP3): beschikbaarheid van overheidsgronden en behoeften (per type en per wijk)
- Economische activiteiten en gemengdheid (TP4): identificatie van de te vrijwaren gebieden voor economische activiteiten en van de strategische reconversie- en/of ontwikkelingsgebieden voor gemengdheid.
- Groen netwerk (TP5): vrijwaring en waar mogelijk versterking van het gemeentelijke groene netwerk, zowel de openbare als de privéruimten.
- Actieve verplaatsingswijzen (TP6): herstructurering van de wegen voor actieve verplaatsingswijzen.

Tenslotte werd een kaart (TP7) opgesteld om de bovengemeentelijke kwesties samen te vatten en te belichten.

2. Vervolgens worden actiefiches ontwikkeld die dienst doen als instrument en begeleiding bij de verwezenlijking van de doelstellingen en strategieën van het GemOP. Deze actiefiches nemen twee vormen aan:

- Gedragslijn (GL): deze fiches geven aanwijzingen voor een succesvolle uitvoering van het gekozen beleid. Ze kunnen dienst doen als handleiding / praktische gids op maat van de gemeente. Ze kunnen ook de aanzet vormen tot meer concrete projecten.
- Operatie (O): dit zijn concrete projecten die kunnen worden gerealiseerd in de gemeente: de bouw van een school, de herinrichting van een park, enz.

De volgende tabellen geven een samenvatting van het GemOP. Voor elke ontwikkelingsas vermelden ze:

- De doelstellingen en strategieën die eraan verbonden zijn (x-as), of fase 2 van het GemOP;
- De acties / maatregelen (y-as) of fase 3 van het GemOP;
- Het verband tussen beide.

DOELSTELLING		PIJLER 1 – NAAR EEN AFGEMETEN VERSTEDELIJKING										
		1 - Zuinig omspringen met de beschikbare gronden					2 - Herwaardering van het gebruik van bestaande gebouwen			3 - Opvolging en omkadering van de verstedelijking		
STRATEGIEËN		1 – Voorrang geven aan de verdichting van terreinen in holle kernen	2 – Streven naar gemengdheid van de projecten en de wijken (volgens de principes van een stad van korte afstanden)	3 – Nadenken over de verstedelijking van de binnenterreinen van huizenblokken en van de terreinen met een lage bouwdichtheid	4 – Andere verdichtingsprocessen bevorderen in zones met een goede bereikbaarheid	5 – Opvolgen wat er gebeurt met de strategische zones, namelijk de polen NAVO, Reyers, Josafat en Schaarbeek-Vorming	1 – De reconversie van economische activiteiten rationeel aanpakken (functionele gemengdheid nastreven met het oog op een 'stad van korte afstanden')	2 – De opknapping van leegstaande en/of ongezonde gebouwen aanmoedigen om een optimale bezetting te verkrijgen en functionele gemengdheid nastreven met het oog op een 'stad van korte afstanden'	3 – De opdeling van eengezinswoningen goed omkaderen	1 – Het Huisvestingsobservatorium voortzetten	2 – BBP's intrekken die niet meer beantwoorden aan de doelstellingen	3 – Een evaluatiecriterium opmaken voor de openbare gronden
		HET TERRITORIAAL PROJECT										
TP1	Verdichting : identificatie van de strategische gebieden en meting van de houdbaarheid van de verdichting	x			x	x				x		
TP2	Zoom op de binnenterreinen van huizenblokken : onderscheid tussen de te vrijwaren binnenterreinen van huizenblokken en de binnenterreinen van huizenblokken die een potentieel bieden voor de bouw van nieuwe woningen			x								
TP3	Voorzieningen : beschikbaarheid van overheidsgronden en behoeften (per type en per wijk)		x									
TP4	Gemengdheid van functies : integratie van de principes van gemengdheid van functies bij de territoriale ontwikkeling en bij de identificatie van de te vrijwaren bedrijventerreinen en de strategische reconversiegebieden.		x					x	x			
TP5	Groen netwerk : vrijwaring en versterking van het gemeentelijke groene netwerk		x					x				
TP6	Actieve verplaatsingswijzen : herstructurering van de wegen voor actieve verplaatsingswijzen		x					x	x			
OPERATIES												
O1	Rationalisatie van de stedenbouwkundige voorschriften											x
O2	Wijziging van het GBP / BBP 101 zodat er ook woningen kunnen worden gebouwd in het activiteitengebied Picardië.		x					x				
O19	De oprichting voorstellen van een starterscentrum of co-workingruimte in de lokalen van het jobhuis.								x			
O28	Verbetering van de toegankelijkheid en van de inrichtingen in de naaste omgeving van de stations.		x		x	x	x		x			
O36	Een eco-adviseur aanwerven		x	x	x	x						
O37	De verbetering van de bediening door het openbaar vervoer aanmoedigen bij de MIVB en Brussel Mobiliteit					x						
GEDRAGSLIJNEN												
GL1	OGSO: tenuitvoerlegging van de OGSO's om de gemengdheid van functies te bevorderen in de gebieden die vooraf zijn bepaald door het Gewest.		x					x				
GL2	Actieve opvolging van de evolutie van de projecten en de gewestelijke strategische gebieden (crematorium, NAVO, Reyers, Josafat en Schaarbeek-Vorming).		x				x					
GL3	Stedenbouwkundige lasten: hoe optimaal gebruiken om de gemeentelijke projecten tot een goed einde te brengen?		x					x		x		
GL4	Ontsluiting van de sociale wijken.			x								
GL5	Promoten van architecturale diversiteit en van de duurzaamheid van de projecten.									x		
GL6	Aanmoediging van de herkwalficatie van duurzame, dynamische en esthetische openbare ruimten.											x
GL7	Voortzetting van de omkadering en controle van de opdeling van woningen, met name door de oprichting van een databank en de formulering van geschikte aanbevelingen.									x	x	
GL9	Huisvesting: omkadering van de projecten en afgifte van de stedenbouwkundige vergunningen voor huisvestingsoperaties om evenwicht te creëren in de woningtypologieën op het grondgebied.									x	x	
GL10	Niet-klasseke woningen: aanmoediging van de ontwikkeling van het niet-klasseke woningaanbod (gedeeld wonen, intergeneratiele woningen, alternatieve woningvormen voor senioren...).										x	
GL11	Sociale en daarmee gelijkgestelde woningen: voortzetting van de acties van de Grondregie, sensibilisering van de OVM's, SVK's en gelijkaardige instanties om gemengdheid aan te moedigen op schaal van de projecten (private, openbare, sociale, middelgrote, geconventioneerde of huurwoning).										x	x
GL13	Herkwalficatie van ongezonde, verlaten of leegstaande gebouwen.								x			
GL21	Overleg tussen de gemeente Evere, het Brussels Gewest, het Vlaams Gewest en de gemeente Zaventem over de ontwikkeling van de Leopold II-laan als deel van de internationale tertiaire as van het Gewest.						x	x	x			
GL22	Ontwikkeling van het aanbod van alternatieve activiteitslokalen (co-workingruimten, gedeelde kantoren, pop-up stores, enz.).							x	x			
GL32	Rekening houden met de parkeerbehoeften bij toekomstige bouwprojecten.								x		x	
GL36	Voortzetting van het Huisvestingsobservatorium in samenwerking met de gewestelijke diensten								x		x	x

		PIJL 2 - DE STRIJD TEGEN DE ARMOEDE EN DE SOCIAAL-RUIMTELIJKE DUALITEIT VAN EVERE														
DOELSTELLING		1 - Het woningpark aanpassen aan de behoeften van alle inwoners van Evere				2 - De sociale wijken ontsluiten en de sociale gemengdheid opvoeren				3 - De sociale cohesie bevorderen						
STRATEGIEËN		1 - Zorgen voor evenwicht tussen de verschillende woningtypes	2 - De ontwikkeling opvolgen van niet-klasseke woningen	3 - De realisatie van woningen met geringe middelen dan nieuwbouw stimuleren	4 - Constructies bevorderen met een groot aanbod aan verbouwbare oppervlakten (modulaire bouwblokken, modulaire woningen, kantoren die kunnen worden omgeschakeld naar woningen)	1 - Het beleid voor een betere geografische verdeling van de sociale en daarmee gefliggelede woningen voortzetten	2 - De sociale wijken openen naar de rest van de gemeente	3 - De inplanting bevorderen van buurtwinkels en buurddiensten in de sociale wijken of in de buurt ervan	1 - Het isoleren van allestaande ouders, minderjarige en ouderen doorbreken	2 - Het terugkopen op de eigen gemeenschap bestrijden	3 - Ervoor zorgen dat diensten, woningen en openbare voorzieningen goed bereikbaar zijn voor PBM	4 - Ervoor zorgen dat jongeren zich thuisvoelen in hun omgeving	5 - De diensten en acties afstemmen op de kwetsbare bevolkingsgroepen	6 - Het huisvestingsaanbod voor senioren aanpassen aan de lokale vraag	7 - Ongerichte jongeren en langdurig werklozen helpen bij het zoeken naar werk	8 - Aangepaste kinderopvangoplossingen aanbieden voor allestaande ouders
GL29	Herdefiniëring van het verkeer op de gevaarlijke assen en moeilijk over te steken kruispunten.						x									
GL32	Rekening houden met de parkeerbehoeften bij toekomstige bouwprojecten.				x											
GL34	Ontwikkeling van een stadsmarketingstrategie voor Evere.									x						
GL35	Ontwikkeling van het zorgaanbod en voor senioren												x	x		
GL36	Voortzetting van het Huisvestingsobservatorium in samenwerking met de gewestelijke diensten	x	x		x	x								x		

		PIJLER 4 – EVERE, EEN DUURZAME GEMEENTE DIE DENKT AAN DE TOEKOMST										
DOELSTELLING		1 - Focussen op een rationeel en ecologisch beheer van de natuurlijke hulpbronnen			2 - Het aantrekkelijke en ondernemende karakter van de gemeente versterken			3 - Een duurzame mobiliteit voor een vlot bereikbare en aangename gemeente				4 - Een uitstraling voor Evere die versterkt door de grote strategische projecten van het Gewest
STRATEGIEËN		1 – Duurzaam bouwen, inrichten en beheren bevorderen door zelf het ecologische voorbeeld te geven	2 – De acties ter bevordering van een duurzaam beheer van de hulpbronnen voorzetten en intensiveren	1 – De economische activiteiten op het grondgebied vrijwaren	2 - De Leopold III-aan promoten als internationale tertiaire as van het Gewest	1 – De actieve mobiliteit op het grondgebied verbeteren door ze te gebruiken als hefboom voor de	2 – Beantwoorden aan de toekomstige mobiliteitsuitdagingen, vooral door de ontwikkeling van alternatieven voor de	3 – De visuele en/of fysieke stedelijke barrières wegwerken door landschappelijke en	4 – De stations omvormen tot echte multimodale polen	5- Bij de ontwikkeling van nieuwe projecten anticiperen op de nieuwe mobiliteitsbehoeften	1 – Het creëren van grote zachte mobiliteitsassen bevorderen bij grote projecten	2 – Van de toekomstige infrastructuur met een gewestelijke uitstraling die in deze projecten zijn voorzien gebruik maken om er
GL26	Gedifferentieerd beheer van de gemeentelijke openbare ruimten om de biodiversiteit en de ecologische waarde te verhogen.	x	x					x				
GL27	Ontwikkeling van lokale diensten in verband met de circulaire economie		x	x								
GL28	Begeleiding van de inwoners bij de maatregelen, werken en handelingen voor een duurzaam beheer van de middelen (sensibilisering, financiering, advies)		x									
GL29	Herdefiniëring van het verkeer op de gevaarlijke assen en moeilijk over te steken kruispunten.					x		x	x	x	x	x
GL30	Alternatieven voor de personenwagen bevorderen (met uitzondering van zachte verplaatsingswijzen).					x	x	x	x	x		x
GL31	Promoten van zachte verplaatsingswijzen.					x	x	x	x		x	
GL32	Rekening houden met de parkeerbehoeften bij toekomstige bouwprojecten.					x	x			x		
GL34	Ontwikkeling van een stadsmarketingstrategie voor Evere.	x			x							

HET TERRITORIAAL PROJECT VOOR EVERE

Verdichting (TP1): identificatie van de strategische gebieden en meting van de houdbaarheid van de verdichting

Terreinen die in aanmerking komen voor verstedelijking worden in Evere steeds schaarser. Deze terreinen kunnen verschillende vormen aannemen: binnenterreinen van huizenblokken, grote terreinen, strategische gebieden op gewestelijke schaal ...

Sommige gebieden concentreren bovendien tal van uitdagingen op het vlak van de toekomstige stedelijke ontwikkeling. Het betreft strategische ontwikkelingsgebieden op schaal van het Gewest (Reyers, Bordet-Defensie, Josaphat) maar ook gebieden voor economische activiteiten die recent werden opengesteld voor residentiële gemengdheid en waar het bestaande weefsel de komende jaren aanzienlijk zal veranderen (ondernemingsgebieden in een stedelijke omgeving en administratiegebieden op het GBP). De meeste andere terreinen die in aanmerking komen zijn kleiner en liggen meer verspreid over het grondgebied (kleine holle kiezels, werkplaatsen op binnenterreinen van huizenblokken, geïsoleerde leegstaande gebouwen ...).

Afhankelijk van het type en de ligging moeten voor deze terreinen aangepaste oplossingen worden gezocht om een zorgvuldige verdichting van het gemeentelijke grondgebied te garanderen. De verdichting moet bijvoorbeeld gepaard gaan met een optimalisering van de infrastructuur voor de actieve mobiliteit (zachte verplaatsingswijzen/openbaar vervoer) en worden ontwikkeld in de buurt van lokale identiteitskernen om een "buurtstad / duurzame stad" te garanderen. (zie *kaart 1*)

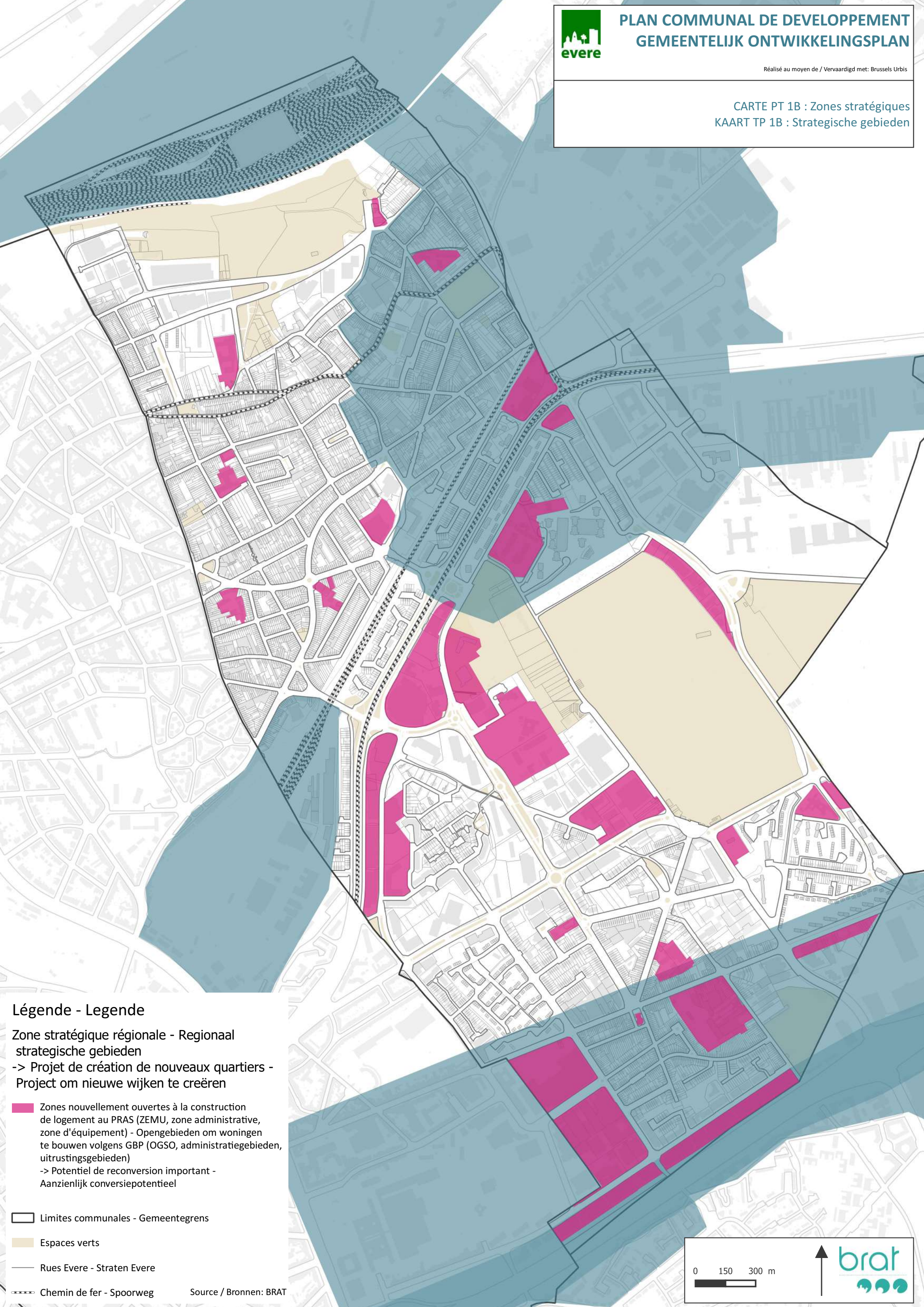
Op het gemeentelijke grondgebied werden verschillende soorten gebieden geïdentificeerd met verschillende uitdagingen op het vlak van verdichting (zie *kaart 2*):

- De gebieden die zich het best lenen tot verdichting zijn gelegen op minder dan 600 m rond e GEN-stations of toekomstige metrostations en op minder dan 300 m van de lokale identiteitskernen. In deze gebieden is verdichting gunstig om een goede bereikbaarheid met het openbaar vervoer te garanderen een goede toegankelijkheid van de lokale identiteitskernen. Deze gebieden liggen vooral in Laag-Evere. De verdichtingsprocessen kunnen er worden toegelaten of bevorderd als er uitstekende bewoonbaarheidsvoorwaarden worden geboden. Hoe dan ook moeten bij de projecten de bouwhoogtes en de architectuur van deze al dichte Everse wijken worden gerespecteerd en moeten mogelijkheden worden geboden voor innovatie op bepaalde plaatsen (zoals hoeken, pleinen, de stationsomgeving...). De verdichting moet gepaard gaan met een bezinning over het 'openbaar comfort', met name op het vlak van functionele en sociale gemengdheid maar ook met het oog op de verbetering van de openbare en de groene ruimten (verdichting met 'ontdichting' van bepaalde binnenterreinen van huizenblokken, herkwalificatie van de openbare ruimte, van de toegang tot de buurtvoorzieningen, enz).
- De rest van de gemeente (gebieden die matig of minder geschikt zijn voor verdichting): in deze gebieden zijn de toegankelijkheidsvoorwaarden hetzij met het openbaar vervoer hetzij ten aanzien van de lokale identiteitskernen (buurtwinkels en buurtvoorzieningen) minder geschikt voor verdichting. De aandacht gaat er vooral uit naar het opvullen van holle kiezels en hoekterreinen met kleinschalige operaties.

Enkele strategische gebieden voor stadsontwikkeling zijn hier gelegen (OGSO, administratiegebied, gewestelijk strategisch gebied). Het is zeker niet de bedoeling om de ontwikkeling van deze gebieden te verbieden. Wel moeten er, parallel met de ontwikkeling van grootschalige projecten, oplossingen worden gezocht om de bereikbaarheid met het openbaar vervoer, andere vormen van duurzame mobiliteit of het aanbod aan buurtvoorzieningen te verbeteren (zie TP3 en TP6) en toegang tot lokale groene ruimten.

Zowel bij kleinschalige (opdeling van huizen, reconversie op de binnenterreinen van huizenblokken, bouwprojecten in holle kiezelen) als grootschalige projecten (gewestelijke strategische gebieden, OGSO's, administratiegebieden) moeten de operaties voor de verdichting van het stadsweefsel steeds de principes van beheerste verdichting respecteren die door het Gewest worden aanbevolen in het GPDO:

- Verdichting verbonden aan een goede bereikbaarheid met het openbaar vervoer;
- Verdichting in verhouding tot de grootte van de percelen en de huizenblokken
- Verdichting in verhouding tot de omvang van de openbare ruimte;
- Respect voor het bouwkundig erfgoed;
- Herwaardering van de bestaande bebouwing (reconversie van leegstaande gebouwen);
- Voldoende aanwezigheid van groene ruimten (= minder dan 400 m voor parken van meer dan één hectare, minder dan 200 m voor kleinere parken);
- verdichting die gepaard gaat met de bouw van buurtdiensten in de projecten en wijken (volgens de principes van de stad van de korte afstanden).

Légende - Legende

Zone stratégique régionale - Regionaal strategische gebieden

-> Projet de création de nouveaux quartiers -
Project om nieuwe wijken te creëren

 Zones nouvellement ouvertes à la construction de logement au PRAS (ZEMU, zone administrative, zone d'équipement) - Opengebieden om woningen te bouwen volgens GBP (OGSO, administratiegebieden, uitrustingsgebieden)
-> Potentiel de reconversion important -
Aanzienlijk conversiepotentieel

 Limites communales - Gemeentegrens

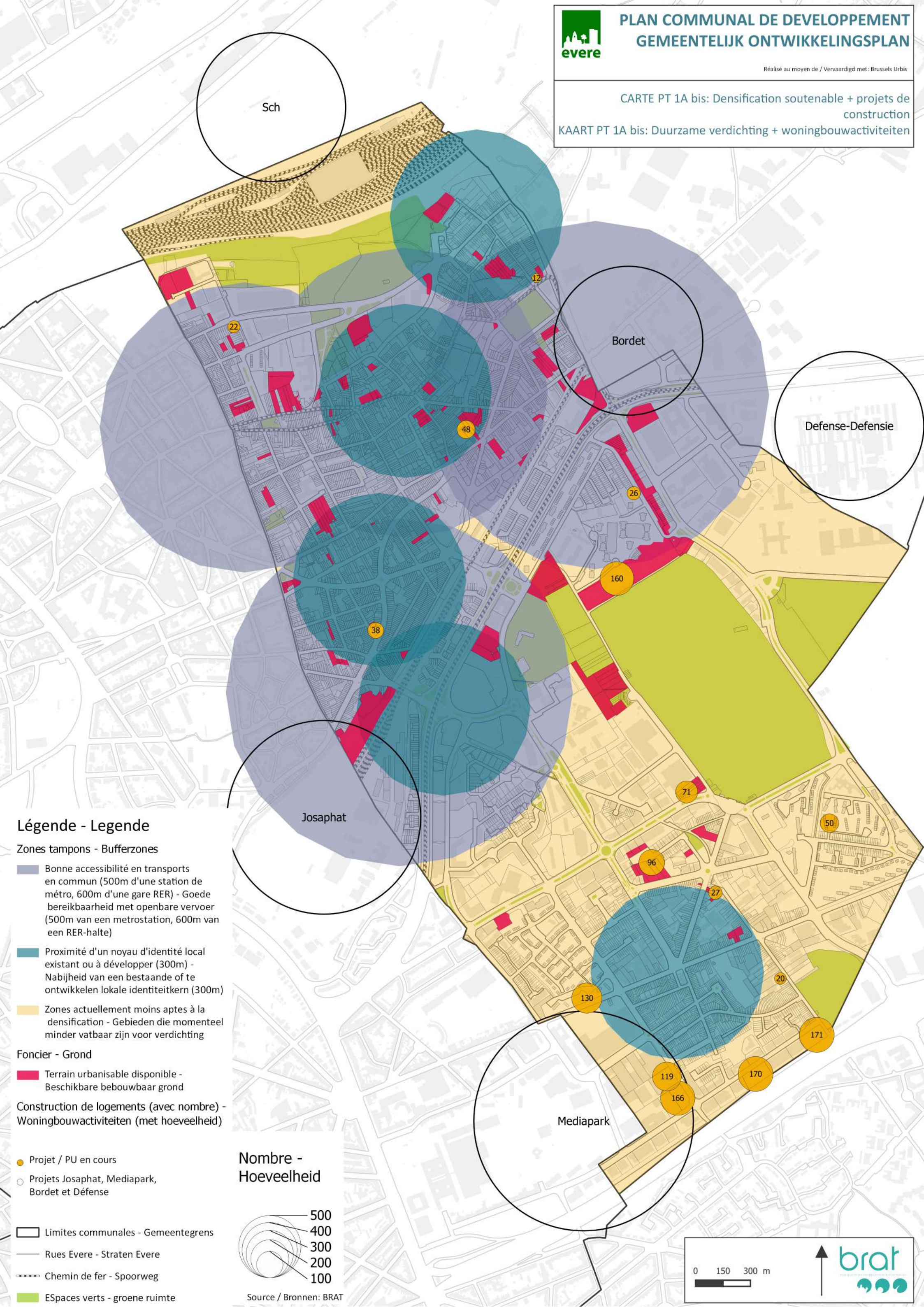
 Espaces verts

 Rues Evere - Straten Evere

 Chemin de fer - Spoorweg

Source / Bronnen: BRAT

0 150 300 m

Légende - Legende

Zones tampons - Bufferzones

- Bonne accessibilité en transports en commun (500m d'une station de métro, 600m d'une gare RER) - Goede bereikbaarheid met openbare vervoer (500m van een metrostation, 600m van een RER-halte)
- Proximité d'un noyau d'identité local existant ou à développer (300m) - Nabijheid van een bestaande of te ontwikkelen lokale identiteitkern (300m)
- Zones actuellement moins aptes à la densification - Gebieden die momenteel minder vatbaar zijn voor verdichting

Foncier - Grond

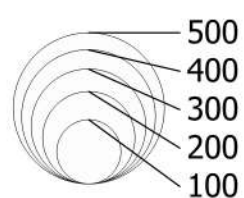
- Terrain urbanisable disponible - Beschikbare bebouwbaar grond

Construction de logements (avec nombre) - Woningbouwactiviteiten (met hoeveelheid)

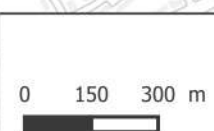
- Projet / PU en cours
- Projets Josaphat, Mediapark, Bordet et Défense

- Limites communales - Gemeentegrens
- Rues Evere - Straten Evere
- Chemin de fer - Spoorweg
- ESpaces verts - groene ruimte

Nombre - Hoeveelheid

Source / Bronnen: BRAT

Zoom op de binnenterreinen van huizenblokken (TP2): onderscheid tussen de te vrijwaren binnenterreinen van huizenblokken en de binnenterreinen van huizenblokken die een potentieel bieden voor de bouw van nieuwe woningen

Om het verstedelijkingsbeleid aan te vullen moet meer specifiek aandacht worden besteed aan de binnenterreinen van huizenblokken. Die bieden immers een specifieke en belangrijke uitdaging voor Evere. Dergelijke ruimten zijn talrijk en bevatten doorgaans veel groen. Daarnaast vertonen ze ook een grotere gemengdheid van functies met de aanwezigheid van werkplaatsen of opslagplaatsen en/of bieden ze mogelijk interessante grondreserves voor verstedelijking.

De kaart concentreert zich op gesloten eilandinterieurs. De kwestie van open of halfopen binnenblokken is ook belangrijk, maar wordt op een andere manier gesteld: te ontwikkelen functies, openheid naar het publiek, verbinding via zachte modi, enz. Het wordt behandeld in de kaarten TP5 en TP6 en is het onderwerp van een fiche over de omgeving van grote complexen (GL24). Verscheidene sociale woningcomplexen of bebouwde gebieden hebben echter architectonische kwaliteit en landschappelijk belang dat moet worden versterkt en op coherente wijze moet worden behandeld. Zij zijn aangegeven op kaart TP2.

Tegenover de snelle verstedelijking van Evere waarbij soms ook projecten worden voorzien op de binnenterreinen van huizenblokken, is het belangrijk dat er een "onderscheid" wordt gemaakt tussen:

- De binnenterreinen van huizenblokken die moeten worden gevrijwaard om de biodiversiteit, het groene karakter en de leefomgeving van de gemeente te vrijwaren
- De binnenterreinen van huizenblokken die een potentieel bieden voor de bouw van nieuwe woningen (hoewel deze functie niet verplicht is, kunnen de binnenterreinen van huizenblokken ook worden heringericht tot groene en open ruimten):
 - o Hetzij omdat ze al verstedelijkt zijn en in aanmerking komen voor reconversie (garages, opslagplaatsen of werkplaatsen op het binnenterrein van het huizenblok); deze reconversies moeten altijd de doorlatendheid van de ruimten verbeteren en, in de zones die onderhevig zijn aan veel geluidshinder, het akoestisch comfort garanderen of verbeteren;
 - o Hetzij omdat ze een grote oppervlakte beslaan, een toegang bieden tot de openbare weg en een interessant potentieel bieden (nabijheid van het OV, enz.) om deels te worden opengesteld voor verstedelijking, waarbij de groene en doorlatende ruimten moeten worden gevrijwaard. In dergelijke gevallen, vooral in de zones waar het akoestisch comfort moet worden gevrijwaard of verbeterd, moet verstedelijking het mogelijk maken om het huizenblok af te sluiten vanaf de weg.

Er dient benadrukt dat in alle gevallen, zelfs in het geval van reconversie of verstedelijking van de binnenterreinen van huizenblokken, bijzondere aandacht moet worden besteed aan de handhaving of ontwikkeling van groene en doorlatende ruimten, vooral in de dichtste delen van het grondgebied. Bij de verdichtingsprojecten van binnenterreinen van huizenblokken moet ook worden nagedacht over de herkwalificatie van andere zones om ze groen en doorlaatbaar te maken. Er moeten dus compenserende maatregelen worden voorzien op het vlak van leefomgeving en leefmilieu.

Op basis van de mogelijkheden die worden geboden door de binnenterreinen van de Everse huizenblokken en op basis van hun geschiktheid voor verstedelijking, kunnen in de gemeente twee grote gebieden worden onderscheiden (zie kaart TP2):

- Laag-Evere dat een groter potentieel biedt voor de bouw van nieuwe woningen: in deze wijken die het best geschikt worden geacht voor verdichting (zie kaart TP1) bieden tal van al

bebouwde binnenterreinen van huizenblokken een aanzienlijk reconversiepotentieel en, zeer lokaal, ook beschikbare gronden.

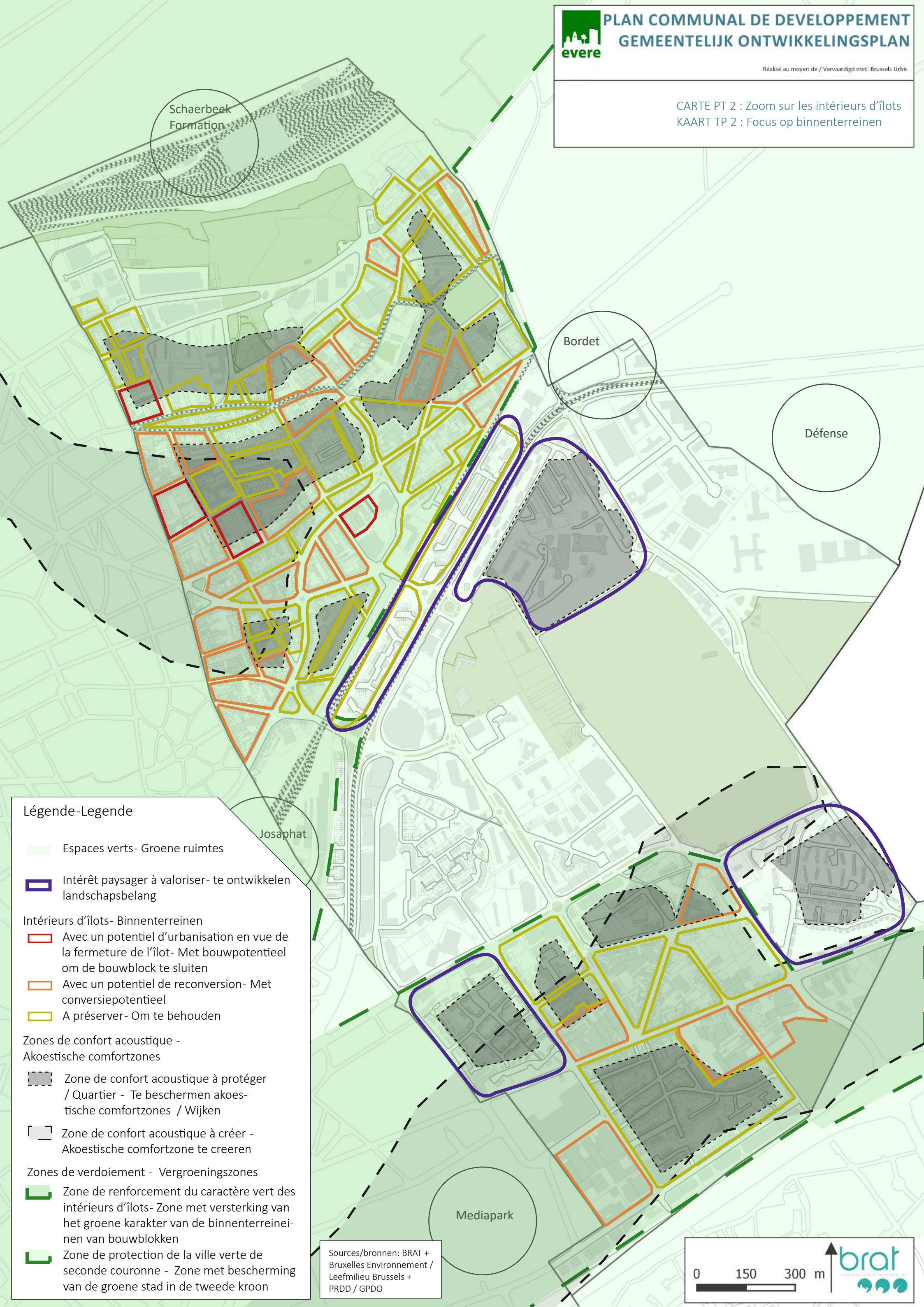
- Hoog-Evere waar de binnenterreinen van huizenblokken zich minder lenen voor de bouw van nieuwe woningen: in deze wijken zijn er minder binnenterreinen van huizenblokken (verstedelijking in open bebouwing) en diegene die al bestaan bieden minder verstedelijkingsmogelijkheden. Omdat ze ook minder geschikt zijn voor verdichting (zie TP1) en er in deze wijken al heel wat projecten worden gerealiseerd, is verdichting van deze ruimten niet aangewezen.

Op deze regels zijn er echter enkele uitzonderingen. Het ene binnenterrein van een huizenblok is immers het andere niet. In Laag-Evere werden tal van binnenterreinen van huizenblokken weerhouden als "te vrijwaren", hetzij omdat ze te klein zijn voor verstedelijking, hetzij omdat ze grotendeels zijn ingenomen of een zeer hoge landschappelijke en biologische waarde hebben (in het groen aangegeven op kaart TP2).

Omgekeerd komen enkele binnenterreinen van huizenblokken in Hoog-Evere in aanmerking voor reconversie vanwege hun bijzondere kenmerken (in het oranje aangegeven op kaart TP2).

Bedoeling van deze kaart is om de gemeente te begeleiden bij de beslissingname. Uiteraard moeten de projecten geval per geval worden bestudeerd. Om de impact van de verstedelijking van de binnenterreinen van huizenblokken te beperken, kunnen enkele criteria worden toegepast, namelijk:

- Het nut van het project: zal het project globaal gezien de leefomgeving in de gemeente verbeteren? Betreft het een project van openbaar nut? (zoals bijvoorbeeld de uitbreiding van een school)
- De omvang van het project: respecteert het project de bouwhoogtes van het huizenblok? De uitzichten op de burens?, enz.
- De milieu-impact van het project: in het bijzonder op de bodemdoorlatendheid en het geluid. Bij reconversieprojecten moet worden gestreefd naar een grotere bodemdoorlatendheid en ingroening van het huizenblok, dit om ervoor te zorgen dat het project daadwerkelijk de leefomgeving en het akoestisch comfort van de bewoners verbetert, vooral in geïdentificeerde comfortzones die moeten worden gevrijwaard of gecreëerd (zie kaart).

Légende-Legende

- Espaces verts- Groene ruimtes
- Intérêt paysager à valoriser- te ontwikkelen landschapsbelang
- Intérieurs d'îlots- Binnenterreinen
 - Avec un potentiel d'urbanisation en vue de la fermeture de l'îlot- Met bouwpotentieel om de bouwblock te sluiten
 - Avec un potentiel de reconversion- Met conversiepotentieel
 - A préserver- Om te behouden
- Zones de confort acoustique - Akoestische comfortzones
 - Zone de confort acoustique à protéger / Quartier - Te beschermen akoestische comfortzones / Wijken
 - Zone de confort acoustique à créer - Akoestische comfortzone te creeren
- Zones de verdoiemement - Vergroeningszones
 - Zone de renforcement du caractère vert des intérieurs d'îlots- Zone met versterking van het groene karakter van de binnenterreinen van bouwblokken
 - Zone de protection de la ville verte de seconde couronne - Zone met bescherming van de groene stad in de tweede kroon

Sources/bronnen: BRAT + Bruxelles Environnement / Leefmilieu Brussels + PRDD / GPDO

Voorzieningen (TP3): beschikbaarheid van overheidsgronden en behoeften (per type en per wijk)

Tegen 2025 worden er in Evere ongeveer 4000 en 5000 nieuwe inwoners verwacht. Sinds begin jaren 2000 zal de bevolking in totaal met bijna 45% zijn toegenomen en heel wat nieuwe inwoners zijn gezinnen met kinderen. Evenredig met de bevolkingstoename stijgt ook de vraag naar voorzieningen en openbare diensten: crèches, scholen, recreatie, medische centra, parken, sociale voorzieningen ...

In de gemeente zijn echter nog maar enkele grote terreinen beschikbaar die niet allemaal eigendom zijn van de overheid. Er moet dus worden nagegaan welke terreinen, vooral die van een zekere grootte (school, park ...), het best beantwoorden aan de toekomstige behoeften van de gemeente.

Uit de diagnose is gebleken dat het aanbod aan buurtvoorzieningen niet gelijk is verdeeld over het gemeentelijke grondgebied. En niet alle buurtvoorzieningen beantwoorden aan dezelfde vragen en behoeften. Per wijk moet dus bijzondere aandacht worden besteed aan de volgende punten:

- De Vredewijk heeft een zeer grote bevolking met tal van gezinnen. Op het vlak van sport-, recreatie- en cultuuraanbod is ze vrij goed voorzien.
Sinds twee kinderopvangplaatsen verhuisd zijn, is er geen Franstalige gemeentelijke crèche meer (alleen nog privéstructuren). Het project voor de uitbreiding van de school Everheide zou op korte termijn deels het tekort aan plaatsen in het lager onderwijs moeten opvangen. Toch moeten deze punten nauwlettend in de gaten worden gehouden. De wijk is immers dichtbebouwd en de bevolking zal nog snel toenemen.
Op middellange termijn moeten er dus wel crèches of scholen worden gepland of moet de capaciteit van de bestaande voorzieningen (bijvoorbeeld van de school La Source) worden uitgebreid (zie fiches O12, O13 en O9). Op kortere termijn kunnen enkele speelpleinen worden aangelegd (zie fiches GL14, O23). Parallel met de bevolkingstoename moeten ook de sociale samenhang en de gezondheidsvoorzieningen worden ontwikkeld.
De belangrijkste beschikbare grond in deze wijk is de site van de voormalige peuterschool Fonson.
- De wijk Conscience - centraal gelegen, dichtbebouwd en met minder gezinnen - is rijk aan gemeentelijke voorzieningen (gemeentehuis, bibliotheek, sociaal huis maar ook scholen). Er zijn minder groene ruimten en crèches dan in de rest van de gemeente. Het gemeentehuis zou moeten worden verbouwd/uitgebreid om bij te dragen tot een betere toegankelijkheid van de openbare voorzieningen en een betere zichtbaarheid van de gemeentelijke diensten ten overstaan van de burgers (fiche O33) Deze wijk was een van de wijken met het kleinste aantal artsen (huisartsen en specialisten). Heel wat artsen zijn bovendien al vrij oud. Ze moeten dus worden vervangen of er moeten nieuwe structuren van het type 'medisch huis' worden voorzien om de bevolking voldoende toegang te verlenen tot gezondheidszorg.
Behalve de terreinen op de site van het gemeentehuis zijn er in deze wijk momenteel geen openbare gronden beschikbaar. De Bordetwijk, waarvoor een RPA wordt uitgewerkt, biedt in dit opzicht enig potentieel. In het project zouden dus de nodige voorzieningen moeten worden gecreëerd om de ontwikkeling van de wijk te ondersteunen, evenals voorzieningen die voldoen aan de geïdentificeerde behoeften (sociale cohesie, zorg, crèches, school, speelpleinen/groene ruimten).

In beide wijken moet de dynamiek van de gemeente voor de bevordering van de sociale cohesie worden voortgezet of nog worden versterkt. De bevolking wordt er immers steeds kwetsbaarder.

In deze wijken ontbreekt het, zoals overigens in de rest van de gemeente, aan een middelbare school. De school die de Federatie Wallonië-Brussel zal bouwen in de Oudstrijderslaan (zie fiche O9) zal dat probleem echter deels verhelpen.

- De Leopold III-wijk is minder dicht bebouwd. Zij telt de meeste sportvoorzieningen van de gemeente, evenals een belangrijke pool van scholen en kinderopvangplaatsen. Een culturele buurtvoorziening ontbreekt er echter, evenals medische en sociale voorzieningen. De pool Evere Shopping zal uitgroeien tot een lokale identiteitskern, in samenhang met de ontwikkeling van de wijk Josaphat ("stationswijk"). Het zou dus interessant zijn om enkele terreinen voor te behouden voor buurtvoorzieningen (medische, culturele ...) die kunnen bijdragen tot de dynamiek rond deze wijk. In de wijk liggen nog enkele interessante gemeentelijke gronden, met name rond het park van Evere, maar die zijn in het GBP ingedeeld als gebied voor sport- of vrijetijdsactiviteiten in de open lucht. De huidige parking, tegenover het park van het sportcomplex, is centraal gelegen. Vanwege haar grootte en de uitstekende bereikbaarheid biedt ze een zeer interessant potentieel voor een eventuele gemeentelijke voorziening.
- De wijk Paduwa is vandaag uitstekend voorzien van kinderopvangplaatsen en scholen (vooral dankzij de recent uitgevoerde projecten) en ligt vlakbij het sportcentrum van Evere. Met de OCMW-antenne en de wijkhuizen van de sociale wijken geniet ze ook voldoende sociale voorzieningen. Hetzelfde geldt voor medische voorzieningen. Deze wijk ligt echter ver af van de wijken Vrede en Conscience. Ze vormt in feite een tweede "dorp" in Evere dat in volle groei is en moet worden voorzien van culturele en vrijetijdsinfrastructuur. Gezien de vele grote projecten die in deze wijk zijn gepland, zal men op langere termijn nauw moeten toezien op de evolutie van de vraag naar voorzieningen in deze wijk (met name crèches, scholen...). Een groot gemeentelijk terrein is in deze wijk niet voorhanden maar interessante opportuniteiten zijn te vinden op het gelijkvloers van het project Artemis of in de sociale wijk Ieder Zijn Huis. De site De Lijn is ook een interessant landreservaat in het district.

Naast de beschikbare gronden worden er nog andere mogelijkheden geboden door:

- verschillende bouwprojecten voor openbare woningen (Artemis, Destrier, Vliegplein ...) met een interessant potentieel voor de bouw van buurtvoorzieningen. De benedenverdieping en/of de eerste verdieping van deze projecten kan makkelijk worden opgevorderd om er een kleine voorziening van te maken;
- De gemeente of het Gewest kan via de stedenbouwkundige vergunningen de inrichting van voorzieningen op te leggen op de gelijkvloerse verdiepingen van nieuwe gebouwen (voorzieningen zijn toegelaten in alle gebieden van het GBP) of er de stedenbouwkundige lasten voor gebruiken (zie fiche GL3 en GL18).

Paix

- Espaces verts - Groene ruimtes / Aire de Jeux - Speeltuinen
- Crèches / Kinderopvang
- Ecole fondamentale / Basisschool
- Santé / Gezondheid
- Cohésion sociale / Sociale Cohesie

Léopold III

- Santé et social/ Gezondheid en sociaal
- Equipements culturels/ Culturele voorzieningen

Conscience

- Aires de jeux/ Speeltuinen
- Cohesion sociale/ sociale cohesie
- Santé/Gezondheid
- Crèche/Kinderopvang

Légende- Legende

 Espaces verts- Groene ruimtes

Besoins- Behoeften

 Quartiers- Wijken

 Besoins par quartiers- Wijkbehoeften

Opportunités- Mogelijkheden

 Potentialité foncière publique de taille significative- Publieke landpotentieel van aanzienlijke omvang

 Potentialité foncière publique de taille significative prévue pour le sport- Publieke landpotentieel van aanzienlijke omvang gepland voor sport

 Projet public avec un potentiel pour la création d'équipements- Openbaar project met potentiel voor het creëren van voorzieningen

 Zones stratégiques régionales- Regionaal strategische gebieden

Fiches «opération»- «Operationele» fiches

 Projects- Projecten

Paduwa

Equipements culturels/
Culturele voorzieningen

0 150 300 m

Gemengdheid van functies (TP4): integratie van de principes van gemengdheid van functies bij de territoriale ontwikkeling en bij de identificatie van de te vrijwaren bedrijventerreinen en de strategische reconversiegebieden.

In Evere werden of worden tal van kantoorgebouwen of kantoorgebieden en productieactiviteiten omgeschakeld naar woningen. Deze operaties voldoen aan de toenemende vraag naar woningen en bieden een antwoord op het probleem van de leegstaande gebouwen. Er worden bijvoorbeeld woonwijken opgetrokken in de buurt van de Genèvestraat, de Kolonel Bourgstraat, op de voormalige site Vishay en in het huizenblok Vlan.

Een aantal gebieden of gebouwen kunnen worden omgeschakeld in het kader van de huidige dynamiek voor de bouw van woonwijken en de reconversie van leegstaande gebouwen. Dat is met name het geval voor leegstaande kantoorgebouwen in de Kolonel Bourgstraat (zie project Parkway) en het leegstaande gebouw in de Stroobantsstraat (zie fiche O2). Deze terreinen liggen in een eerder residentiële omgeving en hun bestemming zou kunnen worden gewijzigd om ze open te stellen voor nieuwe woningen en parken (zie fiche O2). Meer recent kwamen er ook enkele gebouwen leeg te staan in de Jules Bordetlaan. Dit gebied, verder afgelegen van de lokale identiteitskernen en minder goed bereikbaar met het openbaar vervoer, leent zich vandaag minder goed voor reconversie naar woningen maar is wel geschikt voor het behoud van een economische activiteit. De toekomst van deze laan en haar reconversiepotentieel moeten echter worden onderzocht samen met de ontwikkeling van de zone Bordet-Defensie die op middellange - lange termijn heel wat zal veranderen in de wijk.

Evere wil echter niet uitsluitend een residentiële gemeente zijn maar ook economische activiteiten kunnen aanbieden op haar grondgebied. Daarom moet:

- Erop worden toegezien dat de doelstellingen inzake verstedelijking en woningbouw geen nieuwe monofunctionele woongebieden creëren maar integendeel bijdragen tot de lokale economische ontwikkeling, de gepaste voorzieningen in de wijken en de kwaliteit van hun leefomgeving en aantrekkelijkheid. De nieuwe bouwprojecten moeten de principes van gemengdheid integreren, zowel op economisch vlak (ontwikkeling van nieuwe (kleine) ondernemingen, winkels, enz. die goed geïntegreerd zijn met de huisvestingfunctie en lokale werkgelegenheid creëren, ook voor laaggeschoolde arbeiders) als op het vlak van diensten en voorzieningen voor de bevolking (ook groene ruimten). Deze doelstelling van gemengdheid moet leiden tot de productie van een buurtstand (stad "van korte afstanden") die is verankerd in de lokale identiteitskernen (zie verder).
- in de gebieden voor economische activiteiten het behoud van deze activiteiten en de ontwikkeling van deze gebieden worden aangemoedigd. Meer specifiek moet de zone-De Boeck in het kader van het project Josaphat worden verplaatst maar behouden blijven. De bedrijventerreinen Carli, Evere Local en Da Vinci blijven belangrijke tewerkstellingspolen voor de gemeente die moeten worden behouden en uitgebouwd. De zone Schaarbeek-Vorming, waarvan de ontwikkeling waarschijnlijk kansen zal bieden voor werkgelegenheid en economische ontwikkeling. Bijzondere aandacht zal moeten worden besteed aan de toegankelijkheid ervan met actieve vervoersmiddelen, aan de groene verbindingen met het naburige Moeraske en aan de opwaardering van het spoorwegerfgoed in het gebied. De Leopold III-laan wordt in het GPDO aangemerkt als een Europese tertiaire as die de verbinding

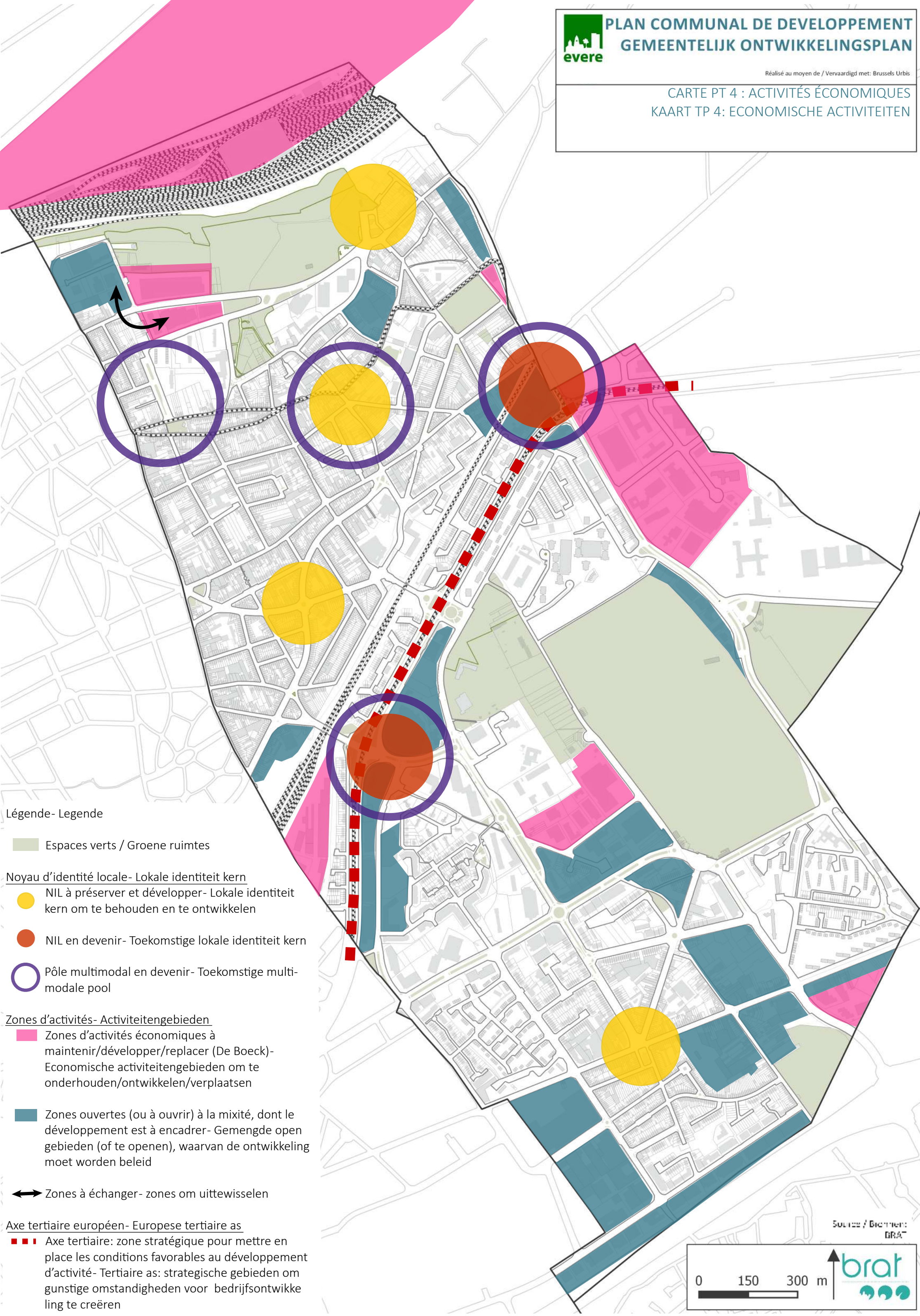
maakt tussen de Europese wijk en de luchthaven van Zaventem (zie fiche GL21) en waar de kantooractiviteiten bij voorkeur worden gevrijwaard of nog worden ontwikkeld.

Om hun aantrekkelijkheid te garanderen kan de gemeente:

- Ze beter toegankelijk maken
- Ze meer openen naar de stad
- Zorgen voor kwaliteitsvolle openbare ruimten (zie GL6)
- In samenwerking met Citydev en het jobhuis zo goed mogelijk communiceren over deze gebieden en ze herwaarderen ten overstaan van de bedrijven (zie GL34), maar ook de leegstand monitoren en de wederverhuur bevorderen om hun werking te maximaliseren.
- Deze bestaande gebieden aanwenden om de ontwikkeling van nieuwe initiatieven te bevorderen, bijvoorbeeld de bouw van een bedrijventrum (zie fiche O19 en GL22).

- In de gebieden die werden opengesteld voor gemengdheid (OGSO's, administratiegebieden...), om de economische activiteit, en met name de produktiefunctie, in stand te houden, wijst de gemeente erop dat het van belang is hiervoor ruimte te reserveren in de nieuwe toewijzingen, vooral omdat de activiteiten bijdragen tot het scheppen van plaatselijke werkgelegenheid. Het zal dus nodig zijn om :
 - een reële gemengdheid bevoorrechten door het behoud op te leggen van economische activiteiten die de lokale tewerkstelling en fiscale inkomsten voor de gemeente vrijwaren (zie fiches GL22, GL23);
 - de vestiging aanmoedigen van bedrijven die compatibel zijn met de huisvestingsfunctie (op het vlak van overlast, levenskwaliteit, toegankelijkheid...);
 - deze gebieden opvatten en inrichten, vooral de openbare ruimte, als gemengde gebieden en ontmoetingszones (zie fiche GL1).
- In de lokale identiteitskernen (LIK): om de levenskwaliteit van de inwoners te vrijwaren en te garanderen is het belangrijk om de lokale identiteitskernen, en dan vooral de activiteiten die er gevestigd zijn, te consolideren. In de gemeente zijn er vandaag drie van die kernen, terwijl er twee in wording zijn rond Evere Shopping en het Sint-Vincentiusplein (een historische kern waar vandaag tal van vastgoedontwikkelingen worden gerealiseerd). Rond deze lokale centraliteiten moet de ontwikkeling worden aangemoedigd van buurtwinkels, kleine kantoren, vrije beroepen, voorzieningen en kleine werkplaatsen. Meer specifiek komt het erop aan om de toekomstige kern Evere Shopping een heuse identiteit te geven door te werken aan de architecturale en landschappelijke cohesie (openbare ruimte, stadsmeubilair...) en aan de mobiliteit en toegankelijkheid voor iedereen (met name PBM, voetgangers en fietsers), samen met alle lopende projecten.
- De handelsdynamiek moet worden onderhouden en ontwikkeld, met een onderscheid tussen:
 - de handelskernen die overeenstemmen met LIK waarvan de handelslinten moeten worden geherwaardeerd (zie hiervoor en GL 23);
 - De andere handelsactiviteiten (grootwarenhuizen, grote speciaalzaken...), buiten de LIK, waarvan de toegankelijkheid moet worden gegarandeerd (met de fiets, het OW, voor leveringen, ...) en waarbij rekening moet worden gehouden met de milieuhinder (vervuiling, geluidsoverlast, gegenereerd verkeer, parkeren, ...), vooral bij gemengdheid met de woonfunctie. In Evere moet erop worden toegezien dat de ontwikkeling van grootschalige detailhandelszaken niet ten koste gaat van de lokale centra.

In het algemeen kunnen er samenwerking en synergieën worden ontwikkeld met Hub.brussels en het toekomstige gewestelijk plan voor de ontwikkeling van de handel.

Légende- Legende

Espaces verts / Groene ruimtes

Noyau d'identité locale- Lokale identiteit kern

NIL à préserver et développer- Lokale identiteit kern om te behouden en te ontwikkelen

NIL en devenir- Toekomstige lokale identiteit kern

Pôle multimodal en devenir- Toekomstige multimodale pool

Zones d'activités- Activiteitengebieden

Zones d'activités économiques à maintenir/développer/replacer (De Boeck)- Economische activiteitengebieden om te onderhouden/ontwikkelen/verplaatsen

Zones ouvertes (ou à ouvrir) à la mixité, dont le développement est à encadrer- Gemengde open gebieden (of te openen), waarvan de ontwikkeling moet worden beleid

Zones à échanger- zones om uitwisselen

Axe tertiaire européen- Europese tertiaire as

Axe tertiaire: zone stratégique pour mettre en place les conditions favorables au développement d'activité- Tertiaire as: strategische gebieden om gunstige omstandigheden voor bedrijfsontwikkeling te creëren

Groen netwerk (TP5): vrijwaring en versterking van het gemeentelijke groene netwerk

Evere is een groene gemeente. Ze kan bogen op tal van parken en groene ruimten, een deel van de gewestelijke groene wandeling en tal van beplantingen langs de wegen. Men vindt er een vrij belangrijke biologische en ecologische diversiteit, vooral dankzij het natuurreservaat het Moeraske, de begraafplaats van Brussel en de vele ingegroende binnenterreinen van huizenblokken. Een groot deel van de Everse groene ruimten zijn echter privé-eigendom of weinig toegankelijk voor het publiek (met name begraafplaatsen).

Ook de kwaliteit en de connectiviteit van de groene continuïteiten kunnen worden verbeterd. In de huidige context van talrijke verdichtings- en bouwprojecten is het van essentieel belang om het ecologische en landschappelijke erfgoed van Evere in stand te houden.

De belangrijkste uitdagingen in die zin zijn enerzijds de continuïteit en versterking garanderen van het gemeentelijke en gewestelijke groene netwerk en anderzijds een betere toegankelijkheid en kwaliteit garanderen van de groene ruimten

Garanderen van de continuïteit en versterking van het groene netwerk:

- De groene wandeling: op heel wat delen is de groene wandeling eerder "groen" in theorie dan in de praktijk. Om de groene continuïteit te verbeteren, volgens de principes van het GPDO, kan Evere de middenbermen en laanbomen aanpakken (zie kaart 1). (zie fiche O24)
- Het ecologisch netwerk:
 - Versterken van de 'prestatie' van het gewestelijke ecologische netwerk via de herkwalificatie en het in beheer nemen van het natuurreservaat het Moeraske door Leefmilieu Brussel (zie fiche O22)
 - De groene ruimten in de wijk opnemen in het gemeentelijke en gewestelijke groene netwerk, door ze te verbinden met groene lineaire inrichtingen en ook verbindingen te voorzien met de netwerken voor actieve verplaatsingswijzen.
- De groene corridors: de grote structurerende verbindingsassen van de grote Brusselse territoriale projecten werden van in het begin opgevat als groene corridors. Ze moeten worden aangeplant en worden voorzien van parken en ingegroende ruimten om er heuse promenades van te maken voor de inwoners en verplaatsingscorridors voor de fauna en flora:
 - De heraanleg van het deel van de groene wandeling dat het natuurreservaat het Moeraske doorkruist zal de wijk van het station van Schaarbeek verbinden met de Sint-Vincentiuswijk en Haren (zie fiche O23);
 - De aangeplante promenade in het hart van de wijk Josaphat zal de nieuwe wijk structureren maar ook toegankelijk maken vanaf de Auguste de Boeckstraat. Deze ruimte moet ook een landschappelijke en groene continuïteit integreren met de moestuinen in de Jan Van Ruisbroeckstraat;
 - De Kolonel Bourgstraat en een deel van de E40 zullen worden aangelegd tot een heuse groene corridor die een snelle verbinding vormt met het project Reyers;
 - In het kader van het project Defensie kan de begraafplaats van Brussel worden geopend en een groene verbindingsweg vormen (zie fiche O21).

- De verbetering, in het algemeen, van de biodiversiteit en van de milieuwaarde van de inrichtingen (zie fiche GL 26), onder meer in de talrijke verlaten mobiliteitsruimten in Evere, maar ook de mobilisatie van open privéruimten zoals de tuinwijken en de naaste omgeving van de appartementsgebouwen die voldoende groot zijn en dus een belangrijk potentieel bieden voor de biodiversiteit in het gemeentelijke ecologische netwerk.

Tot slot moet in Evere rekening worden gehouden met het vraagstuk van de groene continuïteiten, gezien de centrale rol die de gemeente speelt ten aanzien van verschillende bestaande of toekomstige bovenlokale groene continuïteiten tussen de volgende strategische elementen van het groene netwerk:

- De Brusselse begraafplaats;
- De open ruimtes van de Defensie-site;
- De Moeraske en zijn voortzettingen;
- De Josaphat site en het aangrenzende Josaphat Park.

De tweede grote uitdaging betreft de toegankelijkheid et de kwaliteit van de groene ruimten. Hoewel 1/5de van de gemeentelijke oppervlakte bestaat uit groene ruimten, is slechts een klein deel daarvan werkelijk toegankelijk voor het publiek. Enkele zijn maar weinig ingericht of moeten worden gerenoveerd.

Toegankelijkheid heeft niet alleen betrekking op het openstellen van de ruimten, maar ook op de toegankelijkheid voor voetgangers en fietsers. Er moet worden op toegezien dat het netwerk voor zachte verplaatsingswijzen en het groene netwerk parallel worden ontworpen en dat de nieuwe groene ruimten goed toegankelijk zijn voor iedereen (PBM, fietsers, steps...).

In het kader van het project Defensie zou de begraafplaats van Brussel worden geopend. Ze kan dan een echte plaats van leven worden die toegankelijk is voor de inwoners van Evere. De openingsuren kunnen worden uitgebreid en er zouden nieuwe ingangen moeten worden voorzien. Deze opening betreft voetgangers en fietsers die langs de rand van de begraafplaats rijden. Daartoe zullen verbeteringen worden aangebracht in de bestaande fietsvoorzieningen rond de begraafplaats.

Een aantal wijkparken zijn weinig kwaliteitsvol op het vlak van biodiversiteit en de ludieke voorzieningen (speelpleinen) zijn soms verouderd. Zij zouden kunnen worden heringericht om de leefomgeving en de sociorecreatieve functies te verbeteren (zie fiche GL15).

Ook terreinen in open gebieden, bijvoorbeeld onderaan de woontorens of in tuinsteden, zouden kunnen worden geherwaardeerd om hun sociorecreatieve functie te bevorderen en de biodiversiteit in de gemeente te verbeteren (zie fiche GL24).

Ten slotte zou er in het algemeen meer groen kunnen worden voorzien in de dicht bebouwde wijken (vooral in de wijk Kurth en rond de Henri Conscielaan) (zie fiche O24 en O25). Het zou kunnen worden uitgebreid tot bepaalde activiteitszones (OGSO...) en tot parkeerterreinen waarvan de vergroening en permeabilisering zouden bijdragen tot het ecologisch netwerk en de continuïteit daarvan.

Aangaande de private groene ruimten:

- Sommige binnenterreinen van huizenblokken kunnen worden gevrijwaard van al te intense verstedelijking (zie TP2);
- De moestuinen moeten worden behouden of verplaatst en worden opgenomen in de toekomstige stadsprojecten. Privé-initiatieven voor de ontwikkeling van deze activiteiten moeten worden aangemoedigd en aangehouden (zie fiche GL25);
- Bij nieuwbouw kan de gemeente de bodems zoveel mogelijk doorlatend houden, de diversificatie van de ecologische habitats begunstigen om de biodiversiteit te verbeteren, het ecologische beheer van de vergroende ruimten aanmoedigen (verbod op pesticiden, gedifferentieerd beheer) en aanmoedigen tot de kwaliteitsvolle ingroening van daken en van de buitenomgeving. Er kan daarvoor gebruik worden gemaakt van de tool CBS+/Ecopotentiel die werd ontwikkeld door Leefmilieu Brussel.

Ook moet de kwestie van de toegang tot groene ruimten (maximumafstand 400 m tot een groene ruimte van meer dan één hectare en 200 meter tot een groene ruimte van minder dan één hectare) systematisch in aanmerking worden genomen in grootschalige verdichtings-/bouwprojecten met, indien nodig, de aanleg van openbare groene ruimten om de tekorten te compenseren.

Ten slotte zou, rekening houdend met het feit dat de gemeente over veel groen en open ruimte beschikt, een gemeenschappelijke visie op het functioneren en de inrichting van open ruimten kunnen worden ontwikkeld, zoals een instrument als het BeeldKwaliteitsplan dat voor de kanaalzone is ontwikkeld.

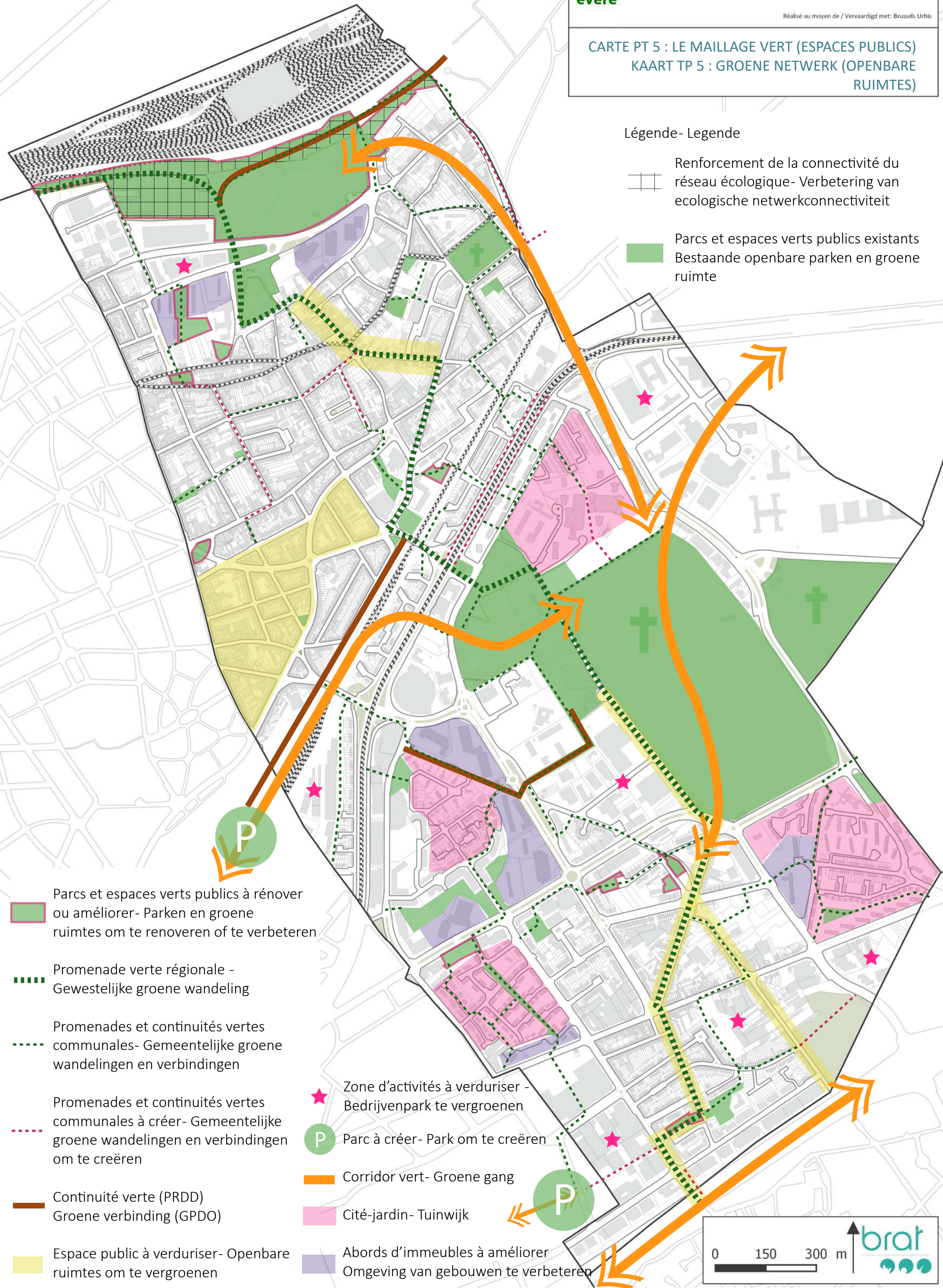

CARTE PT 5 : LE MAILLAGE VERT (ESPACES PUBLICS)
KAART TP 5 : GROENE NETWERK (OPENBARE RUIIMTES)

Légende- Legende

Renforcement de la connectivité du réseau écologique- Verbetering van ecologische netwerkconnectiviteit

Parcs et espaces verts publics existants
Bestaande openbare parken en groene ruimte

Parcs et espaces verts publics à rénover ou améliorer- Parken en groene ruimtes om te renoveren of te verbeteren

Promenade verte régionale - Gewestelijke groene wandeling

Promenades et continuités vertes communales- Gemeentelijke groene wandelingen en verbindingen

Promenades et continuités vertes communales à créer- Gemeentelijke groene wandelingen en verbindingen om te creëren

Continuité verte (PRDD)
Groene verbinding (GPDO)

Espace public à verduriser- Openbare ruimtes om te vergroenen

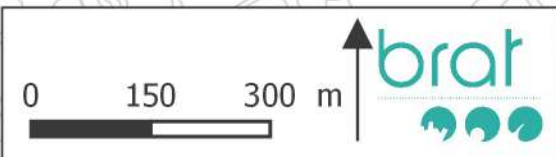
Zone d'activités à verduriser - Bedrijvenpark te vergroenen

Parc à créer - Park om te creëren

Corridor vert- Groene gang

Cité-jardin- Tuinwijk

Abords d'immeubles à améliorer
Omgeving van gebouwen te verbeteren

Actieve verplaatsingswijzen (TP6): herstructurering van de wegen voor actieve verplaatsingswijzen.

De grote gewestelijke projecten betreffende het openbaar vervoer en de territoriale ontwikkeling zullen een impact hebben op de structuur van de gemeente. Ze zal dichter bebouwd worden en het noordelijke deel zal beter worden bediend dankzij het GEN en de Metro Noord.

De bouw van de wijken Josaphat en Reyers (Parkway en Mediapark) zal de dynamiek voor voetgangers en fietsers veranderen (fiets-GEN) rond de assen Leopold III en de autosnelweg E40.

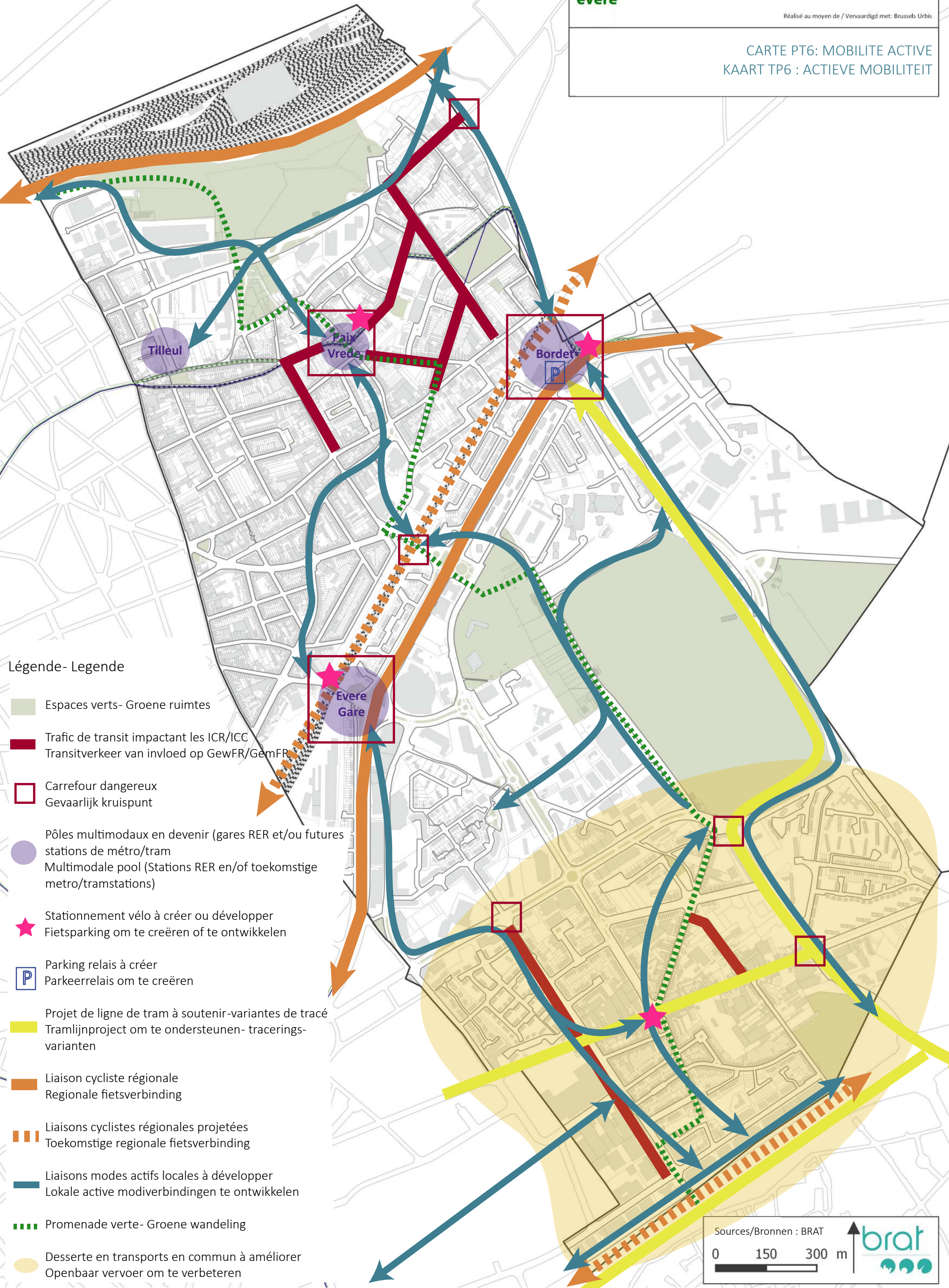
In die context moet de actieve mobiliteit in Evere worden opgevat om (zie ook fiche GL31 en kaart TP6):

- de omvorming te begunstigen van de stations van Evere en Bordet tot multimodale polen (zie fiche O28)
- De aanleg van een ontlastingsparkeerterrein in Bordet, waarvan de wenselijkheid zal moeten worden aangetoond en waarvan de precieze locatie zal moeten worden bepaald met inachtneming van de overlast en de gevolgen voor de omliggende wijken
- het gebruik van zachte en actieve verplaatsingswijzen te begunstigen, met name om zich naar de verschillende centraliteiten van de gemeente (lokale identiteitskernen maar ook sportvoorzieningen, scholen, culturele centra, ...) en de bezienswaardigheden in de naburige gemeenten (Helmet, Diamant...) te begeven. In die zin kunnen verschillende acties worden ondernomen (zie het PAVE, het GMP en het gemeentelijke Bypad):
 - o Opknapping van voetpaden
 - o Ingroening van pleinen en straten (zie fiche O24 en O25)
 - o Aanleg van fiets- en voetgangerswegen (zie fiche GL31)
 - o Fietsparkeerplaatsen voor kortdurend en langdurig parkeren (zie fiche GL31)
 - o Aanleg, afbakening en herwaardering van de voetgangerswegen: herwaardering van de bestaande voetgangerswegen in de tuinvijken en de parken van Evere maar ook aanleg van nieuwe voetgangerswegen, steunend op de ingroeningsprojecten maar ook de stedelijke ruimte, de groene ruimten in de sociale wijken (zie fiche O24, O25, O31, GL24 en kaart TP5).
 - o Toezien op de bereikbaarheid van de openbare ruimten en openbare voorzieningen voor PVM (zie fiche O8).
- Meer specifiek wat de fiets betreft zijn de grote projecten voor de gemeente strategische oost-westverbindingen ter hoogte van het Moeraske (zie fiche O22), op de groene corridor Josaphat / as Leopold III, Henri Dunant en Parkway. Aanvullend kan de gemeente de noord-zuidtrajecten ontwikkelen om ze aan te sluiten op dit gewestelijke netwerk (zie kaart TP6) en een goede bediening te garanderen op gemeentelijke schaal. De noord-zuid kruisingen vormen echter een zwak punt in het gemeentelijke fietsnetwerk, dat sterk wordt ingeperkt door de fysieke barrières gevormd door de spoorweg en de Leopold III laan. Derhalve kunnen de volgende actieprioriteiten worden voorgesteld
 - o Het Covid-fietspad doortrekken langs de Bordetlaan richting Houtweg
 - o De Avenue Cicéron (ontbrekende schakel in GFR C), de as Optimisme/Grosjean (GFR B) en de Genèvestraat, die in de praktijk een overheersende autoroute blijft, terwijl het in het Goed Verhuis Plan slechts een "eigen-wijk" weg is, fietsbaar maken

- De Groene wandeling langs de eenboomstraat fietsvriendelijker maken (door comfortstroken aan te brengen naast de grote straatstenen)
- Een fietspad aanleggen langs de muur van de begraafplaats
- De kwaliteit van de bestaande voorzieningen verbeteren: GemFR 2 (bewegwijzerd) langs de Oud-strijderslaan en GemFR 3 (Tuinbouw, Dupont, Artémis, Twee huizen, De Lombaerde) bewegwijzerd worden.

De specifieke volgende bezinningen moeten worden gevoerd op het vlak van de actieve mobiliteit:

- De toekomstige kern "Evere Shopping" (zie fiche O28) die verschillende mobiliteitsuitdagingen omvat. Hij is gelegen op het scharnierpunt tussen het gewestelijke project Josaphat en de multimodale pool rond het station van Evere en vormt bovendien een verbinding tussen Laag-Evere en Hoog-Evere. Een globale bezinning over de actieve mobiliteit in deze zone moet worden toegespitst op
 - de beveiliging van het oversteken van de brug de Boeck, verbetering van het comfort en de landschappelijke kwaliteit en verbinding van deze brug met de naburige wijken.
 - de verbetering van de voetgangerswegen en fietspaden om de Vrijetijdslaan op termijn om te vormen tot een stedelijke promenade.
- De opening van de begraafplaats van Brussel en de verbetering van de fietsroutes erlangs. De begraafplaats zou een groene corridor worden voor de zachte verplaatsingswijzen en een interessante verbinding creëren tussen de wijken van Hoog-Evere en de nieuwe multimodale pool Bordet (zie fiche O21) en zo aanzienlijk de leefomgeving van de inwoners verbeteren.
- Het aantal (dat voldoende moet zijn) en de plaats van de toegangspunten tot de regionale fietsroutes, zodat deze ten goede komen aan een zo groot mogelijk aantal (met name de routes bij Josaphat, Parkway en de L26);
- De ontwikkeling van een lokale actieve modusverbinding met de oost-westas door het centrale park van het Mediaparkproject en het verbinden van het kruispunt van de Georinlaan en de Mommaertslaan met de Reyerslaan, zodat de barrièrewerking van de huidige VRT/ RTBF-site wordt doorbroken;
- De ontwikkeling van fietsenstallingen op korte, lange en middellange termijn, zowel on- als off-street (GL31 en GL32);
- De verbetering van de bereikbaarheid van het zuiden van Evere met het openbaar vervoer ten slotte moet een prioriteit worden (tram of bus met hoog dienstniveau) gezien de lage kwaliteit van de huidige bediening en de vele projecten die worden uitgevoerd in deze wijken. Dat zou de duurzaamheid moeten verbeteren van de verdichting die deze wijk de komende jaren zal ondergaan.

Légende- Legende

- Espaces verts- Groene ruimtes
- Trafic de transit impactant les ICR/ICC
Transitverkeer van invloed op GewFR/GemFR
- Carrefour dangereux
Gevaarlijk kruispunt
- Pôles multimodaux en devenir (gares RER et/ou futures stations de métro/tram)
Multimodale pool (Stations RER en/of toekomstige metro/tramstations)
- Stationnement vélo à créer ou développer
Fietsparking om te creëren of te ontwikkelen
- Parking relais à créer
Parkeerrelais om te creëren
- Projet de ligne de tram à soutenir-variantes de tracé
Tramlijnproject om te ondersteunen- traserings-varianten
- Liaison cycliste régionale
Regionale fietsverbinding
- Liaisons cyclistes régionales projetées
Toekomstige regionale fietsverbinding
- Liaisons modes actifs locales à développer
Lokale active modiverbindingen te ontwikkelen
- Promenade verte- Groene wandeling
- Desserte en transports en commun à améliorer
Openbaar vervoer om te verbeteren

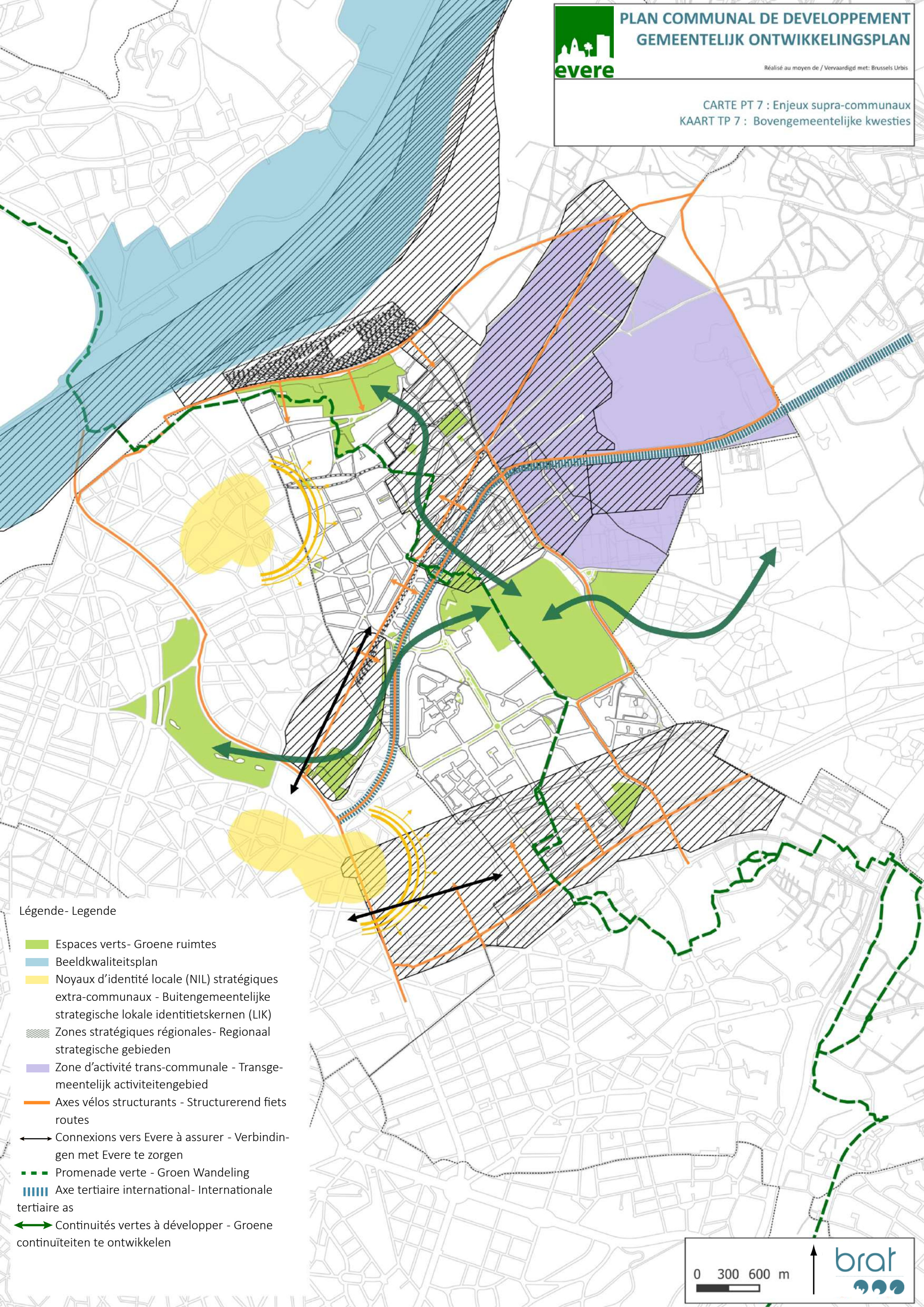
Bovengemeentelijke kwesties (TP7).

Deze kaart geeft een overzicht van de belangrijkste supra-gemeentelijke kwesties waarop de gemeente Evere moet reageren. De gemeentelijke projecten zullen deze uitdagingen moeten integreren en omgekeerd zal de uitvoering van deze uitdagingen (waarover de gemeente vaak geen zeggenschap heeft) zich moeten integreren in het gemeentelijk grondgebied en toegankelijk/verbonden moeten zijn met het plaatselijke weefsel van Evere.

Deze kwesties zijn de volgende:

- Groen netwerk:
 - o De groene continuïteit verzekeren tussen de volgende belangrijke elementen van het groene en ecologische netwerk: het Moeraske en zijn voortzettingen, het Brusselse kerkhof, de open ruimten van de Defensie-site, de Josaphat-site en het Josaphatpark;
 - o De continuïteit van de groene promenade buiten de gemeentegrenzen verzekeren.
- Actieve modi :
 - o Het lokale netwerk verbinden met het regionale netwerk en met de regionale actieve mobiliteitsassen die gepland zijn in de strategische gebieden (zorgen voor de aanwezigheid van toegangspunten, met name op het gemeentelijk grondgebied);
 - o Zorgen voor verbindingen met Evere via de strategische zones van Mediapark en Josaphat.
- Economische activiteiten :
 - o Profiteren van de ontwikkeling van de kanaalzone en in het bijzonder van de zone Schaarbeek-Vorming, met aandacht voor de aansluiting van deze ontwikkelingen op het Moeraske en het groene netwerk, de bereikbaarheid vanuit Evere en de opwaardering van het spoorwegpatrimonium;
 - o Werken in samenwerking met het T.OP Noordand aan de ontwikkeling van de internationale tertiaire as op de Leopold III-laan;
 - o Het uitgestrekte bedrijventerrein Bordet (tussen Evere en Haren) op een globale manier bekijken;
 - o Zorgen voor een goede bereikbaarheid van de lokale identiteitskern Helmet en Diamant in Schaarbeek, met name het lokale identiteitskern van Helmet, dat een deel van de benedenloop van Evere bestrijkt.
- Ontwikkeling van gemengde wijken :
 - o Ervoor zorgen dat de ontwikkeling van nieuwe gemengde wijken (Bordet, Defensie, Josaphat en Mediapark), in of aan de rand van Evere, wordt geïntegreerd in het weefsel van Evere, bijdraagt aan het antwoord op de behoeften die zijn vastgesteld in het GemOP (zie met name TP3) en verbonden is met Evere, waarbij de impact op het gemeentelijk grondgebied beperkt moet blijven. In dit verband wijst de gemeente op het belang van een betere toegankelijkheid van het openbaar vervoer ten zuiden van Evere en van een heroverweging van de Josaphat-autodienst om een verplaatsing van het verkeer naar de woonwijken van Evere te voorkomen.

Ook mag niet worden vergeten dat het noorden van Evere aan de rand van het grondgebied van het Beeldkwaliteitsplan ligt, waarmee samenhang moet worden nagestreefd wat betreft de ontwikkeling van de openbare ruimte.

Légende- Legende

- Espaces verts- Groene ruimtes
- Beeldkwaliteitsplan
- Noyaux d'identité locale (NIL) stratégiques extra-communaux - Buitengemeentelijke strategische lokale identiteitskernen (LIK)
- Zones stratégiques régionales- Regionaal strategische gebieden
- Zone d'activité trans-communale - Transgemeentelijk activiteitengebied
- Axes vélos structurants - Structurerend fiets routes
- Connexions vers Evere à assurer - Verbindingen met Evere te zorgen
- Promenade verte - Groen Wandeling
- Axe tertiaire international- Internationale tertiaire as
- Continuités vertes à développer - Groene continuïteiten te ontwikkelen

DE GEDRAGSLIJNEN

Hierna volgt de lijst van de gedragslijnen die worden voorgesteld in het kader van het GemOP:

- GL1 OGSO: tenuitvoerlegging van de OGSO's om de gemengdheid van functies te bevorderen in de gebieden die vooraf zijn bepaald door het Gewest.
- GL2 Actieve opvolging van de evolutie van de projecten en gewestelijke strategische gebieden
- GL3 Stedenbouwkundige lasten: hoe optimaal gebruiken om de gemeentelijke projecten tot een goed einde te brengen?
- GL4 Ontsluiting van de sociale wijken.
- GL5 Promoten van architecturale diversiteit en van de duurzaamheid van de projecten.
- GL6 Aanmoediging van de herkwalificatie van duurzame, dynamische en esthetische openbare ruimten.
- GL7 Voortzetting van de omkadering en controle van de opdeling van woningen, met name door de oprichting van een databank en de formulering van geschikte aanbevelingen.
- GL8 Promoten van gedeelde ruimten en van het gezamenlijke gebruik van de ruimten in bouwprojecten van overheid en privésector (gemeenschappelijke ruimten, gemeenschappelijke tuin, ...).
- GL9 Huisvesting: omkadering van de projecten en afgifte van de stedenbouwkundige vergunningen voor huisvestingsoperaties om evenwicht te creëren in de woningtypologieën op het grondgebied.
- GL10 Niet-klassieke woningen: aanmoediging van de ontwikkeling van het niet-klassieke woningaanbod (gedeeld wonen, intergenerationele woningen, alternatieve woningvormen voor senioren...).
- GL11 Sociale en daarmee gelijkgestelde woningen: voortzetting van de acties van de Grondregie, sensibilisering van de OVM's, SVK's en gelijkaardige instanties om gemengdheid aan te moedigen op schaal van de projecten (private, openbare, sociale, middelgrote, geconventioneerde of huurwoning).
- GL12 Aanmoedigen van de bouwpromotoren om ook woningen tegen geconventioneerde prijzen te voorzien om meer inwoners van Evere toegang te verlenen tot eigendom.
- GL13 Herkwalificatie van ongezonde, verlaten of leegstaande gebouwen.
- GL14 Verbetering van de kwaliteit van de openbare voorzieningen.
- GL15 Verbetering van de sportieve en ludieke dimensie van de openbare open ruimten.
- GL16 Voortzetting van de samenwerking tussen de gemeente en de verenigingen bij acties ter bevordering van de sociale cohesie.
- GL17 Het ontstaan bevorderen van lokale initiatieven, cohesieacties in de wijken en gebruik van de gemeentelijke voorzieningen en diensten door de inwoners, steunend op de bestaande instrumenten (participatieve duurzame wijken, Agenda 21...)
- GL 18 Cultureel aanbod: verhoging, optimalisering, diversificatie en nieuw evenwicht tussen het aanbod van evenementen en activiteiten en van culturele voorzieningen, van de overheid of van verenigingen, op het hele grondgebied van de gemeente.
- GL19 Programmatie van intergenerationele activiteiten, met de medewerking van wijkhuizen en rusthuizen.
- GL20 Aantrekken en ondersteunen van bedrijven die laaggeschoolde lokale arbeiders in dienst nemen.

- GL21 Overleg tussen de gemeente Evere, het Brussels Gewest, het Vlaams Gewest en de gemeente Zaventem over de ontwikkeling van de Leopold II-laan als deel van de internationale tertiaire as van het Gewest.
- GL22 Ontwikkeling van het aanbod van alternatieve activiteitslokalen (co-workingruimten, gedeelde kantoren, pop-up stores, enz.).
- **GL23 - Maatregelen voor de vestiging en het behoud van activiteiten in de lokale identiteitskernen**
- GL24 Denkoefening over de inrichting van de groene ruimten rond de grote gehelen.
- GL25 Lancering van een actief beleid op het vlak van stedelijke landbouw en duurzame voeding
- GL26 Gedifferentieerd beheer van de gemeentelijke openbare ruimten om de biodiversiteit en de ecologische waarde te verhogen.
- GL27 Ontwikkeling van buurtdiensten verbonden aan de circulaire economie
- GL28 Begeleiding van de inwoners bij de maatregelen, werken en handelingen voor een duurzaam beheer van de middelen (sensibilisering, financiering, advies)
- GL29 Herdefiniëring van het verkeer op de gevaarlijke assen en moeilijk over te steken kruispunten.
- GL30 Alternatieven voor de personenwagen bevorderen (met uitzondering van zachte verplaatsingswijzen).
- GL31 Promoten van zachte verplaatsingswijzen.
- GL32 Rekening houden met de parkeerbehoeften bij toekomstige bouwprojecten.
- GL34 Ontwikkeling van een stadsmarketingstrategie voor Evere.
- GL35 Ontwikkeling van het zorgaanbod en van diensten voor senioren
- GL36 Voortzetting van het Huisvestingsobservatorium in samenwerking met de gewestelijke diensten

Samenvatting

Evere telt heel wat van deze gebieden. Ze vormen tal van uitdagingen op het gebied van stadsontwikkeling en verschillende ervan worden al grondig gewijzigd. We herhalen daarom de ontwikkelingsdoelen voor deze gebieden en geven aanbevelingen voor de inrichting ervan.

Beschrijving en uit te voeren acties

OGSO's zijn vandaag vaak monofunctionele ondernemingsgebieden die zich vanwege hun ligging en stedelijke context echter perfect lenen voor functionele gemengdheid. Bij de ontwikkeling van deze gebieden moet dus een dubbele doelstelling worden nagestreefd:

- vrijwaring van hun economische bestemming (de economische functie moet in deze gebieden aanwezig blijven en moet blijven bijdragen tot de plaatselijke werkgelegenheid)
- ontwikkeling van de gemengdheid, vooral van de “woonfunctie”

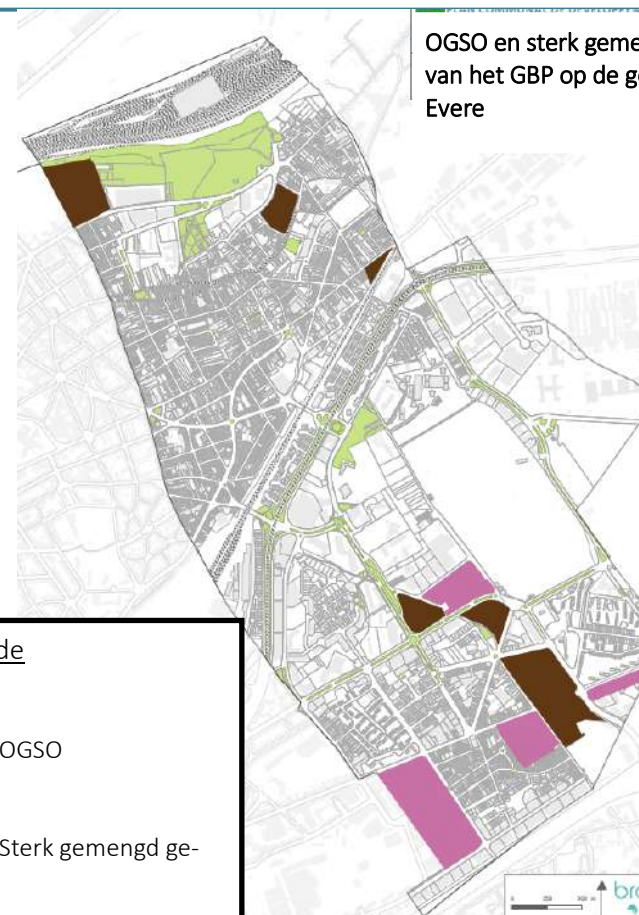
De volgende aanbevelingen kunnen voor deze gebieden worden geformuleerd:

- De ontwikkelde typologieën moeten het mogelijk maken om het functioneel gemengd karakter te versterken, toeziend op de cohabitatie van economische activiteiten en woonfuncties, met aandacht voor de behoeften van elk van deze functies. In het project moeten daartoe technische bepalingen worden geïntegreerd (lokalisatie van de leverings-, laad- en loszones, afvoersystemen...)
- Detailhandels en buurtvoorzieningen, de groene/open ruimten inbegrepen, moeten worden aangepast aan de behoeften die worden geïnduceerd door de nieuwe woningen. Zij mogen niet in de plaats komen van andere economische functies, met name productieve, maar moeten deze aanvullen
- Bijzondere aandacht moet worden besteed aan de kwaliteit van de openbare ruimten en hun articulatie: ze vervullen een centrale rol in de cohabitatie van verschillende functies en in de levenskwaliteit in de wijk.
- De toegankelijkheidsvoorwaarden en het parkeerbeheer moeten beantwoorden aan de behoeften van zowel de woonfunctie als de productiefunctie.

Deze aanbevelingen kunnen uitgevoerd worden via de stedenbouwkundigen lasten (zie fiche GL3&12).

Acteurs

Acteurs en partners	Middelen	
<ul style="list-style-type: none">• Stedenbouw• Regionaal stedenbouw• Perspective• BMA• Private ontwikkelaar• Citydev	Brugis	Voorbeeld: Biestebroekdok

OGSO en sterk gemengd gebied van het GBP op de gemeente Evere

Samenvatting

De grote gewestelijke projecten zullen in de gemeente Evere een impact hebben op het aanbod van woningen, activiteiten of voorzieningen maar ook op de mobiliteit. Het is dus belangrijk dat de gemeente actief bijdraagt tot deze projecten en toeziet op hun integratie met het bestaande stadsweefsel en de behoeften die werden geïdentificeerd.

Beschrijving en uit te voeren acties

Vier prioritaire ontwikkelingspolen en één gewestelijk project hebben rechtstreeks betrekking op de gemeente Evere (Josafat, Reyers, NAVO, Bordet en het crematoriumproject).

De gemeente moet de evolutie van deze grote projecten nauwkeurig opvolgen. Ze bieden immers interessante ontwikkelingskansen, maar ook potentiële gevolgen, voor de gemeente:

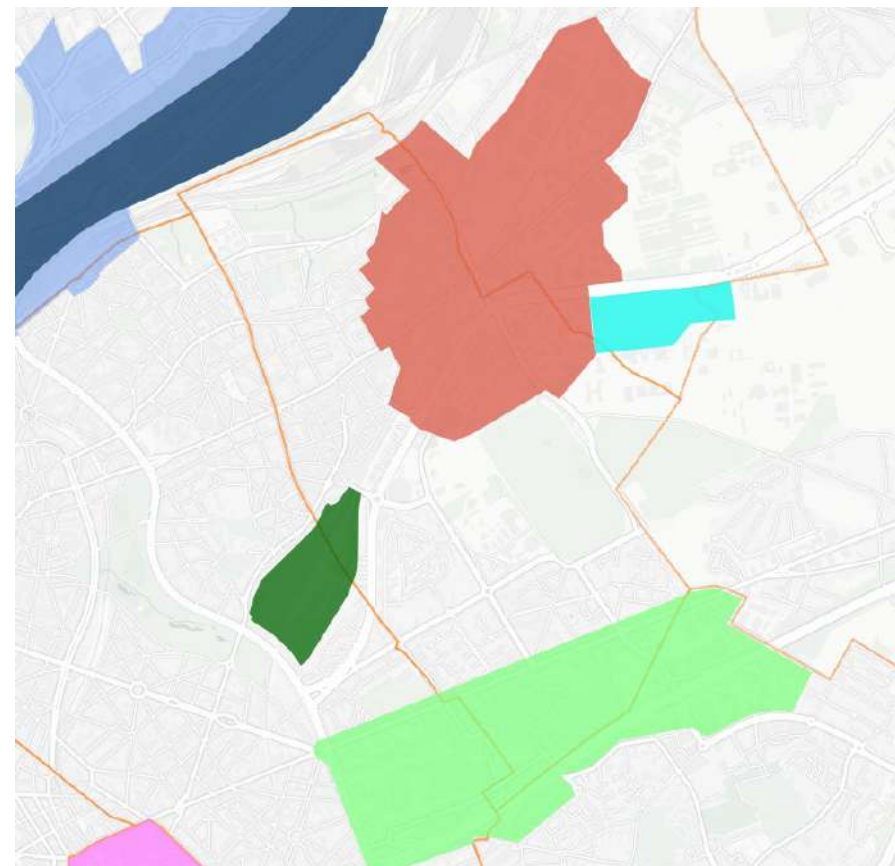
- mogelijkheid om nieuwe gewestelijke of meer lokale voorzieningen te creëren
- aanzienlijke impact, vooral op de mobiliteit en het parkeren (zie GL32)
- zorgen voor verbinding van deze projecten met het bestaande stadsweefsel (landschap en toegankelijkheid)
- realisatie van nieuwe infrastructuren voor de zachte mobiliteit
- realisatie van nieuwe openbare en groene ruimten
- Toezien op de integratie van de bebouwing in de Everse context, vooral de kwestie van hoogbouw die moet worden beperkt naargelang de omgevende context

Acteurs

Acteurs en partners

- Openbare werken
- Mobiliteit
- Perspective Brussels
- Aangrenzend gemeenten

Middelen

[Perspective](#)[GPDO](#)[Josafat](#)[mediapark](#)

De gewestelijke strategische gebieden (bron: perspective.brussels)

Aandachtspunten per project

Reyers

- Toezien op de bestemming van de nieuwe gebouwen om de gemengdheid te vrijwaren
- Toezien op de integratie van de projecten en hun verbindingen met de aangrenzende Everse wijken
- Erop toezien dat het project voorziet in structurerend openbaar vervoer (O37)

Josafat

- Goede verbinding met enerzijds de lokale identiteitskern Evere Shopping en anderzijds het toekomstige Kurtplein
- Goede bereikbaarheid van het station van Evere voor PBM
- Verbinding van de zachte verplaatsingswijzen met de nieuwe groene corridor van Josafat en vermijden dat het fiets-GEN te veel bruggen over de spoorweg moet oversteken en dus minder efficiënt zou zijn
- Toezien op de stedelijke integratie van de voorgestelde ontwikkelingen (bouwprofielen, vooral van de toren die is voorzien bij het station ...)
- De hinder voor de omliggende wijken beperken (bezonning, autostromen...)
- De Everse bevolking nieuwe groene ruimten aanbieden / de bestaande ruimten behouden

Bordet

- Inrichting van de directe omgeving van het station Bordet om intermodaliteit en ontmoetingen te bevorderen (zie O30, O28)
- Oprichting van een nieuwe gemengde en vriendelijke buurt aan de rand van Bordet

Defensie

- Opentrekken van de begraafplaats van Evere om nieuwe verbindingen voor zachte verplaatsingswijzen te creëren in de gemeente Evere (zie O21)

Crematorium

- Impactstudie over het parkeren in de buurt van het toekomstige crematorium (zie GL32)
- Verbetering van de toegang tot de site met het openbaar vervoer (zie O37)

Parkway

- Zorgen voor toegang tot de fietsroute vanuit de wijken Evere

Reyers (boven) / Josafat (onder)

Perimeter van het project Defensie / Landschapspark (onder)

Samenvatting

Sommige private stedenbouwkundige projecten zijn onderhevig aan stedenbouwkundige lasten. Deze fiche schetst de verschillende manieren om deze lasten te gebruiken en formuleert daarvoor aanbevelingen voor de gemeente Evere.

Beschrijving en uit te voeren acties

Voor bepaalde stedenbouwkundige vergunningen moeten er stedenbouwkundige lasten worden betaald. Na de realisatie van bepaalde vastgoedprojecten moet de overheid immers investeringen doen: openbare ruimten, groene ruimten, bijkomende openbare voorzieningen (kinderdagverblijven, scholen), enz. De lasten zijn dus bedoeld als bijdrage tot de behoeften van de gemeenschap die de vastgoedprojecten genereren. Deze stedenbouwkundige lasten kunnen de vorm aannemen van:

- een gelegenheid zijn om de oprichting van financieel toegankelijke openbare woningen op te leggen, waarvan de productie een gewestelijke prioriteit blijft (15% via heffingen);
- de storting van een geldsom;
- de uitvoering van werken (wegen, openbare voorzieningen, groene ruimten) ;
- de overdracht "kosteloos, vrij en onbelast en zonder kosten voor [de gemeente] van de eigendom van openbare wegen, openbare groene ruimten, openbare gebouwen, openbare nutsvoorzieningen en woonblokken, evenals van de gronden waarop deze worden of zullen worden aangelegd" (BWRO, art. 100);
- een combinatie van deze verschillende mogelijkheden.

De vergunnende overheid bepaalt het bedrag en de aard van de lasten overeenkomstig het Brussels Wetboek van Ruimtelijke Ordening (BWRO).

Acteurs

Acteurs en partners

- Openbare werken
- Regionaal stedenbouw
- Private ontwikkelaar

Middelen

[Besluit van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering betreffende de stedenbouwkundige lasten](#)

In het project Vlan, deels in Evere en deels in Schaarbeek, is 14 % van de woningen een geconventioneerde woning

Beschrijving en uit te voeren acties

Voor de gemeente Evere moeten meer specifiek de volgende elementen in aanmerking worden genomen bij het gebruik van de stedenbouwkundige lasten. Ter herinnering: het project dat deels door stedenbouwkundige lasten wordt gefinancierd moet zich in de buurt bevinden van het bouwwerk dat deze lasten heeft veroorzaakt.

- Gebieden waar de ontwikkeling van kleine buurtvoorzieningen het meest strategisch is (op de kaart in het roze):
de lokale identiteitskernen, met name deze in wording, namelijk Sint-Vincentius en Evere Shopping, waarvoor de ontwikkeling van kleine buurtvoorzieningen strategisch is
het gebied rond het station Bordet dat zal worden ingericht tot een multimodale en multifunctionele pool.
- Gebieden waar de bestaande groene ruimten moeten worden geherwaardeerd (op de kaart in het groen):
de groene ruimten in de sociale wijken (zie fiche L24): de aanleg van voetgangerswegen in deze ruimten is een interessante piste voor het gebruik van de lasten (op voorwaarde dat het project dat deze lasten genereert niet ver van een sociale wijk ligt).
enkele speelpleinen in Evere moeten worden verbeterd (zie kaart PT5). Ook daarvoor kunnen de stedenbouwkundige lasten worden gebruikt.
- Gebieden waar de herwaardering en vergroening van de openbare ruimte een belangrijke uitdaging is (op de kaart in het blauw):
- dichte en zeer ondoorlatende gebieden die nood hebben aan een groenere en gezelligere openbare ruimte
- de lokale identiteitskernen waar de kwaliteit van de openbare ruimten een belangrijke uitdaging is
- fietsinrichtingen die de zachte verplaatsingswijzen bevorderen en met name de te versterken netwerken kunnen ook worden weerhouden als lasten.
- Gebieden onderhevig aan reconversie (de OGSO's, administratiegebieden of sterk gemengde gebieden van het GBP), vooral rond de Genèvestraat, de Mommaertsiaan, het nieuwe project Vishay en de Henri Dunantlaan. Deze gebieden werden niet noodzakelijk ontworpen voor huiving en de lasten kunnen er worden aangewend om de openbare ruimte te verbeteren of kleine buurtvoorzieningen te realiseren (kinderdagverblijf, wijkhuis, repaircafé, collectieve wasserij ...) (op de kaart in het paars).

Over de hele gemeente kunnen sociale of middenklasse woningen worden ontwikkeld om zoveel mogelijk gemengdheid te creëren in het residentiële weefsel (zie fiche GL11) .

Samenvatting

De sociale wijken vertegenwoordigen 13 % van het Everse woningpark. Dat is bijna het dubbel van het gewestelijke gemiddelde. Tegenover de toenemende dualisering van de bevolking en de uitgesproken monofunctionaliteit van deze wijken zijn verschillende pistes interessant om deze ruimten open te trekken en te ontsluiten.

Beschrijving en uit te voeren acties

Evere telt 4 sociale wijken: Picardië, Germinal, Ieder Zijn Huis en Home familial. Zoals vaak kampen deze wijken met sociale en ruimtelijke isolatie. Om die te bestrijden zijn verschillende pistes mogelijk (naast de renovatieprojecten die al worden uitgevoerd door de OVM's):

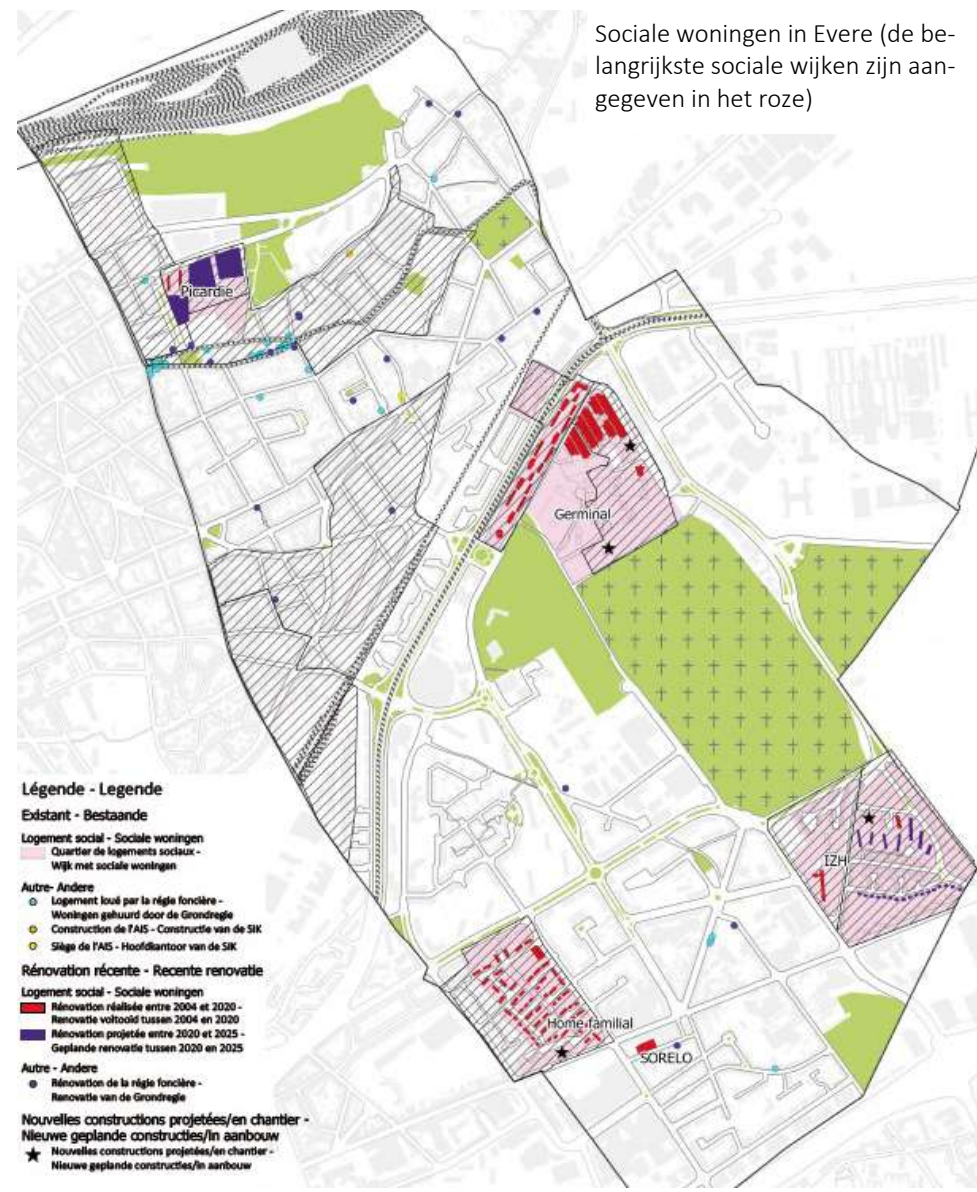
- De wijken opentrekken via de mobiliteit: aanleg van structurerende voetgangerswegen op gemeentelijke schaal met pijlpunten (zie PT6 en O21), verbetering van de oversteekplaatsen aan de zwarte punten (zie O29), verbetering van het openbaar vervoer (zie O37).
- De sociale wijken opentrekken door ontmoetings- en vrijetijdruimten te creëren die ook een publiek aantrekken van buiten de wijk: aanleg van groene ruimten, sport- of speelruimten (zie GL24), bouw van wijkvoorzieningen, herwaardering van het interessante erfgoed van de tuinwijken door toeristische parcours te creëren.
- De sociale wijken openstellen voor niet-residentiële functies: handelszaken en voorzieningen (zie project solidariteit kruidenierswinkel).
- Organisatie van participatieve evenementen, street-art, moestuinen die de ontmoetingen en de sociale cohesie bevorderen, in samenwerking met de wijkhuizen die er al actief zijn.
- Rationalisering van de ruimte voor auto's en parkeren ten behoeve van meer begroeiing, permeabilisering en een betere kwaliteit van de voorzieningen.

Interessante feedback in dit domein vindt men hierna in de tabbladen Middelen en Verbanden.

De huidige overdracht van een deel van de openbare ruimten van het OVM's aan de Gemeente is een interessante gelegenheid om deze projecten uit te voeren.

Acteurs

<p>Acteurs en partners</p> <ul style="list-style-type: none"> • Openbare werken • BGHM • Comensia en Everecity 	<p>Middelen (hier)</p> <p>Cité sociale et art</p> <p>Duurzame wijkcontracten Brussel</p>	<p>Middelen (ergens anders)</p> <p>ANRU</p>
---	--	---

Samenvatting

De architecturale diversiteit, gekoppeld aan duurzame bouwprojecten, zullen een positieve impact hebben op de gemeente Evere, zowel op landschappelijk vlak als op het vlak van het beheer van de hulpbronnen. De impact van duurzame projecten is in werkelijkheid veel breder. Energiebesparing, minder vervuiling door verwarming, duurzame exploitatie van natuurlijke hulpbronnen enz. hebben een globaal belang voor het Gewest, voor België, voor de planeet. De gemeente heeft een rol in deze thematiek.

Beschrijving en uit te voeren acties

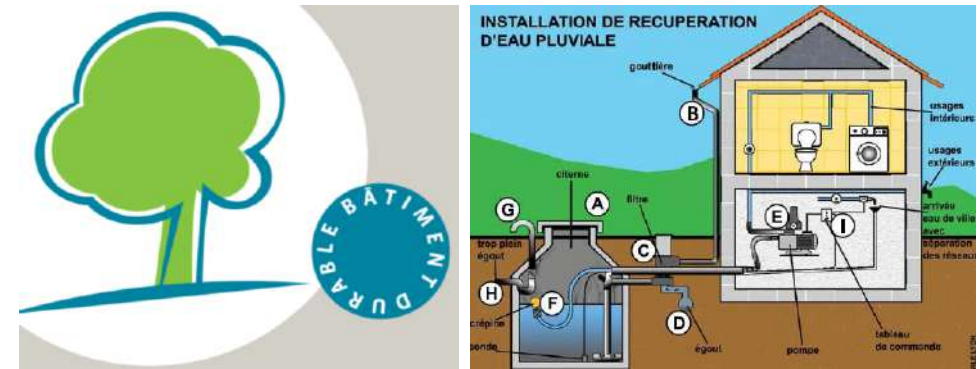
Op gewestelijke schaal werden al heel wat maatregelen genomen om deze doelstellingen te bereiken (erkenning en premies voor voorbeeldgebouwen, analyse van grootschalige projecten door de BMA en Leefmilieu Brussel, wijziging van de projecten via de milieuvergunningaanvragen, aanstelling van een Facilitator Duurzame Gebouwen...).

De gemeente van haar kant organiseert voor haar projecten architectuurwedstrijden om de architecturale kwaliteit ervan te verbeteren. Zij zou eveneens andere plaatselijke acties kunnen voeren, zoals bijvoorbeeld:

- Communicatie en lokale sensibilisering via bijvoorbeeld het gemeenteblad, met verwijzing naar de Gids Duurzame Gebouwen en naar de gewestelijke facilitatoren, bestaande documentatie, premies...
- Informatie over de Everse projecten in het gemeenteblad of via andere kanalen (borden, website...)
- Opleiding/sensibilisering van het gemeentepersoneel belast met stedenbouw, de uitreiking van vergunningen en de begeleiding van de stadsprojecten naar duurzame projecten en bouwwerken, kwaliteit en architecturale diversiteit, maar ook bewustmaking van de steun die zij kunnen krijgen (facilitator duurzame gebouwen, facilitator duurzame wijkontwikkeling)
- Uitreiking van premies voor het gebruik van duurzame materialen (gelabeld hout, ...), isolatie met natuurlijke materialen, installaties voor de zachte mobiliteit

Acteurs

<p>Acteurs en partners</p> <ul style="list-style-type: none"> • Leefmilieu Brussel • Openbare werken • Dienst energie • Wedstrijden architecten • BMA 	<p>Middelen</p> <p>Gids Duurzame Gebouwen</p>	<p>Voorbeeld van realisatie</p> <p>Duurzaam Gebouw</p>
--	---	--

Voorbeeld van architecturale diversiteit in Freiburg (rechts), logo duurzaam bosbeheer (onder) en Gids Duurzame Gebouwen (boven)

Samenvatting

Verskillende openbare ruimten op het gemeentelijke grondgebied kunnen bij gelegenheid worden gerenoveerd: kleine squares, het voorplein voor de Aula Toots, het kleine Kurzplein, de multi-modale pool Bordet en de toekomstige metrohaltes (Linde, Vredeplein ...), het Paduwaplein, enz. Hetzelfde geldt voor de open ruimten rond de grote woonwijken en voor de omgeving van de sociale woonwijken, die in dit opzicht een groot potentieel hebben, temeer daar sommige van deze ruimten momenteel worden teruggegeven aan de Gemeente.

Beschrijving en uit te voeren acties

Met het oog op duurzaamheid is het belangrijk om na te denken en de diagnose te stellen van de specifieke beperkingen en behoeften van de ruimten voordat er een bijzonder bestek wordt opgemaakt.

Er zouden bijvoorbeeld voorschriften kunnen worden uitgewerkt die een minimale duurzaamheid garanderen: keuze van lokale, duurzame materialen die weinig onderhoud vragen maar ook, eventueel, lokaal en geïntegreerd beheer van het hemelwater, doorlatende bodems, aanplant van inheemse soorten die kunnen overleven in de stadsdrukke (samenpersing van de wortels, zoutgehalte, droogte, ...), biodiversiteitsontwikkeling, rekening houdend met het levende karakter van de bodem, enz. Ook een bezinning over de "sociaal" en dynamische kwaliteit van de inrichtingen dringt zich op, bijvoorbeeld de integratie van luciditeit in de openbare ruimten, bezinning over de hergroepering van functioneel stadsmeubilair en de ontwikkeling van origineel en aangenaam stadsmeubilair, de kwaliteitsvolle verlichting van de ruimten, de herwaardering van het bestaande erfgoed, de toegankelijkheid en het comfort van de verplaatsingen voor iedereen (kinderen, PBM, ouderen ...), bezinning over het gebruik door vrouwen/meisjes, enz. De integratie van kunst in de openbare ruimte kan ook worden overwogen op plaatsen waar de Everse bevolking samenkomt (LIK, stationsomgeving ...).

Er zou ook kunnen worden nagedacht over de parkeerplaatsen voor auto's rond bepaalde complexen (waar deze parkeerplaatsen niet voor 100% worden gebruikt) om ze te rationaliseren en voor andere doeleinden te gebruiken.

De sensibiliseringscampagnes voor de burgers om de openbare ruimten te respecteren moeten worden voortgezet.

Acteurs

Acteurs en partners	Middelen	Referenties
<ul style="list-style-type: none"> Dienst openbare werken Leefmilieu Brussel Mobiliteit Brussel Beliris 	<p>Praktische handleiding voor het ontwerpen van de openbare ruimten van duurzame wijken</p> <p>Gids voor publieke ruimte in Brussel Pybliik, PAVE</p>	<p>GL15 - Verbetering van de sportieve en ludieke dimensie van de openbare open ruimten</p> <p>O4 - Lancering van een lichtplan dat de interessante erfgoedelementen belicht</p>

Waterbeheer in de openbare ruimte (bovenaan links), origineel stadsmeubilair (bovenaan rechts), hergebruik van stoepranden bij de inrichting (onderaan links), luciditeit in de openbare ruimte (onderaan rechts).

Samenvatting

Zowel in Evere als in de rest van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest worden eengezinswoningen steeds vaker opgedeeld. Deze fiche schetst de gedragslijnen die deze praktijk omkaderen en reglementeren.

Beschrijving en uit te voeren acties

Tussen 2008 en 2014 reikte Evere 225 vergunningen uit voor de opdeling van een woning, vooral in het noorden van de gemeente rond de Haachtsesteenweg. Er werd een speciale cel opgericht die illegale opdelingen moet vermijden.

Om de kwaliteit van het Everse woningpark te vrijwaren en toch voldoende gezinswoningen te voorzien in de gemeente, kan een beleid worden ingevoerd dat de opdelingen begeleidt.

Hiermee worden twee doelstellingen nagestreefd: het wooncomfort van de (toekomstige) bewoners verbeteren en de impact op de leefomgeving beperken:

- Naleving van de GemSV en van de GSV inzake bewoonbaarheid
- Organisatie in “doorlopende vorm” om een optimale bezonning van de woningen te garanderen
- Toezien op de privacy van de bewoners met behulp van geluidsisolatie
- Aanpasbare woningen om met name rekening te houden met de vergrijzing van de bevolking en het toenemende aantal personen met beperkte mobiliteit
- Aanbevelingen betreffende de woningtypes/afmetingen naar het voorbeeld van Schaarbeek (zie hulpmiddelen): zorgen voor voldoende grote woonkamers, toezien op het behoud van minstens één groot gezinsappartement, geen opdelingen van te kleine huizen...
- Wat de leefomgeving betreft moet de opdeling de gevelcompositie respecteren (vooral de raamopeningen) en moeten de brievenbussen harmonieus worden geïntegreerd.
- Het streven naar verbetering van de warmte-isolatie van woningen
- Stimuleer alternatieve habitats zoals kangoeroewoning, intergenerationele habitats, enz.

Acteurs

Acteurs en partners

- Stedenbouw
- Be.brussels (stedenbouw en erfgoed)

Middelen

[Opsplitsing van woningen—richtlijn](#)

Middelen

[Een woongebouw opsplitsen](#)

Haachtsesteenweg in Evere (Google Maps)

Samenvatting

Nieuwe woningontwerpen met gedeelde ruimten kunnen de bewoner volgen tijdens zijn hele levensloop, sociale banden creëren of zich aanpassen aan de verschillende behoeften. Deze fiche schetst bondig de verschillende mogelijkheden van dergelijke projecten.

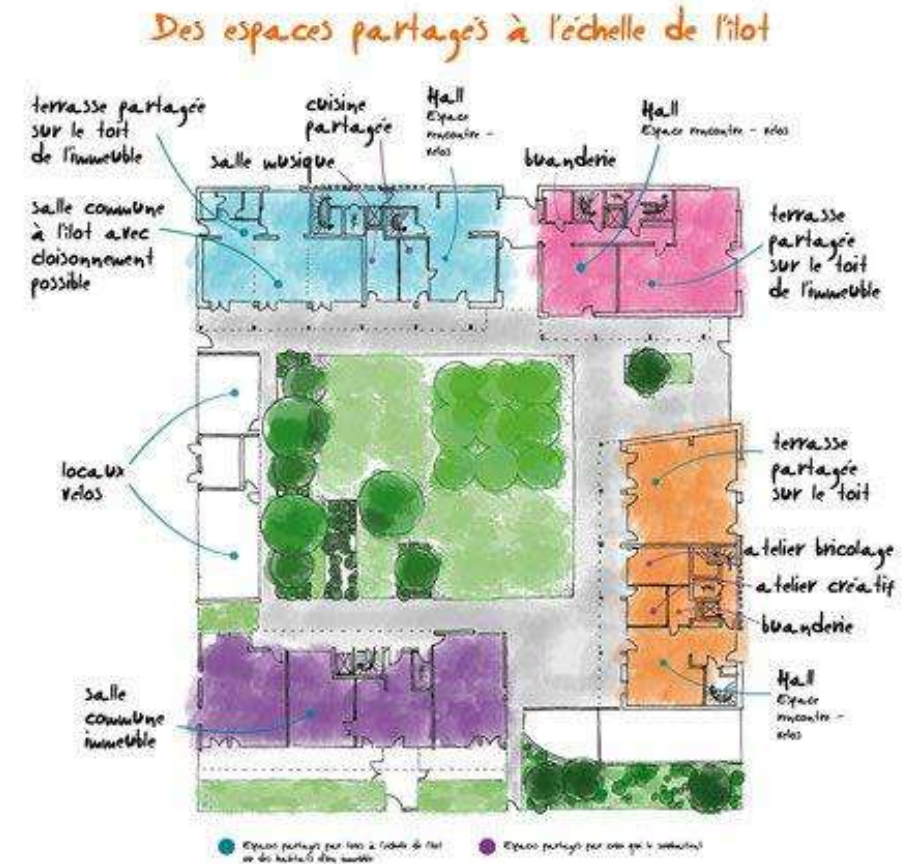
Beschrijving en uit te voeren acties

Architectuur is tegenwoordig steeds meer gericht op modulaire ruimten waarvan het gebruik makkelijk kan worden aangepast aan de behoeften: woning of kantoor maar ook woningen met 3 slaapkamers, kleinere woningen met een studio of een lokaal voor een vrij beroep, enz. De woningen kunnen zo niet alleen de hele levensloop volgen van de bewoner, maar laten ook toe om ruimte te besparen en de ruimte te rentabiliseren.

De oplossing is bijzonder interessant voor sociale woningen die vaak kampen met problemen van over- of onderbezetting.

Ook kunnen in de gebouwen gedeelde ruimten worden ingericht. Doorgangplaatsen worden dan collectieve ruimten en bevorderen het ontstaan van sociale banden:

- Gemeenschappelijke wasserijen
- Gemeenschappelijke tuinen en moestuinen
- Een of meerdere polyvalente zalen (ontmoetingsruimte, verhuur voor feesten...)
- Gemeenschappelijke vriendenkamer

Acteurs

Acteurs en partners

- [CLT](#) (Community Landtrust)
- Private ontwikkelaars
- Openbare werken

Middelen

[Habitat groupé](#)

[Espaces partagés \(artikel\)](#)

Samenvatting

In Evere worden tal van private of openbare woningen gecreëerd om het hoofd te bieden aan de sterke bevolkingsgroei maar ook aan een zekere verarming. De gemeente moet dus enerzijds doelstellingen bepalen voor de projecten die ook sociale woningen moeten voorzien, maar anderzijds ook haar woningbestand aanpassen aan de reële vraag van de bevolking.

Beschrijving en uit te voeren acties

Op het vlak van woningproductie staat Evere voor drie belangrijke uitdagingen:

1. **Woningen aanbieden die zijn aangepast aan de evolutie van de vraag en de demografische kenmerken** van Evere, namelijk veel kleine gezinnen (1 of 2 personen) maar ook een grote verhouding grote gezinnen (4 en meer personen) die nog voortdurend toeneemt. Recent werden er echter vooral woningen gebouwd met twee slaapkamers.

De gemeente moet toezien op een beter evenwicht in de productie van nieuwe woningen om het aantal kleine en grote woningen te verhogen, zowel privéwoningen als sociale woningen (er is meer vraag naar studio's of woningen met één slaapkamer).

2. **Betaalbare woningen produceren voor alle inwoners van Evere** en zorgen voor gemengde projecten. De wachtlijsten voor sociale woningen zijn lang. Buiten de bekende projecten kan de gemeente:

- de werken van de Grondregie voortzetten om meer gemengdheid te induceren in het stadsweefsel
- De projectontwikkelaars aanmoedigen om hun stedenbouwkundige lasten te betalen door een deel van hun woningen te reserveren voor sociale of geconventioneerde tarieven (zie GL3)

3. **Andere vormen van woningen produceren om te beantwoorden aan de huidige evolutie van de samenleving**, door de principes van muteerbaarheid en nieuwe huisvestingsvormen (zie GL8 en GL12)

Het gebruik van stedenbouwkundigen lasten kan helpen tot de goede verwezenlijking van deze doelstellingen (zie GL3).

Acteurs

Acteurs en partners

- Dienst stedenbouw
- Grandregie
- BGHM
- SIK Hector Denis
- Projectontwikkelaars

Middelen

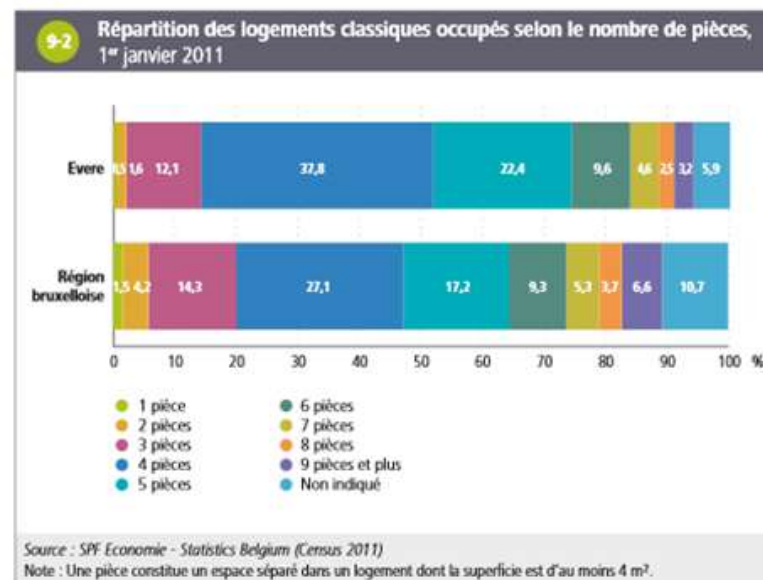
[GPDO](#)

[Mixité sociale dans les projets de logements](#)

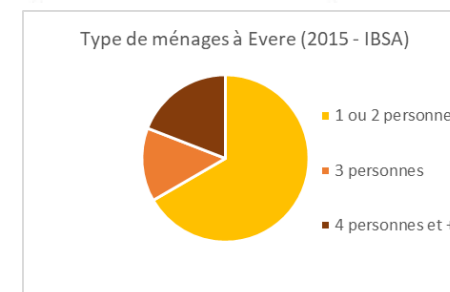
Middelen

[Variabilité des types de logements](#)

[Subsidies voor de aankoop van leegstaande gebouwen om sociale woningen te creëren](#)

Zoom op de gemeenten (editie 2016, BISA)

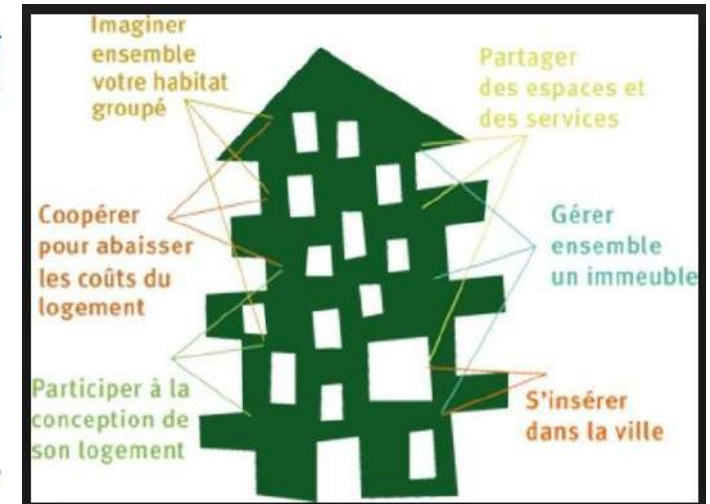
Samenvatting

In de gemeente Evere zijn verschillende woningtypes aanwezig. Om het delen, de onderlinge hulp en de solidariteit tussen de burgers te bevorderen stelt deze fiche alternatieve woonvormen voor die kunnen beantwoorden aan bestaande behoeften.

Beschrijving en uit te voeren acties

Het isolement van burgers of generaties kan worden verholpen met alternatieven voor de klassieke woningen, zoals:

- Kangoerewoningen: een eengezinswoning wordt opgedeeld in twee autonome maar gegroepeerde woningen. Op de verdieping kan een (jong) gezin wonen, op het gelijkvloers een echtpaar of een oudere.
- Gegroepeerde woningen: een plaats waar verschillende gezinnen of personen samenwonen, met naast private ook collectieve ruimten. In dergelijke woningen kan het sociale leven zich ontwikkelen in de gemeenschappelijke ruimten, zonder de ontplooiing van het individu in zijn privésfeer in het gedrang te brengen.
- Participatieve woningen tussen senioren of tussen verschillende generaties: de woning wordt afgestemd op de bewoner en zijn leefomgeving om hem te helpen bij zijn individuele ontplooiing via collectieve initiatieven. In Brussel creëert de CLT vastgoedprojecten in samenwerking met de toekomstige bewoners.
- De oprichting van "Baugruppen" om zich te groeperen en samen te bouwen. Verschillende gezinnen kopen gezamenlijk een terrein, stellen een architect aan en bouwen samen aan hun woning. Bedoeling is om een collectieve woning te bouwen die niet wordt aangeboden op de klassieke bouwmarkt en bijgevolg goedkoper is.

Voorbeelden van gegroepeerde woningen

Acteurs

Acteurs en partners

- Gemeente Evere
- Grondregie
- CLT
- Woningfonds
- Perspective (huisvestingsreferent)

Middelen

- <https://www.habitat-groupe.be/>
- [Baugruppen](#)

[Habitat Kangourou](#)

Samenvatting

De gemeente Evere werkt al actief samen met de gewestelijke cel voor leegstaande woningen en startte een gezamenlijke aanpak tussen verschillende diensten om ongezonde, verlaten of leegstaande gebouwen te bestrijden. Deze fiche geeft aan wat de gemeente kan doen om ongezonde, verlaten of leegstaande gebouwen te herwaarderen buiten de al bestaande beheersprocessen.

Beschrijving en uit te voeren acties

Het beleid van de gemeente, in samenwerking met het Gewest, om de leegstand te bestrijden moet worden behouden en aangemoedigd. Daarnaast kunnen nog andere acties worden gevoerd om de impact van deze goederen in het stadsweefsel te verminderen:

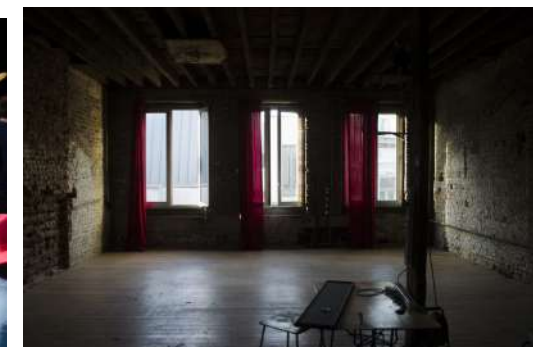
- De eigenaars blijven informeren over de verschillende opties voor de gebouwen: gewestelijke premies en renovatieadvies waarop ze recht hebben (zie fiche O5) Verhuur via een SVK of "tijdelijke bezetting" (zie vzw Communa)
- Het tijdelijke gebruik van deze goederen voor andere activiteiten dan huisvesting aanmoedigen:
Pop-up store, evenementen, artistiek fresco
Gebruik door nieuwe bedrijven volgens het model van de "tijdelijke bezetting" (zie operatie "testwinkel" of Entrakt in Brussel)
- Als op strategische plaatsen, bv. in lokale identiteitskernen, een pand leegstaat, de impact daarvan beperken via afficheacties zoals die van Atrium (HUB).
- Voor leegstaande sociale of openbare woningen bestaan gelijkaardige opties: de vzw FÉBUL startte al een samenwerking voor de tijdelijke bezetting van de leegstaande woningen van het SVK Everecity (Ieder Zjin Huis)

Acteurs

Acteurs en partners

- Private eigenars
- BFUH
- OVM
- Be.brussels
- Renovassistance
- Enz...

Middelen

[Atrium](#)[Communa](#)[Entrakt](#)[BFUH](#)[Solution pour logements vides](#)[ma boutique à l'essai](#)[Praktische handleiding voor het tijdelijk gebruik](#)

De 'fissure' in Brussel-stad (foto links) tijdelijke bezetting van de gemengde en hybride ruimte (DIY-workshop, verenigingscafé, co-working...)/ "VDH" in Brussel-stad, boven bar Bonnefooi, kunstenaarsresidentie

De "treize" in Vorst: workshop, tentoonstellingen, theater beheerd door een bewonerscollectief tot het pand een andere bestemming krijgt.

Samenvatting

Deze fiche wil enkele oplossingen aanreiken om de kwaliteit van de openbare ruimten te verbeteren, zowel wat de duurzaamheid van de gebouwen betreft als de aanpassing van de structuren aan de behoeften die inherent zijn aan hun werking

Beschrijving en uit te voeren acties

De gemeente Evere telt heel wat openbare voorzieningen waarvan er sommige verouderd zijn en andere inderhaast werden gebouwd (bijvoorbeeld de prefabgebouwen in het kader van het scholenplan). Deze fiche geeft aan hoe deze voorzieningen kunnen worden verbeterd om van Evere een voorbeeldgemeente maken in dat domein.

- Verbetering van de duurzaamheid van de voorzieningen:
 - * In het kader van een renovatie: binnen- en buitenisolatie (warmte en geluid), groendaken, geïntegreerd waterbeheer, zonnepanelen, bodemdoodlatendheid in de omgeving en keuze van kwaliteitsvolle materialen (met name voor de speelpleinen).
 - * In het kader van nieuwbouw kunnen de richtlijnen van de gids Duurzame Gebouwen worden gevolgd (keuze van de materialen, waterbeheer...)
- Voldoende bijlokale bij de voorzieningen: kleedkamers, refters, enz. (zie zoom hierna)
- Herinrichting van bepaalde speelpleinen met verouderde infrastructuur (zie TP5 en zoom hierna).

Het gebruik van stedenbouwkundigen lasten kan helpen tot de goede verwezenlijking van deze doelstellingen (zie GL3).

Acteurs

Acteurs en partners

- Dienst openbare werken
- Project ontwikkelaars

Middelen

- [GPDO](#)
- [Gids Duurzame Gebouwen](#)

[Promotion qualité des espaces et équipements publics— Suisse](#)

Uitbreiding van de school Everheide, winnaar van de wedstrijd Be exemplary

Voorbeeld van Batex-voorzieningen (rusthuis en overdekt zwembad)

Beschrijving en uit te voeren acties

Om te beantwoorden aan de vraag van de bevolking moeten collectiviteiten vaak inderhaast voorzieningen of bijgebouwen van voorzieningen optrekken, meestal in de vorm van prefabgebouwen. Naast het feit dat deze structuren niet bestendig zijn, werden de voorzieningen niet altijd aangepast aan de gerealiseerde uitbreiding (onvoldoende bijlokalen).

In Evere bijvoorbeeld werden tijdelijke prefabgebouwen geïnstalleerd (die in de praktijk soms heel lang blijven staan) voor de uitbreiding van de scholen Aubier en Clair Vivre.

Projecten voor de vervanging van deze prefabgebouwen door meer bestendige structuren of voor de aanpassing van de voorzieningen aan hun uitbreiding worden uitgevoerd of zijn al voltooid (school Aubier, refter voor de school Clair-Vivre, enz.).

In de toekomst moeten deze inspanningen worden voortgezet en moet er bij de projecten op worden toegezien dat:

- er bij uitbreidingen voldoende bijlokalen worden voorzien, bv. polyvalente zalen, sportzaal of refters, ...
- er op de terreinen van de voorzieningen voldoende onbebouwde maar te bebouwen ruimten worden voorzien om de projecten te kunnen ontwikkelen in verschillende fasen, zonder te veel buitenruimte op te offeren.
- de bestaande vrije ruimten worden gerentabiliseerd: kleedkamers onder trappen, gemeenschappelijke refter of psychomotorische zalen voor verschillende instellingen ...

Geprefabriceerde refter van de gemeenteschool Clair Vivre

Beschrijving en uit te voeren acties

Evere is in het algemeen goed voorzien van speelpleinen maar de infrastructuur zijn vaak verouderd en moeten worden vernieuwd. Kaart TP5 (groen netwerk) geeft de speelpleinen aan die bij voorrang moeten worden geherwaardeerd.

Het vademecum "Het spel in de stad" en de huidige gids over de ontwikkeling van speeltuinen (links hieronder) stellen de grote principes aan die kunnen worden toegepast bij de bezinning over de Everse speelpleinen:

- diversifiëring van de speelpleinen: avontuur, sport, specifieke thema's...
- open ruimten, geen afgesloten speelpleinen voor een grotere uitstraling
- Integratie in het landschap, met name in de groene ruimten of op de meer stedelijke pleinen
- Organisatie van de participatie van de kinderen uit de buurt
- Integratie van de concepten van luciditeit (zie Gids)

Hiernaast staan enkele voorbeelden van gevarieerde speelpleinen in Brussel en elders die soms inventief en origineel zijn ingericht en geïntegreerd zijn in het stedelijke landschap.

Middelen

Het spelnetwerk

Vademecum : [Spelnetwerk](#), [Een praktische gids voor het ontwikkelen van een kwaliteitsspeeltuin](#)

Park Bonnevie (Brussel)

Groene valleipark (Gent)

Van Campenvaart Speelplein (Den Haag)

Georges Henri (Brussel)

Samenvatting

Openbare ruimten kunnen soms worden heraangelegd om hun ludieke en sportieve dimensie te verhogen. Deze fiche geeft aanwijzingen over de manier waarop deze praktijken kunnen worden ontwikkeld en geeft concrete realisatievoorbeelden.

Beschrijving en uit te voeren acties

In heel wat verkeersvrije openbare ruimten kunnen punctueel elementen worden aangebracht om het buiten sporten of spelen te ondersteunen. Dat is het geval voor pleinen en pleintjes die te groot zijn om het autoverkeer te kalmeren, ruimten onderaan gebouwen die vaak ondergewaardeerd en slecht ingericht zijn, rooilijnonderbrekingen die uitgeven op blinde muren, voetpaden en voetgangerswegen van een zekere breedte. Zelfs een lichte herwaardering van deze ruimten kan het sport- en ludieke buurtaanbod verbeteren en een nieuwe dimensie geven aan deze ruimten die vaak als 'verloren' ruimten worden beschouwd. Er moet aandacht worden besteed aan het vraagstuk van de drukte in de openbare ruimte en aan het vraagstuk van gender in de openbare ruimte.

Er zijn drie soorten inrichtingen mogelijk die hierna worden toegelicht:

- work-out met licht meubilair
- luciditeit van de openbare ruimten
- aanpassing van de openbaarvervoershalthes

Acteurs

Acteurs en partners	Middelen	Link
<ul style="list-style-type: none"> • Dienst openbare werken 	Speelnetwerk	APUR
<ul style="list-style-type: none"> • Dienst populatie 		
<ul style="list-style-type: none"> • Project ontwikkelaars 		

Street work-out / waterspelen

Work-out met licht meubilair

In de openbare ruimte (op pleinen, onderaan gebouwen, op perrons ...) kan polyvalent meubilair (gebruikt als zitbank en sporttoestel) worden geïnstalleerd

Atelier Parisien d'urbanisme (APUR) 2017

Bioparc cours de Vincennes

Polyvalent meubilair (zitten, picknicken en bewegen)

Op de grond en tegen de muren kunnen prestatie- en afstandsindicatoren worden aangebracht: afgelegde afstand, calorieverbruik...

Fotocredit 26: HAPA, 2013

Aanpassing van de bushaltes

Verschillende hefbomen kunnen worden ontwikkeld om de openbare ruimten om te vormen tot meer ludieke ruimten: water via fontein en waterspelen, grondmarkeringen (hinkelbanen, labyrinten ...) maar ook stadsmeubilair of muurtjes die de ruimte een identiteit geven en multifunctioneel maken.

Enkele pleinen in Evere lenen zich perfect voor dergelijke inrichtingen. In het park in de buurt van het gemeentehuis is overigens als een waterspel geïnstalleerd. Op andere plaatsen zoals de esplanade voor de Aula Toots of het Vredeplein kunnen grondmarkeringen worden aangebracht. Ook de omgeving van het zwembad Triton of de schoolomgevingen zijn geschikt voor dergelijke projecten. In het algemeen kunnen ze worden voorzien in de grote gewestelijke projecten zoals Parkway of Josafat maar ook in de buurt van en in de multimodale stations.

Rond hetzelfde thema kunnen ook participatieprojecten worden georganiseerd zoals werd gedaan op het Drawingplein in Wenen (zie onderstaande foto).

Luzern (Zwitserland)

Drawingplein (Wenen, Oostenrijk)

Voorbeeld van stadsmeubilair
(Fotocredit 23: Mo&O, 2008)

Perron van een treinstation in de banlieue
(Sacramento, Canada)

Aanpassing van de bushaltes

Eind 2015 lanceerde een groep van activisten en kunstenaars het initiatief "Bus Stop Moves" om mensen aan te zetten tot sporten terwijl ze op de bus wachten. Aan de bushaltes worden met stickers fitnessoefeningen afgebeeld die in minder dan twintig minuten kunnen worden uitgevoerd zonder sportkleding. Ze kunnen dus makkelijk worden uitgevoerd tijdens het woon-werk- of woon-schoolverkeer. Ook de dichtstbij zijnde gratis sportvoorzieningen zijn er aangeduid.

Cleveland "Stop Moves" (fotocredit: IOBY, ioby.org.2016)

Samenvatting

De bestaande vzw's in Evere zijn erg dynamisch en betrokken bij verschillende initiatieven ter bevordering van de sociale cohesie. Deze fiche geeft aan welke andere soorten initiatieven de gemeente nog kan ontwikkelen maar ook hoe ze de burgerinitiatieven kan ondersteunen om ze te bestendigen en hun werking te vergemakkelijken.

Beschrijving en uit te voeren acties

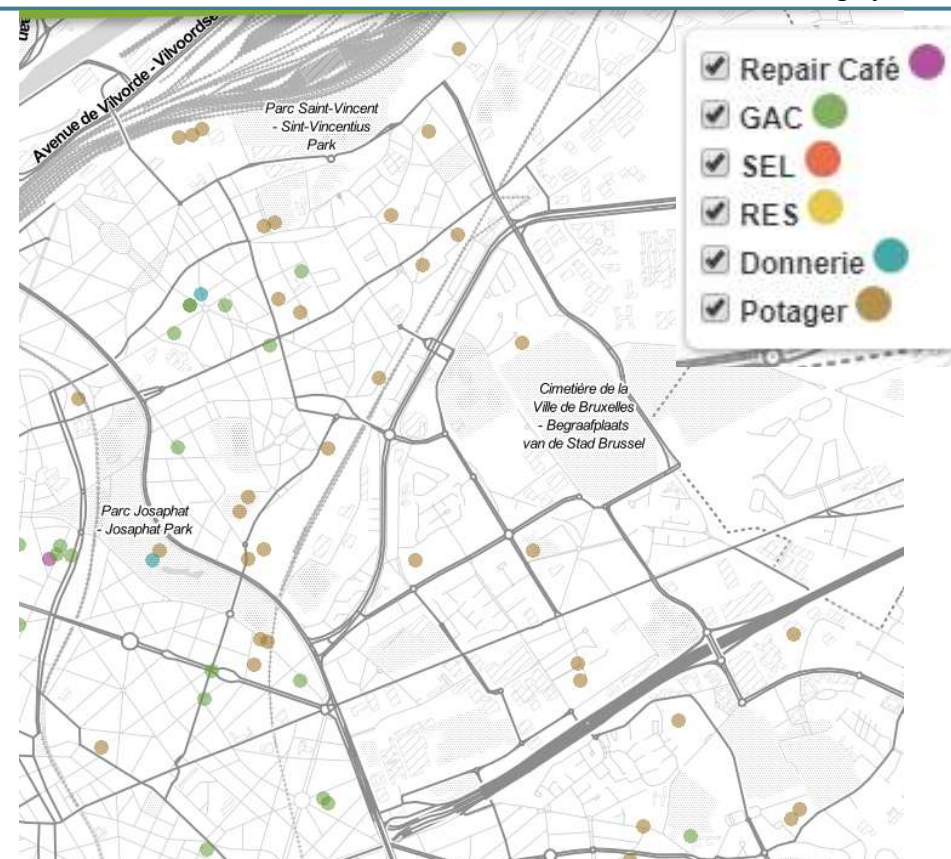
In Evere bestaan tal van initiatieven die de sociale cohesie bevorderen (hetzij gedragen door de gemeente, hetzij door vzw's of burgerinitiatieven): moestuinen, computer- en alfabetiseringslessen in L'Entrela, projecten van het Maison Destrier, de beweging Evere en transition... Ook andere soorten acties bestaan en/of kunnen nog worden ontwikkeld in de gemeente:

GAC: groepsaankopen (bijvoorbeeld voor energie)

- RES: kennisuitwisselingsnetwerk
- SEL: lokale ruildienst (van diensten en behoeften)
- Repaircafé: ruimte en vaardigheden ter beschikking gesteld voor reparaties

Andere initiatieven kunnen nog worden ontwikkeld: platform voor de inventarisatie van het bestaande en voor delen (zie fiche O14) maar ook vrijwilligersdienst (bevordering van vrijwilligerswerk, in de schijnwerpers via feestplanning), enz.

De gemeente kan dergelijke initiatieven aanmoedigen door burgerinitiatieven meer zichtbaarheid te geven (bijvoorbeeld via het gemeenteblad of de website) of door indien nodig materieel en lokalen ter beschikking te stellen (zie voorbeeld het Kurth). Ook zelf kan ze initiatieven ontwikkelen via haar culturele huizen, wijkhuizen of de dienst Sociale Actie.

Kaart van de burgerinitiatieven in Evere (RCR)

Acteurs

Acteurs en partners

- Burgerleven, sociale actie
- Entrela en Everna
- Leefmilieu Brussel

Middelen

[CSE cohésion sociale](#)

[Participatieve Duurzame Wijken](#) (Vooruit met de wijk)

Middelen

[RCR \(réseau de Consommateurs Responsables\)](#)

Samenvatting

De culturele dynamiek is in Evere belangrijk maar vooral gericht op het noorden van de gemeente. Verschillende strategieën kunnen worden vooropgesteld om het aanbod meer in evenwicht te brengen en te ontwikkelen in de wijken Conscience en Paduwa: de lopende overheidsprojecten of stedenbouwkundige lasten aanwenden om nieuwe lokalen te creëren, lokale antennes oprichten van vzw's / bestaande culturele centra...

Beschrijving en uit te voeren acties

Evere heeft een uitgebreid cultureel aanbod: twee musea, twee culturele centra, de Aula Toots, de Manoir, de muziekacademie, verschillende bibliotheken... De meeste activiteiten zijn echter geconcentreerd in de wijken Vrede en Conscience (met uitzondering van de Manoir).

Om het gemeentelijke aanbod te ontwikkelen en meer in evenwicht te brengen, vooral in Hoog-Evere, zijn verschillende pistes mogelijk:

- bouw van kleine culturele buurtvoorzieningen, bijvoorbeeld in het kader van de geplande projecten (voorbeeld Artémis of Destrier voor de overheidssector of via de stedenbouwkundige lasten in de herbestemmingsprojecten in de Kolonel Bourgstraat voor de privésector).
- Gebruik van schoollokalen buiten de schooluren.
- De troeven en het potentieel van de aanwezigheid in de gemeente van gemeenschappen van verschillende culturen en oorsprongen gebruiken om multi- en interculturele ontwerpen te ontwikkelen.

Deze nieuwe lokalen kunnen ter beschikking worden gesteld van de al bestaande vzw's van de gemeente, bijvoorbeeld voor de uitbouw van lokale antennes (van de muziekacademie, of L'Entrela) of voor de ontwikkeling van nieuwe projecten.

Deze projecten zouden het voorwerp kunnen maken van een participatieve benadering of burgerinspraak.

Acteurs

Acteurs en partners

- Openbare werken
- Bevolking

Middelen

Territoriaal project TP3

[entrela](#)

[everna](#)

[Académie de musique](#)

De Aula Toots (links) / L'Entrela (boven)
Everna (onder) / de hoeve (links onderaan)

Samenvatting

Deze fiche stelt zich tot doel om een publiek van alle leeftijden te verenigen in recreatieactiviteiten en/of feesten. Bedoeling is om intergenerationale, interculturele en solidaire banden te creëren

Beschrijving en uit te voeren acties

Voor bevoorrechte contacten tussen mensen van verschillende generaties kunnen verschillende activiteiten worden georganiseerd:

- Een collaboratief project, bijvoorbeeld de aanleg van een sportparcours dat voor iedereen geschikt is.
- Contacten tussen bijvoorbeeld de bewoners van de rusthuizen en de kinderen van de nabije scholen.
- Ontmoetingen tussen de generaties via spelen: gezelschapsspelen op zondagnamiddag in een zaal of ontmoetingen in de openbare ruimte. Een dergelijk project kan worden gerealiseerd tussen het Home Roger Decamps en de toekomstige school in de Zaventemstraat.
- Aanleg van gedeelde tuinen Iedereen zou er welkom zijn om de intergenerationale contacten te bevorderen (zie fiche LC25). Een dergelijk project kan worden gerealiseerd in de wijk Picardië tussen het kinderdagverblijf, de school en het rusthuis.

Voorbeelden van intergenerationale activiteiten

Acteurs

Acteurs en partners

- Bevolking
- Preventie
- Sociale actie/
Burgerzin

Middelen

[Intergénération](#)

[Rencontres intergénérationnelles](#)

Beschrijving en uit te voeren acties

Nog andere maatregelen, die al een zeker succes kenden in andere steden, kunnen worden genomen:

- Intergenerationele woonprojecten (zie fiche LC 10)
- Intergenerationeel kennisuitwisselingsnetwerk
- Studenten in rusthuizen: in Nederland kunnen een aantal studenten gratis verblijven in rusthuizen; in ruil moeten ze enkele uren per maand doorbrengen met de bewoners.
- De inplanting bevorderen van een kinderdagverblijf in een rusthuis.

Samenvatting

Sociale ondernemingen zijn volop in ontwikkeling en worden ruim ondersteund door het Brussels Hoofdstedelijk Gewest. Evere zou aan dergelijke initiatieven kunnen bijdragen met partnerships of door lokalen ter beschikking te stellen. Zo zou ze niet alleen de activiteit en tewerkstelling stimuleren (met name van laaggeschoolden) maar ook nieuwe competenties kunnen ontwikkelen in de gemeente.

Beschrijving en uit te voeren acties

In sociale ondernemingen staat economische efficiëntie in dienst van het algemeen nut. Vandaag vertegenwoordigen deze bedrijven 12 % van de Belgische werkgelegenheid, met 362.000 werknemers.

De lokale collectiviteiten zijn de bevoorrechte partners van de sociale en solidaire ondernemingen. Evere vervult voor deze activiteit een belangrijke rol, hetzij door aangepaste lokalen aan te bieden (zie fiche O19 en GL22), hetzij door tijdelijk lokalen ter beschikking te stellen of via de jobhuizen partnerships te organiseren om dergelijke projecten te bevorderen.

Voorbeelden van sociale ondernemingen die de gemeente zou kunnen ondersteunen:

- Sociale kruidenier in een sociale wijk (partnerschap met de BGHM)
- Initiatieven rond duurzame voeding en hergebruik (zie fiche GL25 en GL26)
- Startersbedrijven van het type COOPCITY (zie fiche O19)

Acteurs

Acteurs en partners

- SPI van Evere (OCMW, ALE, Actiris)
- Jobhuis
- OVM's
- Everecity

Middelen

- www.econosoc.be
- www.coopcity.be

[Exemple de projet d'entreprenariat social—France](#)

Samenvatting

De Leopold III-as tussen de Europese wijk en de luchthaven van Zaventem is een strategische invalsweg van de stad. Het GPDO stelt zich tot doel om de toegang tot dit gebied te vergemakkelijken en aantrekkelijker te maken voor internationale bedrijven.

De gemeente zal nauw worden betrokken bij het beslissings- en overlegproces met het Brussels Hoofdstedelijk Gewest maar ook met het Vlaamse Gewest.

Beschrijving en uit te voeren acties

De Leopold III-as staat centraal in verschillende uitdagingen:

- vervoer: op de as werden al verschillende aanpassingen uitgevoerd (tram 62, GEN) maar de komst van het fiets-GEN en de verbouwing van de stations Evere en Bordet tot multimodale polen zullen nog meer werkzaamheden vragen.
 - stadsfunctie: de as ligt hoofdzakelijk in administratiegebied. Recent werden tal van kantoorgebouwen omgeschakeld tot woningen, namelijk in de Genèvestraat en in de buurt van het station Bordet.
 - lokale identiteitskern: de pool rond het station van Evere en in zekere mate ook de pool rond het station Bordet zullen heuse centraliteiten worden.
- ⇒ Om de gewestelijke doelstelling te verwezenlijken moet de inplanting worden bevorderd van middelgrote kantoorgebouwen en moeten de reconversies tot woningen beperkt worden.

⇒ Ook een kwaliteitsvolle openbare ruimte, voorzieningen, fietsparkeerplaatsen zijn van essentieel belang voor de ontwikkeling van deze as, evenals de inplanting van horecazaken die bijdragen tot een aantrekkelijk kader voor de bedrijven .

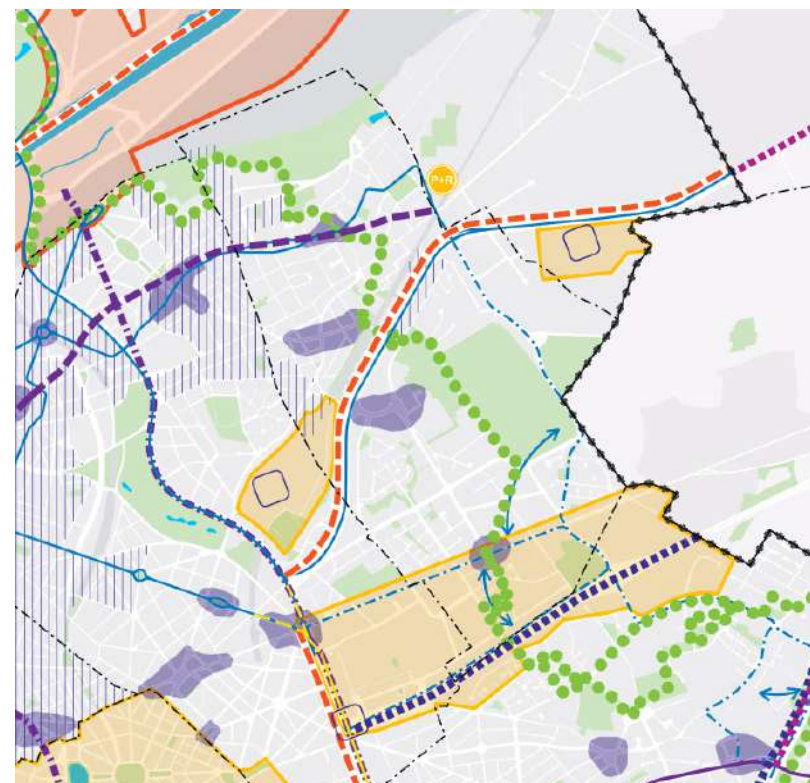
Acteurs

Acteurs en partners

- Gemeente Evere (openbare werken)
- Brussels Hoofdstedelijk Gewest
- Vlaams Gewest Noord Rand

Middelen

[GPDO](#)

Ontwerp van GPDO: internationale tertiaire as (rode stippellijn)

Samenvatting

De herdynamisering van de lokale economie kan worden versterkt door meer lokalen aan te bieden voor alternatieve activiteiten. Deze fiche stelt een nieuwe dynamiek voor voor de Everse economie door lokalen aan te bieden voor alternatieve activiteiten.

Beschrijving en uit te voeren acties

De gemeente kan een nieuwe dynamiek op gang brengen door:

- De oprichting van pop-up stores te ondersteunen. Het betreft tijdelijke winkels en verkooppunten van korte duur. Ze lijken op een klassieke winkel maar zijn dus slechts tijdelijk open. Het principe kan duren van enkele dagen of weken tot enkele maanden. Deze winkels bieden verschillende uitdagingen: het publiek laten kennismaken met nieuwe producten, een nieuwe markt lanceren, een sterke band creëren met de consument en commerciële leegstand vermijden.
- Lege lokalen ter beschikking stellen voor de inrichting van co-workingruimten. Dit type werkorganisatie steunt op twee noties: een gedeelde werkruimte maar ook een netwerk van werknemers. Deze manier van werken bevordert de uitbouw van een netwerk van co-workers door de directe uitwisselingen te bevorderen.

Voorbeeld van een pop-up store

Acteurs

Acteurs en partners

- Jobhuis
- Lokale bedrijven
- Citydev

middelen

[Pop-up store](#)

[Pop-up stores](#)

[Praktische handleiding voor het tijdelijk gebruik](#)

[Voorbeeld pop-up store: Chronostock](#)

Samenvatting

Lokale identiteitskernen (LIK), structurerende elementen van de buurstad, zijn strategisch voor het dynamisme en de levenskwaliteit van Evere. Het is dus van kapitaal belang om er de ontwikkeling van activiteiten - handelszaken, kleine kantoren of vrije beroepen - te behouden en aan te moedigen. Deze fiche reikt daarvoor enkele actiepistes aan.

Beschrijving en uit te voeren acties

In Evere bestaan verschillende LIK's waarvan er sommige nog in wording zijn (Evere Shopping, Sint-Vincentius en Bordet). Hun dynamisme is voor de gemeente van kapitaal belang. Verschillende acties kunnen de vestiging of het behoud van tertiaire activiteiten of handelszaken in deze LIK's bevorderen.

- Acties voor de kwaliteit van de stedelijke omgeving:
 - Behoud van een goede bereikbaarheid met alle verplaatsingswijzen, ook voor PBM
 - Kwaliteitsvolle en gezellige inrichting van de openbare ruimte (zie LC6)
 - Beveiliging van de LIK's en ontwikkeling van een specifieke identiteit (met name ondersteuning van de handelscomités)
- Acties voor de terbeschikkingstelling van openbare ruimten die zich lenen voor deze functies:
 - Via de vergunningen gemengde projecten opleggen in deze zones, met minstens een gelijkvloers dat niet is bestemd voor huisvesting
 - Een doordacht beleid voeren inzake de inplanting van handelszaken, door deze te concentreren in de kernen (met uitzondering van grote speciaalzaken of handelszaken voor basisbehoeften)
 - In deze gebieden bedrijvencentra vestigen (zie fiche O19)
 - Doorgaan met het vasthouden van markten, of zelfs het organiseren van nieuwe markten (in Laag Evere bijvoorbeeld)
- Acties voor de communicatie met de investeerders:
 - Informatie over de overheidssteun voor zelfstandigen, handelszaken...
 - Identificatie en monitoring van de leegstand, ontwikkeling van voorkoopzones voor de aankoop van gebouwen of samenwerking met het jobhuis om de wederverhuur te bevorderen.

Om het dynamisme van deze kernen te garanderen kan worden samengewerkt met Atrium (HUB).

Acteurs

Acteurs en partners	Middelen
<ul style="list-style-type: none"> Dienst openbare stedenbouw Jobhuis Atrium (HUB) Economische promotie dienst 	<p>GPDO</p>

Hub (voormalig Atrium)

Vereniging van handelaars in Evere: Paduwa Shopping center en zvw Evere center (Conscience).

Samenvatting

Deze fiche geeft pistes voor de inrichting van de groene ruimten aan de sociale wijken om ze aantrekkelijker te maken en om te vormen tot echte ontmoetingsplaatsen voor iedereen.

Dat verbetert niet alleen de sociale cohesie maar ook de biodiversiteit binnen de gemeente.

Beschrijving en uit te voeren acties

Drie "sociale wijken" nemen de vorm aan van grote gehelen: Germinal, Picardië en Ieder Zijn Huis (IZH). In deze laatste wijk bevinden zich uitgestrekte en vaak onderbenutte groene ruimten.

Om de groene ruimten van de grote gehelen te verbeteren kunnen verschillende soorten acties worden ondernomen:

- Nieuwe inrichtingen: toevoeging van meubilair, aanleggen van speel- en sportruimten, waterpunten, zintuigenpaden
- Deze ruimten omvormen tot ontmoetingsplaatsen: moestuinen, bijenkorven, participatieve artistieke projecten, enz.
- Kwalitatieve beplanting in de directe omgeving van de bouwwerken om een groene continuïteit te creëren in de hele gemeente en het ecologische belang van deze ruimten te verhogen: doorlatende bodems van met name buitenparkings, aanplanten van inheemse soorten, laagdiversificatie, licht gemaaide en/of voordbloeiende gebieden, vijvers, keuze van materialen die de ontwikkeling of vrijwaring van de fauna mogelijk maken, het verstrekken van schuilplaatsen voor kleine fauna...

Acteurs

Acteurs en partners

- Gemeente Evere
- Leefmilieu Brussel
- Lokale Acteurs (buurthuis, vzw, scholen,..)
- BGHM (Everecity, Co-mensia)

Middelen

[Etapas pour concevoir ou aménager un espace vert](#)

[Création et aménagement d'un espace vert à Namur](#)

Voorbeeld van spelen in een groene

Voorbeeld van een give book box

Voorbeeld van ontmoetingsruimte: moestuin

Voorbeeld van spelen in een groene ruimte: zintuigenpad

Voorstel tot inrichting van de groene ruimten aan de sociale wijk Picardië: omvorming tot "gedeelde" ruimte

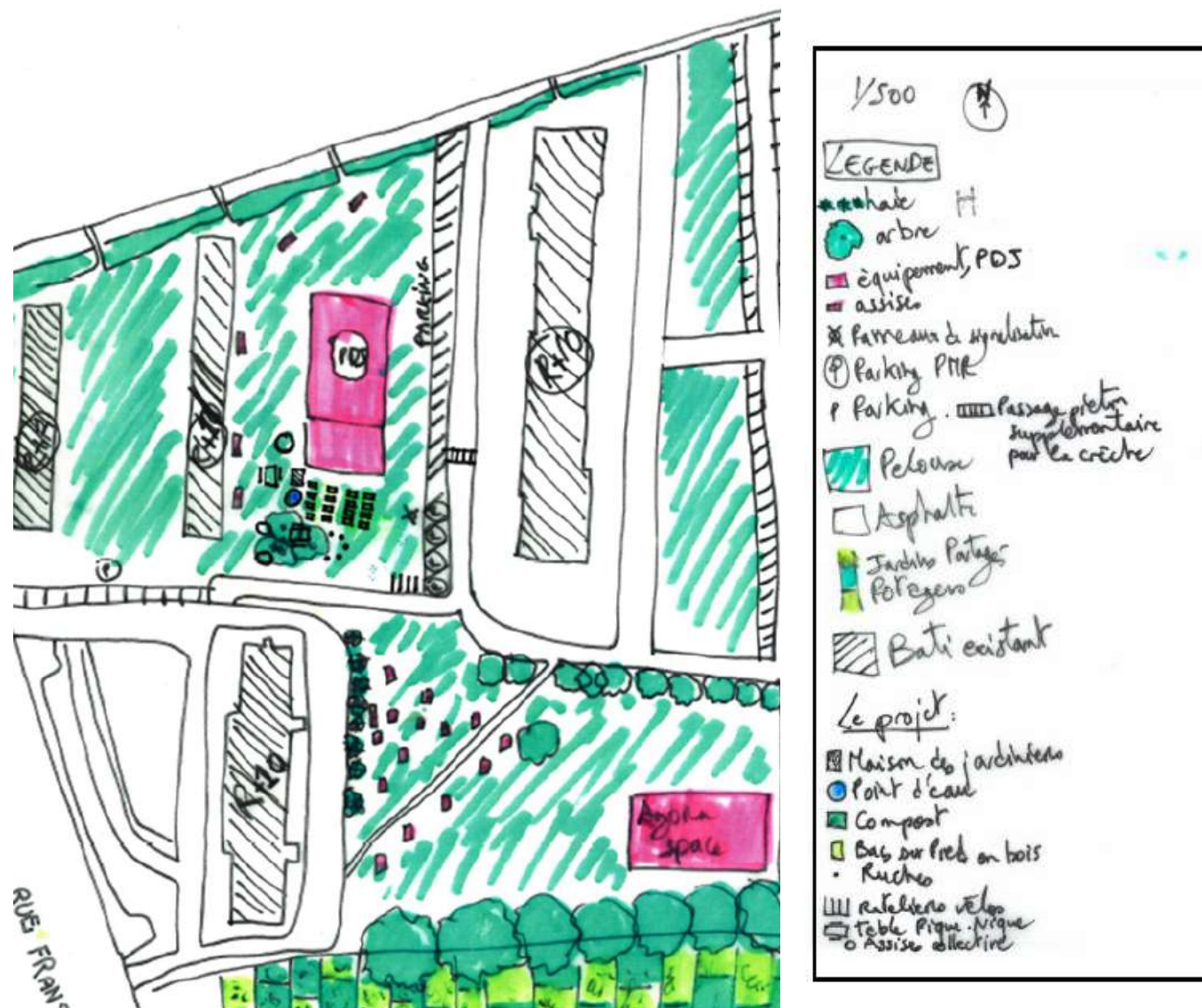
Dit voorstel geeft een idee van hoe de ruimte onderaan de woontorens van Picardië zou kunnen worden ingericht:

- street-workoutruimte in de buurt van de nieuwe agoraspace
- pedagogische bijenkorven en moestuinbakken in de buurt van het speelplein
- herinrichting van het speelplein

Dergelijke projecten vragen de inzet van de lokale bevolking en moeten gepaard gaan met enerzijds een participatieve benadering en anderzijds ondersteuning van de lokale actoren die vervolgens projectdragers worden. Die lokale actoren zijn bijvoorbeeld:

- het wijkhuis Picardië
- het kinderdagverblijf L'eau vive
- de gemeenteschool La Source
- de rusthuizen in de buurt (residentie La Paix ...) en de dienst Sociale Actie
- lokale vzw's: Incroyables Comestibles, Worms vzw...

Het accent kan worden gelegd op de ontwikkeling van de biodiversiteit dankzij gedifferentieerd beheer en inheemse soorten en laagdiversificatie.

Samenvatting

Stads moestuinen zijn in Evere historisch goed ontwikkeld en de gemeente voert een actief beleid in dit domein. Deze fiche toont hoe stadslandbouw en de regionale Good Food-strategie in het algemeen ook een hefboom kunnen zijn voor sociaal-professionele integratiemogelijkheden of projecten op het gebied van sociale cohesie.

Beschrijving en uit te voeren acties

Het huidige moestuinbeleid moet worden voortgezet, omdat het zowel het onderhoud van bepaalde bestaande ruimtes als de ontwikkeling van nieuwe groentetuinen zo snel mogelijk maakt. Plaatsen in Evere die zich specifiek lenen voor maatregelen verbonden aan duurzame voeding en sociale cohesie zijn de sociale wijken en de naaste omgeving van de grote gehelen: collectief beheer van de moestuinen en geïntegreerd in een volledig project (intergenerationele moestuin, culinaire workshops, pedagogische workshops over vergeten groenten, seizoensproducten, eetbaar 'onkruid', beroepsopleiding...)

Naast de moestuinen zijn er nog andere mogelijkheden om een stedelijk landbouwbeleid te ontwikkelen dat een gevarieerde impact zou hebben op het grondgebied. De gemeente kan bijvoorbeeld:

- De projectdragers helpen om in Evere plaatsen voor stedelijke landbouw in te richten (terbeschikkingstelling van gronden, financiering onder voorwaarden...)
- Een of meer plaatsen ter beschikking stellen voor een depot van biologische groentemanden (lokaal geproduceerd)
- Een sociaal restaurant ontwikkelen in samenhang met de lokale productie (moestuinen of professionele stedelijke landbouw)
- Een plaats inrichten voor de transformatie van de voedingsproducten (pesto, sausen...)
- De link leggen met de compostparken/de biomethanisatie-eenheid (zie fiche GL27)

Acteurs

Acteurs en partners

- Associations « Coin de terre » (Jette, Brabant Wallon...)
- Leefmilieu Brussel (Good Food + facilitator voor stadslandbouw)

Middelen

[Incredible Edible Belgium](http://www.incredibleediblebelgium.be)

[Compostmeester worden](http://www.compostmeester.be)

[Strategie good food](http://www.strategiegoodfood.be)

www.potagersurbains.be

www.environnement.brussels (thema « Zelf kweken »)

Samenvatting

Gedifferentieerd beheer is een beheerswijze voor groene ruimten die helpt om de biodiversiteit te ontwikkelen en de onderhoudsbehoeften te verminderen. Dit beheer kan worden toegepast op alle groene ruimten van de gemeente, ook deze die niet als dusdanig worden beschouwd (wegranden, middenbermen, rotondes, parings, sportterreinen, begraafplaatsen...)

Beschrijving en uit te voeren acties

Gedifferentieerd beheer is niet hetzelfde als een klassiek, "homogeen" beheer van groene ruimten dat de voorkeur geeft aan uitgestrekte grasperken en eenjarige planten en meestal gebruik maakt van fyto-sanitaire producten. Gedifferentieerd beheer herwaardeert elke ruimte vanwege haar specifieke bijzonderheden en maakt een onderscheid naargelang het type milieu. Het omvat bijvoorbeeld de aanleg van bloemenweides, groene perken, gedifferentieerd maaien van grasvelden, bodembedekking, gediversifieerde hagen, maaibeides, het gebruik van "productieve" soorten (kool, kleine fruitbomen...) als sierplanten en het respect voor 'onkruid' ...

Deze differentiëring draagt bij tot de versterking van een groen netwerk door de biodiversiteit te vrijwaren en te ontwikkelen door middel van habitatdiversificatie. Gedifferentieerd beheer verlaagt ook de beheerskosten, omdat het minimaal onderhoud vergt (minder arbeidskrachten en minder verbruik van water, meststoffen, pesticiden, herbiciden...). Dat voordeel is niet verwaarloosbaar gezien de grote op-

Acteurs

Acteurs en partners

- Pôle wallon de gestion différenciée
- Leefmilieu Brussel
- Pôle de gestion différencié BE
- Dienst Openbare werken
- Dienst Groene ruimte

Middelen

www.gestiondifferenciee.be

Gedifferentieerd beheer van een begraafplaats en een perk (boven)

Gebruik van kool als sierplant in Madrid (winter 2017-2018)

Samenvatting

Met het oog op circulariteit van de middelen die aanwezig zijn op het gemeentelijke grondgebied, kan de gemeente een aantal buurtdiensten opzetten die ervoor zorgen dat de burgers kunnen repareren, hergebruiken of recyclen en zo weggooien vermijden. De hoeveelheid ingezameld afval op gemeentelijk niveau zal daardoor worden verminderd.

Beschrijving en uit te voeren acties

De gemeente kan bijvoorbeeld:

(collectieven of vzw's helpen om) compostparken installeren in wijken, scholen, aan moestuinen, in sociale woonwijken ... en de aanvragers coachen en opleiden, materieel aanbieden, hen helpen om een beurs te verkrijgen om de nodige aankopen te kunnen doen ...

Een ruimte bouwen of ter beschikking stellen voor een repair café, ruimten aanbieden voor een lage prijs of subsidies/premies verlenen voor bedrijven of verenigingen die zich bezighouden met de reparatie/transformatie van goederen.

Goederen inzamelen (bijvoorbeeld kurkstoppen, plastic flesdoppen, stoffen/versleten kleding met transformeerbare vezels) voor bedrijven/verenigingen die ze hergebruiken/lokaal recyclen.

Proberen om het ecodynamisch bedrijfslabel te verkrijgen voor de gemeente

Een micro-biomethanisatie-eenheid installeren: ze zou daarmee haar organisch afval (afval van het onderhoud van de groene ruimten, in de openbare ruimte gedeponeerd brood of organisch afval) lokaal kunnen beheeren en de nodige organische meststoffen kunnen produceren voor het beheer van de gemeentelijke groene ruimten: op ~100 m³ (3*6*6 m) kan 1000T organisch afval per jaar worden behandeld en 100T organische meststoffen worden gegenereerd.

Acteurs

Acteurs en partners

- Buurthuis
- Manager van moestuinen
- Asbl Worms
- Populatie
- Urban Ecology

Middelen

www.wormsasbl.org

www.operation-phosphore.brussels

Wijkcompostpark (links boven), logo van het herstelcafé (boven) en flessendop collectie voor de vzw "Vrienden van de blinden" (onder)

Microbiomethanisatie-installatie van de Hoeve van het Maximiliaanpark (3m³), in werking sinds zomer 2017

Samenvatting

Met het oog op duurzame ontwikkeling kan de gemeente de burgers begeleiden bij maatregelen, werken en handelingen die gericht zijn op een duurzaam beheer van de hulpbronnen. Dat is mogelijk via sensibilisering/opleiding, financiering, advies of de terbeschikkingstelling van lokalen.

Beschrijving en uit te voeren acties

De gemeente kan bijvoorbeeld:

- De inwoners documentatie/informatie ter beschikking stellen (bv. kaart van de duurzame projecten in de gemeente) en doorverwijzen naar de bevoegde diensten (Leefmilieu Brussel en haar facilitatoren, lokale verenigingen (moestuinen, compostmeesters...)
- Bepaalde burgeracties financieren die zich inzetten voor een duurzaam beheer van de hulpbronnen (aankoop van compostcontainer...).
- Een sensibiliserings-/informatiecampagne organiseren over duurzaam beheer van de hulpbronnen in het algemeen, de maatregelen die worden genomen door de gemeente (zie de andere projectfiches ...), de acties die de burgers zelf kunnen ondernemen, de lokale verenigingen die ijveren voor het duurzame beheer van de hulpbronnen (repaircafé, *Worms asbl* voor buurtcompostering...), enz.
- Installeer een fietsherstellingsatelier (te koppelen aan het repaircafé, bijvoorbeeld, zoals in de Vootstraat)

Vermicompost (bovenaan links), repaircafé (bovenaan rechts), wijkcompostpark (naar beneden)

Acteurs

Acteurs en partners

- Dienst duurzame ontwikkeling Evere
- Leefmilieu Brussel
- Renovas

Middelen

[Gids Duurzame gebouwen](#)

[Repair café](#)

[be circular](#)

Samenvatting

Verkeersveiligheid is een cruciaal probleem bij verplaatsingen, vooral in een dicht verstedelijkte omgeving (de stad) waar talrijke conflicten kunnen ontstaan tussen de verschillende weggebruikers. In de gemeente werden zwarte verkeerspunten (veiligheid, overdreven snelheid, doorgaand verkeer) en ongevalgevoelige zones geïdentificeerd; aan de inrichting daarvan moet bijzondere aandacht worden besteed.

Beschrijving en uit te voeren acties

Het bestaande wegennet moet duurzamer worden: betere hiërarchisering van de wegen, meer veiligheid en beter geschikt voor andere verplaatsingswijzen dan de auto : toepassing van het STOP-principe en van de nieuwe multimodale wegenspecialisatie die is bepaald in het plan Good Move; dit plan integreert alle verplaatsingswijzen en bepaalt voor elk van hen een structurerend netwerk (voetgangers, fietsers, openbaar vervoer, gemotoriseerd verkeer en vrachtwagens); het identificeert ook mazen die verkeersluw moeten worden gemaakt.

Kruispunten moeten systematisch worden beveiligd. Dat is nodig om het aantal en de ernst van verkeersongevallen te verminderen maar ook om het hele gemeentelijke grondgebied gelijkwaardig en dus coherent in te richten.

Bij de heraanleg van een weg moet de keuze van de beschikbare ruimte voor de verschillende verplaatsingswijzen (Good Network) dus worden gebaseerd op enerzijds de multimodale en functionele positie van de betreffende verkeersaders ((PLUS, comfort en wijkniveau voor elke verplaatsingswijzen) overeenkomstig het STOP-principe, en anderzijds de volgende principes:

- Snelheidsbeperking dankzij kruispunten en wegen die zijn voorzien van geschikte snelheidsvertragers (verkeersplateau of Berlijnse kussens);
- Beter voorwaarden voor de actieve verplaatsingswijzen (comfort, continuïteit, zichtbaarheid, veiligheid), met name dankzij bredere voetpadoren om de afstand bij het oversteken te verkleinen, afgebakende parkeerplaatsen en eenvoudiger kruispunten om de conflicten tussen de weggebruikers te verminderen .

Acteurs

Acteurs en partners

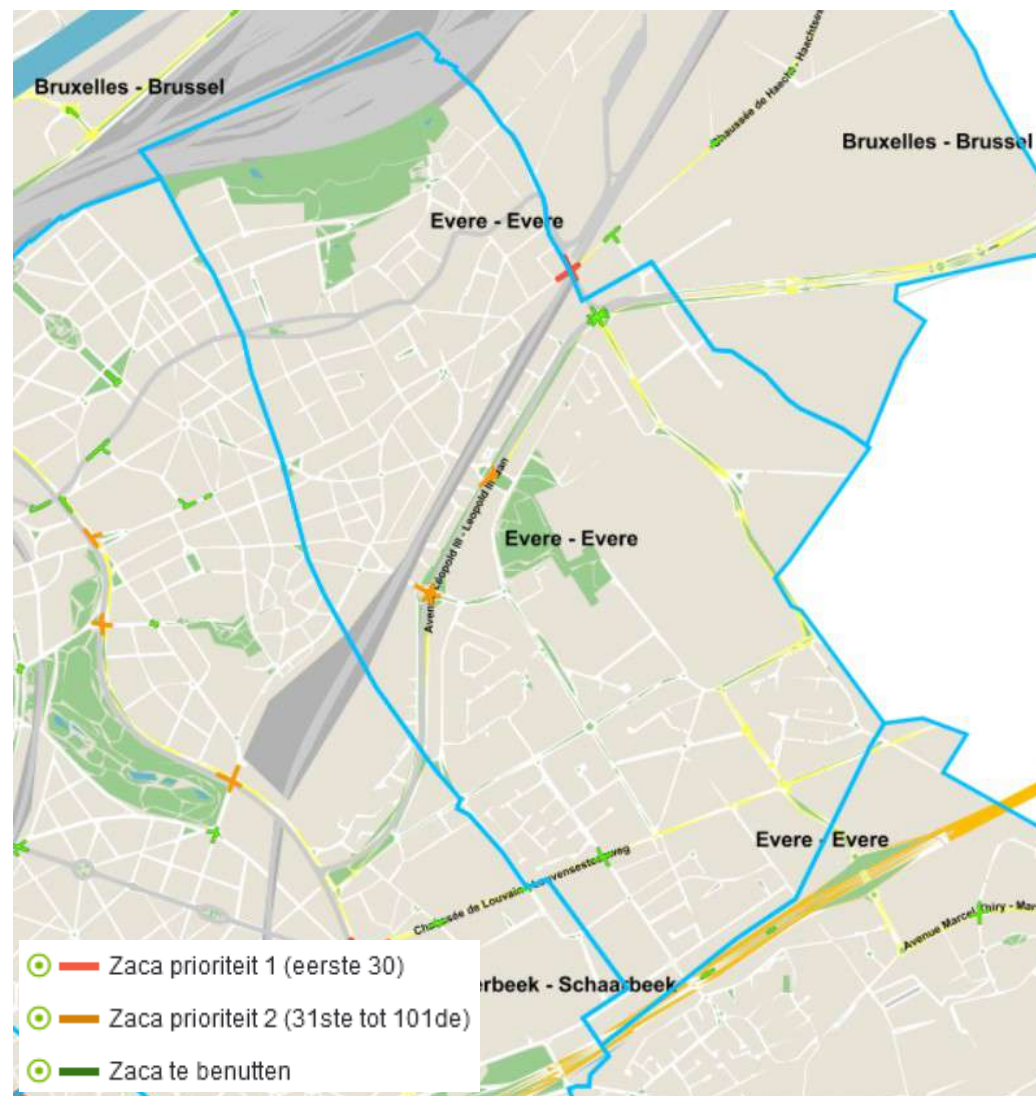
- Gemeente Evere (Mobiliteit)
- Mobiliteit Brussel
- MIVB
- DBDMH

Middelen

[Plan Iris II](#)

[Good Move](#)

[Verkeersveiligheidsplan](#)

Ongevalgevoelige zones (Bron : Mobigis.brussels)

Bijzonderheden van de maatregel

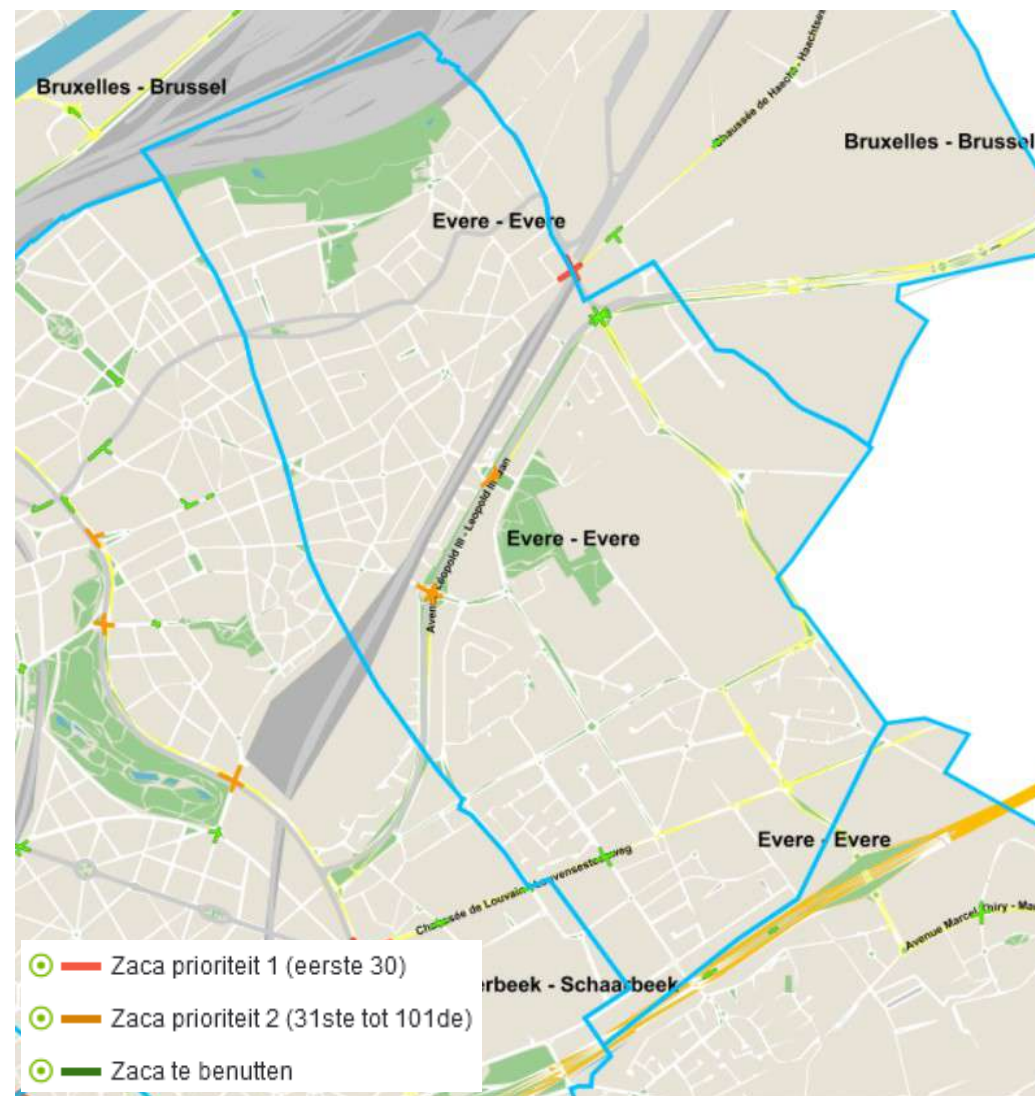
In het licht van de steeds veranderende context dienen verschillende strategische punten te worden behandeld:

De belangrijkste zwarte vlek op het gebied van veiligheid is de as Bordet/Houtweg en de kruispunten daarvan met de Haachtsesteenweg en de Leopold III-weg. Deze gebieden moeten worden herontwikkeld om voldoende ruimte over te laten voor de ontwikkeling van het multimodale knooppunt (zie O29).

De 3 autobridgen over de spoorweg leveren problemen op in verband met de veiligheid, met name voor zwakke weggebruikers, en de congestie:

- Bordet: we moeten niet wachten op de komst van de Metro om een oplossing te bieden. Een tweerichtingsfietspad langs de Decathlon zou voor die tijd kunnen worden aangelegd.
- De Boeck: de MIVB heeft een busstrook aangelegd op de brug en Beliris heeft een rotonde aangelegd op de Leopold III-laan, maar tussen die twee moet een veilige regeling voor fietsers komen. Hetzelfde geldt tussen de brug en de Avenue Henri Conscience.
- De brug tegenover het Maison Communale is het best uitgerust, maar de markeringen van de fietspaden worden regelmatig uitgewist door passerende auto's en zouden moeten worden opgefrist.

Meer in het algemeen zou in het zuiden van Evere een lokaal mobiliteitscontract moeten worden gesloten om het net rustiger te maken.

Ongevalgevoelige zones (Bron : Mobigis.brussels)

Samenvatting

Een belangrijke doelstelling om te komen tot een duurzame mobiliteit is het terugdringen van het autogebruik, met name in het woon-werkverkeer (dat vandaag veel te omvangrijk is). De inwoners en de mensen die in Evere komen werken moeten daarvoor beter geïnformeerd worden over de mogelijke alternatieven voor het autosolisme (autodelen, carpooling, enz.).

Beschrijving en uit te voeren acties

Alternatieven voor de personenwagen moeten op verschillende schalen worden gepromoot volgens de concepten 'Good Service' en 'Mobility as a Service (MaaS)'; dit laatste wil de manier waarop mensen reizen veranderen door middel van een vervoersaanbod dat alle verplaatsingswijzen en alle etappes van het reizen voor deur-tot-deurmobiliteit integreert.

Het aanbod kan worden verhoogd door op het grondgebied verschillende systemen te ontwikkelen:

- Autodelen: verschillende bedrijven bieden deelwagens aan in 'stations' zoals Cambio, Zen Car, Ubeeqo, Cozy car. Ook particulieren ontwikkelen steeds meer initiatieven in België (Oucar, drivy).
- Carpooling: er worden steeds meer carpoolingdiensten voor korte afstanden ontwikkeld, bijvoorbeeld de dienst Carpool of VAP (die voorstelt om te liften naar bijvoorbeeld een station).
- Taxi's en Collecto zijn klassieke alternatieven voor de personenwagen waarvan het aanbod toeneemt sinds de komst van VTC zoals Uber.

De gemeente kan de ontwikkeling van dergelijke systemen op verschillende manieren aanmoedigen:

- Door het aanbod van deelwagens te verhogen in de strategische gebieden;
- Via communicatie- en promotiecampagnes (te beginnen met een pagina op de website van de gemeente) met soms ondersteuning van initiatieven zoals het VAP-systeem. Deze campagnes kunnen worden gericht op zowel particulieren als bedrijven, bijvoorbeeld door car-sharingabonnementen te subsidiëren in het kader van de Bedrijfsvervoersplannen.
- Via de aanleg van carpooling- en carsharingzones op de gemeentelijke parkings.
- Via de oprichting van infopunten en geïntegreerde mobiliteitsdiensten.

Acteurs

Acteurs en partners

- Brussel Mobiliteit
- Leefmilieu Brussel
- Privé-operators

Middelen

- [Autodelen](#)
- [Bedrijfsvervoerplan](#)
- [Schoolvervoerplan](#)

Voorbeelden van signalisatie voor carpoolingzones en Collecto-bord

Samenvatting

Stappen en fietsen moeten in de gemeente worden gepromoot door kwaliteitsvolle doorgangen en trajecten aan te bieden (comfort, continuïteit, veiligheid) in de wijken, ter hoogte van de verkeer genererende polen, de openbaarvervoersknooppunten en op de assen die zich lenen voor zacht verkeer. De toegankelijkheid voor personen met beperkte mobiliteit moet ook worden ge-

Beschrijving en uit te voeren acties

Stappen kan in Evere worden gepromoot via de uitvoering van het recent uitgewerkte PAVE, namelijk:

- voortzetting van de algemene renovatie van de voetpaden van het gemeentelijke wegennet en ingrepen (voetpadoren, heraanleg van rotondes ...) om de afstand bij het oversteken te verminderen;
- ontwikkeling van inrichtingen voor PBM en van "rustzones" (meubilair ...) die een betere zichtbaarheid creëren voor voetgangers.

Voor fietsers dringen zich de volgende interventies op (sommige opgenomen in de Bypad van Evere):

- een netwerk uitbouwen van secundaire fietspaden die het primaire net aanvullen (voortzetting van de uitvoering van het in het GMP geplande gemeenschappelijke netwerk van GemFR + andere aan te leggen verbindingen - zie TP6)
- BEV (beperkt eenrichtingsverkeer) veralgemenen en de verkeersborden B22/B23 ontwikkelen op de kruispunten;
- De oversteekplaatsen voor fietsers ter hoogte van de barrière-assen (bv Leuvensesteenweg of Haachtsesteenweg) ontwikkelen en beveiligen;
- Meer mogelijkheden voorzien voor kort en langdurend parkeren (privé en gedeeld) ter hoogte van de intermodale plaatsen), polen die verplaatsingen genereren, en de ontwikkeling voortzetten van de fietsboxen, vooral in wijken waar de huizen geen garages hebben. Ook de kwestie van de verlaging van de huurkost voor een fietsbox zou moeten worden aangepakt (60 € voor een plaats in een fietsbox tegenover 10 € voor een bewonerskaart);
- De fiets beter promoten bij de bevolking (informatie, evenementen, ...) en diensten ontwikkelen die verband houden met de fiets;
- Een gemeentelijke fietscommissie oprichten met de bevoegde schepen, afgevaardigden van zijn bestuur en de politie, vertegenwoordigers van de fietsers waaronder de GRACQ

Recente bouw van een brug voor zachte verplaatsingswijzen in Evere, tussen de Jean Brussel-manslaan en de Louis Piérardlaan (toegankelijk voor PBM)

Acteurs

Acteurs en partners	Middelen
<ul style="list-style-type: none"> • Dienst openbare werken • Mobiliteit Brussel • Leefmilieu Brussel • Commissies en verenigingen (GRACQ...) 	<ul style="list-style-type: none"> Voetgangersplan Fietsplan Technische publicatie

Samenvatting

In Evere worden verschillende projecten gerealiseerd. Ze genereren extra verkeer en een bijkomende vraag naar parkeerplaatsen waarop moet worden geanticipeerd.

Beschrijving en uit te voeren acties

Het Everse autopark is 20 % groter dan het aantal beschikbare parkeerplaatsen op de openbare weg. De gemeente wordt vaak geconfronteerd met verzadigingsproblemen, vooral in de wijken "Conscience" en "Paduwa".

Daarbij komt dat momenteel tal van projecten worden uitgevoerd in de gemeente: verbouwing van de sporthal (zie O10)

- bouw van het crematorium
- uitbreiding of bouw van scholen, met name bouw van een nieuwe middelbare school (zie O9) en van de school Cicéron
- bouw van woningen
- verschillende masterplannen (Parkway, Josafat)
- tal van huisvestingsprojecten: volgens de GSV moet per woning minstens 1 parkeerplaats worden voorzien buiten de openbare weg (volgens het GemOP is dit een maximum).

Deze projecten genereren verkeer en doen dus de parkeerbehoefte toenemen. Daar moet van in het begin rekening mee worden gehouden.

Verschiede oplossingen kunnen de parkeerplaatsen buiten de openbare weg optimaliseren en de impact van de bouwprojecten beperken.

Ook de kwestie van het fietsparkeren moet worden aangepakt om de gebruikers voldoende fiets- en bakfietsplaatsen te kunnen bieden.

Acteurs

Acteurs en partners

- Gemeente Evere (Mobiliteit)
- Parking.brussels
- Leefmilieu Brussel
- Brussels Hoofdstedelijk Gewest
- Projectontwikkelaars

Middelen

[Parking.Brussels](https://www.parking.brussels.be/)

Parking.brussels

Beschrijving en uit te voeren acties

De impact van de nieuwbouw op de openbare weg kan worden beperkt door enerzijds de GSV toe te passen en anderzijds middelen te zoeken om het gebruik van de bestaande plaatsen buiten de openbare weg (BWLKE,...) te optimaliseren, ontwikkelen, delen en rationaliseren. Dat is mogelijk met:

- "parksharing": gebruik van parkeerplaatsen van bedrijven door de buurtbewoners of bezoekers wanneer deze plaatsen niet moeten worden gebruikt door de werknemers.
- Huur van parkings door de projectontwikkelaars
- Openstellen van een deel van de parking buiten de openbare weg voor het publiek of gezamenlijk gebruik van een parking buiten de openbare weg voor verschillende doeleinden: handelszaken / kantoren / voorzieningen
- Aanleggen van "kiss-and-ride"-zones voor de voorzieningen (scholen)

Bij projecten voor de herinrichting van de openbare ruimte en bij stadsontwikkelingsprojecten systematisch nadenken over de vraag en het aanbod van parkeerplaatsen in de wijken, om te voldoen aan de ambities van de parkeerplannen (GPBP, PAP) om de bezetting van de openbare ruimte door gemotoriseerde voertuigen te verminderen en zo plaats te maken voor de andere verplaatsingswijzen.

Voor de buitenparkings moeten inrichtingen worden voorzien die een beperkte impact hebben op het milieu: doorlatende bodems, gebruik van materialen die de biodiversiteit bevorderen...

Ook de kwestie van het fietsparkeren moet worden aangepakt om de gebruikers voldoende fiets- en bakfietsplaatsen te kunnen bieden. De huidige richtsnoeren die door Leefmilieu Brussel worden gevolgd, zouden in dit opzicht als leidraad kunnen dienen (strikter dan de RRU). Ook een recente studie over de behoefte aan bakfietsen, uitgevoerd door Parking.brussels, kan in dit verband als leidraad dienen.

YOUR PARKING SPOT A "CLICK" AWAY.

Gezamenlijk gebruik van parkings

Samenvatting

Stadsmarketing of territoriale marketing is een hoofdzakelijk grafische benadering die wordt toegepast op het grondgebied. Bedoeling is om enerzijds de aantrekkelijkheid van de gemeente te verhogen maar anderzijds ook haar identiteit, imago en de betrokkenheid van de inwoners te versterken.

Beschrijving en uit te voeren acties

Om de visuele identiteit van de gemeente versterken, kunnen nog andere middelen worden gecreëerd, bijvoorbeeld via de geschiedenis van de gemeente. Dat is de handtekening die zin geeft aan de gemeente. Om de identiteit van Evere te versterken kan de gemeente:

- De openbare ruimte voorzien van specifiek stadsmeubilair dat ontmoetingen en coherentie bevordert en de gemeente een imago geeft
- Een artistieke dimensie geven aan blinde muren, maar ook bijvoorbeeld via origineel stadsmeubilair
- Zich bezinnen over de waarden van de gemeente Evere en deze waarden benadrukken via bijvoorbeeld de moestuinen en de historische groententeelt
- Een agentschap voor territoriale marketing of Atrium verzoeken om een grotere coherentie te ontwikkelen op een deel of het geheel van het gemeentelijke grondgebied (bijvoorbeeld Evere Shopping of de pool Sint-Vincentius).

Acteurs

Acteurs en partners

- Communicatie
- Bevolking
- Perspective

Middelen

- [ADT / ATO](#)
- [Atrium](#)
- [Marketing Kanaalplan](#)

[Agence de Markeing urbain : inkipit](#)

Samenvatting

Evere beschikt op haar grondgebied niet over een ziekenhuis, noch over een structurerende infrastructuur. Het aantal huisartsen ligt maar net boven de drempel van een tekort en heel wat huisartsen zijn ouder dan 55 jaar. Er dringen zich daarom maatregelen op om de burgers toegang te bieden tot eerstelijnszorg. In Evere bevinden zich bovendien tal van rust- en verzorgingstehuizen en diensten die senioren helpen om langer thuis te kunnen wonen. De acties en informatie worden echter niet gecentraliseerd.

Beschrijving en uit te voeren acties

Om aan die doelstellingen te beantwoorden kunnen verschillende hefboomen worden gehanteerd:

- **Helpen bij het zoeken naar lokalen voor de zorgverstrekkers:** terbeschikkingstelling van lokalen, informatie over leegstaande lokalen (bijvoorbeeld benedenverdieping in de sociale woonwijken), verplichting in het kader van de stedenbouwkundige lasten (met contact tussen de projectontwikkelaar en de zorgverstrekkers), identificatie van wijken waar een tekort heerst.
- **Contacten** tussen de zorgverstrekkers, de verenigingen die actief zijn in het domein en de sociale diensten en diensten voor sociale cohesie om het aanbod beter af te stemmen op de vraag, contacten te leggen met zorgverstrekkers die op zoek zijn naar een partnerschap (medisch huis of medisch centrum).
- Realisatie van een **brochure** over de verschillende bestaande eerstelijnsdiensten in Evere en van een brochure over het thuis houden van senioren, met inventarisatie en centralisatie van de beschikbare diensten, hun contactgegevens.
- Op het **internet** van de gemeente een pagina wijden aan het onderwerp.

Acteurs

Acteurs en partners

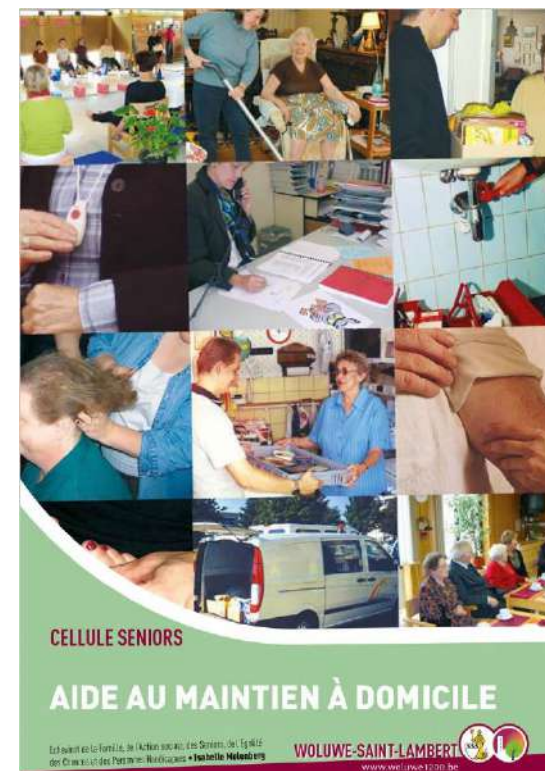
- Civiele sector
- Sector van het burgerleven
- GGC

Middelen

[Soins chez soi](#)

[Sociaal Brussel](#)

[Brussels Gezondheidsplan](#)

Voorbeeld van brochure om senioren te helpen langer thuis te wonen.
(Sint-Lambrechts-Woluwe, 2018)

Samenvatting

De gemeente monitort al de vergunningen voor woningen op haar grondgebied. Deze actie, gekoppeld aan de verschillende acties van het Gewest (Monitoring, coördinatie tussen de actoren, renovatiepremies, leegstaande woningen, enz.) moet worden voortgezet en de gemeente en het Gewest moeten nauwer samenwerken om vraag en aanbod aan elkaar te linken en een globaal en coherent beeld te krijgen van de vele huisvestingsprojecten in Evere.

Beschrijving en uit te voeren acties

De gemeente Evere heeft een zeer dynamisch huisvestingsbeleid, zowel via particuliere promotie als via de OVM's, het SVK Hector Denis, het kadaster... Dit gemeentebeleid, gekoppeld aan de instrumenten en acties die worden uitgevoerd door het Gewest, zou complementair moeten worden gevoerd om zo goed mogelijk te anticiperen op de behoeften en de geschikte antwoorden te vinden. Er zou in dit verband een verantwoordelijke 'Huisvesting' kunnen worden aangeduid voor:

- De opvolging van de monitoring van het aanbod, in samenwerking met de betreffende dienst van Perspective
- Monitoring van de vraag: monitoring van veranderingen in de bevolking van de huur- en vastgoedmarkt, verzoeken aan de OVM, het SVK en het grondregie.
- Coördinatie tussen de actoren, met name om vraag en aanbod bij de overheid maar ook in de particuliere sector aan elkaar te koppelen.
- Voortzetting van de strijd tegen onbewoonde of ongezonde woningen (toezicht, controle en sanctie).

Acteurs

Acteurs en partners

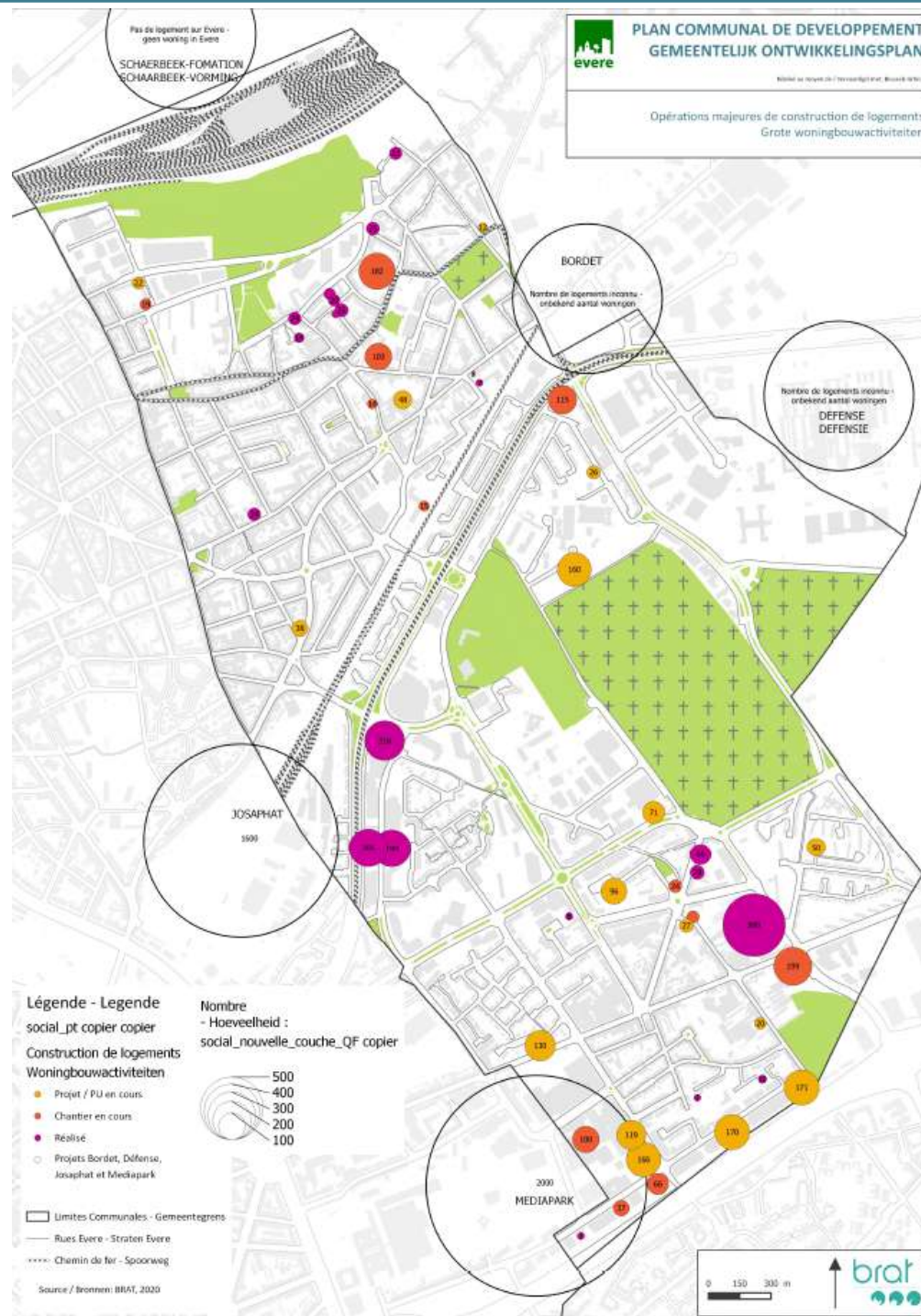
- Sector werkzaamheden
- Dienst Stedenbouw
- Grondregie
- Logement.brussels
- Perspective (Huisvestingsobservatorium)
- Citydev

Prioriteit

Korte termijn

Middelen

- [Etterbeek Dienst Huisvesting](#)
- [Molenbeek Dienst Huisvesting](#)
- [Cellen Huisvesting van de gemeenten lijst](#)

DE OPERATIES

Hierna volgt de lijst van de concrete operaties die worden voorgesteld in het kader van het GemOP:

- O1 Rationalisering van de stedenbouwkundige regelgeving: bijwerking van het statuut van de BBP's
- O2 Wijziging van het GBP / BBP 101 zodat er ook woningen kunnen worden gebouwd in het activiteitengebied Picardië.
- O4 Voortzetting van het Lichtplan om de interessante erfgoedelementen te belichten.
- O5 Financiële begeleiding bij de verfraaiing van het erfgoed en bij renovaties (premies, advies ...).
- O8 Verbetering van de toegankelijkheid van woningen, diensten, openbare ruimten en sport- en culturele voorzieningen voor PBM.
- O9 Verhoging van het schoolaanbod
- O10 Wederopbouw van de sporthal
- O11 Inrichting van een lichte infrastructuur voor sportactiviteiten met grondmarkering (bijvoorbeeld joggingpiste, streetworkout, Finse piste...)
- O12 Verhoging van het aantal plaatsen in de kinderopvang, met uitsluiting van openbare crèches.
- O13 Van Evere een pilotogemeente maken op het vlak van alternatieve kinderopvang (soepele uurroosters, kinderopvangplaatsen): bouw van een nieuwe opvangpool
- O14 Verbetering van de bereikbaarheid van de sociale spelers: informatie over het vzw-aanbod, lokale bedrijvenloketten, tewerkstellingshuizen, bedrijven in het domein van SSE of die werken rond beroepsinschakeling.
- O16 Versterking van de middelen om de openbare netheid en veiligheid te vrijwaren, afgestemd op de bevolkingstoename.
- O17 In Evere een toeristische route uitstippelen die kan worden verbonden met het gewestelijke toeristische netwerk.
- O18 Behoud van de 'sportbeurs'
- O19 De oprichting voorstellen van een starterscentrum of co-workingruimte in de lokalen van het jobhuis.
- O20 Oprichting van een "jongereninfokiosk" in het jobhuis.
- O21 Verbetering van de toegankelijkheid en openheid van de begraafplaats en deze promoten als groene ruimte van ecologisch belang.
- O22 Verbinding van het Moeraske met het gemeentelijke groene netwerk en het gewestelijke ecologische netwerk.
- O23 Herinrichting van de recreatiezone naast de Sint-Vincentiuskerk en van het Moeraske: verplaatsing van het petanquepaviljoen, hondenloopweide, kindercircuit ...
- O24 Ingroening van bepaalde 'stedelijke delen' van de gewestelijke Groene Wandeling.
- O25 Ingroening van dichte stadsgebieden met weinig groen (straten, lanen, verkeersaders of pleinen).
- O27 De werkzaamheden in het kader van Agenda 21 benutten om een klimaatactieplan op te maken.
- O28 Verbetering van de toegankelijkheid en van de inrichtingen in de naaste omgeving van de stations.

- O29 Herbepaling van het verkeer in Bordet
- O30 Realisatie van een stedenbouwkundige studie vóór de verlenging van de noord-zuid-metroverbinding.
- O31 Plaatsing van bewegwijzering voor voetgangers naar belangrijke openbare of privégebouwen.
- O32 Herziening van het Gemeentelijke Mobiliteitsplan.
- O33 Uitbreiding van het gemeentehuis.
- O34 Onderzoek van een efficiënte gemeentelijke strategie voor burgerparticipatie rond grote ruimtelijke ordenings- en stedenbouwkundige projecten.
- O35 Voortzetting en versterking van de jongerengemeenteraad.
- O36 Aanwerving van een milieuadviseur
- O37 De verbetering van de bediening door het openbaar vervoer aanmoedigen bij de MIVB en Brussel Mobiliteit

Voor elke fiche wordt een prioriteitsvolgorde van uitvoering gegeven, met onderscheid tussen korte termijn (minder dan 3 jaar), middellange termijn (3 tot 5 jaar) en lange termijn (meer dan 5 jaar).

Samenvatting

In Evere zijn nog heel wat BBP's van kracht. In het kader van het GemOP kunnen deze BBP's worden gerationaliseerd. Sommige zijn nog nodig voor de gemeente, andere kunnen worden ingetrokken en nog andere kunnen worden aangepast om te beantwoorden aan nieuwe uitdagingen.

Beschrijving en uit te voeren acties

In Evere zijn nog tal van BBP's van kracht waarvan de meeste volledig zijn gerealiseerd. De opeenstapeling van talloze plannen op het grondgebied van de gemeente leidt tot verwarring tussen de uitdagingen die moeten worden aangegaan. Dit is met name het geval omdat verscheidene van deze plannen impliciete intrekkingen van de GBP bevatten. Het is dus opportuun om waar mogelijk BBP's in te trekken en andere aan te passen om de toepasbare normen te rationaliseren en alle onnodige obstakels voor een project - zoals een onaangepast BBP - weg te werken.

In het algemeen onderscheiden we:

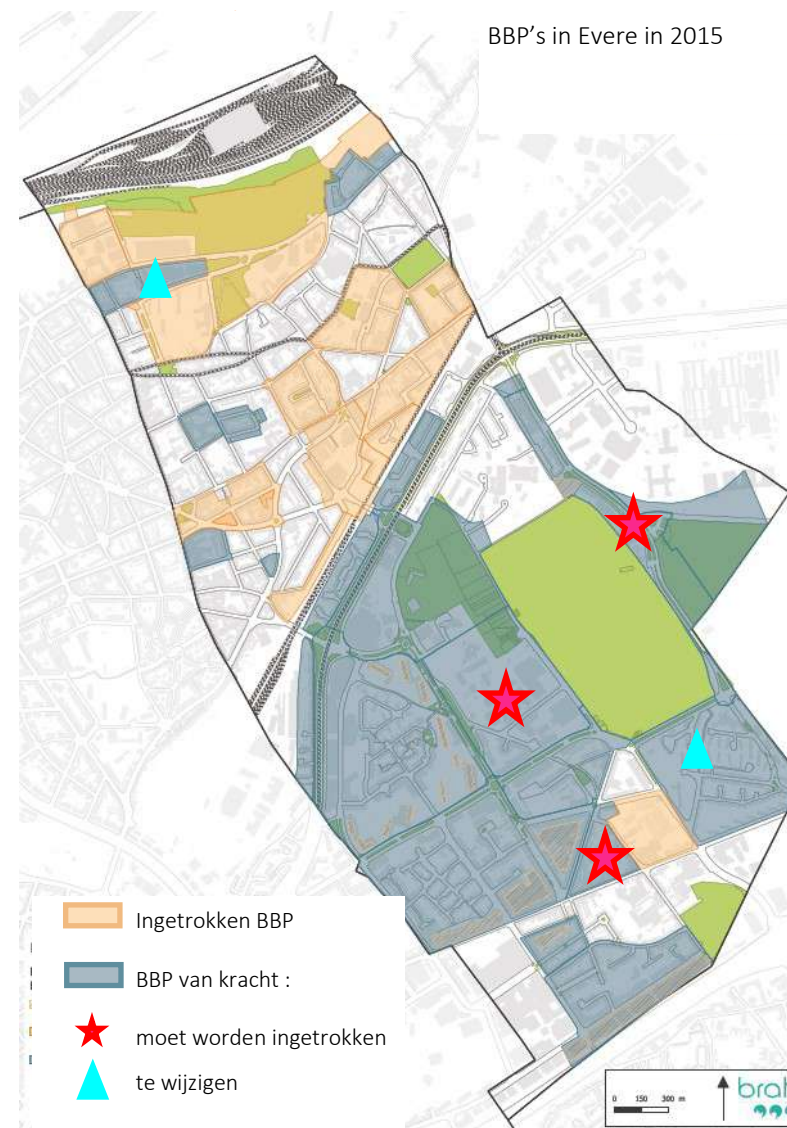
- **BBP's die moeten worden afgeschaft**, hetzij omdat ze volledig gerealiseerd zijn en geen bepalingen meer bieden met een stedenbouwkundig belang bij de huidige ontwikkeling of vrijwaring van het grondgebied. Hetzij omdat ze bepalingen bevatten die beperkend zijn voor de huidige en toekomstige ontwikkeling van het grondgebied.
- **BBP's die moeten worden behouden**, hetzij omdat ze niet volledig werden uitgevoerd en nog een duidelijk belang hebben voor het grondgebied, hetzij omdat sommige bepalingen in het voordeel spreken van functionele gemengdheid en respect voor de bouwhoogtes, hetzij omdat hun onderhoud levert op korte en middellange termijn geen problemen op.
- **BBP's die moeten worden gewijzigd** om zo goed mogelijk te beantwoorden aan de nieuwe uitdagingen voor het gebied. Dat is het geval voor BBP 101 Stroobants (zie fiche O2)

Bovendien bevatten de BBP's 11a, 160, 201, 211, 700 en 710 onverenigbaarheden met de GBP die door laatstgenoemde impliciet worden opgeheven. Door ze op te schonen wordt het lezen van de stedenbouwkundige normen eenvoudiger.

Bij de intrekking en wijziging van de BBP's moeten de procedures worden gevolgd die zijn voorzien in het BWRO.

Acteurs en agenda-indicatie

Acteurs en partners	Prioriteit	Middelen
<ul style="list-style-type: none"> • Dienst stedenbouw • Perspective.brussels 	Kort termijn	BBP's

BBP	N°	Naam	Uitdagingen
AF TE SCHAFFEN OP KORTE TERMIJN	16 ter – 160	Bordet	Dit BBP werd grotendeels uitgevoerd. De opgetrokken gebouwen voldoen echter niet altijd aan de geest van het BBP: kantoorgebouwen en geen ondernemingen met een stedelijk karakter. Bovendien belet dit BBP de afsluiting van bepaalde huizenblokken aan de kant van Leger die nochtans een interessant financieel en stedenbouwkundig potentieel zou bieden. De huidige voorschriften van het GBP lijken dus beter aangepast en, aangezien het gebied bijna volledig bebouwd is, zou de GSV de kwesties van bouwprofielen en inplanting kunnen omkaderen.
	201	Aubier	Dit plan werd slechts gedeeltelijk uitgevoerd, wat logisch is aangezien het pas vrij recent werd goedgekeurd. De stedenbouwkundige uitdagingen blijven dus actueel, vooral wat de heraanleg van het kruispunt F. Guillaume/Begraafplaats van Brussel/Tweehuizen betreft. Ter hoogte van de Tweehuizenstraat stelt het BBP echter een probleem omdat het de sluiting verhindert van het bouwfront en dus niet meer voldoet aan de gemeentelijke doelstellingen. Dit BBP zou gedeeltelijk moeten worden ingetrokken om die sluiting toch mogelijk te maken. Gezien het beperkte karakter van het in te trekken gebied en het bebouwde karakter van de onmiddellijke omgeving, is het niet nodig om het plan te wijzigen. De bepalingen van het GBP en de GSV kunnen de toekomstige projecten omkaderen.
	900	Evere Local	Het BBP werd bijna volledig gerealiseerd. Het enige deel dat nog niet werd uitgevoerd, werd in het GBP opgenomen als OGSO en wordt momenteel verstedelijkt volgens de voorschriften van het GBP. Voor het andere deel stelt het beperkende karakter van dit BBP echter een probleem in die zin dat gebieden voor openbare gebouwen vrij beperkend zijn (uitsluitend schoolcomplex in het ene, telefooncentrale met telefoonwinkel in het andere). Dit beperkende karakter staat de reconversie of eventuele verdichting van deze gebieden in de weg. Dit BBP zou dus gedeeltelijk moeten worden ingetrokken.
TE WIJZIGEN	2.6	Ieder Zijn Huis	<u>Belang van de wijziging:</u> Dit BBP maakt deel uit van een geheel van BBP's voor de sociale woonwijk Ieder Zijn Huis (BBP 2 bis, 2 ter, 2.4, 2.5, 2.6 en 200). Deze BBP's werden volledig uitgevoerd en zijn interessant omdat de specifieke kenmerken van deze tuinwijk werden behouden. BBP 2.6 echter verhindert de uitvoering van een programma van openbare woningen in een huizenblok dat opnieuw zou moeten worden bekeken. De BBP's voor de woonwijk zouden dus moeten worden behouden, maar met een wijziging van BBP 2.6 om te voldoen aan de huidige uitdagingen.
	101	Stroobants-Picardie	<u>Resterende niet bereikte doelstellingen:</u> Twee hoekterreinen bestemd voor kleine appartementsgebouwen worden verstedelijkt (project in uitvoering). Beperking van de bouwhoogtes (kan worden overgenomen door de GSV). <u>Bereikte doelstellingen:</u> Bebouwing voorbehouden voor stedelijke ondernemingen Realisatie van de nieuwe residentiële weg Gastendelleweg. Verstedelijking van gebieden bestemd voor huisvesting. <u>Belang van de wijziging:</u> Een deel van het gebied voor activiteiten Stroobants openstellen voor woningen, interessant gebied vanwege de integratie in het residentiële weefsel en de nabijheid van het vervoer en de LIP (zie fiche O2)

TE BEHOUDEN	2 bis, 2 ter, 2.4, 2.5, et 200	Ieder Zjin Huis	<p><u>Belang van de wijziging:</u> Dit BBP maakt deel uit van een geheel van BBP's voor de sociale woonwijk Ieder Zjin Huis (BBP 2 bis, 2 ter, 2.4, 2.5, 2.6 en 200). Deze BBP's werden volledig uitgevoerd en zijn interessant omdat de specifieke kenmerken van deze tuinwijk werden behouden. BBP 2.6 echter verhindert de uitvoering van een programma van openbare woningen in een huizenblok dat opnieuw zou moeten worden bekeken. De BBP's voor de woonwijk zouden dus moeten worden behouden, maar met een wijziging van BBP 2.6 om te voldoen aan de huidige uitdagingen.</p>
	102	Wipstraat	<p><u>Belang van het behoud van dit BBP:</u> Beperking van de bouwdiepte en van de secundaire bestemmingen, zodat het groene karakter en het leven op de binnenterreinen van de huizenblokken kan worden gevrijwaard.</p>
	7G	Provence	<p><u>Belang van het behoud van dit BBP:</u> Omkadering van de wegeaanleg en van de plaatsing van de bouwwerken. Gelegenheid om meer homogeniteit te creëren in de bebouwing.</p>
	7H	Languedoc	
	730	Artémis	<p><u>Belang van het behoud van dit BBP:</u> Dit recente BBP werd nog niet volledig gerealiseerd. Er bestaat een bouwproject voor een honderdtal openbare woningen op de site. Het BBP kan deze bebouwing oriënteren en worden ingetrokken na de realisatie van het project.</p>
	700	Quartier du bonheur	Bijna alle doelstellingen zijn bereikt. Bepalingen die de realisatie van bepaalde projecten verhinderen vanwege plaatsingsbeperkingen.
	710	Astrid	Alle doelstellingen zijn bereikt. <u>Belang van het behoud van dit BBP:</u> Omkadering van de wegeaanleg en van de plaatsing van de bouwwerken.
KUNNEN WORDEN IN- GETROKKEN OP MIDDEL- LANGE/LANGE TERMIJN	4	Wijk van de Zeventien Aprilstraat	Oude plannen voldoen niet altijd meer aan de huidige stedenbouwkundige doelstellingen. Stedenbouwkundige vraagstukken vallen niet meer onder de voorschriften, aangezien het kader voor besluiten en werken kan worden overgenomen door de GSV en de GBP. Sommige van deze plannen zijn ook onverenigbaar met de GBP (impliciete intrekking), wat de toepassing ervan ingewikkeld maakt.
	5	Ballingsstraat	
	7F	Oasis	
	720	Sportcomplex	
	11A	Clair Vivre	
	13	De Brant/ Conscience	
	15	Everheide	
	211	Kolonel Bourg	

Samenvatting

Het gebied Stroobants—Picardië is vandaag in het GBP ingedeeld als gebied voor stedelijke industrie. Het wordt gedekt door het BBP 101 dat volledig is uitgevoerd. Dit gebied biedt een interessant potentieel voor reconversie naar woningen. Het BBP 101 zou kunnen worden omgevormd tot een BBP dat afwijkt van het GBP. Het gebied kan daardoor de bevoegdheden krijgen van een OGSO of een sterk gemengd gebied.

Beschrijving en uit te voeren acties

Het BBP 101 dekt momenteel het hele gebied Stroobants-Picardië waarvan een groot deel in het GBP is ingedeeld als gebied voor stedelijke industrie.

Nochtans biedt het een interessant potentieel voor woningbouw:

- het wordt uitstekend bediend door het openbaar vervoer: vlakbij de buslijnen 59 en 69, op minder dan 400 m van de tramhalte Linde en op minder dan 300 m van het gelijknamige toekomstige station van de Metro Noord.
- het ligt hoofdzakelijk in woongebied, in de buurt van talrijke voorzieningen (scholen, cultureel centrum, ...) en openbare groene ruimten.
- De lokale identiteitskern Vrede ligt op ongeveer 500 m van dit gebied en is makkelijk bereikbaar vanaf de voetgangerswegen.

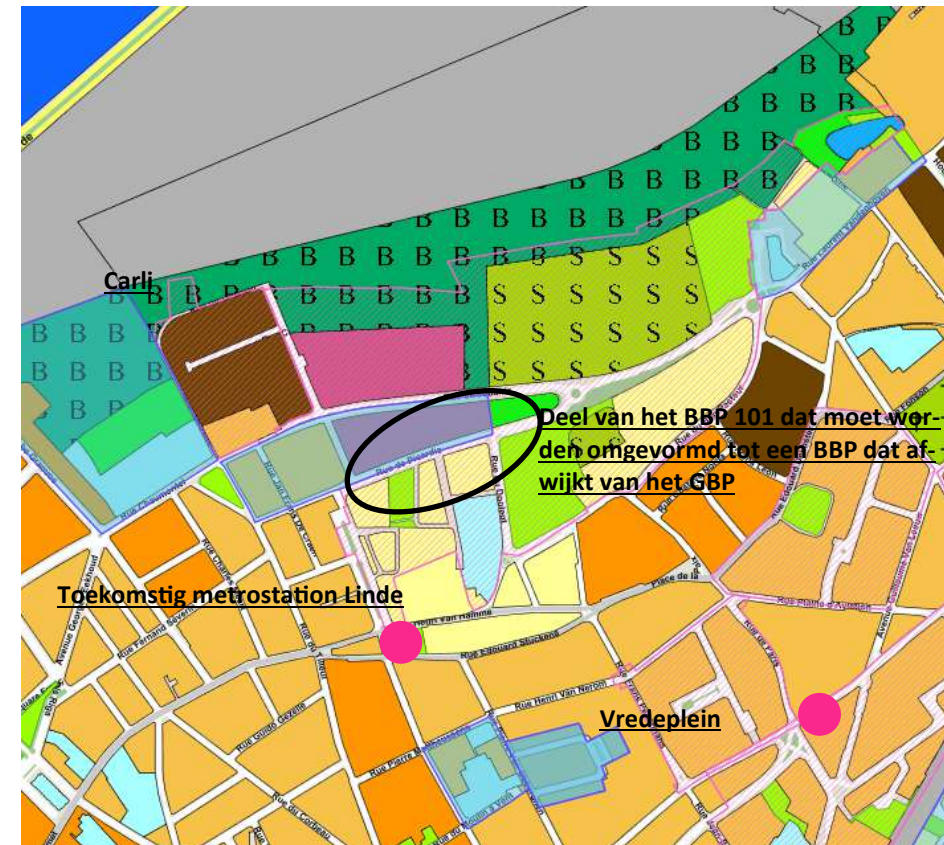
Het zou dus interessant zijn om het BBP 101 om te vormen tot een BBP dat afwijkt van het GBP, zodat in dit gebied ook woningbouw kan worden toegelaten.

Dit BBP zou gelijkaardige voorschriften kunnen bevatten als voor een OGSO of een sterk gemengd gebied, namelijk openstelling voor woningbouw met behoud van de productieactiviteiten (zie GL1).

De aangrenzende Carli-zone (die in het GBP is opgenomen als een gebied met een hoog gemengd karakter) zou kunnen worden opgenomen als een stedelijk industriegebied om de economische activiteiten in Evere te compenseren en in stand te houden.

Acteurs en agenda-indicatie

Acteurs en partners	Prioriteit	Middelen
<ul style="list-style-type: none">• Dienst openbare werken• Dienst stedenbouw• Perspective	Begin 2020	GBP (zie OGSO en sterk gemengd gebied)

Uittreksel uit de bestemmingsgebieden van het GBP en BBP in Evere (Brugis)

Samenvatting

Evere beschikt over verschillende erfgoedelementen die moeten worden gehervardeerd volgens een coherente gedragslijn. Een van de manieren om dat te doen is de voortzetting van het Lichtplan dat Evere al lanceerde om het erfgoed beter zichtbaar te maken.

Beschrijving en uit te voeren acties

Het Lichtplan is een organisatorisch document dat voorziet in een verlichting die de openbare ruimten en het stedelijke landschap herwaardert op verschillende schalen.

In Evere leidde het bestaande Lichtplan tot de verbetering van de verlichting en tot meer coherentie voor het traject doorheen bepaalde strategische openbare ruimten (de punten de Boeck en Desmeth, het Vredeplein, de Stuckensstraat, het Sint-Vincentiusplein en het Paduwaplein). In het kader van dit plan zouden ook de interessante erfgoedelementen kunnen worden belicht.

- In een eerste fase zou een inventaris kunnen worden opgemaakt van de interessante erfgoedelementen.
- In de tweede fase zouden de bijzonderheden van de gemeente worden gehervardeerd met aangepaste verlichting.
- In de derde fase zouden de realisaties jaarlijks worden gefaseerd volgens de eisen van de gemeente en zou worden nagegaan of de realisaties niet indruisen tegen de veiligheidsregels.

Acteurs en agenda-indicatie

Acteurs en aptrners	Prioriteit	Middelen
<ul style="list-style-type: none"> • Dienst openbare werken • Dienst mobiliteit • Brussel Mobiliteit • Perspective 	Middelange termijn	Lichtplan

Lichtplan Antwerpen

Uitvoering

Het Lichtplan van Evere

Gebaseerd op een globale stedenbouwkundige visie: voorzien in functionele en architecturale verlichting in de hele gemeente.

Op basis van een analyse van het volledige stedelijke landschap kan de gemeente dit plan voortzetten met het accent op de belangrijkste monumenten, gebouwen, uitzichten, verkeersaders (buiten deze die al worden behandeld), straten, parken, begraafplaatsen.

Voorbeeld van een verlicht plein

Voorbeeld van een verlichte openbare ruimte

Voorbeeld van verlicht station

Voorbeeld van gevelverlichting

Voorbeeld van verlichte straat

De benadering

Strijklicht op de gevels om de architecturale details te belichten die overdag onopgemerkt blijven. Strijklicht kan ook de architecturale volumes benadrukken.

Verlichting van de openbare ruimte die een veiligheidsgevoel creëert en uitnodigt tot nachtelijke wandelingen. De lichtsterkte in de woonwijken beperken zonder de veiligheid in het gedrang te brengen.

Nieuw

Het Lichtplan uitbreiden tot de hele gemeente om de kloof te verzachten tussen de wijken ten zuiden van de spoorweg en de wijk ten noorden van de spoorweg.

De gevels en perronovergangen in de stations van Evere en Bordet behandelen om ze meer uitnodigend te maken.

Duurzame ontwikkeling

Een openbare verlichting met oplossingen die het ecologische evenwicht niet bedreigen.

Een doordachte keuze van spaarzame bronnen, schijnwerpers en verlichting die de gemeente integreert in een logica van duurzame ontwikkeling.

Sint-Vincentiuskerk en -plein

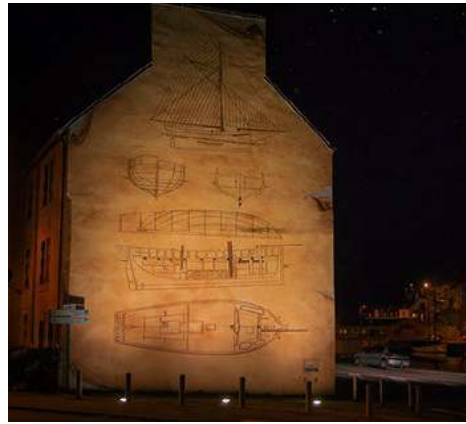
Muurfresco

Gemeentelijk museum en Museum van de molen

Voorbeeld van verlichting van een kerk

Voorbeeld van een gevelverlichting

Voorbeeld van een gevelverlichting

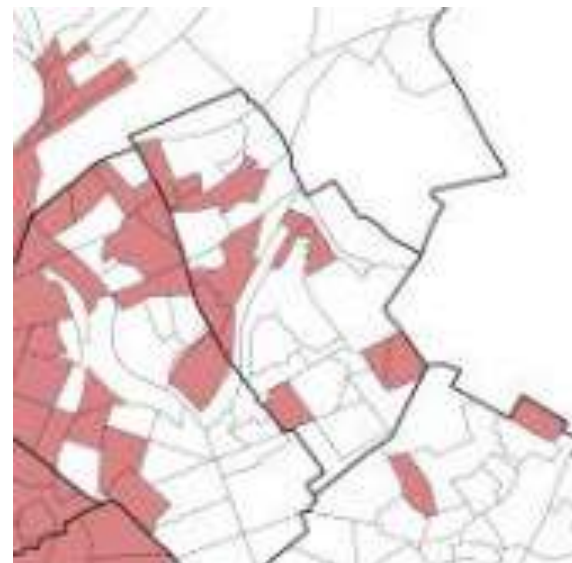
Samenvatting

Om de eigenaars te begeleiden bij de vrijwaring, renovatie en verfraaiing van het erfgoed in Evere, moet de gemeente financiële, administratieve of technische steun voorzien. Deze fiche gaat na welke acties de gemeente daarvoor kan ondernemen.

Beschrijving en uit te voeren acties

Het bebouwde erfgoed is een belangrijke component van het stedelijk landschap. Het onderhoud ervan vormt mee de identiteit van de gemeente en aan de vermindering van het energieverbruik. Om de eigenaars te begeleiden bij de verfraaiing en renovatie van het erfgoed kan de gemeente:

- De verfraaiingswerken aan het erfgoed van de gemeente ondersteunen door aanvullende premies uit te reiken:
 - ⇒ voor klein erfgoed (verschillende elementen van de gevel en de voortuin)
 - ⇒ voor renovatie (voortzetting van de huidige acties met focus op het erfgoed). Een deel van de gemeente bevindt zich in een zone voor stedelijke herwaardering. Dat geeft de eigenaars van de gebouwen, ongeacht hun inkomen, een hoger percentage en toegang tot de renovatiepremie voor woningen. Evere zou de communicatie over deze premies op deze specifieke gebieden kunnen intensiveren.
- Oprichting van een adviesdienst (in het gemeentehuis en/of het sociaal huis) voor erfgoed en renovatie : informatie over de stedenbouwkundige situatie van het goed om te weten welke werken mogen worden uitgevoerd, verwijzing van de burgers naar bedrijven die de werken uitvoeren, informatie over premies of subsidies die voor de werken kunnen worden uitgereikt.
- Sensibilisering via een brochure over het klein erfgoed in Evere, het belang ervan en de middelen om het te vrijwaren. Online zetten van de brochure "à la carte" op de website van de

Zone voor Stedelijke Herwaardering (besluit—2020)

Uittreksel uit de brochure "à la carte"

Acteurs en agenda-indicatie

Acteurs en partners	Prioriteit	Middelen
<ul style="list-style-type: none"> • Dienst stedenbouw • Dienst regionaal woning • Dienst communicatie • Monumenten en Landschappen • Homegrade 	<p>Korte tot middellange termijn</p>	<p>Premies en steunmaatregelen</p> <p>Samenvatting premies BHG</p>

Samenvatting

Deze fiche wil niet alleen de toegankelijkheid van openbare gebouwen verbeteren voor PBM maar ook een betere integratie bevorderen van personen met een handicap. Zo kan de afsluiting worden vermeden tussen de verschillende spelers van de samenleving. Een van de doelstellingen is immers om te bouwen voor iedereen met het doel om de ander beter te begrijpen.

Beschrijving en uit te voeren acties

Titel IV van de GSV handelt over de makkelijke toegang tot de gebouwen voor PBM en over een goede toegankelijkheid van de gebouwen voor een zo breed mogelijke groep van gebruikers.

Om dat te bereiken ziet de gemeente al toe op:

- De toegankelijkheid voor PBM in nieuwe openbare gebouwen van: toiletten, douches, loketten, stoelen, enz. (zie fiche LC14), met geleidelijke aanpassing aan de vraag
- De inrichting van openbare ruimten zoals parken voor PBM, door de toegangswegen tot de groene ruimten open te trekken, te stabiliseren en de hoogteverschillen te verkleinen. Voor de kinderen, de bouw van veilige en toegankelijke voorzieningen (zoals schommels).

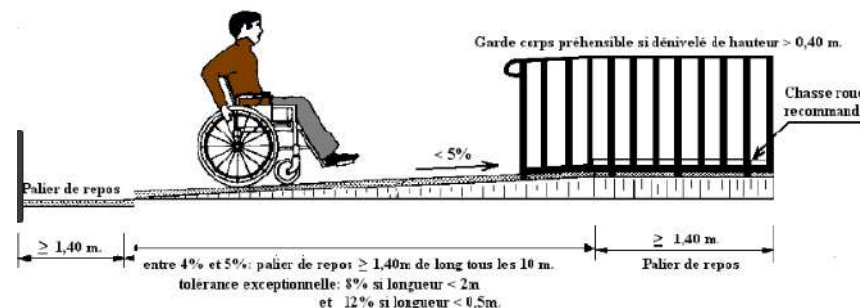
Naast technische aspecten kan Evere PBM ook beter integreren via de ontwikkeling van handisportactiviteiten, maar ook door kinderen met een handicap te integreren in de gemeentescholen en buitenschoolse activiteiten. Het CLE-programma dat momenteel wordt uitgewerkt kan daar rekening mee houden.

Samen met het jobhuis en het gemeentebestuur kan ook worden gestreefd naar een betere integratie van werknemers met een handicap.

Het zou eveneens nodig zijn om in de grote onroerende ontwerpen de productie van een minimum aan PBM aangepaste of aanpasbare woningen aan te moedigen.

Acteurs en agenda-indicatie

Acteurs en partners	Prioriteit	Middelen
<ul style="list-style-type: none"> • Openbare werken • Dienst bevolking 	Middellange-termijn.	GSV: titel IV Intégration des enfants porteurs de handicap Intégration du handicap dans l'entreprise Ontwerpgids voor toegankelijke gebouwen

Schema toegankelijkheid voor PBM

Logo van een adviesbedrijf voor de integratie van de handicap in de onderneming

Samenvatting

Ondanks de uitvoering van het 'Schoolplan' waardoor heel wat plaatsen konden worden gecreëerd in het lager onderwijs en een middelbare school kon worden geopend (Fra Angelico) op het gemeentelijke grondgebied, kampt Evere nog steeds met een tekort aan schoolplaatsen. De inspanningen in dit domein moeten dus worden voortgezet.

Beschrijving en uit te voeren acties

De acties die de afgelopen jaren in Evere werden gevoerd hebben deels aan de vraag beantwoord maar moeten worden voortgezet:

- In het lager onderwijs zullen de nieuwe klassen deels de verwachte groei kunnen opvangen (900 plaatsen gecreëerd voor +/- 1000 nieuwe kinderen), maar niet het al bestaande tekort. Er zouden nog ongeveer 800 plaatsen moeten bijkomen om te beantwoorden aan de geraamde behoeften;
- Voor het middelbaar onderwijs is het tekort nog groter. Het BISA raamde het in zijn schoolprojecties op +/- 1500 plaatsen. Met de opening van de school Fra Angelico wordt het tekort herleid tot ongeveer 500 plaatsen, maar het blijft groot. De nog beschikbare grote openbare gronden zijn aangeduid op kaart TP3.

Er dient opgemerkt dat het project Josaphat voorziet in een nieuwe lagere school en een nieuwe middelbare school om de vraag van de nieuwe wijk (gelegen in Schaarbeek) op te vangen. Eveneens in Schaarbeek is een lagere school gepland in het kader van het project Mediapark, maar ook die zal in de eerste plaats beantwoorden aan de vraag van de toekomstige wijkbewoners. Ook op de NAVO-site loopt momenteel een project.

Bij de bouw van deze voorzieningen moeten de kwaliteitsnormen van een duurzaam gebouw worden gerespecteerd (zie GL14).

Acteurs et indication de calendrier

Acteurs en partners	Prioriteit	Middelen
<ul style="list-style-type: none"> • Dienst openbare werken • Federatie Wallonie-Brussel • Urban • Schoolfacilitator (Perspective) 	Middelange termijn	

Maquette van de nieuwe lagere school Marie Popelin in Evere

Zoom middelbare school

De Federatie Wallonië-Brussel plant de bouw van een middelbare school op de site van het Koninklijk Atheneum. Deze nieuwe instelling zou een deel van het plaatstekort opvangen. Er wordt ook een studie verricht voor een ander project op de voormalige NAVO-site, in de buurt van het Everse grondgebied.

Beschrijving en uit te voeren acties

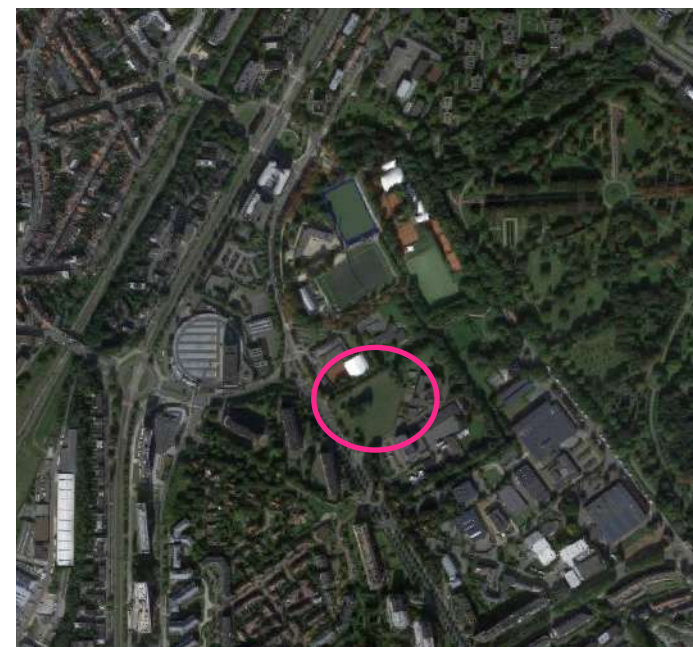
Momenteel is er een tekort van +/- 1500 middelbare schoolplaatsen in Evere. Dit plaats-tekort in Evere wordt niet gecompenseerd door een overschot in de buurgemeenten. Ook Schaarbeek kampt immers met een tekort. Daarbij komt dat de groeiperspectieven van Evere (en van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest) wijzen op een sterke bevolkingstoename in de komende jaren, vooral bij de jongeren van 12 tot 18 jaar.

Een nieuwe middelbare school beantwoordt dus aan een sterke en dwingende vraag in de gemeente. Het Fra Angelico-project dat momenteel in ontwikkeling is, zal de vraag gedeeltelijk, maar niet volledig, compenseren.

Daarom moet het project op het terrein van het Koninklijk Atheneum worden ondersteund en aangemoedigd.

De bouw van de voorziening valt niet rechtstreeks onder de bevoegdheid van de gemeente maar zou moeten beantwoorden aan de kwaliteitsnormen van een duurzaam gebouw (zie GL14).

Parallel daarmee moet het BBP 900 worden gewijzigd om het project mogelijk te maken.

Site voorzien voor de bouw van een middelbare school met 340 plaatsen gesubsidiëerd door de Federatie Wallonië-Brussel.

Acteurs et indication de calendrier

Acteurs en partners	Prioriteit	Middelen
<ul style="list-style-type: none"> • Dienst openbare werken • Federatie Wallonie-Brussel • Urban • Schoolfacilitator (Perspective) 	Middelange termijn	

Samenvatting

Het sportcomplex van Evere is een van de grootste gemeentelijke voorzieningen en trekt een breed en gevarieerd publiek aan. De renovatie is een belangrijk gemeentelijk project om de kwaliteit en bestendigheid van deze voorziening en haar bijgebouwen te garanderen.

Beschrijving en uit te voeren acties

Met een aanbod van meer dan een vijftigtal verschillende sporten in de gemeente heeft Evere een belangrijke sportieve dimensie, niet alleen op lokale schaal maar zelfs op schaal van het noordoosten van Brussel. Daarom is het belangrijk dat de sportinfrastructuur van goede kwaliteit zijn en in een goede staat van werking verkeren.

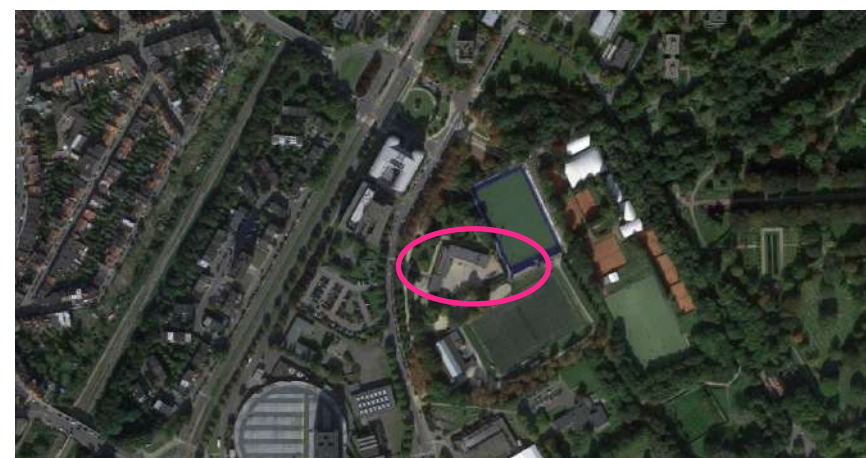
De verbouwing van het sportcomplex van Evere in de Oud-Strijderslaan is voor de gemeente een prioriteit. Het project voorziet in:

- de afbraak / wederopbouw van een polyvalente binnenzaal
- de opknapping van de kleedkamers
- de opknapping van de cafetaria
- de aansluiting met de nieuwe hockeyterreinen en met de lokalen die vroeger werden gebruikt door de school Clair-Vivre

Om de kwaliteit van deze voorziening te garanderen moet rekening worden gehouden met de criteria aangegeven in fiche LC14. Bijzondere aandacht kan worden besteed aan de inrichting van de directe omgeving om te zorgen voor de goede bereikbaarheid, de veiligheid en de landschappelijke en biologische kwaliteit van deze ruimten. Een laatste belangrijk aandachtspunt van het project ten slotte is de toegankelijkheid van de site en de voorzieningen voor PBM.

Acteurs en agenda-indicatie

Acteurs en partners	Prioriteit	Middelen
<ul style="list-style-type: none"> • Dienst openbare werken • Task force voorzieningen (Perspective) 	Korte termijn	Fiche GL34

Sportcomplex van Evere: multisportthal

Samenvatting

Evere is een sportieve gemeente en het sportparcours in het park van Evere kan nog verder worden uitgebouwd. Het hoeft niet beperkt te blijven tot het park maar kan ook enkele stedelijke elementen integreren. Daarnaast kunnen er punctueel inrichtingen aan worden toegevoegd in overleg met de belangrijkste betrokkenen (scholen, sportclubs, buurtbewoners ...).

Beschrijving en uit te voeren acties

De aanleg van een "fitnessparcours" of "joggingparcours" in Evere is volop aan de gang. Dit project, gelegen in het park van Evere, kan nog worden uitgebouwd en ook de volgende elementen integreren:

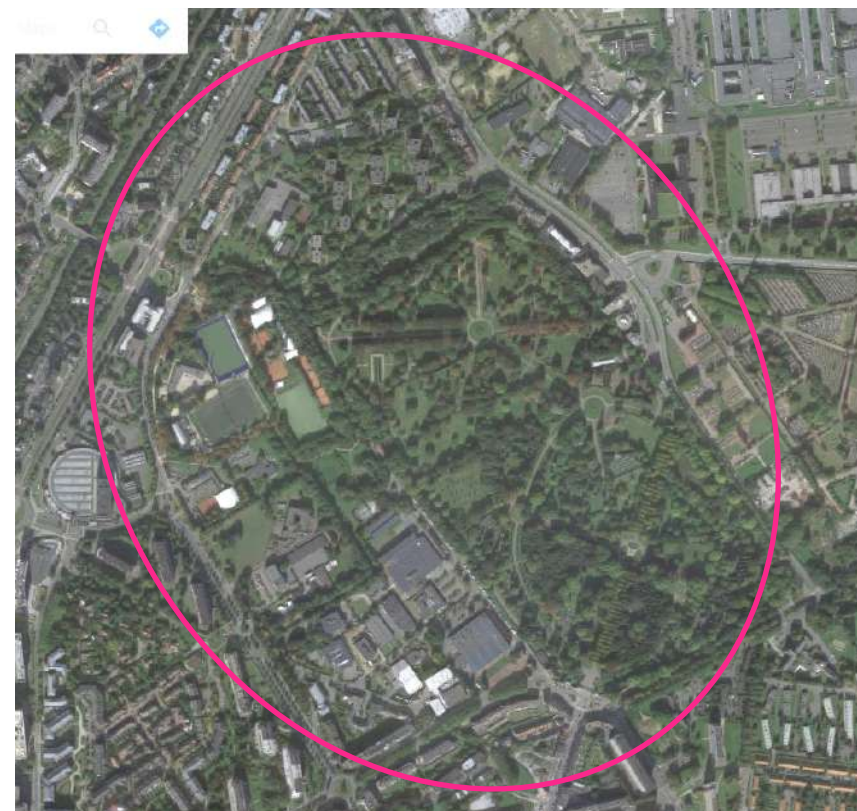
- niet beperkt tot het park van Evere maar uitgebreid tot de naburige wijken om er een volwaardig joggingparcours van te maken met o.m. hellingen, trappen (met een sportieve functie in die zin dat ze de intensiteit van de fysieke activiteit voor wandelaars en joggers verhogen). Ook het openen van de begraafplaats kan worden geïntegreerd in de bezinning.
- Prestatie-indicatoren (afgelegde afstand, Cooper-test...).
- Street work-out et polyvalente banken (zie fiche GL15) met zowel stretch- en rekoefeningen als sporten.

Het parcours kan worden gebruikt door zowel de jongeren uit de naburige wijk als de sportclubs (met name voetbal- en hockeyclubs), de al aanwezige joggers en de naburige scholen - te bekijken met de leerkrachten lichamelijke opvoeding. Vooraf moet dus overleg worden gepleegd om de behoeften na te gaan van al deze partners en van de potentiële gebruikers.

Een andere interessante partner is Zatopek, zowel voor de uitwerking van het parcours als voor de communicatie rond het bestaan ervan.

Acteurs en agenda-indicatie

Acteurs en partners	Prioriteit	Middelen
<ul style="list-style-type: none"> • Dienst openbare werken • Dienst burgerparticipatie • Sportcomplex • Scholen • Buurthuizen • Task Force voorzieningen (Perspective) 	Korte tot middellange termijn	<p>Leefmilieu Brussel</p> <p>Zatopek (Hulpmiddel om zijn uitrusting te kiezen)</p> <p>Running for brussels</p>

Zone voor de ontwikkeling van het sportparcours

Samenvatting

Om zich zo goed mogelijk voor te bereiden op de toekomst en een aangepaste kinderopvang te bieden aan iedereen, kan de gemeente niet alleen rekenen op haar eigen middelen maar moet ze ook de bouw van private structuren aanmoedigen. Deze fiche geeft verschillende actiehefbomen aan om de bouw van crèches op het grondgebied te bevorderen.

Beschrijving en uit te voeren acties

Volgens de voluntaristische bevolkingsverwachtingen zullen er tegen 2025 250 kinderen bijkomen, vooral in de wijk Paduwa. Sinds de sluiting van enkele grote privécrèches in 2017 is het des te belangrijker om het aanbod uit te breiden, te meer omdat de gemeente alleen niet aan alle vragen zal kunnen beantwoorden. De ontwikkeling van het privé-aanbod is dus van strategisch belang. De gemeente kan daarvoor de volgende initiatieven aanmoedigen:

- Gebruik van de stedenbouwkundige lasten om crèches te ontwikkelen in nieuwe kantoor- of woongebouwen (zie fiche GL3)
- De bouw van een crèche aanmoedigen via de vergunningen, wetende dat deze voorzieningen in alle voorschriften van het GBP zijn toegelaten.
- De bouw van bedrijfscrèches of van crèches in kantoorgebouwen aanmoedigen via de vergunningen. Dat biedt ook het voordeel dat privé en werk beter met elkaar kunnen worden verzoend.
- De installatie aanmoedigen van microcrèches / crèches in de rusthuizen om intergenerationele projecten te bevorderen.

Het gebruik van stedenbouwkundigen lasten kan helpen tot de verwezenlijking van deze acties (zie fiche GL3).

Acteurs en agenda-indicatie

Acteurs en partners	Prioriteit	Middelen
<ul style="list-style-type: none"> • Project ontwikkelaars • Dienst stedenbouw 	Korte, middellange en lange termijn	GBP Crèche intergénérationnelle Micro crèche

Samenvatting

Oprichting van een innoverende kinderopvangpool Deze pool zou verschillende activiteiten kunnen ontwikkelen: kinderdagverblijf, tijdelijke crèche voor werkzoekende ouders of "maison ouverte" dat de uitwisseling en ontmoetingen voor geïsoleerde gezinnen bevordert

Beschrijving en uit te voeren acties

In Evere komen zich steeds meer gezinnen vestigen. Het crècheaanbod is vrij ruim maar alternatieve opvangplaatsen zijn vandaag nauwelijks aanwezig. Ook ontbreekt het aan ontmoetingsplaatsen voor geïsoleerde gezinnen of thuisblijvers die nochtans heel talrijk zijn in de gemeente.

Evere zou een pilootgemeente kunnen worden door een kinderopvangpool te creëren die een of meerdere van de volgende functies combineert:

- Kinderdagverblijf
- Crèche met flexibele openingsuren (voor mensen met glijdende uren) naar het model van een "microcrèche"
- Ontmoetingsplaats voor ouders en kinderen met pedagogische activiteiten voor de kinderen en een ontmoetingsruimte voor geïsoleerde ouders, naar het model van de "maisons ouvertes" van Dolto of de "buggycafés".
- Tijdelijke en ondersteunde kinderopvang type "Actiris" zodat werkzoekende ouders een opleiding kunnen volgen of kunnen gaan solliciteren

De site van de voormalige peuterschool Fonson biedt interessante mogelijkheden voor de organisatie van een dergelijk project

Acteurs en agenda-indicatie

Acteurs en partners	Prioriteit	Middelen
<ul style="list-style-type: none"> • Openbare werken • Dienst bevolking / jonge kinderen • Burgerparticipatie 	Middellange termijn	<ul style="list-style-type: none"> Opvang voor kinderen Actiris Maisons vertes Structures d'accueil pour les horaires atypiques

Samenvatting

De gemeente Evere zou een virtueel en papieren platform kunnen opzetten waarmee ze het publiek zou kunnen informeren over haar diensten en initiatieven op het vlak van gezondheid en welzijn. Jaarlijks zou ze ook de actoren en partners van gezondheid en welzijn kunnen samenbrengen zodat ze hun kennis kunnen delen en zo goed mogelijk worden georiënteerd naar de juiste diensten.

Beschrijving en uit te voeren acties

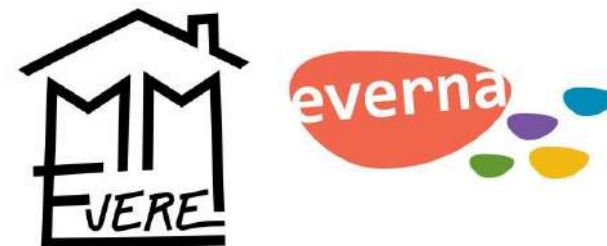
In Evere bestaan al heel wat sociale initiatieven: vzw's, OCMW, sociaal huis, sociale steun, SPI, wijkhuis, sociale actie, gezinshulp, Home Roger Decamps, L'Entrela ... Deze initiatieven worden echter niet altijd behoorlijk gecoördineerd of naar waarde geschat. De gemeente zou duidelijker kunnen communiceren over de bestaande diensten, zowel aan de burgers als aan de sociale actoren. Ze kan daarvoor:

- een catalogus en een brochure (informatica en papier) kunnen uitgeven met informatie over de bestaande initiatieven. Deze brochure zou kunnen worden verspreid onder alle actoren en inwoners (via gemeentelijke communicatiemiddelen en via de ontmoetingen met nieuwe inwoners die de gemeente regelmatig organiseert).
- Netwerken tussen verenigingen en diensten bevorderen, met name door het organiseren van een bijeenkomst tussen alle acteurs in de sector om ze beter bekend te maken en hen te helpen om de mensen zo goed mogelijk te oriënteren naar de juiste diensten, maar ook om ervaringen uit te wisselen, dubbel werk te vermijden, ruimten of materiaal te delen...

De gemeente zou zich kunnen inspireren op de communicatiestrategie voor sport en gelijkwaardige diensten kunnen organiseren voor gezondheid en welzijn. Zie ook GL 16 en 17.

Acteurs en agenda-indicatie

Acteurs en partners	Prioriteit	Middelen
<ul style="list-style-type: none"> • Burgerparticipatie • Sociale actie • Bevolking • Dienst communicatie 	Middellange-termijn	Gids van verenigingen en diensten - Schaarbeek

Samenvatting

Om de netheid in de gemeente te garanderen moet het aantal personen dat daarmee belast wordt worden verhoogd in verhouding tot de behoeften. De acties moeten worden gediversifieerd om de kwaliteit van de dienstverlening te garanderen in een gemeente waar de leefomgeving een belangrijke residentiële troef is.

Beschrijving en uit te voeren acties

In 2019 heeft de gemeente 54 personeelsleden belast met de openbare netheid. De huidige verstedelijking zal ongeveer 4000 nieuwe inwoners, of 10 %, aantrekken tegen 2025. De projecten in de sterk gemengde gebieden of in de OGSO's creëren een residentieel weefsel in gebieden die uitsluitend bestemd waren voor activiteiten. Dat impliceert een ander gebruik van de openbare ruimte.

De acties van de dienst Netheid moeten dus worden voortgezet en aangepast aan de komende veranderingen. Het gemeentelijk personeel belast met de netheid moet worden uitgebreid in verhouding tot de bevolkingstoename. Dat betekent 5 bijkomende VTE tegen 2025.

Tegelijk kunnen andere maatregelen worden genomen om de netheid te verhogen:

- Sensibiliseringscampagnes via de scholen en wijkhuizen, specifiek gericht op bepaalde onderwerpen (sigarettenpeuken, kauwgom, blikjes...) / Per wijk een ambassadeur aanduiden en hem inzamelingsmaterieel ter beschikking stellen / vrijwillige inzamelingscampagnes organiseren per wijk.
- Doelgerichte controles uitoefenen (per probleemwijk, nachtelijke controles om sluikestorten te bestrijden...)
- Instructies geven voor blikjes of andere afvalstoffen (olieflessen...)

De kwesties in verband met netheid moeten ook worden geïntegreerd in een meer globale bezinning over het beheer van de hulpbronnen.

Acteurs en agenda-indicatie

Acteurs en partners	Prioriteit	Middelen
<ul style="list-style-type: none">• Dienst netheid• Net Brussel	Korte, middellange en lange termijn	Netheid in Evere

*Dienst netheid
Evere
(hierboven)
Ophaling
voedingsafval en
een vuilbak
(hiernaast).*

Samenvatting

De gemeente Evere beschikt over een interessant erfgoed dat kan worden bewonderd tijdens de al bestaande wandelingen in de gemeente. Om de toeristische economie nieuw leven in te blazen kan de gemeente een nieuwe toeristische route uitstippelen die wordt verbonden met de bestaande.

Beschrijving en uit te voeren acties

De bestaande toeristische routes komen zo opnieuw onder de aandacht (zie fiche GL34) en de toekomstige nieuwe projecten worden erin opgenomen:

- De groene wandeling kan worden uitgebreid met een traject op de begraafplaats van Evere zodra die wordt opengesteld voor het publiek (zie fiche O21). Over het hele traject kan ook meer groen worden voorzien (zie fiche O24)
- De wandeling "Een dorp in de stad" kan worden verbonden met het toekomstige project Parkway en een traject omvatten tot aan de nieuwe site Reyers.
- De wandeling "Naar het platteland" kan een deel van de begraafplaats van Evere aandoen en een deel van de tuinwijk (zie TP6 Voetgangerstraject)

De drie wandelingen kunnen met elkaar worden verbonden en zo een toeristische route vormen. Nieuwe plaatsen of markante punten kunnen worden opgenomen, bijvoorbeeld de Everse moestuinen of het Moeraske (zie fiches GL25 en O22). Deze routes kunnen worden verbonden met de buurgemeenten of met de hele agglomeratie.

Ten slotte zouden ze de pagina "Toerisme" van de gemeentelijke website van Evere kunnen aanvullen en kan een webversie worden gecreëerd van de brochure "Evere à la carte".

Acteurs en agenda-indicatie

Acteurs en partners	Prioriteit	Middelen
<ul style="list-style-type: none"> • Dienst Bevolking • Monumenten en Landschappen • Visit Brussels 	Middelange termijn	Visits.brussels Evere à la carte

Begraafplaats van Brussel

Wandelingen in Evere

Samenvatting

Deelnemen aan een fysieke activiteit kan bijdragen tot de sociale ontwikkeling van jongeren. Het biedt hen immers de kans om zich uit te drukken en zich sociaal te integreren en versterkt hun zelfvertrouwen. In Evere wordt sporten voor jongeren aangemoedigd via met name een sportbeurs. Deze fiche beoogt het behoud van deze sportbeurs en geeft aan hoe jongeren kunnen worden gesensibiliseerd om te gaan sporten

Beschrijving en uit te voeren acties

De sportbeurs is bestemd voor jongeren onder de 18 jaar die tegen betaling van een bijdrage een sport beoefenen in een club. Ze kan worden aangevraagd bij de sportdienst van de gemeente. Het clubgeld wordt terugbetaald tot maximaal 50€.

Om jongeren te sensibiliseren om te gaan sporten kan de gemeente:

- De sportbeurs behouden
- Opnieuw "sportdagen" organiseren om de jongeren te laten kennismaken met verschillende sportdisciplines, clubs en sportinfrastructuren in de gemeente.
- De sportbrochure die verkrijgbaar is bij alle sport-vzw's van de gemeente en in de gemeentescholen ruimer verspreiden om het publiek te sensibiliseren.
- De activiteiten op de sociale netwerken voor het promoten van sporten voortzetten: Facebook, Twitter-account, enz.

Acteurs en agenda-indicatie

Acteurs en partners	Prioriteit	Middelen
<ul style="list-style-type: none"> • Dienst burgerparticipatie 	In uitvoering	Subventions et aides financières Sport Evere

Jongerenactiviteit, bijvoorbeeld voetbal.

Samenvatting

Deze fiche wil oplossingen bieden om de tewerkstelling in Evere te ondersteunen en te verhogen. Dat kan door jonge bedrijven een geschikte locatie te bieden en voor hen ontmoetingen te organiseren met ervaren ondernemers.

Beschrijving en uit te voeren acties

Onlangs werd in Evere het jobhuis opgericht dat zich tot doel stelt de werkloosheid te bestrijden en de tewerkstelling in de gemeente Evere te verhogen. Om van Evere een aantrekkelijke tewerkstellingspool te maken kan de gemeente:

- Een steunplatform bieden aan beginnende bedrijven. Het wegnemen van obstakels bij de start van een activiteit kan het succes van jonge bedrijven bevorderen. Er kunnen locaties worden aangeboden tegen een lager tarief dan de marktprijs, gedeelde voorzieningen met het jobhuis en er kan een netwerk van partners worden opgezet om jonge bedrijven makkelijker te integreren in het lokale economische weefsel. Eenmaal het bedrijf economisch leefbaar is kan het de lokalen van het jobhuis verlaten of een voorbeeld zijn voor andere nieuwe bedrijven.
- Ontmoetingsruimten bieden aan ondernemers die hun ervaringen en kennis willen delen met jonge bedrijven
- Bijdragen tot de ontwikkeling van innovaties en starters.

Het steunplatform kan worden ingericht in het gebouw van het jobhuis of in gereconverteerde leegstaande gebouwen in een plaatselijke kern of op de Europese tertiaire as.

Acteurs en agenda-indicatie

Acteurs en partners	Prioriteit	Middelen
<ul style="list-style-type: none"> • Gemeente Evere • Jobhuis • ACTIRIS • Ontwikkelaars • Citydev • Hub 	Middellange termijn	M-village Citydev

Samenvatting

Evere is een gemeente met veel gezinnen en ook steeds meer jongeren. Deze bevolkingsgroep kan worden geholpen met een specifieke begeleiding bij het zoeken naar werk. Deze fiche geeft aan hoe een "jongerenkiosk" kan worden opgericht.

Beschrijving en uit te voeren acties

Om de kennis van alle hefboomen voor oriëntatie, school- en beroepsopleidingen te bevorderen centraliseert de "jongerenkiosk" alle informatie voor jongeren van 18-25 jaar over de sociale en professionele economische steun waarop ze recht hebben. Er kan een uitgerust lokaal ter beschikking worden gesteld waar jongeren in "groep" naar werk kunnen zoeken zodat ze zich minder alleen voelen bij deze taak.

Om de werking van de kiosk te garanderen kan de gemeente met name:

- Een hulpcentrum inrichten voor het zoeken naar werk (computerzaal en speciale bibliotheek)
- een lokaal aanbieden in het jobhuis, de wijkhuizen of de culturele centra
- een lijst aanleggen van actieven of voormalige actieven van de wijk die bereid zijn om wat uitleg te geven over hun beroep.
- rollenspellen organiseren met sollicitatiegesprek
- Opzetten van een burgerdienst voor jongeren.

Acteurs en agenda-indicatie

Acteurs en partners	Prioriteit	Middelen
<ul style="list-style-type: none"> • Dienst burgerparticipatie • Dienst economische promotie • ACTIRIS • PWA Evere 	Middellange termijn	Chass Info

Samenvatting

De opening van de begraafplaats van Brussel streeft twee strategische doelen na: de levenskwaliteit verbeteren door toegang te verlenen tot een unieke groene ruimte in Brussel (en dit erfgoed op te waarderen) en de doorgang voor actieve vervoerswijzen in de gemeente en zelfs het Gewest verbeteren met nieuwe noord-zuidverbindingen.

Beschrijving en uit te voeren acties

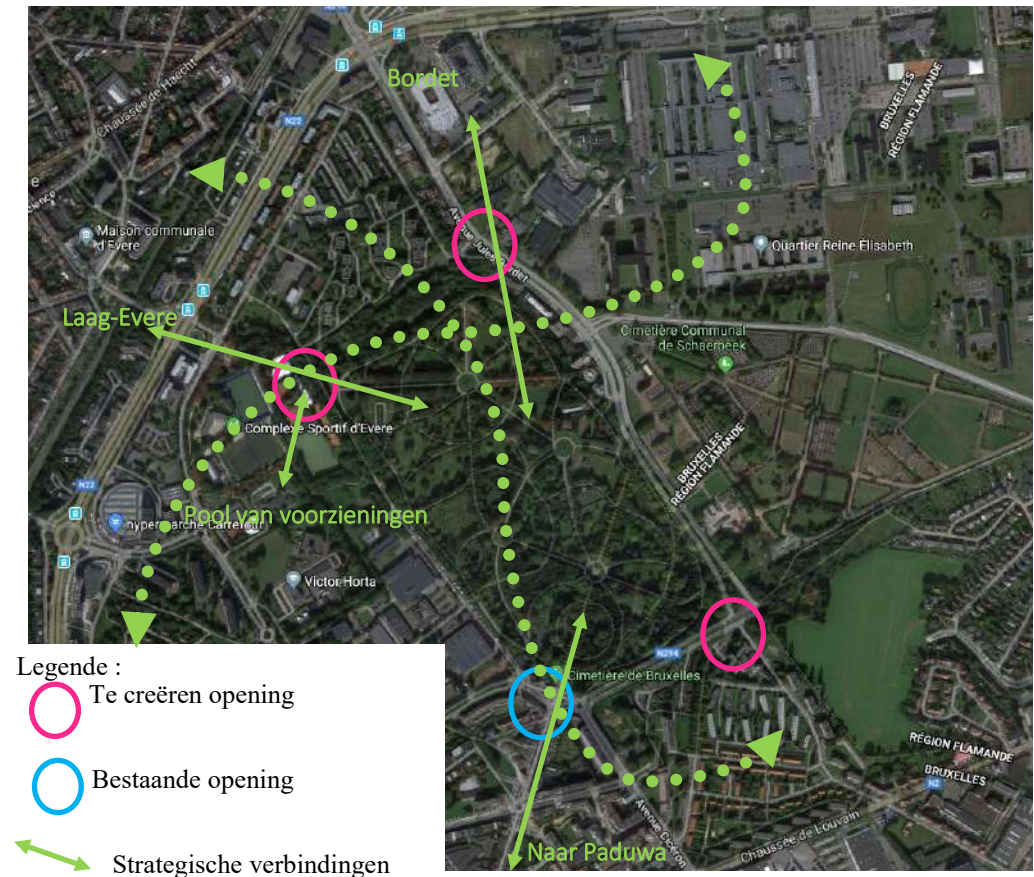
De begraafplaats van Brussel is immers een heuse groene long voor de gemeente Evere en de opening van deze ruimte kan de leefomgeving van de inwoners aanzienlijk verbeteren. Ze krijgen er immers een grote groene ruimte bij. Maar bovenal zou het openen van de begraafplaats het mogelijk maken om het noorden en het zuiden van de gemeente met elkaar te verbinden via voet- of fietspaden (aan de rand van de begraafplaats).

De opening van de begraafplaats van Brussel, met name in het noord- en zuidoosten, zijn belangrijke projecten van het Masterplan NAVO. Ze stelt zich tot doel om enerzijds de begraafplaats te herwaarderen en ze anderzijds om te vormen tot een heuse groene corridor voor de actieve verplaatsingswijzen.

Naast de bestaande of voorziene openingen kunnen op elke hoek van de begraafplaats twee bijkomende openingen worden gecreëerd om een nieuw netwerk voor actieve verplaatsingswijzen naar Laag-Evere, het station Bordet maar ook de wijk Paduwa te realiseren. Ook moet worden toegezien op de continuïteit van de wegen buiten de begraafplaats.

Acteurs en agenda-indicatie

Acteurs en partners	Prioriteit	Middelen
<ul style="list-style-type: none"> Dienst openbare werken Dienst groene ruimtes Stad Brussel Monumenten en Landschappen Leefmilieu Brussel 	Middellange termijn	Site NAVO/Defensie

Samenvatting

Het terrein van Moeraske en Goede Herderpark omvat een natuurgebied met een zeer groot landschappelijk potentieel. Het wordt doorkruist door de Groene wandeling. Deze wandeling kan worden geherwaardeerd om een snelle verbinding voor zachte verplaatsingswijzen te creëren tussen de Sint-Vincentiuswijk, Haren en

Beschrijving en uit te voeren acties

Het natuurreservaat het Moeraske is sinds 1994 beschermd als landschap met hoogbiologische waarde. Het omvat met name een moeras met een belangrijke fauna en flora. De Groene wandeling loopt erlangs voor 2 km.

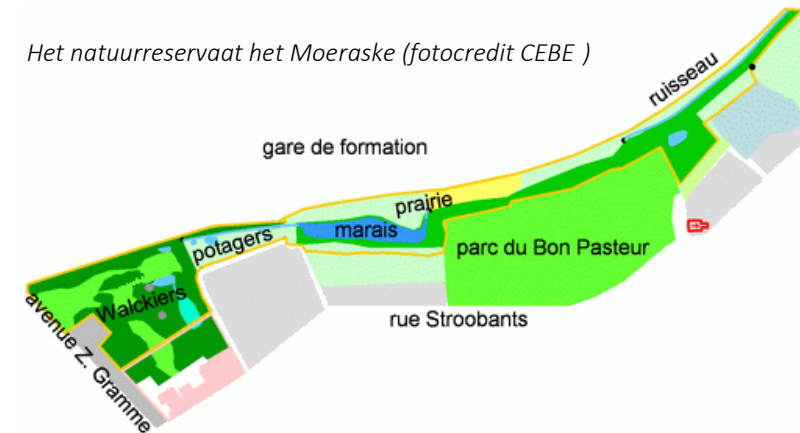
Dit natuurgebied wordt momenteel beheerd door Leefmilieu Brussel in overeenstemming met de vzw CEBE. Deze recente overname maakt het mogelijk om een geïntegreerd en gedifferentieerd beheer te voeren, zodat de Moeraske deel gaat uitmaken van het regionale Groene Netwerk.

De ontwikkeling van dit potentieel, via verklarende en sensibiliserende panelen, zou het ook mogelijk maken om er een plaats voor wandelen en ecologisch bewustzijn voor de bevolking van te maken.

Dit gebied zou ook kunnen profiteren van een heraanleg van de Groene wandeling om het toegankelijker te maken, met name voor fietsen, kinderwagens en PBM's, en het een echte groene corridor te maken die de wijk Saint-Vincent, Haren en het station van Schaarbeek met elkaar verbindt.

Acteurs en agenda-indicatie

Acteurs en partners	Prioriteit	Middelen
<ul style="list-style-type: none">Dienst openbare werken	Korte termijn	Leefmilieu Brussel
<ul style="list-style-type: none">Leefmilieu Brussel		
<ul style="list-style-type: none">CEBE		

Samenvatting

Omdat de Sint-Vincentiuswijk zal worden omgevormd tot een heuse lokale identiteitspool kan het recreatiegebied in de buurt van het Sint-Vincentiusplein worden heraangelegd. Op termijn moet het een volwaardig openbaar park worden voor multigenerationeel gebruik.

Beschrijving en uit te voeren acties

De Sint-Vincentiuswijk zal worden omgevormd tot een heuse lokale identiteitspool voor Evere (zie PT4). In het kader daarvan zal het recreatiegebied in de buurt van het Sint-Vincentiusplein worden omgevormd tot een multifunctionele recreatieruimte. Men kan dus overwegen :

- Aanleg van speelpleinen (zie aanbevelingen van fiche GL15).
- Aanleg van een nieuwe petanquebaan en inrichting van ruimten voor sportbeoefening.
- Verbinding met het Moeraske en met het traject voor zachte verplaatsingswijzen langs het park.
- Aanleg van een losloopweide
- Oprichting van een openbare verfrissingsbar met toiletten

Bijzondere aandacht kan worden besteed aan enerzijds de toegankelijkheid van de site voor vooral PBM en de verbinding met de naburige wijken en anderzijds de biologische en landschappelijke kwaliteit met bijvoorbeeld inheemse planten, geïntegreerd beheer, doorlaatbare bodems en ecologische en duurzame materialen voor de recreatievoorzieningen.

Op termijn kan Leefmilieu Brussel het beheer van dit openbare park overnemen A
Acteurs en agenda-indicatie

Acteurs en partners	Prioriteit	Middelen
<ul style="list-style-type: none"> • Dienst openbare werken • Leefmilieu Brussel 	Korte termijn	Fiches GL3, GL6, GL15 et GL34 .

Herinrichting van het recreatiegebied tussen het Sint-Vincentiusplein en het Moeraske.

Samenvatting

Sommige delen van de gewestelijke Groene Wandeling in de gemeente maken gebruik van gemeentelijke wegen. Door hun inrichtingen en hun omgevende context ogen ze erg "stedelijk". De gemeente kan deze delen inrichten om de "groene" kant van de wandeling te ontwikkelen.

Beschrijving en uit te voeren acties

Het gaat vooral om de delen: Parijsstraat, Vliegpleinstraat, de toegang tot de Hoedemaeckers-fontein, het zuiden van de Eenboomstraat, de Kerkhof van Brussellaan, de Hugo Verrieststraat, het Kleigroeveërf en de Léon Grosjeanstraat.

De signalisatie en inrichtingen voor voetgangers en fietsers worden beheerd door Leefmilieu Brussel, maar omdat het gaat om gemeentelijke wegen kan de gemeente echter nog aanvullende inrichtingen voorzien.

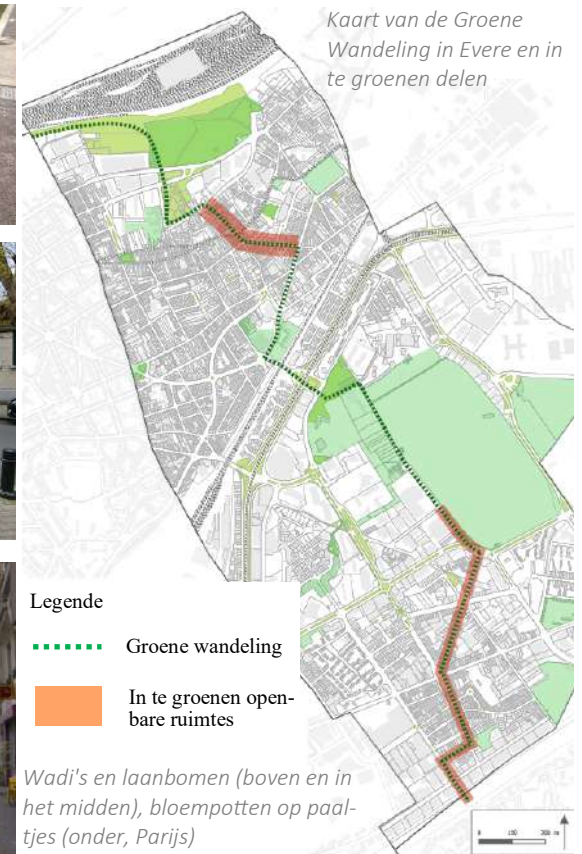
Bijvoorbeeld:

- Aanplanten van regenbomen langs de openbare weg, met planten onder de stammen en collectoren,
- Sensibilisering en acties voor de ingroening van gevels en inspringstroken,
- Bij grote wegenwerken: voldoende ruimte voor de actieve verplaatsingswijzen en gebruik van materialen die specifiek zijn voor de Groene Wandeling, realisatie van beplante wadi's voor een zichtbaar beheer van het regenwater op de openbare weg, doorlatend maken van parkeerzones (uitvoerbaarheid geval per geval te bestuderen)...

Ook andere belangrijke wegen in Evere zouden van dergelijke verbeteringen kunnen profiteren, met name de wegen die langs de groene doorgang lopen (zie kaart TP5). De as Bordet Houtweg die het Kerkhof en het Moeraske met elkaar verbindt, is een goed voorbeeld.

Acteurs en agenda-indicatie

Acteurs en partners	Prioriteit	Middelen
<ul style="list-style-type: none"> • Leefmilieu Brussel 	Middellange termijn	www.quartiersverts.be Infofiche "Regenbomen"

Samenvatting

Enkele zones of wegen van de gemeente zijn zeer dicht bebouwd en kampen met een gebrek aan groen. Om de leefomgeving maar ook de de milieukwaliteiten van deze gebieden (biodiversiteit, temperatuurregeling...) te verbeteren, kan de gemeente wegen of delen van wegen of zelfs volledige zones inrichten om hun "groene" kant te ontwikkelen.

Beschrijving en uit te voeren acties

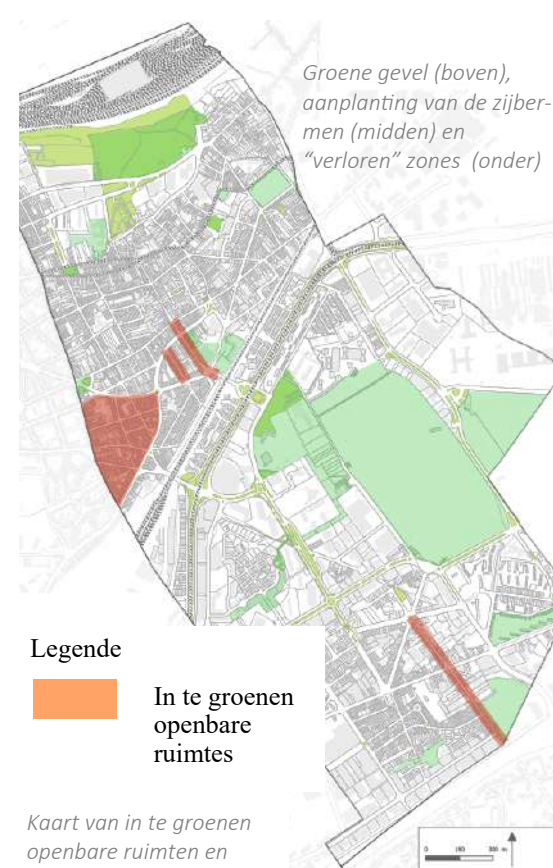
De belangrijkste delen en zones zijn: Alphonse Vanden Bosschestraat, Jean-Baptiste Desmethstraat (incl. de rotonde van de Hoedemaeckers-fontein), de Tweehuizenstraat, de Georges De Lombaerdestraat en wijk en de zone van de statistische sector Kurth.

De gemeente zou acties of inrichtingen kunnen realiseren zoals:

- De aanplanting van (regen)bomen,
- De inrichting van "verloren" mobiliteitsruimten (bermen, voetpaden...),
- Het beheer van "ongewenste elementen" ten gunste van de biodiversiteit (zaadbommen in de spleten ...),
- De realisatie van beplante geulen voor een zichtbaar regenwaterbeheer,
- Sensibilisering en ondersteuning van groene gevels, schuttingen, tegenslagen, intensieve groendaken...,
- Verbetering van de landschappelijke / groene inrichting bij de herwaardering van de binnenterreinen van huizenblokken (zie TP2) bij de vergunningsaanvragen.
- Ingroening van de speelplaatsen van scholen

Acteurs en agenda-indicatie

Acteurs en partners	Prioriteit	Middelen
<ul style="list-style-type: none"> • Incroyable comestible d'Evere • Leefmilieu Brussel • Dienst openbare werken • Dienst plantatie 	Als nodig	www.quartiersverts.be

Samenvatting

Evere is gestart met een Agenda 21. Bedoeling van deze fiche is om op basis van de Agenda 21 een klimaatplan op te maken met daarin acties om de duurzame ontwikkeling in Evere te versterken, de lokale veerkracht te verbeteren en inspanningen te plannen om de broeikasgasemissies te verminderen en het grondgebied aan te passen aan de klimaatveranderingen.

Beschrijving en uit te voeren acties

Agenda 21 is een actieprogramma dat een gemeente realiseert met het oog op een duurzame ontwikkeling van haar grondgebied.

Klimaatplan biedt een antwoord op uitdagingen zoals de bestrijding van de klimaatverandering en sociale ongelijkheid, de bescherming van de natuurlijke hulpbronnen of de biodiversiteit en andere strategische thema's op gewestelijke en gemeentelijke schaal. In het Klimaatplan van Evere kunnen de volgende strategische thema's voor de gemeente worden opgenomen:

- Afval- en middelenbeheer, circulaire economie
- Mobiliteit
- Energie en vermindering van de directe en indirecte broeikasgasemissies
- De groene ruimten en het beheer ervan, de biodiversiteit en de ecosystemische kenmerken van de bodems en de groene ruimten
- De verstedelijking

De gemeente heeft al gewerkt aan haar Agenda 21 (in 2010 werden een honderdtal actie-fiches opgemaakt), maar de Agenda werd nog niet voltooid en is nog niet beschikbaar voor het publiek. Het zou interessant zijn om dit plan bij te werken en er een klimaatplan van te maken met de steun van Leefmilieu Brussel en volgens een participatieproces. Een deel van de gemeentelijke website zou aan het plan kunnen worden gewijd en advies kunnen verspreken aan de burgers, verenigingen en betrokken bedrijven. De aanwerving van een eco-adviseur (zie fiche O36) is van kapitaal belang voor de uitwerking en uitvoering van dit plan.

Acteurs en agenda-indicatie

Acteurs en partners	Prioriteit	Middelen
<ul style="list-style-type: none"> • Dienst burgerparticipatie • Dienst duurzame ontwikkeling • Leefmilieu Brussel • Projectontwikkelaars 	Middellange termijn	Agenda 21 Leefmilieu Brussel

Website van het Klimaatplan van de Stad Brussel

Samenvatting

De gemeente Evere wordt doorkruist door NMBS-lijn 26 die recent werd ontwikkeld en nog verder zal worden uitgebreid in het kader van het GEN. Deze fiche geeft aanwijzingen voor een betere toegankelijkheid van de stations en een behoorlijke inrichting van hun directe omgeving.

Beschrijving en uit te voeren acties

In Evere zijn twee stations gelegen: het station van Evere en het station Bordet. Beide zullen de komende jaren worden geherwaardeerd, het station van Evere in het kader van het project Josafat. Het station Bordet van zijn kant zal uitgroeien tot een multimodaal station, zowel GEN-station als eindhalte van de metro Noord, in het kader van het metro Noord project en Bordet RPA

Op kortere termijn kan de gemeente er in samenwerking met Infrabel op toezien dat de volgende aspecten in aanmerking worden genomen:

- De toegangen voor PBM tot het station Bordet herzien en toegangen voor PBM tot het station van Evere creëren, en op langere termijn deze toegangen integreren in de toekomstige stations.
- De parking in de buurt van het station Bordet heraanleggen om ze toegankelijk te maken voor pendelaars; de grondbedekking herzien en beslissen over het beheer van de parking die ook toegankelijk moet zijn voor de reizigers
- Het meubilair herzien om de perrons gezelliger te maken: banken toevoegen, verlichte schuilplaatsen creëren
- De GFR en de GemFR's die langs de stations passeren uitvoeren en er voldoende fietsparkings voorzien (op lange termijn en veilig) - De realisatie aanmoedigen van het fiets-GEN langs lijn 26
- De goede verbinding en toegankelijkheid garanderen tussen het station en de bus- en tramhaltes.
- Het behoud en de kwalitatieve ontwikkeling garanderen van de biodiversiteitscorridors: de naaste omgeving van de spoorweg (beboste taluds die zoveel mogelijk moeten worden verbreed, enz.)

GFR, fiets-GEN en openbaar vervoer stops om te worden aangesloten op het Bordet-Station (www.Mobigis.be)

Acteurs en agenda-indicatie

Acteurs en partners

- Gemeente Evere
- NMBS—Infrabel
- Perspective
- MIVB—De Lijn
- Brussel Mobiliteit

Prioriteit

Korte termijn
(fietsparkeren) Middelen
lange termijn
(ontwikkeling openbare ruimte)

Middelen

[Metro 3](#)
[GPDO](#)
[Perspective](#)

Samenvatting

Het station Bordet wordt een multimodale invalspool van de stad die in totaal 6 verplaatsingswijzen combineert (GEN / metro / bus / auto / fiets / voetgangers).

Beschrijving en uit te voeren acties

De multimodale pool Bordet en haar directe omgeving zullen al worden aangelegd in het kader van de metro Noord:

- aanleg van een esplanade, herwaardering van de omliggende openbare ruimte: verlichting, groen, grondbedekkingen...
- Aanleg van een beveiligde fietsparking met 240 plaatsen, fietsrekken voor kortdurend parkeren en Villol-station.
- Aanleg van een ingang ter hoogte van Decathlon (die toegang verleent tot de parking) en van parkeerplaatsen voor PBM.
- Aanleg van een ingang ter hoogte van de eindhalte van De Lijn
- Ondergrondse oversteekplaats tussen de Haachtsesteenweg en Decathlon

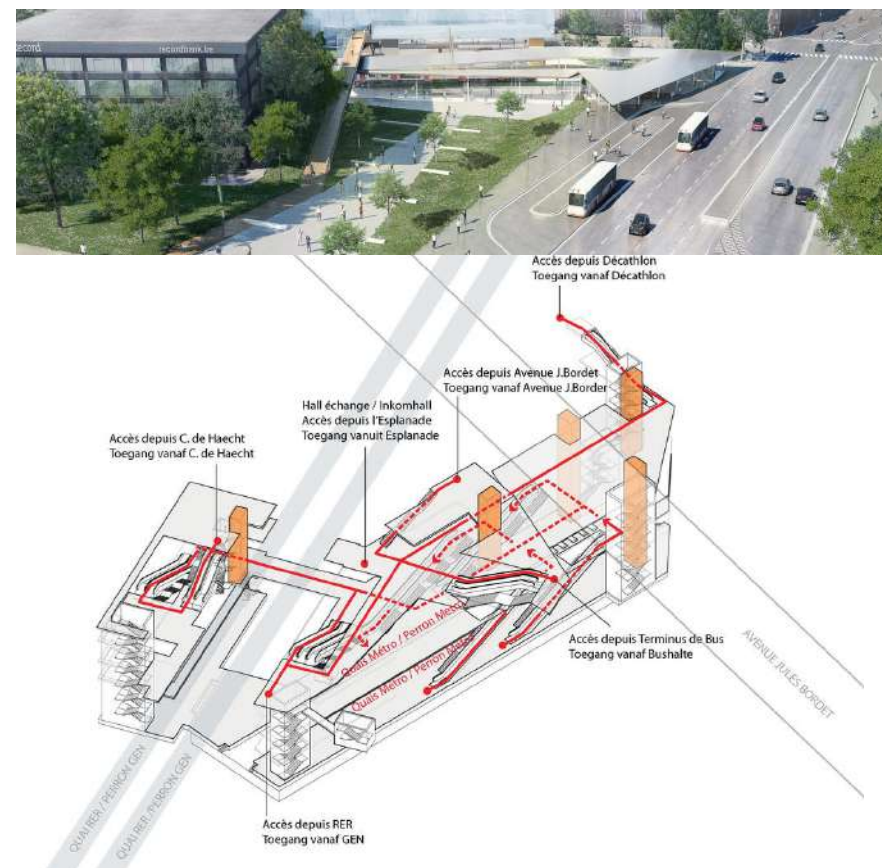
Bij de inrichting moet rekening worden gehouden met de multimodaliteit met de andere bovengrondse OW-haltes.

Om de verbinding van dit project met de rest van de gemeente te garanderen, moeten voetgangers- en fietscontinuïteiten naar het noorden en het zuiden van de gemeente worden voorzien en moet het fiets-GEN worden uitgevoerd langs lijn 26.

De openbare ruimte moet de sterke ambities op het vlak van duurzaamheid integreren, met name op het vlak van waterbeheer en biodiversiteit (zie fiche GL6).

Acteurs en agenda-indicatie

Acteurs en partners	Prioriteit	Middelen
<ul style="list-style-type: none"> • Brusselse Hoofdstedelijk Gewest—Perspective • Gemeente Evere • MIVB 	<p>Korte termijn (fietsparkeren) Middellange termijn (ontwikkeling openbare ruimte)</p>	<p>Metro 3</p>

Project voor het toekomstige station Bordet (bron: Metro3)

Samenvatting

Het station van Evere zal in het kader van het project Josafat worden omgevormd tot zowel een multimodale pool als een centraliteit voor de toekomstige wijken Josafat en Evere Shopping.

Beschrijving en uit te voeren acties

Het project Josaphat is georganiseerd rond 4 subwijken waaronder de 'stationswijk'. Die wordt "gekenmerkt door een hogere dichtheid en een meer aanwezig stedelijk karakter (...) en dus een erg divers karakter. (...) Het stationsplein en de woontoren vormen een stedelijk centrum (...)." Het stationsplein en de woontoren vormen een stedelijk centrum (...). Het station van Evere zal dus het hart vormen van een nieuwe centraliteit die is georganiseerd rond een bakengebouw, een toren die zich qua afmetingen moet integreren in de omliggende wijk, en rond een plein waar de multimodaliteit moet worden gegarandeerd.

Om de verbinding van dit project met de rest van de gemeente te garanderen, moeten voetgangers- en fietscontinuïteiten naar het noorden en het zuiden van de gemeente worden voorzien en moeten er voldoende fietsparkeerplaatsen ter beschikking worden gesteld.

De openbare ruimte moet worden uitgedacht als een ruimte voor delen en socialiseren (ludospportieve infrastructuur, rustmeubilair...) voor de verschillende aangrenzende wijken. De openbare ruimte moet de sterke ambities op het vlak van duurzaamheid integreren, met name op het vlak van waterbeheer en biodiversiteit (zie fiche GL6).

Buurtwinkels moeten worden geopend voor zowel de voorbijgangers en de lokale identiteitskern in wording als voor de werknemers van de vlakbij gelegen tertiaire Europese as.

Acteurs en agenda-indicatie

Acteurs en partners	Prioriteit	Middelen
<ul style="list-style-type: none">Gemeente Evere	Korte termijn	http://www.josaphat.brussels/
<ul style="list-style-type: none">MIVB	Middel-lange termijn	
<ul style="list-style-type: none">Perspective	(ontwikkeling openbare ruimte)	

Stationsgebied gepland door RPA Josaphat (bron: Josaphat.brussels)

Samenvatting

De kruispunten tussen de Jules Bordetlaan en de Leopold III-laan en tussen de Jules Bordetlaan en de Haachtsesteenweg zijn strategisch voor de ontwikkeling van de toekomstige multimodale pool, maar ook gevaarlijk en weinig uitnodigend. Er zou dus een plan moeten worden uitgewerkt om deze kruispunten te beveiligen en heraan te leggen.

Beschrijving en uit te voeren acties

Bij de herinrichting van de kruispunten rond de Bordet-as moet rekening worden gehouden met het toekomstige metrostation dat een ondergrondse oversteekplaats zal bieden tussen de Haachtsesteenweg en Decathlon.

Voor het overige moeten de kruispunten worden aangelegd volgens de gewestelijke richtlijnen en de gedragslijnen die zijn vastgesteld in fiche L29, met toepassing van het STOP-principe. Belangrijke aandachtspunten zijn:

- Veiligheid en comfort voor voetgangers (wachttijden aan de verkeerslichten, oversteekafstand, breedte en begaanbaarheid van de voetpaden, faciliteiten voor PBM's...);
- Veilige oversteekplaatsen voor fietsers aangezien die niet systematisch worden afgebakend;
- De toegankelijkheid en het comfort en uitrusting van de openbaarvervoershaltes in de buurt om de intermodaliteit te bevorderen;
- De organisatie en leesbaarheid van de trajecten voor linksaf slaan (geleiding, vermindering van de conflictpunten...);
- Globale verbetering van de grondsignalisaties en behoorlijke nachtelijke verlichting.
- Rekening houden met de biodiversiteit en het waterbeheer.

Een tweerichtingsfietspad zou nu al (op korte termijn) kunnen worden aangelegd als voortzetting van de Bordetbaan.

Acteurs en agenda-indicatie

Acteurs en partners	Prioriteit	Middelen
<ul style="list-style-type: none"> • Mobiliteit Brussel • MIVB • DBDMH • Perspective 	Middellange termijn (behalve voor het fietspad)	Plan Iris II Good Move Verkeersveiligheidsplan

De kruispunten Bordet ter hoogte van Da Vinci en de Haachtsesteenweg zijn gevaarlijk en complex om te beveiligen.

Samenvatting

De komst van Metro 3 (Metro Noord) naar Evere zal de bediening van de gemeente aanzienlijk verbeteren. De inplanting van de stations Linde, Vrede en Bordet moet worden voorafgegaan door een stedenbouwkundig onderzoek dat specifiek kijkt naar de behoeften van de gemeente en de kwaliteit van de toegangen.

Beschrijving en uit te voeren acties

Er wordt aanbevolen om vooraf een bijkomend onderzoek te verrichten om toe te zien op de kwaliteit van de aansluitingen met het Evere vervoersnet:

- het belang analyseren van de afschaffing of het behoud van tram 55.
- de stationsomgeving heraanleggen, vooral de zone Toots-Vrede die een belangrijke lokale pool is en waar het comfort voor de actieve verplaatsingswijzen moet worden verbeterd.
- rekening houden met de intermodaliteit, niet alleen aan het station Bordet maar ook aan de haltes Linde en Vrede die worden bediend door tram 55.
- kwaliteit van de toegangen voor voetgangers
- aanwezigheid van fietsparkeerplaatsen voor kort- en langdurig parkeren in de buurt van deze stations

Deze studie kan ook een gelegenheid zijn om het Gewest projecten voor te stellen in de stations, bv. voorzieningen of handelszaken (kinderopvang, post...).

Dit moet ook een gelegenheid zijn om:

- na te denken over het belang om de metro door te trekken tot in Haren, in samenhang met het potentieel om een transitparking te realiseren waarvan de ligging moet worden geëvalueerd ten aanzien van de milieu-impact.
- De milieukwesties integreren (biodiversiteit, water, behoud van groene ruimten, hulpbronnen, bodems...).

Acteurs en agenda-indicatie

Acteurs en partners	Prioriteit	Middelen
<ul style="list-style-type: none"> • Dienst openbare werken/stedenbouw • Brussel Mobiliteit • Perspective • MIVB—de Lijn • Parking.brussels 	Korte termijn	Metro 3

3D-modellering van het toekomstige station Linde (fotocredit M3)

Samenvatting

Bewegwijzing is heel belangrijk voor een correcte organisatie van de verplaatsingen. Courante bestemmingen worden aangegeven voor gebruikers die misschien minder goed vertrouwd zijn met de gemeente en de makkelijkste routes worden gemarkeerd.

Beschrijving en uit te voeren acties

Het signalisatieplan moet bepalen welke polen en routes moeten worden aangegeven (handelszaken, openbare pleinen, culturele centra, sportcentra, gemeentehuis, parken...):

De supralokale (bijvoorbeeld het sportcomplex of het BMMV) en lokale polen (het gemeentehuis, de scholen, ...) moeten worden aangeduid op het wegennet van de betrokken wijken, met voorrang aan de veiligste, meest comfortabele en best toegankelijke routes voor de voetgangers.

Om de inwoners aan te moedigen om korte afstanden te voet af te leggen, kan een specifieke signalisatie worden ontwikkeld met aanduiding van plaatsen die vandaag nog niet zijn aangeduid. De continuïteit en coherentie van de bewegwijzing moet daarbij worden verzekerd en ook de afstanden en de trajecttijd van enkele bevoorrechte bestemmingen moet worden aangegeven binnen een straal van 500 tot 1000 m rond de polen.

Bijkomende buurtsignalisatie van een bestemming, in de vorm van twee opeenvolgende borden, moet de gebruiker melden dat hij bijna op zijn bestemming is.

Acteurs en agenda-indicatie

Acteurs en partners

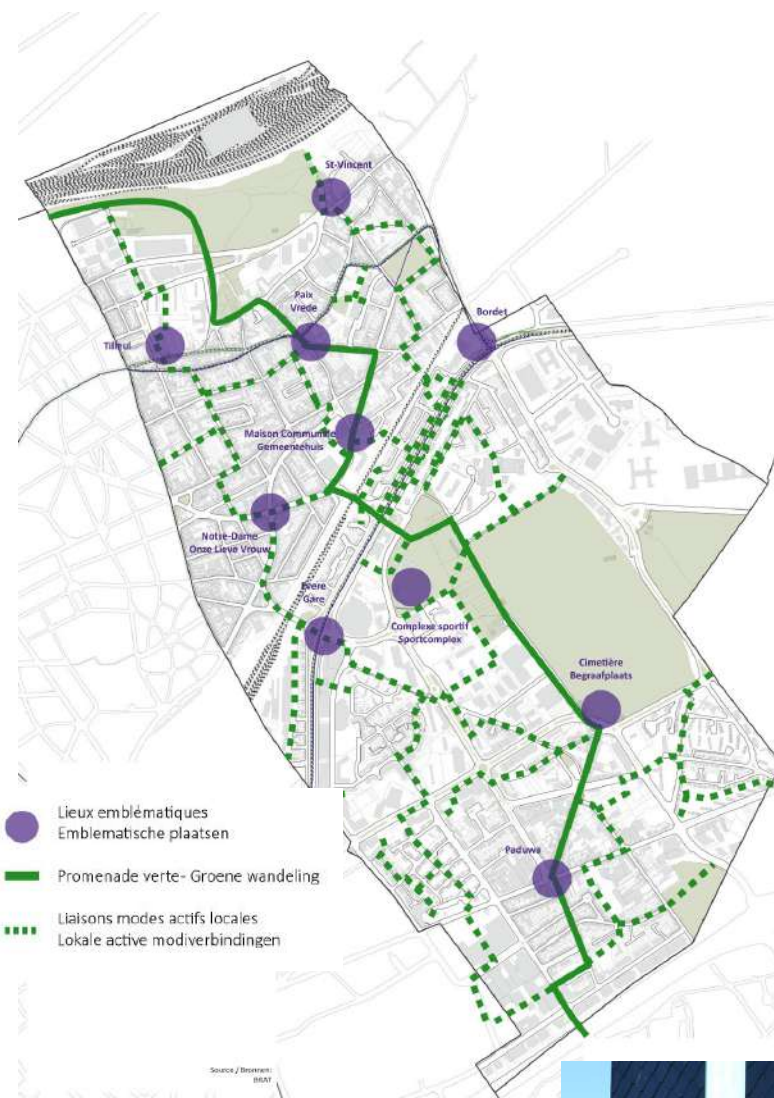
- Dienst openbare werken
- Mobiliteit Brussel

Prioriteit

Middellange termijn

Middelen

[Kit d'accompagnement « comment mettre en place une signalétique piétonne pour favoriser la marche ? »](#)

Samenvatting

Het GMP van de gemeente Evere dateert al van 2006 en moet worden aangepast aan de veranderingen in de gedragingen en in het gewestelijke mobiliteitsbeleid. Bij deze herziening van het GMP kan worden toegezien op optimale verplaatsingen voor de verschillende modi van en naar de verkeer genererende polen door alternatieven voor het autosolisme te bevorderen (openbaar vervoer, fietsen, te voet, autodelen en carpooling ...).

Beschrijving en uit te voeren acties

Het Gemeentelijke Mobiliteitsplan (GMP) is een prospectief planningsinstrument dat de voorwaarden creëert voor een duurzame mobiliteit op gemeentelijk niveau. Vanwege de recente evoluties in de leefomgeving en het grondgebied van Evere kunnen een nieuwe diagnose en plaatsbeschrijving worden opgemaakt van de mobiliteitsplaatsen. Ook moeten strategische oriëntaties worden bepaald om te komen tot een operationeel actieplan op korte, middellange en lange termijn. Ten aanzien van de nieuwe uitdagingen moeten belangrijke doelstellingen worden bepaald zoals de ontwikkeling van multimodale polen aan de stations en de ontwikkeling van strategische polen en grote projecten die een impact hebben op de mobiliteit (Josafat, Parkway E40...).

Daarnaast kan een balans worden opgemaakt van de realisaties sinds de goedkeuring van het vorige GemOP. Het instrument kan worden ingeschreven in de gewestelijke bezinning voor de uitwerking van het nieuwe Gewestelijke Mobiliteitsplan en andere recente strategische oriëntatieplannen. Er moet met name aandacht worden besteed aan de multimodale en functionele specialisatie van het wegennet die rekening houdt met alle verplaatsingswijzen en hun intensiteitsniveau om de inrichtingen te oriënteren en prioriseren. De Everse bevolking is sterk gemotoriseerd. Het GemOP kan de inwoners informeren over en aanmoedigen tot het gebruik van nieuwe alternatieven voor de personenwagen

Acteurs en agenda-indicatie

Acteurs en partners	Prioriteit	Middelen
<ul style="list-style-type: none"> • Brussel Mobiliteit • Dienst mobiliteit en openbare werken • Uitgebreide ondersteuningscommissie • Gemeentelijke en gewestelijke diensten stedenbouw 	Korte termijn	Good Move

Schema van het gebruik van de verplaatsingswijzen ten aanzien van de stadsfuncties

Samenvatting

De bevolking en de behoeften van Evere nemen regelmatig toe. Dat zorgt voor een grote personeelsbehoefte die de gemeentelijke lokalen verzadigt. Daarom moet op korte termijn een uitbreiding van het gemeentehuis worden gepland.

Beschrijving en uit te voeren acties

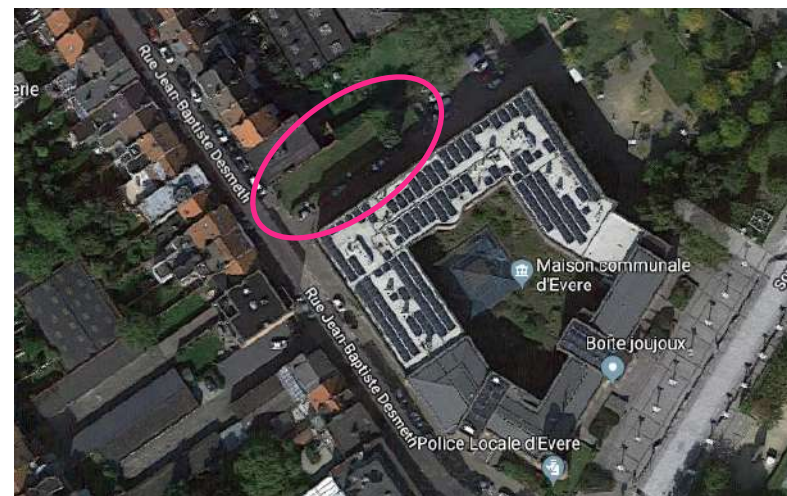
Er zullen verschillende opties moeten worden overwogen :

1. De gemeente Evere heeft naast het gemeentehuis nog een onbebouwd terrein. Hier zou een gebouw kunnen worden opgetrokken waarin een deel van de gemeentelijke diensten zou kunnen worden ondergebracht om het gemeentehuis deels te ontlasten. In de buurt ligt nog een tweede beschikbaar terrein. Met een uitbreiding van het gemeentehuis met een gebouw GLV+2 of GLV+3 zouden binnen dezelfde pool van gemeentelijke voorzieningen nieuwe lokalen kunnen worden aangeboden voor hetzij het OCMW, hetzij andere diensten of activiteiten (economaat).
2. Een andere optie zou erin bestaan om een leegstaand gebouw te vinden, groter dan het gebouw dat zou kunnen worden opgetrokken op het aangrenzende terrein, om verschillende complementaire diensten te kunnen verenigen in een grotere ruimte en zo de versnippering van de diensten te vermijden.

Deze projecten moeten al van in het begin voldoen aan de eisen van duurzame gebouwen (zie fiche GL14) en een voorbeeldrol vervullen (op het vlak van energie, circulariteit, evolutiviteit, aanpasbaarheid...).

Acteurs en agenda-indicatie

Acteurs en partners	Prioriteit	Middelen
<ul style="list-style-type: none"> • Dienst openbare werken • Urban Brussels 	Korte termijn	

Gemeentelijk terrein dat beschikbaar is voor een uitbreiding van het gemeentehuis

Samenvatting

Er bestaan nieuwe instrumenten voor burgerparticipatie die de gemeente zou kunnen aanpassen om de burgers nauwer te betrekken bij de projecten maar ook om hen uitvoeriger te informeren over het gemeentelijke beleid. De grote recente projecten in de gemeente stuiten soms op bezwaar van een aantal buurtbewoners. Dat had misschien deels kunnen worden vermeden door van in het begin van de projecten

Beschrijving en uit te voeren acties

Evere is een dynamische gemeente waar tal van projecten worden gerealiseerd. Bij gebrek aan communicatie worden die echter niet altijd goedgekeurd door de bevolking of stuiten ze op zware kritiek tijdens het openbaar onderzoek. Het zou dus interessant zijn om tijdig beter te communiceren over de grote projecten op het gemeentelijke grondgebied. Deze communicatie kan in twee fasen verlopen:

- In een eerste fase de communicatie verbeteren door meer informatie te verstrekken van bij het voorontwerp van de projecten, via de media waarover de gemeente vandaag al beschikt: Evere Contact, de website en de Facebookpagina (zie LC34)
- In een tweede fase een burgerparticipatie organiseren over de grote projecten. De gemeente kan daarbij steunen op interveniënten die deze processen kunnen organiseren en omkaderen of ze kan nieuwe communicatiemiddelen ontwikkelen: zie Zoom hierna.

Participatie staat garant voor een betere betrokkenheid van de inwoners en zorgt ervoor dat de projecten al van bij het begin hun goedkeuring genieten

Acteurs en agenda-indicatie

Acteurs en partners	Prioriteit	Middelen
<ul style="list-style-type: none"> • Dienst Burgerparticipatie • Dienst openbare werken • Perspective 	Korte termijn	Smart city brussels Citizen lab Boite à outils participation

Brochure van de stad Pulnoy om de participatie te bevorderen

Beschrijving en uit te voeren acties

Via nieuwe communicatiemiddelen konden de burgers beter worden betrokken en werden innoverende participatiewijzen gecreëerd in dienst van de gemeenschappen. De onderstaande nieuwe trends kunnen interessant zijn om uit te testen in het kader van de grote projecten in Evere:

- online raadpleging / stemming: naar het voorbeeld van "votre projet" van het stadsbestuur van Parijs De gemeente kan verschillende stadsprojecten voorstellen en benadrukken dat ze er slechts één kan financieren. De inwoners kunnen dan stemmen via een website.
- Co-creatie: hetzij via een online ideeënbox, naar het voorbeeld van de smartcity's, hetzij via een fysiek of virtueel platform (citizenlab). De gemeente opent een online ideeënbox en werkt de projecten geleidelijk aan bij na participatieve workshops of een online stemming.

Ze kan daarvoor gebruik maken van nieuwe instrumenten / digitale partners of van een in het domein gespecialiseerde dienstverlener en de smartcity-expertise.

Deze nieuwe participatiewijzen kunnen worden georganiseerd voor de toekomstige projecten van de gemeente, bijvoorbeeld de wederopbouw van het sportcomplex (zie O10), de uitvoering van het stadsbeleid (zie O3), de ontwikkeling van een toeristische route (zie O17), de voltooiing van de Agenda 21 (zie O27), maar ook de projecten voor parken en groene ruimten (zie O11, O23, O24).

Démarche	Objectif opérationnel	Public visé ou mobilisé	Modalités	Durée de la consultation	Coût estimatif	Nombre de participants
Dispositifs d'association des citoyens aux réflexions sur les politiques publiques						
Atelier citoyen	Obtenir un avis citoyen construit sur une thématique controversée à enjeu complexe avec des moyens et des délais contraints	 Echantillon diversifié	 Mixte	 1 mois et plus	€€€€€ 25 000 à 90 000€	 10 à 30
Conférence de citoyens	Obtenir un avis citoyen construit sur une thématique controversée à enjeu complexe	 Echantillon diversifié	 Présentiel	 1 mois et plus	€€€€€€ 90 000€ et plus	 10 à 30
Consultation en ligne	Recueillir l'avis d'un public large ou ciblé dans un délai contraint	 Tous citoyens / public spécifique	 En ligne	 1 mois et plus	€€€€€ 1 000 à 25 000€	 Plus de 1000
Ministère ouvert	Ouvrir un ministère aux citoyens et dialoguer avec eux sur les projets gouvernementaux	 Tous citoyens	 Présentiel	 2 h à une journée	€ 0 à 1 000€	 30 à 100
World Wide Views	Mener une réflexion collective avec un public large et diversifié géographiquement en simultané	 Echantillon diversifié	 Présentiel	 2 h à une journée	€€€€€€ 90 000€ et plus	 100 à 1000
Dispositifs visant à stimuler la création de projets et la mise en réseau						
Barcamp	Mobiliser l'intelligence collective pour alimenter des réflexions en lien avec l'action publique	 Tous citoyens	 Mixte	 2 h à une journée	€ 0 à 1 000€	 30 à 100
Concours / challenge	Valoriser la créativité citoyenne	 Tous citoyens / public spécifique	 Mixte	 1 mois et plus	€ 0 à 1 000€	 30 à 100
Hackathon	Faire émerger de nouveaux usages des données à forte valeur ajoutée et rencontrer leurs utilisateurs	 Public spécifique	 Présentiel	 2 jours à 1 semaine	€€€€€ 1 000 à 25 000€	 30 à 100
Open data camp	Faire émerger de nouveaux usages des données rencontrer leurs utilisateurs	 Public spécifique	 Présentiel	 2 h à une journée	€ 0 à 1 000€	 30 à 100
Dispositifs visant à élaborer en commun des projets ou prototypes basés sur les attentes des usagers						
Atelier collaboratif	Comprendre les contraintes et attentes des usagers sur un dispositif public	 Echantillon non construit ou diversifié	 Présentiel	 2 h à une journée	€€€€€ 1 000 à 50 000€	 10 à 50
Co-design de services	Co-construire un dispositif public et le prototyper à partir de l'expérience des usagers	 Echantillon non construit ou diversifié	 Présentiel	 2 h à 1 mois et plus	€€€€€€ 25 000 à 90 000€	 30 à 100

Ideeënbox voor burgerparticipatie: welke aanpak voor welke actie?

Samenvatting

De gemeente Evere wordt onder meer gekenmerkt door een toename van het aantal jongeren. Eind 2017 werd een jongerengemeenteraad opgericht die de spreekbuis is van de Everse jongeren. Deze fiche geeft aanwijzingen over de verlenging en versterking van deze jongerengemeenteraad.

Beschrijving en uit te voeren acties

De jongerengemeenteraad is een officieel adviesorgaan dat optreedt als spreekbuis van de jongeren. Bedoeling is om de jongeren te betrekken bij het democratische proces. Ze kunnen zich uitspreken over een aantal thema's en hun adviezen voorleggen aan de politici. De raad verdedigt de belangen van de jongeren en vertegenwoordigt ze op nationaal en internationaal niveau.

De jongerengemeenteraad van Evere is vandaag samengesteld uit 8 leden. De gemeente kan de jongeren aanmoedigen om toe te treden tot deze raad om zijn structuur te versterken. Scholen en jeugdhuisen kunnen worden opgeroepen om deel te nemen aan de verkiezingscampagnes. Elk jongere die wil deelnemen aan de gemeenteraad stelt een verkiezingsprogramma samen dat hij voorlegt aan de directeurs van scholen en wijkhuizen. Die vormen de tussenschakel tussen de leerling en het bestuur.

Acteurs en agenda-indicatie

Acteurs en partners	Prioriteit	Middelen
<ul style="list-style-type: none"> Gemeente Evere Scholen 	In uitvoering	Jongerengemeenteraad

Samenvatting

Het zuiden van de gemeente Evere en de omgeving daarvan zullen de komende jaren een aanzienlijke stedelijke ontwikkeling ondergaan. Ten aanzien van de huidige bediening door het openbaar vervoer moet deze ontwikkeling gepaard gaan met een verbetering daarvan. Evere moet dus de uitvoering ondersteunen en aanmoedigen van een tramlijn in het zuiden van haar grondgebied.

Beschrijving en uit te voeren acties

De gemeente zou herhaaldelijk kunnen lobbyen om de bediening van deze wijken te verbeteren en de realisatie van het project van tram 25 en de verlenging van tram 8 op haar grondgebied aan te moedigen.

Zowel het GPDO als het plan Good Move voorzien in betere bediening voor deze oostelijke wijken van Brussel. Dat kadert in een ruimere visie die erop gericht is de frequentie van tram 7 op de Middenring te verdubbelen en de trajecten van de lijnen 3 (naar NOH) en 25 (naar het oosten) in die zin te wijzigen.

Evere moet dit project voortzetten en erop toezien dat het weerhouden tracé rechtstreeks ten goede komt aan haar zuidelijke wijken die volop in ontwikkeling zijn.

Bovendien blijft de verlenging van deze lijn of van lijn 8 naar Bordet, over het uiterste oosten van het grondgebied, een project dat wordt ondersteund door de gemeente Evere.

Acteurs

Acteurs en partners

- Brussel Mobiliteit
- MIVB

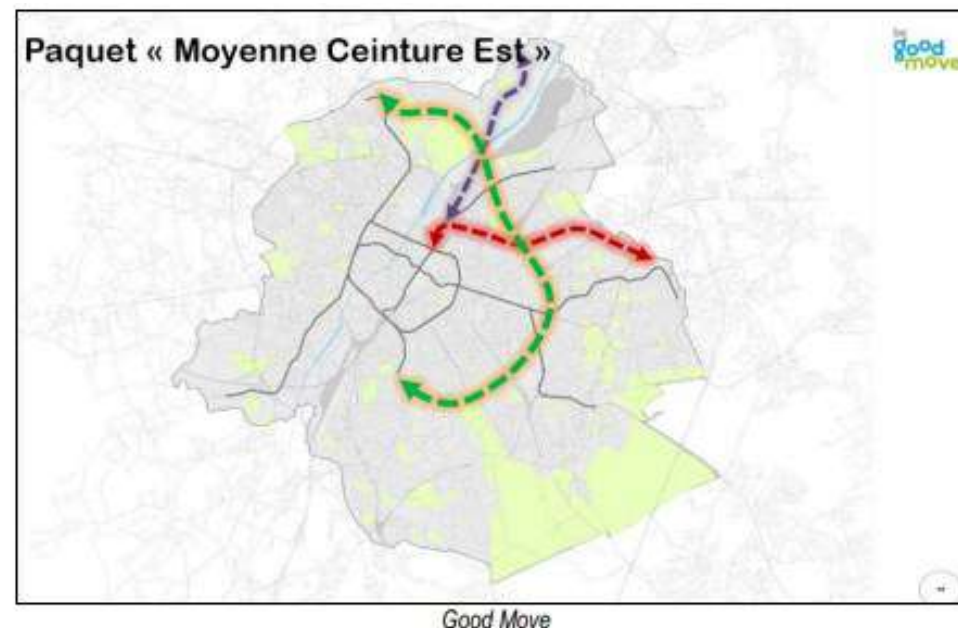
Prioriteit

Doorlopend

Ressources

[GPDO](#)

[Good Move](#)

Reorganisatie van de tramlijnen rond de middel ring
(Good Move)